

КОДЕКС ЗА СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ

(Загл. изм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.)

Обн., ДВ, бр. 110 от 17.12.1999 г., в сила от 1.01.2000 г.; Решение № 5 на Конституционния съд на РБ от 29.06.2000 г. - бр. 55 от 7.07.2000 г.; изм. и доп., бр. 64 от 4.08.2000 г., изм., бр. 1 от 2.01.2001 г., доп., бр. 35 от 10.04.2001 г., изм., бр. 41 от 24.04.2001 г., изм. и доп., бр. 1 от 4.01.2002 г., в сила от 1.01.2002 г., изм., бр. 10 от 29.01.2002 г., в сила от 1.01.2002 г., изм. и доп., бр. 45 от 30.04.2002 г., в сила от 30.04.2002 г., бр. 74 от 30.07.2002 г., в сила от 1.01.2003 г., доп., бр. 112 от 29.11.2002 г., изм. и доп., бр. 119 от 27.12.2002 г., в сила от 1.01.2003 г., доп., бр. 120 от 29.12.2002 г., изм. и доп., бр. 8 от 28.01.2003 г., в сила от 1.03.2003 г., доп., бр. 42 от 9.05.2003 г., изм. и доп., бр. 67 от 29.07.2003 г., доп., бр. 95 от 28.10.2003 г., изм. и доп., бр. 112 от 23.12.2003 г., в сила от 1.01.2004 г., изм., бр. 114 от 30.12.2003 г., изм. и доп., бр. 12 от 13.02.2004 г., изм., бр. 21 от 16.03.2004 г., в сила от 1.01.2004 г., доп., бр. 38 от 11.05.2004 г., изм. и доп., бр. 52 от 18.06.2004 г., в сила от 1.08.2004 г., бр. 53 от 22.06.2004 г., в сила от 1.01.2005 г., бр. 69 от 6.08.2004 г., в сила от 1.07.2004 г., изм., бр. 70 от 10.08.2004 г., в сила от 1.01.2005 г., изм. и доп., бр. 112 от 23.12.2004 г., в сила от 1.01.2005 г., изм., бр. 115 от 30.12.2004 г., в сила от 1.01.2005 г., изм. и доп., бр. 38 от 3.05.2005 г., изм., бр. 39 от 10.05.2005 г., в сила от 11.02.2006 г., бр. 76 от 20.09.2005 г., в сила от 1.01.2007 г., бр. 102 от 20.12.2005 г., в сила от 20.12.2005 г., изм. и доп., бр. 103 от 23.12.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., бр. 104 от 27.12.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., бр. 105 от 29.12.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., изм. и доп., бр. 17 от 24.02.2006 г., изм., бр. 30 от 11.04.2006 г., в сила от 12.07.2006 г., бр. 34 от 25.04.2006 г., в сила от 1.01.2008 г. (*), изм. и доп., бр. 56 от 11.07.2006 г., в сила от датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз - 1.01.2007 г., бр. 57 от 14.07.2006 г., в сила от 1.07.2006 г., бр. 59 от 21.07.2006 г., в сила от датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз - 1.01.2007 г., бр. 68 от 22.08.2006 г., попр., бр. 76 от 15.09.2006 г., (*) изм., бр. 80 от 3.10.2006 г., в сила от 3.10.2006 г., бр. 82 от 10.10.2006 г., бр. 95 от 24.11.2006 г., в сила от 1.01.2007 г., доп., бр. 102 от 19.12.2006 г., изм. и доп., бр. 105 от 22.12.2006 г., в сила от 1.01.2007 г., бр. 41 от 22.05.2007 г., изм., бр. 52 от 29.06.2007 г., в сила от 1.11.2007 г., (*) бр. 53 от 30.06.2007 г., в сила от 30.06.2007 г., бр. 64 от 7.08.2007 г., бр. 77 от 25.09.2007 г., в сила от 1.10.2007 г., доп., бр. 97 от 23.11.2007 г., бр. 100 от 30.11.2007 г., в сила от 20.12.2007 г., изм. и доп., бр. 109 от 20.12.2007 г., в сила от 1.01.2008 г., бр. 113 от 28.12.2007 г., в сила от 1.01.2008 г., изм., бр. 33 от 28.03.2008 г., изм. и доп., бр. 43 от 29.04.2008 г., в сила от 1.01.2008 г.

Сборник закони - АПИС, кн. 1/2000 г., стр. 7; кн. 8/2000 г., стр. 9; кн. 9/2000 г., стр. 15; кн. 5/2001 г., стр. 9; кн. 2/2002 г., стр. 7; кн. 5/2002 г., стр. 106; кн. 8/2002 г., стр. 11; кн. 1/2003 г., стр. 11; кн. 6/2003 г., стр. 113; кн. 8/2003 г., стр. 9; кн. 11/2003 г., стр. 7; кн. 3/2004 г., стр. 9; кн. 4/2004 г., стр. 9; кн. 6/2004 г., стр. 11; кн. 7/2004 г., стр. 22; кн. 9/2004 г., стр. 9; кн. 1/2005, стр. 9; кн. 10/2005, стр. 13

Предмет

Чл. 1. (Доп. - ДВ, бр. 1 от 2002 г., изм., бр. 67 от 2003 г.) Този кодекс урежда обществените отношения, свързани със:

1. държавното обществено осигуряване при общо заболяване, трудова злополука, професионална болест, майчинство, безработица, старост и смърт;

2. допълнителното социално осигуряване, което включва:

а) допълнителното задължително пенсионно осигуряване при старост и смърт;

б) (изм. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) допълнителното доброволно пенсионно осигуряване във фондове за допълнително доброволно пенсионно осигуряване при старост, инвалидност и смърт или във фондове за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми при старост;

в) допълнителното доброволно осигуряване за безработица и/или професионална квалификация.

ЧАСТ ПЪРВА

ДЪРЖАВНО ОБЩЕСТВЕНО ОСИГУРЯВАНЕ

(Загл. изм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.)

Глава първа

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Обхват на осигуряването

Чл. 2. Държавното обществено осигуряване предоставя обезщетения, помощи и пенсии при:

1. временна неработоспособност;
2. временна намалена работоспособност;
3. инвалидност;
4. майчинство;
5. (нова - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) безработица;
6. (предишна т. 5 - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) старост;
7. (предишна т. 6 - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) смърт.

Принципи на осигуряването

Чл. 3. Държавното обществено осигуряване се осъществява въз основа на принципите на:

1. задължителност и всеобщност на осигуряването;
2. солидарност на осигурените лица;
3. равнопоставеност на осигурените лица;
4. социален диалог при управлението на осигурителната система;
5. фондова организация на осигурителните средства.

Осигурени лица

Чл. 4. (1) Задължително осигурени за всички осигурени социални рискове по този кодекс са:

1. (доп. - ДВ, бр. 119 от 2002 г., изм., бр. 68 от 2006 г., в сила от 1.01.2007 г.) работниците и служителите, наети на работа за повече от пет работни дни, или 40 часа, през един календарен месец, независимо от характера на работата, от начина на заплащането и от източника на финансиране. Лицата, включени в програмите "От социални помощи към осигуряване на заетост" и "В подкрепа на майчинството", не се осигуряват за безработица;

2. държавните служители;

3. (нова - ДВ, бр. 74 от 2002 г., изм., бр. 105 от 2006 г.) съдиите, прокурорите, следователите, държавните съдебни изпълнители, съдиите по вписванията и съдебните служители;

4. (изм. - ДВ, бр. 64 от 2000 г., предишна т. 3, бр. 74 от 2002 г., изм., бр. 119 от 2002 г., бр. 68 от 2006 г., в сила от 1.05.2006 г., доп., бр. 113 от 2007 г., в сила от 1.01.2007 г., изм. и доп., бр. 43 от 2008 г.) кадровите военнослужещи по Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, държавните служители по Закона за Министерството на вътрешните работи и Закона за изпълнение на наказанията, държавните служители по Закона за Държавна агенция "Национална сигурност", както и лицата по чл. 69, ал. 5;

5. (изм. - ДВ, бр. 1 от 2002 г., предишна т. 4, бр. 74 от 2002 г.) членовете на кооперации, упражняващи трудова дейност и получаващи възнаграждение в кооперацията; членовете на кооперации, работещи без трудови правоотношения в кооперацията, не се осигуряват за безработица;

6. (предишна т. 5 - ДВ, бр. 74 от 2002 г.) лицата, които работят по втори или по допълнителен трудов договор;

7. (предишна т. 6 - ДВ, бр. 74 от 2002 г., доп., бр. 105 от 2006 г.) изпълнителите по договори за управление и контрол на търговски дружества, едноличните търговци, неперсонифицираните дружества, както и синдиците и ликвидаторите;

8. (нова - ДВ, бр. 112 от 2003 г.) лицата, упражняващи трудова дейност и получаващи доходи на изборни длъжности, с изключение на лицата по т. 1 и 7, както и служителите с духовно звание на Българската православна църква и други регистрирани вероизповедания по Закона за вероизповеданията.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 64 от 2000 г., бр. 1 от 2002 г.) Работниците и служителите, наети на работа при един или повече работодатели за не повече от 5 работни дни (40 часа) през календарния месец, се осигуряват задължително за инвалидност, старост и смърт и за трудова злополука и професионална болест.

(3) (Частично обявена за противоконституционна от КС на РБ относно работещите пенсионери, включени в кръга на задължително осигурените лица по този законов текст - ДВ, бр. 55 от 2000 г.) Задължително осигурени за инвалидност поради общо заболяване за

старост и за смърт са:

1. лицата, регистрирани като упражняващи свободна професия и/или занаятчийска дейност;

2. (доп. - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) лицата, упражняващи трудова дейност като еднолични търговци, собственици или съдружници в търговски дружества и физическите лица - членове на неперсонифицирани дружества;

3. (обявена за противоконституционна от КС на РБ - ДВ, бр. 55 от 2000 г.)

докторантите, ако не са осигурени за пенсия на друго основание;

4. (изм. - ДВ, бр. 64 от 2000 г., бр. 112 от 2003 г.) регистрираните земеделски производители и транспортниводители;

5. (изм. - ДВ, бр. 64 от 2000 г., доп. бр. 119 от 2002 г.) лицата, които полагат труда без трудово правоотношение и получават месечно възнаграждение, равно или над една минимална работна заплата, след изплащането му с нормативно признатите разходи, ако не са осигурени на друго основание през съответния месец;

6. (нова - ДВ, бр. 119 от 2002 г.) лицата, които полагат труда без трудово правоотношение, които са осигурени на друго основание през съответния месец, независимо от размера на полученото възнаграждение;

(4) (Изм. - ДВ, бр. 64 от 2000 г., доп. бр. 1 от 2002 г.) Лицата по ал. 3, т. 1, 2 и 4 по свой избор могат да се осигурят и за всички осигурени социални рискове без трудова залоупка и професионална болест и безработица.

(5) (Нова - ДВ, бр. 64 от 2000 г., изм. бр. 10 от 2002 г.) Лицата, изпратени на работа в чужбина от български посредник, могат да се осигурят за инвалидност поради общо заболяване, за старост и за смърт върху избран осигурителен доход между минималния и максималния месечен размер на осигурителния доход, определен със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване;

(6) (Нова - ДВ, бр. 64 от 2000 г.) Лицата, на които е отпусната пенсия, се осигурят по свое желание в случаите, когато упражняват дейностите по ал. 3, т. 1, 2, 4 и 5 по реда на този кодекс.

(7) (Нова - ДВ, бр. 113 от 2007 г.) Осигурителите на дългосрочно командирован служебно по време на задграничния мандат може да се осигурят по свое желание и за своя сметка за инвалидност поради общо заболяване, за старост и за смърт или за всички осигурени социални рискове без трудова залоупка, професионална болест и безработица върху избран осигурителен доход между минималния и максималния размер на осигурителния доход за самостоятелно се лице, определен със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за съответната година.

(8) (Нова - ДВ, бр. 1 от 2002 г., предишна ал. 1 доп. бр. 113 от 2007 г.) Редът на осигуряване на самоосигуряващите се лица, на лицата, работещи без трудово или служебно правоотношение, на лицата по ал. 7 и на лицата, изпратени на работа в чужбина от български работодател или с посредничеството на българска организация, се урежда от Министерския съвет по предложение на Националния осигурителен институт.

Осигурители

Чл. 5. (1) (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2005 г.) Осигурител е всяко физическо лице, юридическо лице или неперсонифицирано дружество, както и други организации, които имат задължение по закон да внасят осигурителни вноски за други физически лица.

(2) Самоосигуряващ се е физическо лице, което е длъжно да внася осигурителни вноски изцяло за своя сметка.

(3) (Нова - ДВ, бр. 67 от 2003 г., изм., бр. 105 от 2005 г.) Регистрацията на осигурителите и самоосигуряващите се лица в Националния осигурителен институт се извършва служебно въз основа на данните в регистъра и базите данни на Националната агенция за приходите по чл. 80, ал. 1 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс .

(4) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2002 г., предишна ал. 3, бр. 67 от 2003 г., изм., бр. 112 от 2004 г., бр. 105 от 2005 г.) Осигурителите, осигурителните каси, самоосигуряващите се лица и работодателите периодично представят в Националната агенция за приходите данни за:

1. (доп. - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) осигурителния доход, осигурителните вноски за държавното обществено осигуряване, Учителския пенсионен фонд, здравното осигуряване, допълнителното задължително пенсионно осигуряване, вноските за фонд "Гарантирани вземания на работниците и служителите" и изплатените суми от фонда, осигурителните плащания, осигурителния стаж и облагаемия доход по Закона за данъците върху доходите на физическите лица - поотделно за всяко лице, подлежащо на осигуряване;

2. (изм. и доп. - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) декларация за сумите за дължими осигурителни вноски за държавното обществено осигуряване, Учителския пенсионен фонд, здравното осигуряване, допълнителното задължително пенсионно осигуряване, вноските за фонд "Гарантирани вземания на работниците и служителите" и данък по Закона за данъците върху доходите на физическите лица .

(5) (Предишна ал. 4, изм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г., бр. 112 от 2004 г., отм., бр. 105 от 2005 г.).

(6) (Предишна ал. 5, изм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г., доп., бр. 38 от 2005 г., изм., бр. 105 от

2005 г., в сила от 29.12.2005 г., доп., бр. 105 от 2006 г.) Съдържанието, сроковете, начинът и редът за подаване и съхраняване на декларациите по ал. 4 се определят с наредба, издадена от министъра на финансите. Данните по ал. 4 се използват за изчисляване и отпускане на пенсиите, паричните обезщетения и помощите.

(7) (Предишна ал. 6, доп. - ДВ, бр. 67 от 2003 г., изм., бр. 38 от 2005 г.) Осигурителят е длъжен да издава безплатно документи за осигурителен стаж и осигурителен доход:

1. при прекратяване на трудови или служебни правоотношения - в срок до 30 дни от прекратяване на правоотношението;

2. по искане на осигуряваното лице или негов представител - в 14-дневен срок от искането.

(8) (Нова - ДВ, бр. 1 от 2002 г., предишна ал. 7, бр. 67 от 2003 г., изм., бр. 105 от 2005 г., доп., бр. 105 от 2006 г.) Националната агенция за приходите предоставя на Националния осигурителен институт данните по ал. 4, данните от уведомленията по чл. 62, ал. 3 от Кодекса на труда и данните за открити и закрити банкови сметки на осигурителите и самоосигуряващите се лица по чл. 25, ал. 1 от Закона за Националната агенция за приходите. Редът за предоставяне на информацията се определя с инструкция, издадена съвместно от управителя на Националния осигурителен институт и изпълнителния директор на Националната агенция за приходите.

(9) (Нова - ДВ, бр. 1 от 2002 г., предишна ал. 8, бр. 67 от 2003 г., отм., бр. 105 от 2005 г.).

(10) (Нова - ДВ, бр. 38 от 2005 г., в сила от 1.01.2006 г., доп., бр. 104 от 2005 г., в сила от 27.12.2005 г.) При прекратяване на дейността на осигурителите, които нямат правопреемник, разплащателните ведомости се предават в съответното териториално поделение на Националния осигурителен институт, освен ако в закон не е определен друг ред за съхраняването им. Към разплащателните ведомости се прилагат и трудови договори (заповеди за назначаване), заповеди за преназначаване, заповеди за ползван неплатен отпуск над 30 работни дни, заповеди за прекратяване на трудови или служебни правоотношения. Когато прекратяването на дейността на осигурителя се извършва със съдебно решение за заличаване, удостоверението за предаване на ведомостите, издадено от териториалното поделение на Националния осигурителен институт, е задължително условие за постановяване на решението.

(11) (Нова - ДВ, бр. 38 от 2005 г., в сила от 1.01.2006 г.) Националният осигурителен институт създава и поддържа информационна система за разплащателните ведомости, предадени по реда на ал. 10. Данните от информационната система се използват за изчисляване и отпускане на пенсиите и паричните обезщетения.

(12) (Нова - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) Управителят на Националния осигурителен институт издава инструкция за условията и реда за приемане и съхраняване на документите по ал. 10.

Осигурителни вноски и осигурителен доход

Чл. 6. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 64 от 2000 г., изм., бр. 1 от 2002 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 112 от 2004 г., бр. 104 от 2005 г.) Размерите на осигурителните вноски за държавното

обществено осигуряване са, както следва:

1. (изм. - ДВ, бр. 77 от 2007 г.) 26,5 на сто и вноската по т. 8 - за лицата, работещи при условията на III категория труд, които са осигурени за всички осигурени социални рискове;

2. (изм. - ДВ, бр. 77 от 2007 г.) 29,5 на сто и вноската по т. 8 - за лицата, работещи при условията на I и II категория труд, които са осигурени за всички осигурени социални рискове;

3. (изм. - ДВ, бр. 77 от 2007 г.) 29,5 на сто и вноската по т. 8 - за лицата по чл. 4, ал. 1, т. 4 и следователите по Закона за съдебната власт, които са осигурени за всички осигурени социални рискове;

4. (изм. - ДВ, бр. 77 от 2007 г.) 25,5 на сто и вноската по т. 8 - за лицата, осигурени за всички осигурени социални рискове без безработица; ако тези лица работят при условията на I и II категория труд, осигурителната вноса е 28,5 на сто и вноската по т. 8;

5. (изм. - ДВ, бр. 77 от 2007 г.) 22 на сто и вноската по т. 8 - за лицата, осигурени за инвалидност, старост и смърт и за трудова злополука и професионална болест; ако тези лица работят при условията на I и II категория труд, осигурителната вноса е 25 на сто и вноската по т. 8;

6. (изм. - ДВ, бр. 77 от 2007 г.) 25,5 на сто - за лицата, осигурени за всички осигурени социални рискове, без трудова злополука и професионална болест и безработица;

7. (изм. - ДВ, бр. 77 от 2007 г.) 22 на сто - за лицата, осигурени за инвалидност, старост и смърт;

8. от 0,4 до 1,1 на сто за трудова злополука и професионална болест, определени със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за съответната година по групи основни икономически дейности.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) Доходът, върху който се дължат осигурителни вноски, включва всички възнаграждения, включително начислените и неизплатени, и други доходи от трудова дейност. Със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване се определят:

1. максималният месечен размер на осигурителния доход през календарната година;

2. минималният месечен размер на осигурителния доход през календарната година за самоосигуряващите се лица;

3. (нова - ДВ, бр. 119 от 2002 г.) основните икономически дейности и квалификационни групи професии, за които се въвежда минимален месечен размер на осигурителния доход за календарната година по дейности и групи професии, както и минималния осигурителен доход за тях.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 119 от 2002 г., бр. 112 от 2003 г., доп., бр. 105 от 2006 г.)

Осигурителните вноски за работниците и служителите и за лицата по чл. 4, ал. 1, т. 7 и 8 се дължат върху получените или начислените, но неизплатени брутни месечни възнаграждения, но върху не по-малко от минималния осигурителен доход по ал. 2, т. 3 и не повече от максималния месечен размер на осигурителния доход. Осигурителните вноски за работниците и служителите и за лицата по чл. 4, ал. 1, т. 5, 7 и 8 и ал. 3, т. 5 и 6 се разпределят между осигурителите и осигурените, както следва:

1. за 2000 и 2001 г. - 80:20;
2. 2002 - 2004 г. - 75:25;
3. 2005 г. - 70:30;
4. 2006 г. - 65:35;
5. (изм. - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) 2007 г. - 65:35;
6. (изм. - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) 2008 г. - 60:40;
7. (изм. - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) 2009 г. - 55:45;
8. (нова - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) 2010 г. и следващите години - 50:50.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 119 от 2002 г.) Брутното трудово възнаграждение за лицата по чл. 4, ал. 1, т. 7 и ал. 3, т. 5 и 6, върху което се дължат осигурителни вноски, се определя след намаляването му с нормативно признатите разходи.

(5) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 74 от 2002 г., доп., бр. 119 от 2002 г., бр. 105 от 2006 г.) Осигурителните вноски за лицата по чл. 4, ал. 1, т. 2, 3 и 4 се дължат върху получените или начислените, но неизплатени брутни месечни възнаграждения по тези правоотношения, но върху не повече от максималния месечен размер на осигурителния доход, и са за сметка на държавния бюджет, съответно бюджета на съдебната власт.

(6) Осигурителните вноски за фонд "Трудова злополука и професионална болест" са за сметка на осигурителите.

(7) Осигурителните вноски за лицата по чл. 4, ал. 3, т. 1, 2 и 4 са за сметка на осигурените лица и се дължат авансово:

1. за лицата по чл. 4, ал. 3, т. 1 и 2 - върху месечен осигурителен доход между минималния и максималния месечен размер на дохода, определен със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за съответната година;

2. за лицата по чл. 4, ал. 3, т. 4 - върху месечен осигурителен доход между петдесет на сто от минималния и максималния месечен размер на дохода, определен със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за съответната година;

3. (нова - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) за лицата по чл. 4, ал. 3, т. 4, които упражняват само земеделска дейност - върху месечен осигурителен доход между 25 на сто от минималния и

максималния месечен размер на дохода, определен със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за съответната година.

(8) (Доп. - ДВ, бр. 119 от 2002 г., бр. 105 от 2006 г.) Окончателният размер на месечния осигурителен доход за лицата по ал. 7 се определя за периода, през който е упражнявана трудова дейност през предходната година, въз основа на доходите, декларирани в справка към годишната данъчна декларация по Закона за данъците върху доходите на физическите лица , и не може да бъде по-малък от минималния месечен осигурителен доход и по-голям от максималния месечен осигурителен доход. Окончателната осигурителна вноска се дължи върху годишния осигурителен доход, определен като разлика между декларирания доход и сбора от доходите, върху които са внасяни авансово осигурителни вноски. Осигурителните вноски се внасят за сметка на осигурените лица в размерите, определени за фонд "Пенсии" в срока за подаване на декларацията.

(9) (Изм. - ДВ, бр. 112 от 2003 г.) Регистрираните земеделски производители и тютюнопроизводители, произвеждащи непреработена растителна и/или животинска продукция, не определят окончателен размер на осигурителния доход за тази дейност. Осигурителните вноски за тези лица могат да се изплащат от фондове за подпомагане на земеделските производители по ред, определен от Министерският съвет.

(10) За лицата, които получават доходи от дейности на различни основания по чл. 4 , осигурителните вноски се внасят върху сбора от осигурителните им доходи, но върху не повече от максималния месечен размер на осигурителния доход, по следния ред:

1. доходи по трудови и/или по служебни правоотношения, по договори за управление и контрол на търговски дружества и от трудова дейност като член-кооператори;

2. (изм. - ДВ, бр. 112 от 2003 г.) осигурителен доход като еднолични търговци, собственици или съдружници в търговски дружества, упражняващи свободна професия и/или занаятчийска дейност, регистрирани земеделски производители и тютюнопроизводители;

3. доходи за работа без трудово правоотношение.

(11) Върху средствата за социални разходи, давани постоянно или периодично пряко на лицата по чл. 4, ал. 1 в пари или в натура, се внасят осигурителни вноски в размера за фонд "Пенсии", определени съответно по реда на ал. 3, 4 и 5.

(12) Осигурителните вноски за сметка на осигурителите не могат да се удържат от възнаграждението на осигурените. То не може да се намалява с размера им.

(13) Елементите на възнаграждението, както и доходите, върху които се правят осигурителни вноски, се определят с акт на Министерския съвет по предложение на Националния осигурителен институт.

(14) (Нова - ДВ, бр. 119 от 2002 г.) Справката по ал. 8 в годишната данъчна декларация по Закона за данъците върху доходите на физическите лица се утвърждава от министъра на финансите и управителя на Националния осигурителен институт.

Чл. 6а. (Нов - ДВ, бр. 45 от 2002 г., отм., бр. 105 от 2005 г.).

Ред за внасяне на осигурителните вноски (Загл. изм. - ДВ, бр. 1 от 2002 г.)

Чл. 7. (1) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) Осигурителните вноски за държавното обществено осигуряване, които са за сметка на осигурителите, се внасят едновременно с изплащането на дължимото възнаграждение или на част от него.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) Осигурителните вноски за сметка на осигурените лица по чл. 4, ал. 1 се внасят при изплащане на дължимото възнаграждение.

(3) (Нова - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) Когато възнагражденията са начислени, но не са изплатени, осигурителят внася осигурителните вноски по ал. 1 и 2 до края на месеца, през който е извършено начисляването.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2002 г., предишна ал. 3, бр. 105 от 2006 г.) Осигурителните вноски за самоосигуряващите се лица се внасят лично или чрез осигурителни каси до 10-о число на месеца, следващ месеца, за който се дължат.

(5) (Нова - ДВ, бр. 64 от 2000 г., в сила от 1.08.2000 г., изм., бр. 112 от 2003 г., предишна ал. 4, бр. 105 от 2006 г.) Регистрираните земеделски производители и тютюнопроизводители, които извършват единствено земеделска дейност и се осигуряват само за инвалидност поради общо заболяване, за старост и за смърт, могат да внесат дължимите осигурителни вноски до 31 март на годината, следваща календарната година, за която се отнасят.

(6) (Нова - ДВ, бр. 1 от 2002 г., предишна ал. 5, бр. 105 от 2006 г.) Осигурителните вноски за лицата, които работят без трудово правоотношение, се внасят от осигурителя до 10-о число на месеца, следващ месеца, за който се дължат.

(7) (Нова - ДВ, бр. 1 от 2002 г., изм., бр. 105 от 2005 г., бр. 34 от 2006 г., предишна ал. 6, бр. 105 от 2006 г.) Работодателите, осигурителите, самоосигуряващите се лица и осигурителните каси внасят по съответната сметка на компетентната териториална дирекция на Националната агенция за приходите чрез съответните банки, лицензиран пощенски оператор или поделенията им задължителните осигурителни вноски, като ползват единния идентификационен код.

(8) (Нова - ДВ, бр. 1 от 2002 г., изм., бр. 104 от 2005 г., в сила от 27.12.2005 г., предишна ал. 7, доп., бр. 105 от 2006 г.) Осигурителите внасят осигурителните вноски за всеки месец поотделно чрез прехвърляне от сметките си по съответната сметка на държавното обществено осигуряване и на допълнителното задължително пенсионно осигуряване при изплащане или начисляване на трудовите възнаграждения, включително за авансови плащания. Дължимите осигурителни вноски за плащания при прекратяване на осигуряването или при отпуск извън редовното плащане на заплати или аванс се внасят заедно с първите следващи дължими осигурителни вноски.

(9) (Нова - ДВ, бр. 1 от 2002 г., доп., бр. 104 от 2005 г., в сила от 27.12.2005 г., предишна ал. 8, бр. 105 от 2006 г.) Банките отпускат суми за изплащане на трудови възнаграждения, включително за авансовото им изплащане, както и за парични обезщетения, и на други плащания от държавното обществено осигуряване само след представяне на платежно нареждане или друг удостоверителен документ за прехвърляне

на осигурителните вноски и декларация от осигурителя, че са внесени дължимите осигурителни вноски върху тези суми за държавното обществено осигуряване, за здравното осигуряване и за допълнителното задължително пенсионно осигуряване.

(10) (Нова - ДВ, бр. 1 от 2002 г., предишна ал. 9, бр. 105 от 2006 г.) Осигурителите, които нямат банкова сметка, внасят осигурителните вноски в брой в банките и в пощенските клонове и станции по съответната сметка на държавното обществено осигуряване и на допълнителното задължително пенсионно осигуряване.

(11) (Нова - ДВ, бр. 1 от 2002 г., предишна ал. 10, бр. 105 от 2006 г.) Частта от осигурителните вноски, която е за сметка на осигурените лица съгласно чл. 6, ал. 3, се внася при изплащане на възнагражденията им и не се удържа от авансовите плащания освен в случаите, когато за съответния месец е изплатен само аванс.

Осигурителни каси

Чл. 8. (1) (Изм. - ДВ, бр. 64 от 2000 г., бр. 104 от 2005 г., в сила от 27.12.2005 г., бр. 105 от 2005 г., бр. 105 от 2006 г.) Осигурителите и самоосигуряващите се лица могат да образуват осигурителни каси, които се регистрират в териториалната дирекция на Националната агенция за приходите. Осигурителните каси провеждат осигуряването на своите членове. Осигурители, които са членове на осигурителните каси и имат наети на работа до 50 работници или служители, могат да провеждат тяхното осигуряване, както и осигуряването на лицата, работещи при тях без трудово правоотношение, чрез осигурителните каси.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 64 от 2000 г.) Осигурителните каси извършват осигуряването на лицата по ал. 1, като:

1. (изм. - ДВ, бр. 64 от 2000 г., бр. 1 от 2002 г., бр. 105 от 2005 г., изм. и доп., бр. 105 от 2006 г.) събират и превеждат в законоустановените срокове дължимите осигурителни вноски за държавното обществено осигуряване, за допълнителното задължително пенсионно осигуряване, за здравното осигуряване и вноските за фонд "Гарантирани вземания на работниците и служителите" по съответните сметки на Националната агенция за приходите;

2. (изм. - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) представят в съответното териториално поделение на Националния осигурителен институт необходимите документи за изплащане на паричните обезщетения и помощите от държавното обществено осигуряване;

3. оформят и съхраняват документите, свързани с осигуряването на членовете на касата.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 105 от 2005 г., в сила от 29.12.2005 г.) Начинът и редът за създаването и функционирането на осигурителните каси се уреждат с акт на Министерския съвет по предложение на Националния осигурителен институт, съгласувано с Националната агенция за приходите.

Осигурителен стаж

Чл. 9. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 64 от 2000 г., изм., бр. 1 от 2002 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 119 от 2002 г., доп., бр. 112 от 2004 г.) Осигурителният стаж се изчислява в часове, дни, месеци и години. За осигурителен стаж се зачита:

1. времето, през което лицата по чл. 4, ал. 1 т. 1 - 4 и ал. 2 са работили при пълното законоустановено за тях работно време, ако са внесени или дължими осигурителните вноски върху полученото възнаграждение, но не по-малко от минималния осигурителен доход по чл. 6, ал. 2, т. 3 за съответната професия; когато лицето е работило при непълно работно време, осигурителният стаж се зачита пропорционално на законоустановеното работно време;

2. времето, за което са внесени или дължими осигурителни вноски върху не по-малко от минималната работна заплата за страната, за лицата по чл. 4, ал. 1, т. 5 и ал. 3, т. 5 ; когато възнаграждението на лицата по чл. 4, ал. 1, т. 5 , върху което са внесени осигурителните вноски, е по-малко от минималната работна заплата за страната, осигурителният стаж се зачита пропорционално;

3. (изм. - ДВ, бр. 112 от 2003 г.) времето, за което за лицата по чл. 4, ал. 1, т. 7 и 8 са внесени или дължими осигурителни вноски върху не по-малко от минималния осигурителен доход по чл. 6, ал. 2, т. 3 ;

4. времето, за което са внесени дължимите осигурителни вноски от самоосигуряващите се лица.

(2) За осигурителен стаж, без да се правят осигурителни вноски, се зачита времето:

1. (изм. - ДВ, бр. 52 от 2004 г.) на платен и неплатен отпуск за отглеждане на дете;

2. на платените и неплатените отпуски за временна неработоспособност и за отпуск за бременност и раждане;

3. на неплатения отпуск до 30 работни дни през една календарна година;

4. през което лицето е получавало обезщетение за безработица;

5. (нова - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) през което самоосигуряващите се лица, които се осигуряват за всички осигурени социални рискове без трудова злополука, професионална болест и безработица, са получавали парични обезщетения за временна неработоспособност, бременност и раждане и отглеждане на малко дете и периодите на временна неработоспособност, бременност и раждане и за отглеждане на малко дете, през които не са имали право на парично обезщетение.

(3) За осигурителен стаж се зачита и времето:

1. (изм. - ДВ, бр. 119 от 2002 г.) през което лицата по чл. 4, ал. 1, т. 1, 2, 3 и 4 не са работили поради незаконно недопускане или отстраняване от работа; за този период се внасят осигурителни вноски за сметка на осигурителя върху последното брутно възнаграждение, ако лицето не е било осигурявано; ако лицето е било осигурявано на друго основание, осигурителните вноски се внасят върху разликата между последното брутно възнаграждение и осигурителния доход за периода, ако този доход е по-малък;

2. (изм. - ДВ, бр. 119 от 2002 г.) през което лицата по чл. 4, ал. 1, т. 1, 2, 3 и 4 са били

без работа поради уволнение, което е признато за незаконно от компетентните органи - от датата на уволнението до възстановяването им на работа; за този период се внасят осигурителни вноски за сметка на осигурителя върху последното брутно възнаграждение, ако лицето не е било осигурявано; ако лицето е било осигурявано, осигурителните вноски се внасят върху разликата между последното брутно възнаграждение и осигурителния доход за периода, ако този доход е по-малък;

3. през което уволненият поради задържане от органите на властта е останал без работа в резултат на това, и не е бил привлечен като обвиняем, или е бил оправдан, или наказателното производство е било прекратено или наложеното наказание лишаване от свобода е признато по съответния ред за неоснователно наложено поради това, че не е извършил деянието или че извършеното деяние не съставлява престъпление; за този период се внасят осигурителни вноски за сметка на републиканския бюджет върху последното брутно възнаграждение;

4. през което трудоустроеното лице не работи, тъй като не му е предоставена подходяща работа от осигурителя съобразно предписанието на здравните органи; за този период се внасят осигурителни вноски за сметка на осигурителя върху полагащото се обезщетение;

5. през което лицето е получавало обезщетение за времето, през което е останало без работа по Кодекса на труда, Закона за държавния служител и Закона за висшето образование ; за този период се внасят осигурителни вноски върху получаваното обезщетение; за работниците и служителите осигурителните вноски са в съотношението по чл. 6, ал. 3 .

(4) Осигурителният стаж в случаите по ал. 3, т. 1 - 4 се зачита от категорията труд, по която лицето е работело преди незаконното недопускане или отстраняване от работа, уволнението, изтърпяването на наказанието лишаване от свобода и времето, през което трудоустроеният не работи, ако това е по-благоприятно за лицето.

(5) Осигурителните вноски по ал. 3 са в размерите за фонд "Пенсии" и за допълнително задължително пенсионно осигуряване.

(6) За осигурителен стаж при пенсиониране се зачита и времето, през което родител (осиновител) или съпруг (съпруга) са полагали грижи за инвалиди със загубена работоспособност над 90 на сто, които постоянно се нуждаят от чужда помощ, поради което не са били осигурени или не са получавали пенсия. При пенсиониране за периода, който се зачита за осигурителен стаж, се внасят осигурителни вноски в размера за фонд "Пенсии" върху минималната работна заплата към датата на отпускането на пенсия, които са за сметка на държавния бюджет.

(7) За осигурителен стаж при пенсиониране се зачита периодът на наборна или мирновременна алтернативна служба и времето, през което неработеща майка е гледала дете до 3-годишна възраст. За тези периоди се внасят осигурителни вноски в размера за фонд "Пенсии" за сметка на републиканския бюджет върху минималната работна заплата към датата на отпускане на пенсията.

(8) Зачита се за осигурителен стаж при пенсиониране, ако това е по- благоприятно за

лицата, в съотношение 4 години за 5 години от трета категория времето, през което лицата са работили по трудов договор при пълно работно време и:

1. по допълнителен или втори трудов договор с дневно работно време не по-малко от 3 часа;

2. са упражнявали трудова дейност като еднолични търговци, собственици или съдружници в търговски дружества;

3. са упражнявали свободна професия и/или занаятчийска дейност.

(9) Осигурителен стаж по ал. 8 се зачита на държавните служители, когато са упражнявали някои от дейностите по същата алинея, при спазване разпоредбите на Закона за държавния служител.

(10) Осигурителният стаж по ал. 8 и 9 се зачита само за придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 68 .

(11) (Нова - ДВ, бр. 119 от 2002 г.) Редът и начинът за изчисляване на осигурителния стаж се определят с наредба на Министерския съвет по предложение на Националния осигурителен институт.

Възникване, времетраене и прекратяване на осигуряването

Чл. 10. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 64 от 2000 г., изм., бр. 1 от 2002 г.) Осигуряването възниква от деня, в който лицата започват да упражняват трудова дейност по чл. 4 и продължава до прекратяването ѝ.

Осигурителни права на осигурените за всички осигурени социални рискове

Чл. 11. (1) Осигурените за всички осигурени социални рискове лица имат право на:

1. парични обезщетения за:

а) временна неработоспособност поради общо заболяване, трудова злополука и професионална болест, за санаторно-курортно лечение и при належащ медицински преглед или изследване, карантина, отстраняване от работа по предписание на здравните органи, гледане на болен или на член от семейството под карантина, належащо придружаване на болен член от семейството за медицински преглед, изследване или лечение, както и за гледане на здраво дете, върнато от детско заведение поради карантина в заведението или на детето;

б) трудоустрояване при временно намалена работоспособност поради общо заболяване, трудова злополука или професионална болест;

в) трудоустрояване поради бременност и кърмене;

г) бременност и раждане;

д) отглеждане на малко дете;

2. парични помощи за:

а) инвалидност поради общо заболяване, когато няма основания за отпускане на пенсия;

б) профилактика и рехабилитация;

в) помощно-технически средства, свързани с увреждането;

3. (нова - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) обезщетения за безработица;

4. (предишна т. 3 - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) пенсии за:

а) осигурителен стаж и възраст;

б) инвалидност поради трудова злополука или професионална болест;

в) инвалидност поради общо заболяване.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) При смърт на осигуреното лице съпругът (съпругата), децата и родителите имат право на еднократна помощ в общ размер две минимални работни заплати и на наследствена пенсия.

(3) (Нова - ДВ, бр. 1 от 2002 г., изм., бр. 67 от 2003 г.) Паричната помощ за инвалидност поради общо заболяване, когато осигуреното лице няма необходимия осигурителен стаж за отпускане на пенсия за инвалидност поради общо заболяване, е в размер на 60-дневното обезщетение за временна неработоспособност, определено съгласно чл. 41 .

Осигурителни права на осигурените за трудова злополука и професионална болест

(Загл. изм. - ДВ, бр. 1 от 2002 г.)

Чл. 12. (1) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) Осигурените за трудова злополука или професионална болест лица имат право на:

1. парични обезщетения за временна неработоспособност поради трудова злополука или професионална болест, санаторно-курортно лечение, належащ медицински преглед, изследване и/или лечение;

2. парични помощи за профилактика и рехабилитация;

3. пенсия за инвалидност поради трудова злополука или професионална болест;

4. парични помощи за помощно-технически средства, свързани с увреждането.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) При смърт на осигуреното лице, която е в причинна връзка със злополуката или професионалната болест, съпругът (съпругата), децата и родителите имат право на еднократна помощ в общ размер две минимални работни заплати и на наследствена пенсия.

Осигурителни права на осигурените за инвалидност поради общо заболяване, за старост и за смърт

(Загл. изм. - ДВ, бр. 1 от 2002 г.)

Чл. 13. (1) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) Осигурените за инвалидност поради общо заболяване, за старост и за смърт имат право на:

1. пенсия за инвалидност поради общо заболяване;
2. пенсия за осигурителен стаж и възраст;
3. парични помощи за помощно-технически средства, свързани с увреждането.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) При смърт на осигуреното лице съпругът (съпругата), децата и родителите имат право на еднократна помощ в общ размер две минимални работни заплати и на наследствена пенсия.

Парични помощи за профилактика и рехабилитация

Чл. 13а. (Нов - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) (1) Лицата, осигурени за всички осигурени социални рискове, за всички осигурени социални рискове без трудова злополука и професионална болест и безработица, за всички осигурени социални рискове без безработица или за инвалидност, старост и смърт и за трудова злополука и професионална болест, имат право на парични помощи за профилактика и рехабилитация, ако за тях са били внесени или дължими осигурителни вноски за период 6 календарни месеца, предхождащи месеца, през който се провежда профилактиката и рехабилитацията.

(2) Изискването за внесени или дължими осигурителни вноски за период от 6 календарни месеца по ал. 1 не се прилага за лица с увреждания, резултат от претърпяна трудова злополука или професионална болест.

(3) Право на помощите по ал. 1 имат и лицата, получаващи лична пенсия за инвалидност, ако не са навършили възрастта по чл. 68, ал. 1 - 3 и не са осигурени.

(4) Условието за ползване и изплащане на парични помощи за профилактика и рехабилитация на лицата по ал. 1 и 3, както и процедурите за избор на юридически лица - изпълнители на тази дейност, се определят с наредба на надзорния съвет на Националния осигурителен институт.

Експертиза на работоспособността

Чл. 14. (Доп. - ДВ, бр. 1 от 2002 г., отм., бр. 70 от 2004 г.).

Органи на експертизата на работоспособността

Чл. 15. (Отм. - ДВ, бр. 70 от 2004 г.).

Обжалване на решенията на органите на експертизата

Чл. 16. (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2002 г., доп., бр. 67 от 2003 г., отм., бр. 70 от 2004 г.).

Влизане в сила на решенията

Чл. 17. (Отм. - ДВ, бр. 70 от 2004 г.).

Глава втора

ФИНАНСОВО УСТРОЙСТВО

Осигурителни фондове

Чл. 18. (1) (Предишен текст на чл. 18 - ДВ, бр. 112 от 2004 г.) Средствата на държавното обществено осигуряване се обособяват във:

1. фонд "Пенсии";

2. (нова - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) фонд "Пенсии, несвързани с трудова дейност";
3. (предишна т. 2 - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) фонд "Трудова злополука и професионална болест";
4. (предишна т. 3 - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) фонд "Общо заболяване и майчинство";
5. (нова - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) фонд "Безработица".

(2) (Нова - ДВ, бр. 112 от 2004 г.) Разпределението на осигурителните вноски по фондове се определя със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване.

Бюджет на фондовете

Чл. 19. (1) (Доп. - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) Народното събрание приема Закон за бюджета на държавното обществено осигуряване, който включва консолидиран бюджет на държавното обществено осигуряване, бюджетите на фондовете по чл. 18 и бюджета на Националния осигурителен институт и действия за срок една календарна година.

(2) Законопроектът за бюджета на държавното обществено осигуряване се изготвя от Националния осигурителен институт и се представя в Министерския съвет за съгласуване заедно с проекта на Закона за държавния бюджет. Министерството на финансите след приемането на макроикономическата рамка на държавния бюджет предоставя на Националния осигурителен институт необходимите показатели за съставяне на проекта на бюджета на държавното обществено осигуряване.

(3) Законопроектът по ал. 2 се съставя по пълна бюджетна класификация за държавния бюджет.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 112 от 2003 г.) В Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване се предвижда общ резерв на фондовете по чл. 18, образуван чрез отчисления по норматив, определен в закона за бюджета, въз основа на осигурително-технически план. В резерва се внасят и приходите от главници по актовете за начет.

(5) Законопроектът за бюджета на държавното обществено осигуряване се разглежда от Народното събрание едновременно със законопроекта за държавния бюджет.

(6) В случай, че бюджетът на държавното обществено осигуряване не бъде приет от Народното събрание до началото на бюджетната година, осигурителните приходи се събират и осигурителните разходи се извършват съобразно действащите нормативни актове, а за издръжка на органите на Националния осигурителен институт се разходва месечно до една дванадесета част от разходите, предвидени в бюджета за предходната година.

Бюджет на Националния осигурителен институт

Чл. 20. (1) (Изм. - ДВ, бр. 112 от 2004 г.) Бюджетът на Националния осигурителен институт е част от консолидирания бюджет на държавното обществено осигуряване и се разработва по параграфи на бюджетната класификация.

(2) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 1 от 2002 г., доп., бр. 112 от 2003 г., изм. и доп., бр. 112 от 2004 г., изм., бр. 104 от 2005 г.) Средствата в бюджета на Националния осигурителен

институт се формират от:

1. процент от приходите от осигурителните вноски за фондовете "Пенсии", "Общо заболяване и майчинство", "Трудова злополука и професионална болест", "Безработица" и "Пенсии, несвързани с трудова дейност";

2. приходи от установените с разпореждания и ревизионни актове за начет вземания и лихвите върху тях;

3. приходи от глоби, имуществени санкции и наказателни лихви;

4. процент от приходите във фонд "Гарантирани вземания на работниците и служителите" за дейностите по чл. 13 от Закона за гарантираните вземания на работниците и служителите при несъстоятелност на работодателя ;

5. приходи от продажба на осигурителни книжки, изплащателни картони и формуляри - утвърдени образци от управителя на Националния осигурителен институт;

6. приходи от такси за заверка на преписи на документи, издавани от Националния осигурителен институт;

7. приходи от такси за издаване на удостоверения;

8. приходи и доходи от собственост и неданъчни приходи;

9. сумите, постъпващи по съставени от контролните органи на Националния осигурителен институт ревизионни актове за начет;

10. заеми;

11. субсидии (трансфери) от републиканския бюджет;

12. (нова - ДВ, бр. 113 от 2007 г.) трансфери от републиканския бюджет за здравноосигурителни вноски за лицата до 18-годишна възраст и след навършване на тази възраст, ако учат редовно - до завършване на средно образование.

(3) (В сила от 1.01.2001 г., доп. - ДВ, бр. 112 от 2004 г., изм., бр. 104 от 2005 г., доп., бр. 113 от 2007 г.) Разходите и трансферите по бюджета на Националния осигурителен институт се определят за:

1. издръжка на дейността по държавното обществено осигуряване и Закона за гарантираните вземания на работниците и служителите при несъстоятелност на работодателя ;

2. капиталови разходи за придобиване на дълготрайни материални активи и основен ремонт, свързани с цялостната дейност на Националния осигурителен институт;

3. погасяване на задължения по заеми;

4. (нова - ДВ, бр. 113 от 2007 г.) трансфери за здравноосигурителни вноски за лицата до 18-годишна възраст и след навършване на тази възраст, ако учат редовно - до завършване на средно образование.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 104 от 2005 г.) Процентите по ал. 2, т. 1 и 4 се определят със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване.

(5) Разходите по ал. 3 се утвърждават от надзорния съвет на Националния осигурителен институт по предложение на управителя.

(6) (Нова - ДВ, бр. 104 от 2005 г.) Приходите по чл. 20, ал. 2, т. 2 - 9 постъпват като собствени приходи в бюджета на Националния осигурителен институт.

(7) (Нова - ДВ, бр. 104 от 2005 г.) Средствата по чл. 20, ал. 2, т. 2 - 8 и 15 на сто от тези по чл. 20, ал. 2, т. 9 се начисляват и разходват само за повишаване квалификацията и материалното стимулиране на служителите при условия и ред, определени от управителя на Националния осигурителен институт.

Приходи по фонд "Пенсии"

Чл. 21. (Изм. - ДВ, бр. 112 от 2004 г.) Средствата по фонд "Пенсии" се набират от:

1. осигурителни вноски от осигурители, осигурени и самоосигуряващи се лица;
2. осигурителни вноски и приходи, предвидени в други закони, за осигуряване за инвалидност поради общо заболяване, старост и смърт;
3. (изм. - ДВ, бр. 1 от 2002 г., бр. 67 от 2003 г., в сила от 1.01.2003 г.) суми от държавния бюджет за провеждане на осигуряването на лицата по чл. 4, ал. 1, т. 2 и 4, чл. 9, ал. 6 и суми от бюджета на съдебната власт за лицата по чл. 4, ал. 1, т. 3 ;
4. (изм. - ДВ, бр. 1 от 2002 г., бр. 112 от 2004 г.) трансфери от републиканския бюджет за:
 - а) осигурителни вноски в случаите, предвидени в този кодекс;
 - б) (изм. - ДВ, бр. 112 от 2004 г.) субсидии, предвидени в Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за съответната година;
 - в) здравноосигурителни вноски за пенсионери;
5. (отм. - ДВ, бр. 112 от 2004 г.);
6. (доп. - ДВ, бр. 1 от 2002 г., отм., бр. 112 от 2003 г.);
7. такси, определени с тарифа на Министерския съвет;
8. лихви и дивиденди;
9. дарения и завещания;

10. (отм. - ДВ, бр. 1 от 2002 г.);

11. други източници.

Разходи по фонд "Пенсии"

Чл. 22. (Доп. - ДВ, бр. 113 от 2007 г.) Средствата по фонд "Пенсии" се разходват и трансферират за:

1. (изм. - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) изплащане на пенсии за осигурителен стаж и възраст, пенсии за инвалидност поради общо заболяване, наследствени пенсии и добавките към тях;

2. (доп. - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) осъвременяване, индексирание и компенсиране на пенсиите по т. 1;

3. други разходи, свързани с пенсионното осигуряване;

4. (нова - ДВ, бр. 1 от 2002 г., изм., бр. 113 от 2007 г.) трансфери за здравноосигурителни вноски за пенсионери;

5. (нова - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) помощи за профилактика и рехабилитация.

Приходи по фонд "Пенсии, несвързани с трудова дейност"

Чл. 22а. (Нов - ДВ, бр. 1 от 2002 г., изм., бр. 112 от 2004 г.) Средствата по фонд "Пенсии, несвързани с трудова дейност" се набират от:

1. (изм. - ДВ, бр. 112 от 2004 г.) трансфери от републиканския бюджет за:

а) изплащане на пенсии, за които не се дължат осигурителни вноски, и за индексациите, компенсиациите и добавките към тях;

б) добавки към пенсиите на ветераните от войните;

в) добавки по чл. 84 , определени от пенсиите по буква "а";

г) (нова - ДВ, бр. 12 от 2004 г.) добавки към пенсиите, определени със Закона за политическа и гражданска рехабилитация на репресирани лица;

2. (отм. - ДВ, бр. 112 от 2004 г.);

3. такси, определени с тарифа на Министерския съвет;

4. лихви и дивиденди;

5. дарения и завещания.

Разходи по фонд "Пенсии, несвързани с трудова дейност"

Чл. 22б. (Нов - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 12 от 2004 г.) Средствата по

фонд "Пенсии, несвързани с трудова дейност" се разходват за изплащане на:

1. пенсии за военна инвалидност;
 2. пенсии за гражданска инвалидност;
 3. социални пенсии за старост;
 4. социални пенсии за инвалидност;
 5. пенсии за особени заслуги;
 6. персонални пенсии;
 7. добавки към пенсиите на ветераните от войните;
 8. добавки към пенсиите по Закона за политическа и гражданска реабилитация на репресирани лица;
 9. добавки по чл. 84 , определени от пенсии, за които не се дължат осигурителни вноски;
 10. индексации и компенсации към пенсиите и добавките по т. 1 - 9;
 11. (нова - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) помощи за профилактика и рехабилитация.
- (2) Средствата по фонд "Пенсии, несвързани с трудова дейност" се разходват и за изплащане на пенсии, за които не се дължат осигурителни вноски, по отменените Закон за пенсиите и Закон за общественото осигуряване както и за индексациите, компенсациите и добавките към тях.

Приходи по фонд "Трудова злополука и професионална болест"

Чл. 23. Приходите по фонд "Трудова злополука и професионална болест" се набират от:

1. осигурителни вноски;
2. (изм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г., в сила от 1.01.2003 г.) суми от държавния бюджет за осигуряването на лицата по чл. 4, ал. 1, т. 2 и 4 и суми от бюджета на съдебната власт за лицата по чл. 4, ал. 1, т. 3 ;
3. приходи, предвидени в други закони, за осигуряване за трудови злополуки и професионална болест;
4. (отм. - ДВ, бр. 112 от 2004 г.);
5. (доп. - ДВ, бр. 1 от 2002 г., отм., бр. 112 от 2003 г.);
6. такси, определени с тарифа на Министерския съвет;

7. лихви и дивиденди;
8. дарения и завещания;
9. други източници.

Разходи по фонд "Трудова злополука и професионална болест"

Чл. 24. Средствата по фонд "Трудова злополука и професионална болест" се разходват за:

1. изплащане на парични обезщетения, пенсии и помощи;
2. осъвременяване, индексирание и компенсиране на паричните обезщетения, пенсии и помощи;
3. мероприятия за предотвратяване на трудовите злополуки и професионалните болести;
4. (нова - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) диагностика на професионалните болести;
5. (предишна т. 4 - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) помощно-технически средства, свързани с увреждането;
6. (предишна т. 5 - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) други разходи, свързани с осигуряването за трудова злополука и професионална болест.

Приходи по фонд "Общо заболяване и майчинство"

Чл. 25. Приходите по фонд "Общо заболяване и майчинство" се набират от:

1. осигурителни вноски;
2. (изм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г., в сила от 1.01.2003 г.) суми от държавния бюджет за осигуряването на лица по чл. 4, ал. 1, т. 2 и 4 и суми от бюджета на съдебната власт за лицата по чл. 4, ал. 1, т. 3 ;
3. приходи, предвидени с други закони, за осигуряване за общо заболяване и майчинство;
4. (нова - ДВ, бр. 1 от 2002 г., отм., бр. 112 от 2004 г.);
5. (предишна т. 4 - ДВ, бр. 1 от 2002 г., отм., бр. 112 от 2004 г.);
6. (предишна т. 5, доп. - ДВ, бр. 1 от 2002 г., отм., бр. 112 от 2003 г.);
7. (предишна т. 6 - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) такси, определени с тарифа на Министерския съвет;
8. (предишна т. 7 - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) лихви и дивиденди;

9. (предишна т. 8 - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) дарения и завещания;

10. (предишна т. 9 - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) други източници.

Разходи по фонд "Общо заболяване и майчинство"

Чл. 26. Средствата по фонд "Общо заболяване и майчинство" се разходват за:

1. изплащане на парични обезщетения и помощи;
2. осъвременяване, индексирание и компенсиране на паричните обезщетения и помощи;
3. финансиране на дейности за намаляване на общите заболявания;
4. осигуряване с помощно-технически средства;
5. (нова - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) средства по програмата "В подкрепа на майчинството";
6. (нова - ДВ, бр. 1 от 2002 г., отм., бр. 112 от 2004 г., предишна т. 5, бр. 105 от 2006 г.) други разходи, свързани с осигуряването за общо заболяване и майчинство;
7. (нова - ДВ, бр. 1 от 2002 г., отм., бр. 112 от 2004 г.);
8. (нова - ДВ, бр. 1 от 2002 г., отм., бр. 112 от 2004 г.).

Приходи за фонд "Безработица"

Чл. 26а. (Нов - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) Приходите за фонд "Безработица" се набират от:

1. осигурителни вноски;
2. (отм. - ДВ, бр. 112 от 2003 г.);
3. целеви суми от държавния бюджет за обезщетения по чл. 233 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България;
4. лихви и дивиденди;
5. дарения и завещания;
6. други източници.

Разходи за фонд "Безработица"

Чл. 26б. (Нов - ДВ, бр. 1 от 2002 г., изм., бр. 113 от 2007 г.) Средствата от фонд "Безработица" се разходват и трансферират за изплащане на обезщетения за безработица, обезщетения по чл. 233 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България и за трансфери за здравноосигурителни вноски за безработните.

Краткосрочни безлихвени заеми за фондовете

Чл. 27. (Изм. - ДВ, бр. 119 от 2002 г.) При временен недостиг на средства във фондовете за покриване на неотложни осигурителни плащания могат да се ползват краткосрочни безлихвени заеми от републиканския бюджет с разрешение на министъра на финансите по предложение на управителя на Националния осигурителен институт, както и заеми от фондове със социално предназначение до размера на техните резерви с разрешение на министъра на финансите и министъра на труда и социалната политика по предложение на Надзорния съвет на Националния осигурителен институт.

Влагане на свободни средства

Чл. 28. (Доп. - ДВ, бр. 64 от 2000 г., изм., бр. 1 от 2002 г.) Временно свободните средства по фондовете на държавното обществено осигуряване могат да се влагат по депозитни сметки в Българската народна банка или за придобиване, на първичния пазар или чрез Министерството на финансите, на държавни ценни книжа, емитирани от българското правителство.

Банково обслужване

Чл. 29. (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) (1) Банките, обслужващи сметките на Националния осигурителен институт, се определят от Министерството на финансите и Българската народна банка. От определените от Българската народна банка и Министерството на финансите банки Надзорният съвет на Националния осигурителен институт избира банките, които имат право да обслужват сметките на Националния осигурителен институт.

(2) Редът и начинът на обслужване на сметките на Националния осигурителен институт се определят от Министерството на финансите и Българската народна банка.

Изпълнение на бюджета

Чл. 30. (1) Изпълнението на бюджета на държавното обществено осигуряване се осъществява от Националния осигурителен институт.

(2) Първостепенен разпоредител с бюджета на държавното обществено осигуряване е управителят на Националния осигурителен институт.

(3) Второстепенни разпоредители с бюджета на държавното обществено осигуряване в териториалните поделения на Националния осигурителен институт са техните ръководители.

Годишен отчет

Чл. 31. (1) Годишният отчет за изпълнението на бюджета на държавното обществено осигуряване се изготвя от Националния осигурителен институт и се внася от неговия управител в Народното събрание за приемане едновременно с отчета за изпълнението на държавния бюджет.

(2) Решението на Народното събрание за приемане отчета за изпълнението на бюджета на държавното обществено осигуряване се обнародва в "Държавен вестник".

Глава трета

УПРАВЛЕНИЕ

Функции на Министерството на труда и социалната политика

Чл. 32. Министерството на труда и социалната политика разработва, координира и провежда държавната политика по държавното обществено осигуряване.

Национален осигурителен институт

Чл. 33. (1) Държавното обществено осигуряване се управлява от Националния

осигурителен институт. Той отчита своята дейност пред Народното събрание.

(2) Националният осигурителен институт е юридическо лице със седалище София. Институтът създава свои териториални подразделения.

(3) Националният осигурителен институт:

1. изпълнява бюджета на държавното обществено осигуряване;
2. (изм. - ДВ, бр. 105 от 2005 г.) установява и събира вземанията на държавното обществено осигуряване от неправилно извършени осигурителни разходи;
3. (изм. - ДВ, бр. 1 от 2002 г., отм., бр. 105 от 2005 г.);
4. (доп. - ДВ, бр. 105 от 2005 г.) осъществява контрол по спазване на осигурителното законодателство във връзка с възложените му дейности;
5. организира дейността по установяване на административни нарушения и административни наказания;
6. (доп. - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) извършва плащането на пенсиите и обезщетенията за безработица и организира дейността по другите осигурителни плащания;
7. събира информация и поддържа информационна система за осигурените лица, осигурителите и самоосигуряващите се лица;
8. осъществява дейност по подготовка и прилагане на международни договори в областта на държавното обществено осигуряване;
9. (нова - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) издава информационен бюлетин;
10. (нова - ДВ, бр. 120 от 2002 г., изм., бр. 105 от 2005 г.) поддържа информационна система за лицата, които работят по трудово правоотношение;
11. (нова - ДВ, бр. 67 от 2003 г., доп., бр. 104 от 2005 г., в сила от 27.12.2005 г.) сключва договори за предоставяне на информация, информационни продукти за обработване на информация и за дейности по социалното осигуряване.

(4) (Отм. - ДВ, бр. 105 от 2005 г., нова, бр. 41 от 2007 г.) Информацията, необходима за осъществяване на функциите и правомощията на Националния осигурителен институт, се предоставя безплатно от съответните държавни и общински органи, включително всички данни от ЕСГРАОН и от Националния статистически институт.

(5) (Нова - ДВ, бр. 120 от 2002 г., отм., бр. 105 от 2005 г.).
Органи на управление

Чл. 34. Органи на управление на Националния осигурителен институт са:

1. надзорният съвет;

2. управителят и подуправителят.

Надзорен съвет

Чл. 35. (1) (Доп. - ДВ, бр. 112 от 2002 г., изм., бр. 67 от 2003 г.) Надзорният съвет се състои от по един представител на всяка от представителните организации на работниците и служителите и на работодателите, признати съгласно Кодекса на труда , и равен на тях брой представители, определени от Министерския съвет, един от които задължително е изпълнителният директор на Националната агенция за приходите.

(2) Представителите на организациите на работниците и служителите и на работодателите по ал. 1 се определят от ръководните им органи на национално равнище.

(3) (Нова - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) Когато представителните организации на работниците и служителите или на работодателите са различен брой, квотата на организациите с по-малък брой се допълва до квотата на организациите с по-голям брой по споразумение между заинтересованите организации.

(4) (Нова - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) При липса на споразумение по ал. 3 допълване на квотата на национално представителните организации с по-малък брой не се осъществява и съставът на Надзорния съвет количествено се определя единствено по реда на ал. 1.

(5) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) Надзорният съвет има мандат за срок четири години.

(6) (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) Поименният състав на надзорния съвет, както и промените в него, се обнародват от председателя му в "Държавен вестник".

(7) (Предишна ал. 5 - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) Членовете на надзорния съвет избират от своя състав председател на ротационен принцип.

(8) (Предишна ал. 6 - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) Надзорният съвет се свиква на заседания от председателя или по искане на една трета от членовете му.

(9) (Предишна ал. 7 - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) Заседанията на надзорния съвет са редовни, ако на тях са присъствали най-малко половината от членовете му. Решенията се вземат, ако за тях гласуват повече от половината от общия брой на членовете на надзорния съвет.

(10) (Предишна ал. 8 - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) Управителят на Националния осигурителен институт участва в заседанията на надзорния съвет със съвещателен глас.

Функции на надзорния съвет

Чл. 36. (1) (Предишен текст на чл. 36 - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Надзорният съвет:

1. утвърждава основните насоки на дейността на Националния осигурителен институт;

2. утвърждава проектите на годишния бюджет на държавното обществено осигуряване и отчета му;

3. осъществява контрол върху дейността на Националния осигурителен институт, съвета на управителя, управителя и подуправителя;

4. утвърждава проектите на нормативните актове по държавното обществено осигуряване преди внасянето им за приемане от съответните държавни органи;

5. приема правилник за организацията и дейността на Националния осигурителен институт и правилник за дейността на надзорния съвет;

6. (доп. - ДВ, бр. 1 от 2002 г., изм., бр. 105 от 2005 г.) дава съгласие за разсрочване на вземания за задължителни осигурителни вноски към фондовете на държавното обществено осигуряване в случаите по чл. 184, 185 и 188 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс ;

7. (изм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г., доп., бр. 105 от 2005 г.) взема решение за заличаване на несъбираеми вземания по вземанията, събирани от Националния осигурителен институт след приключване на производството за несъстоятелност или ликвидация на осигурителите, както и за задължения към държавното обществено осигуряване на осигурители и самоосигуряващи се лица до 1000 лв., които не могат да бъдат събрани по реда на чл. 110, ал. 5 ;

8. взема решения за придобиване и разпореждане с имуществото на Националния осигурителен институт над размер, определен от правилника за организацията и дейността на Националния осигурителен институт;

9. взема решения за използване средствата от резерва по бюджета на държавното обществено осигуряване;

10. взема решения за придобиване на недвижими имоти от Националния осигурителен институт срещу задължения към фондовете на държавното обществено осигуряване;

11. определя възнаграждението на управителя и подуправителя.

(2) (Нова - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Членовете на Надзорния съвет получават възнаграждение за участието си в заседание на Надзорния съвет в размер на 10 на сто от брутната заплата на управителя на Националния осигурителен институт.

Управител и подуправител

Чл. 37. (1) Управителят и подуправителят на Националния осигурителен институт се избират от Народното събрание за срок четири години.

(2) Управителят на Националния осигурителен институт действа от името на института, организира и ръководи дейността му и го представлява пред всички физически и юридически лица в страната и в чужбина.

(3) При отсъствие на управителя неговите функции се изпълняват от подуправителя. Подуправителят може да изпълнява функции, които са му възложени от управителя. Подуправителят свиква и ръководи заседанията на съвета на управителя.

(4) Управителят и подуправителят могат да бъдат освободени и преди изтичане на срока, за който са избрани, ако са осъдени за умишлено престъпление от общ характер с влязла в сила присъда, системно нарушават задълженията си, възпрепятствани са да ги

изпълняват за срок повече от шест месеца или са подали оставка пред Народното събрание.

(5) Управителят:

1. осъществява оперативното ръководство на Националния осигурителен институт;

2. (доп. - ДВ, бр. 105 от 2005 г.) утвърждава задължителни за всички физически и юридически лица в страната инструкции, формуляри и други документи, свързани с провеждане на осигуряването във връзка с възложените на Националния осигурителен институт дейности;

3. внася за утвърждаване в надзорния съвет:

а) проектобюджета на държавното обществено осигуряване;

б) проект за отчет за изпълнение на бюджета на държавното обществено осигуряване;

в) проекти за нормативни актове по държавното обществено осигуряване;

г) проект за правилник за организацията и дейността на Националния осигурителен институт;

д) проекти на решения за използване на средства от резерва по бюджета на държавното обществено осигуряване;

4. открива и закрива подразделения на Националния осигурителен институт и утвърждава структурата и бюджетите им;

5. сключва разпоредителни сделки за имуществото на Националния осигурителен институт до размер, определен с правилника за организацията и дейността на Националния осигурителен институт;

6. (доп. - ДВ, бр. 1 от 2002 г., изм., бр. 105 от 2005 г.) дава съгласие за разсрочване на вземания за задължителни осигурителни вноски към фондовете на държавното обществено осигуряване в случаите по чл. 184, 185 и 188 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс ;

7. утвърждава разпределението на капитални вложения за стопанисване имуществото на Националния осигурителен институт;

8. (нова - ДВ, бр. 64 от 2000 г.) утвърждава и обявява осигурителния доход по чл. 70 ;

9. (нова - ДВ, бр. 104 от 2005 г., изм., бр. 105 от 2006 г.) определя цените на услугите и дейностите по чл. 20, ал. 2, т. 5 - 8 .

(6) (Нова - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Управителят на Националния осигурителен институт получава основно месечно възнаграждение в размер на основното месечно възнаграждение на председател на постоянна парламентарна комисия. Подуправителят на Националния

осигурителен институт получава основно месечно възнаграждение в размер на основното месечно възнаграждение на народен представител.

Съвет на управителя

Чл. 38. (1) В своята дейност управителят се подпомага от съвет на управителя на Националния осигурителен институт, който се състои от ръководителите на функционалните направления на института и подуправител.

(2) Заседанията на съвета на управителя са редовни, ако присъстват две трети от членовете. Решенията се вземат с обикновено мнозинство.

(3) Съветът на управителя предлага на управителя проекти на решения във връзка с правомощията му по чл. 37, ал. 5 .

Изисквания към членовете на надзорния съвет, управителя и подуправителя

Чл. 39. (1) Членове на надзорния съвет, управител и подуправител на Националния осигурителен институт не могат да бъдат:

1. лица, които са лишени от правото да заемат ръководна, отчетническа или материалноотговорна длъжност;

2. лица, които участват в управителни или контролни органи на други осигурителни фондове;

3. лица, осъждани за умишлено престъпление;

4. лица, които са били членове на управителни органи на юридически лица, прекратени поради несъстоятелност, ако са останали неудовлетворени кредитори;

5. лица, които се намират в родство по права или по съребрена линия или по сватовство до четвърта степен с членове на надзорния съвет, управителя и подуправителя.

Глава четвърта

ОБЕЗЩЕТЕНИЯ

Раздел I

Обезщетения при временна неработоспособност и трудоустрояване

Право на обезщетение

Чл. 40. (1) (Доп. - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) Осигурените лица за всички осигурени социални рискове, за всички осигурени социални рискове без трудова злополука, професионална болест и безработица или за всички осигурени социални рискове без безработица имат право на парично обезщетение вместо трудово възнаграждение за времето на отпуск поради временна неработоспособност, ако имат най-малко 6 месеца осигурителен стаж.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 112 от 2003 г.) Изискването по ал. 1 не се отнася при придобиване право на парично обезщетение за временна неработоспособност поради трудова злополука и професионална болест и за осигурени, ненавършили 18-годишна възраст.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 1 от 2002 г., изм., бр. 38 от 2005 г., бр. 105 от 2006 г.) Паричните обезщетения за временна неработоспособност, трудоустрояване, бременност и раждане и

за отглеждане на малко дете и помощите от държавното обществено осигуряване се изчисляват и изплащат от териториалните поделения на Националния осигурителен институт на осигурените лица по декларирана от тях банкова сметка. Ако лицето няма право на обезщетение или помощ, длъжностното лице, на което е възложено ръководството по изплащането на обезщетенията и помощите, издава разпореждане за отказ. Разпореждането се отменя, ако в давностния срок по чл. 115, ал. 4 лицето или осигурителят представят нови или допълнителни доказателства, установяващи правото на обезщетение или помощ.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 64 от 2000 г., бр. 112 от 2003 г., бр. 105 от 2006 г.) Осигурителят изплаща на осигуреното лице за първия работен ден от временната неработоспособност среднодневното брутно възнаграждение за месеца, в който е настъпила временната неработоспособност, но не по-малко от среднодневното уговорено възнаграждение.

(5) (Нова - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) Изплащането на паричните обезщетения и помощите се извършва при условия и по ред, определени с акт на Министерския съвет.

Възнаграждение, от което се определя обезщетението

Чл. 41. (1) (Доп. - ДВ, бр. 64 от 2000 г., изм., бр. 105 от 2006 г.) Дневното парично обезщетение за временна неработоспособност поради общо заболяване се изчислява в размер 80 на сто, а за временна неработоспособност поради трудова злополука или професионална болест - в размер 90 на сто от среднодневното брутно трудово възнаграждение или среднодневния осигурителен доход, върху които са внесени или дължими осигурителни вноски, а за самоосигуряващите се лица - внесени осигурителни вноски за съответния риск за периода от шест календарни месеца, предхождащи месеца на настъпване на неработоспособността. Дневното парично обезщетение за временна неработоспособност поради общо заболяване не може да надвишава среднодневното нетно възнаграждение за периода, от който е изчислено обезщетението.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) За дните, включени в периода по ал. 1, се взема предвид среднодневната минимална работна заплата за страната за съответния период, ако лицето:

1. не е било осигурено за всички осигурени социални рискове;
2. не е било осигурено за всички осигурени социални рискове без трудова злополука, професионална болест и безработица;
3. е ползвало неплатен отпуск, който се зачита за трудов или служебен стаж;
4. е ползвало отпуск за отглеждане на малко дете;
5. (нова - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) е било осигурено по законодателството на друга държава по условията на международен договор, по който Република България е страна.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) За дните, включени в периода по ал. 1, през които лицето е получавало парично обезщетение от общественото осигуряване за временна неработоспособност или за бременност и раждане, се взема предвид доходът, от който е определено паричното обезщетение.

(4) (Нова - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) Сумата, от която се изчисляват паричните обезщетения, не може да бъде по-голяма от максималния месечен размер на осигурителния доход, определен със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за периода, от който се определят паричните обезщетения.

(5) (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) Начинът на изчисляване на обезщетението се урежда с акт на Министерския съвет.

Срок на изплащане на обезщетението

Чл. 42. (1) Паричното обезщетение за временна неработоспособност поради общо заболяване, трудова злополука и професионална болест се изплаща от първия ден на настъпването до възстановяване на работоспособността или до установяване на инвалидност.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 64 от 2000 г., бр. 1 от 2002 г., доп., бр. 105 от 2006 г.) Когато временната неработоспособност поради общо заболяване, трудова злополука или професионална болест е настъпила до 2 месеца от прекратяването на трудовия договор или осигуряването, паричното обезщетение се изплаща за срока на неработоспособността, но за не повече от 75 календарни дни. В тези случаи паричното обезщетение не се изплаща на лица, които получават пенсия или обезщетение за оставане без работа, изплащано по Кодекса на труда, Закона за държавния служител и Закона за висшето образование. Изплатените парични обезщетения за временна неработоспособност се възстановяват от лицата за периода, за който им е отпусната пенсия.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) Когато временната неработоспособност е настъпила преди прекратяване на срочни трудови и служебни правоотношения, договори за кадрова военна служба и договори за управление и контрол на търговски дружества, паричното обезщетение се изплаща за не повече от 75 календарни дни след прекратяване на правоотношенията или договорите. Ако временната неработоспособност е поради трудова злополука или професионална болест, паричното обезщетение се изплаща до възстановяване на работоспособността или до установяване на инвалидност.

Обезщетения поради карантина или отстраняване от работа

Чл. 43. Парично обезщетение за временна неработоспособност поради карантина или отстраняване от работа по предписание на здравните органи се изплаща съответно за:

1. времето, за което осигуреният е под карантина;

2. времето на отстраняване от работа, ако осигуреният не може да бъде трудоустроен на друга подходяща работа през това време, но за не повече от 90 календарни дни през една календарна година.

Обезщетения за санаторно-курортно лечение

Чл. 44. На неработоспособните лица, изпратени от здравните органи на санаторно-курортно лечение, парично обезщетение се изплаща за целия им престой, включително до три календарни дни за пътуване, в размерите, определени съответно за общо заболяване или за трудова злополука и професионална болест.

Обезщетение за гледане на болен член от семейството

Чл. 45. (1) Парично обезщетение при условията и в размера на паричното обезщетение за временна неработоспособност поради общо заболяване се изплаща и за:

1. гледане или належащо придружаване за медицински преглед, изследване или

лечение в страната или в чужбина на болен член на семейството над 18-годишна възраст - на всеки осигурен до 10 календарни дни през една календарна година;

2. гледане или належащо придружаване за медицински преглед, изследване или лечение в страната или в чужбина на болно дете до 18-годишна възраст - до 60 календарни дни през една календарна година общо за всички осигурени членове на семейството; в този срок не се включва времето за гледане на дете по т. 3 - 5;

3. гледане на дете под карантина до 18-годишна възраст, болно от заразна болест - до изтичането на срока на карантината;

4. гледане на болно дете до 3-годишна възраст, настанено в заведение за болнична помощ заедно с осигурения - за времето, през което осигуреният е бил в заведението;

5. гледане на здраво дете, върнато от детско заведение поради карантина - докато трае карантината.

(2) За един и същи осигурителен случай за едно и също време парично обезщетение по ал. 1 може да се изплаща само на един осигурен член на семейството.

(3) За гледане на хронично болен член на семейството парично обезщетение се изплаща само при изостряне на заболяването.

(4) За членове на семейството се считат съпругът, съпругата и техните възходящи и низходящи по права линия.

(5) (Нова - ДВ, бр. 52 от 2004 г.) Паричното обезщетение по ал. 1, т. 2, 3, 4 и 5 се изплаща и за гледане на дете, настанено при близки, роднини или приемно семейство по реда на чл. 26 от Закона за закрила на детето.

Случаи, при които не се изплаща обезщетение

Чл. 46. (1) Парично обезщетение за временна неработоспособност не се изплаща на осигурени лица, които:

1. умишлено увреждат здравето си с цел да получават отпуск или обезщетение;

2. нарушават режима, определен от здравните органи - само за дните на нарушението;

3. са станали неработоспособни поради употреба на алкохол, приемане на силно упойващо средство без лечебна цел или поради прояви, извършвани под въздействието на такива средства;

4. са станали неработоспособни поради хулигански и други техни противообществени прояви, установени по съответния ред;

5. са станали неработоспособни поради неспазване от тях на правилата за безопасна работа, установено по съответния ред.

(2) В случаите по ал. 1, т. 3 и 4 срокът, за който не се изплаща обезщетение, не може да бъде по-дълъг от 15 календарни дни, а в случая по т. 5 - не по-дълъг от 3 календарни

дни.

Парично обезщетение при трудоустрояване

Чл. 47. (1) При трудоустрояване поради временно намалена работоспособност вследствие на общо заболяване, трудова злополука или професионална болест на осигурения се изплаща парично обезщетение, ако на новата работа се намали трудовото му възнаграждение.

(2) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) Дневното парично обезщетение е в размер на разликата между полученото среднодневно брутно трудово възнаграждение през 6-те календарни месеца, предхождащи месеца на трудоустрояването, но не повече от среднодневния размер на максималния месечен осигурителен доход, и получаваното среднодневно брутно трудово възнаграждение след трудоустрояването. Когато осигуреният е работил по-малко от 6 месеца до деня на трудоустрояването, обезщетението се определя като разлика между среднодневното възнаграждение, определено по чл. 41 и получаваното среднодневно брутно трудово възнаграждение след трудоустрояването.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) Паричното обезщетение по ал. 1 и 2 се изплаща за времето на трудоустрояването, но за не повече от 6 месеца.

Раздел II

Обезщетения за майчинство

Обезщетение при трудоустрояване поради бременност или кърмене

Чл. 48. (1) При трудоустрояване на друга работа поради бременност или кърмене на дете на осигурената жена се изплаща парично обезщетение, ако на новата работа се намали трудовото ѝ възнаграждение.

(2) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) Дневното парично обезщетение е в размер на разликата между полученото среднодневно брутно трудово възнаграждение през 6-те календарни месеца, предхождащи месеца на трудоустрояването, но не повече от среднодневния размер на максималния месечен осигурителен доход, и получаваното среднодневно брутно трудово възнаграждение след трудоустрояването. Когато осигурената е работила по-малко от 6 месеца до деня на трудоустрояването, обезщетението се определя като разлика между среднодневното възнаграждение, определено по чл. 41 и получаваното среднодневно брутно трудово възнаграждение след трудоустрояването.

(3) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) В случай, че на новата работа трудоустроената получава среднодневно брутно трудово възнаграждение, по-малко от минималната дневна работна заплата, установена за страната, или среднодневното възнаграждение, определено по чл. 41, е по-малко от минималната работна заплата, установена за страната, дневното обезщетение е в размер на разликата между полученото среднодневно брутно трудово възнаграждение преди трудоустрояването и минималната дневна работна заплата, установена за страната.

Право на обезщетение при бременност и раждане

Чл. 48а. (Нов - ДВ, бр. 112 от 2003 г., в сила от 1.07.2004 г., изм., бр. 69 от 2004 г.) Осигуреното лице има право на обезщетение за бременност и раждане, ако има осигурителен стаж 6 месеца като осигурено за всички осигурени социални рискове, за всички осигурени социални рискове без трудова злополука, професионална болест и

безработица или за всички осигурени социални рискове без безработица.

Обезщетение при бременност и раждане

Чл. 49. (1) (Доп. - ДВ, бр. 104 от 2005 г., бр. 105 от 2006 г.) Дневното парично обезщетение при бременност и раждане се определя в размер на 90 на сто от среднодневното възнаграждение или осигурителния доход, определени по чл. 41 и не може да бъде по-голямо от среднодневното нетно възнаграждение за периода, от който е изчислено обезщетението, и по-малко от минималната дневна работна заплата, установена за страната.

(2) (Нова - ДВ, бр. 68 от 2006 г.) При придобиване право на парично обезщетение при бременност и раждане през периода на изплащане на парично обезщетение за бременност и раждане или за отглеждане на дете обезщетението е в размера, определен по ал. 1 за предходното дете, ако това е по-благоприятно за лицето.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 104 от 2005 г., предишна ал. 2, бр. 68 от 2006 г., изм., бр. 105 от 2006 г.) Когато лицето е осигурено на повече от едно основание, общият размер на дневното парично обезщетение не може да бъде по-малък от минималната дневна работна заплата, установена за страната.

Срокове за изплащане на паричното обезщетение при бременност и раждане

Чл. 50. (1) (Доп. - ДВ, бр. 1 от 2002 г., изм., бр. 68 от 2006 г., в сила от 1.01.2007 г., бр. 105 от 2006 г.) Осигурената за всички осигурени социални рискове майка има право на парично обезщетение при бременност и раждане за срок 315 календарни дни, от които 45 дни преди раждането.

(2) Когато раждането стане преди изтичането на 45 дни от началото на ползването на обезщетението, остатъкът до 45 дни се ползва след раждането.

(3) Когато детето е родено мъртво, почине или е дадено в детско заведение на пълна държавна издръжка или за осиновяване, майката има право на парично обезщетение до изтичане на 42 дни от раждането. Ако работоспособността на майката вследствие на раждането не е възстановена след 42-ия ден, срокът на обезщетението се продължава по преценка на здравните органи до възстановяване на нейната работоспособност. До изтичането на срока по ал. 1 това обезщетение се заплаща като обезщетение за бременност и раждане.

(4) Когато детето е дадено за осиновяване, настанено е в детско заведение на пълна държавна издръжка или почине след 42-ия ден от раждането, обезщетението по ал. 1 се прекратява от следващия ден. В тези случаи, ако работоспособността на майката вследствие раждането не е възстановена, се прилага ал. 3, изречения второ и трето.

(5) Осигурената или осигуреният за всички осигурени социални рискове, които осиновяват дете, имат право на обезщетение по ал. 1 в размер на разликата от възрастта на детето в деня на предаването му за осиновяване до изтичането на срока на полагащото се обезщетение за раждане.

(6) (Нова - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) Право на обезщетение по ал. 1 - 5 имат и майките (осиновителите или осиновителките), които са осигурени за всички осигурени социални рискове без трудова злополука, професионална болест и без безработица или за всички

осигурени социални рискове без безработица.

Обезщетение при смърт или при заболяване на майката

Чл. 51. (Изм. - ДВ, бр. 64 от 2000 г., доп., бр. 105 от 2006 г.) При смърт или тежко заболяване на майката (осиновителката), което я възпрепятства да гледа детето, на лицето, което ползва отпуска по чл. 167 от Кодекса на труда, се изплаща паричното обезщетение по чл. 49 или чл. 53. Обезщетението се изплаща и на самоосигуряващите се лица, които са осигурени за всички осигурени социални рискове без трудова злополука, професионална болест и безработица.

Обезщетение при бременност и раждане при прекратяване на осигуряването

Чл. 52. При прекратяване на осигуряването за всички осигурени социални рискове през време на получаване на обезщетение за бременност и раждане на осигурената се изплаща парично обезщетение до изтичане на срока на обезщетението за бременност и раждане по чл. 50.

Право на обезщетение при отглеждане на малко дете

Чл. 52а. (Нов - ДВ, бр. 112 от 2003 г., в сила от 1.07.2004 г., изм., бр. 69 от 2004 г.) Осигуреното лице има право на обезщетение за отглеждане на малко дете, ако има осигурителен стаж 6 месеца като осигурено за всички осигурени социални рискове, за всички осигурени социални рискове без трудова злополука, професионална болест и безработица или за всички осигурени социални рискове без безработица.

Обезщетение при отглеждане на малко дете

Чл. 53. (1) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) След изтичането на срока на обезщетението за бременност и раждане през време на допълнителния платен отпуск за отглеждане на малко дете на майката (осиновителката) се изплаща месечно парично обезщетение в размер, определен със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) Когато допълнителният платен отпуск за отглеждането на малко дете вместо от майката (осиновителката) се ползва от бащата (осиновителя) или от лицето, което е поело отглеждането на детето, се изплаща месечно парично обезщетение в размер, определен със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване. Това обезщетение се изплаща на настойника, когато той ползва отпуска по чл. 167, ал. 2 от Кодекса на труда.

(3) (Нова - ДВ, бр. 69 от 2004 г.) Обезщетението по ал. 1 се изплаща и на лицата, които ползват отпуск за отглеждане на дете до двегодишна възраст, настанено по реда на чл. 26, ал. 1 от Закона за закрила на детето.

(4) (Предишна ал. 3, изм. - ДВ, бр. 69 от 2004 г., бр. 68 от 2006 г.) Паричното обезщетение по ал. 1, 2 и 3 не се изплаща при смърт на детето, даване за осиновяване или при настаняване на детето в детско заведение, както и при отглеждането му от безработно лице по програмата "В подкрепа на майчинството".

(5) (Нова - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) Самоосигуряващите се лица, които са осигурени за всички осигурени социални рискове без трудова злополука, професионална болест и безработица, имат право на парично обезщетение за отглеждане на малко дете в сроковете по ал. 1 - 4.

Обезщетение при неизползване на допълнителния платен отпуск за отглеждане на малко дете

Чл. 54. (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 1 от 2002 г., доп., бр. 112 от 2003 г., изм., бр. 105 от

2006 г.) Майката (осиновителката), която е осигурена за всички осигурени социални рискове, за всички осигурени социални рискове без трудова злополука, професионална болест и безработица или за всички осигурени социални рискове без безработица и е имала право на обезщетение по чл. 52а , получава парично обезщетение в размер 50 на сто от обезщетението по чл. 53 , ако:

1. не ползва допълнителния платен отпуск за отглеждане на малко дете или лицето, което ползва такъв отпуск, прекъсне неговото ползване;

2. самоосигуряващото се лице с право на обезщетение по чл. 53 започне да упражнява трудова дейност, за която се осигурява за всички осигурени социални рискове без трудова злополука, професионална болест и безработица.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 1 от 2002 г., изм., бр. 105 от 2006 г.) Ако майката (осиновителката) е починала, лишена е от родителски права или упражняването на родителските права върху детето е предоставено на бащата (осиновителя), това обезщетение се изплаща на бащата (осиновителя), а ако той е починал - на настойника. Обезщетението се изплаща, ако лицето, поело отглеждането на детето, е осигурено като работещо по трудово или служебно правоотношение или е осигурено за своя сметка за всички осигурени социални рискове без трудова злополука, професионална болест и безработица.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 68 от 2006 г.) Обезщетението по ал. 1 и 2 не се изплаща, ако детето е настанено в детско заведение на пълна държавна издръжка, както и при отглеждането му от безработно лице по програмата "В подкрепа на майчинството".

Глава четвърта "а"

(Нова - ДВ, бр. 1 от 2002 г.)

ПАРИЧНИ ОБЕЗЩЕТЕНИЯ ЗА БЕЗРАБОТИЦА

Право на парично обезщетение за безработица

Чл. 54а. (1) (Изм. - ДВ, бр. 115 от 2004 г., бр. 105 от 2006 г.) Право на парично обезщетение за безработица имат лицата, за които са внесени или дължими осигурителни вноски за всички осигурени социални рискове най-малко 9 месеца през последните 15 месеца преди прекратяване на осигуряването и които:

1. имат регистрация като безработни в съответното териториално поделение на Агенцията по заетостта;

2. (изм. - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) нямат отпусната пенсия за осигурителен стаж и възраст или професионална пенсия за ранно пенсиониране;

3. не упражняват трудова дейност, за която подлежат на задължително осигуряване по чл. 4 .

(2) (Нова - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) За придобиване право на парично обезщетение по ал. 1 се зачита и времето:

1. на платен и неплатен отпуск за отглеждане на дете;

2. на платените и неплатените отпуски за временна неработоспособност и за бременност и раждане;

3. на неплатения отпуск до 30 работни дни през една календарна година;

4. зачетено за осигурителен стаж по законодателството на друга държава на основание на международен договор, по който Република България е страна.

(3) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) Паричното обезщетение за безработица се отпуска въз основа на заявление до териториалното поделение на Националния осигурителен институт.

(4) (Отм. - ДВ, бр. 112 от 2003 г., предишна ал. 3, изм., бр. 105 от 2006 г.) Паричното обезщетение за безработица се изплаща от датата на прекратяване на осигуряването, ако заявлението по ал. 3 е подадено в 3-месечен срок от тази дата. Ако заявлението е подадено след този срок по неуважителни причини, паричното обезщетение се изплаща за периода по чл. 54в, намален със закъснението.

(5) Редът за отпускане и изплащане на паричните обезщетения за безработица се урежда от Министерския съвет по предложение на Националния осигурителен институт.

Размер на паричното обезщетение за безработица

Чл. 54б. (1) (Изм. - ДВ, бр. 112 от 2003 г.) Размерът на паричното обезщетение за безработица на безработните лица е 60 на сто от средномесечния осигурителен доход, върху който са внесени или дължими осигурителни вноски за последните 9 месеца, през които са подлежали на задължително осигуряване за всички осигурени социални рискове, и не може да бъде по-малък от минималния и по-голям от максималния размер на обезщетението за безработица.

(2) Минималният и максималният размер на обезщетението за безработица се определят ежегодно със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 67 от 2003 г., бр. 95 от 2003 г., изм., бр. 82 от 2006 г., бр. 64 от 2007 г.) Безработните лица, чиито правоотношения са били прекратени по тяхно желание или с тяхно съгласие, или поради виновното им поведение, на основание чл. 325, т. 1 и 2, чл. 326 и 330 от Кодекса на труда, чл. 103, ал. 1, т. 1, 2 и 5, чл. 105 и 107, ал. 1, т. 1 - 4 от Закона за държавния служител, чл. 128, т. 1, 7 и 8, чл. 128а и чл. 128в, т. 2 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, чл. 245, ал. 1, т. 4, 6 и 8 от Закона за Министерството на вътрешните работи и чл. 165, ал. 1, т. 2, 3 и 5 и чл. 271, т. 2, 3 и 5 от Закона за съдебната власт, получават минималния размер на паричното обезщетение за безработица за срок 4 месеца.

(4) Безработните лица, придобили право на парично обезщетение по чл. 54а преди изтичането на три години от предходно упражняване на правото на обезщетение за безработица, получават минималния размер на обезщетението за срок 4 месеца.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) Размерът на паричното обезщетение на безработните лица, работили на непълно работно време, се определя пропорционално на уговореното време. В този случай размерът на обезщетението не може да бъде по-малък от съответната пропорционална част на определения минимален размер на обезщетението за безработица.

(6) Лицата, наети на работа на непълно работно време в срока за изплащане на паричното обезщетение и получаващи възнаграждение по-малко от минималната работна заплата, установена за страната, имат право на обезщетение за безработица в размер 50 на сто от полагащото им се парично обезщетение за оставащия период на изплащането по чл. 54в, ал. 1 .

(7) (Нова - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) Когато в периода по ал. 1, от който се определя средномесечният осигурителен доход, се включва време, което се зачита за осигурителен стаж, без да се дължат осигурителни вноски, при определяне на осигурителния доход се вземат съответно:

1. за времето на платен и неплатен отпуск за отглеждане на дете, на неплатен отпуск за временна неработоспособност и за бременност и раждане и на неплатен отпуск до 30 работни дни през една календарна година - минималната месечна работна заплата, установена за страната за съответния период;

2. за времето на платен отпуск за временна неработоспособност и за бременност и раждане - доходът, от който е определено паричното обезщетение;

3. за времето, зачетено за осигурителен стаж по законодателството на друга държава на основание международен договор, по който Република България е страна - минималната месечна работна заплата, установена за страната за съответния период.

Срокове за изплащане на паричните обезщетения за безработица
от 15 до 20

Спиране изплащането на паричните обезщетения за безработица

Чл. 54г. (1) Изплащането на паричното обезщетение за безработица се спира за периода, през който лицето получава обезщетение за временна неработоспособност.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 112 от 2003 г.) Безработният е длъжен да декларира настъпването и отпадането на обстоятелствата по ал. 1 с декларация.

(3) Изплащането се възобновява от деня на отпадане на основанието за спиране за оставащия период.

Прекратяване изплащането на паричните обезщетения за безработица

Чл. 54д. (1) Изплащането на паричното обезщетение за безработица се прекратява при:

1. започване на трудова дейност, за която лицето подлежи на задължително осигуряване по чл. 4 ;

2. прекратяване на регистрацията от Агенцията по заетостта;

3. (изм. - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) отпускане на пенсия за осигурителен стаж и възраст или на професионална пенсия за ранно пенсиониране;

4. (отм. - ДВ, бр. 112 от 2003 г.);

5. смърт на безработния.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 112 от 2003 г.) Агенцията по заетостта е длъжна да уведомява ежемесечно Националния осигурителен институт за настъпването на обстоятелствата по ал. 1, т. 2.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 112 от 2003 г.) Лицето е длъжно да декларира пред съответното териториално поделение на Националния осигурителен институт за настъпването на обстоятелствата по ал. 1, т. 1, 2 и 3 в срок до 7 дни.

(4) (Отм. - ДВ, бр. 112 от 2003 г.).

(5) Ако по време на получаване на паричното обезщетение лицето започне да упражнява дейност - основание за задължително осигуряване по чл. 4 , която бъде преустановена след по-малко от 9 месеца, изплащането на паричното обезщетение се възстановява за оставащия към датата на прекратяването период.

Възстановяване на добросъвестно получено парично обезщетение за безработица

Чл. 54е. (1) (Доп. - ДВ, бр. 67 от 2003 г., изм., бр. 82 от 2006 г., бр. 64 от 2007 г.) Изплатените парични обезщетения за безработица се възстановяват от лицата, чието уволнение е отменено като незаконно, за периода на полученото обезщетение по чл. 225, ал. 1 от Кодекса на труда , чл. 104, ал. 1 от Закона за държавния служител , чл. 134, ал. 1 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България , чл. 254 от Закона за Министерството на вътрешните работи и чл. 226 от Закона за съдебната власт .

(2) В 7-дневен срок от изплащане на обезщетенията по ал. 1 осигурителят е длъжен да представи копия от съдебното решение и платежните документи в съответното териториално поделение на Националния осигурителен институт.

(3) (Нова - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) Изплатените парични обезщетения за безработица се възстановяват от лицата за периода, за който им е отпусната пенсия за осигурителен стаж и възраст или професионална пенсия за ранно пенсиониране, и за периода, през който са получавали парично обезщетение за временна неработоспособност и за бременност и раждане.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2005 г., предишна ал. 3, бр. 105 от 2006 г.) За възстановяване на сумите дължостното лице, на което е възложено ръководството на осигуряването за безработица в териториалното поделение на Националния осигурителен институт, издава разпореждане, което подлежи на принудително изпълнение по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс .

(5) (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) Лицата по ал. 1 нямат право на парично обезщетение за безработица до пълното възстановяване на дължимите суми.

Ред за отпускане, изменение, спиране и прекратяване на паричните обезщетения за безработица

Чл. 54ж. (1) Паричните обезщетения за безработица се отпускат, изменят, отказват, спират, прекратяват, възобновяват и възстановяват с разпореждане на дължостното лице, на което е възложено ръководството на осигуряването за безработица в териториалното поделение на Националния осигурителен институт.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 112 от 2003 г., бр. 105 от 2005 г.) Дължостното лице по ал. 1

издава разпореждане за възстановяване на неоснователно изплатените обезщетения за безработица. Дължимите суми по разпорежданията могат да се прихващат от полагащите се обезщетения за безработица и подлежат на принудително изпълнение по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс .

Задължения за предоставяне на информация

Чл. 54з. (1) Агенцията по заетостта предоставя на Националния осигурителен институт ежемесечно информацията, необходима за отпускане, изплащане, спиране, прекратяване или изменение на обезщетенията за безработица.

(2) Националният осигурителен институт предоставя ежемесечно информация на Агенцията по заетостта за изплащането, спирането и прекратяването на обезщетенията за безработица.

Право на парично обезщетение за дълготрайна безработица

Чл. 54и. (Нов - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) (1) Право на парично обезщетение за дълготрайна безработица имат и лицата, които са регистрирани като безработни в съответното териториално поделение на Агенцията по заетостта и отговарят на следните условия:

1. след получаване на обезщетение за безработица са останали без работа и най-малко 12 месеца, предхождащи месеца на подаване на заявлението по ал. 3, редовно са поддържали регистрацията си в съответното териториално поделение на Агенцията по заетостта;

2. имат навършени 60 години и 6 месеца за мъжете и 57 години и 6 месеца за жените;

3. сборът от възрастта и осигурителния им стаж е до 60 месеца по-малък от изискуемия по чл. 68, ал. 1 - 3 ;

4. нямат отпусната пенсия;

5. не упражняват трудова дейност, за която подлежат на задължително осигуряване по чл. 4 .

(2) Паричното обезщетение за дълготрайна безработица е в минималния размер, определен със закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за съответната година.

(3) Паричното обезщетение за дълготрайна безработица се отпуска въз основа на заявление до териториалното поделение на Националния осигурителен институт и се изплаща ежемесечно от датата на подаване на заявлението за период не по-дълъг от 30 месеца.

(4) Изплащането на паричното обезщетение за дълготрайна безработица се прекратява при условията на чл. 54д , както и при отпускане на друг вид пенсия.

(5) Безработните лица имат право на обезщетение за дълготрайна безработица по ал. 1 само веднъж.

Глава пета

ОСИГУРЯВАНЕ ЗА ТРУДОВА ЗЛОПОЛУКА И ПРОФЕСИОНАЛНА БОЛЕСТ

Трудова злополука

Чл. 55. (1) Трудова злополука е всяко внезапно увреждане на здравето станало през време и във връзка или по повод на извършваната работа, както и при всяка работа, извършена в интерес на предприятието, когато е причинило неработоспособност или смърт.

(2) Трудова е и злополуката, станала с осигурен по чл. 4, ал. 1 и 2 по време на обичайния път при отиване или при връщане от работното място до:

1. основното място на живеене или до друго допълнително място на живеене с постоянен характер;

2. мястото, където осигуреният обикновено се храни през работния ден;

3. мястото за получаване на възнаграждение.

(3) Не е налице трудова злополука, когато пострадалият умишлено е увредил здравето си.

Професионална болест

Чл. 56. (1) Професионална болест е заболяване, което е настъпило изключително или предимно под въздействието на вредните фактори на работната среда или на трудовия процес върху организма и е включено в Списъка на професионалните болести, издаден от Министерския съвет по предложение на министъра на здравеопазването.

(2) За професионална болест може да се признае и заболяване, невключено в Списъка на професионалните болести, когато се установи, че то е причинено основно и пряко от обичайната трудова дейност на осигурения и е причинило трайна неработоспособност или смърт на осигурения.

(3) Към професионалната болест се отнасят и нейното усложнение и късните ѝ последици.

Деклариране на трудова злополука

Чл. 57. (1) Осигурителят е длъжен в срок от 3 работни дни да декларира пред териториалното поделение на Националния осигурителен институт всяка трудова злополука.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) Ако осигурителят не декларира злополуката, пострадалият или неговите наследници имат право в срок една година от злополуката да я декларират пред териториалното поделение на Националния осигурителен институт.

(3) Редът за установяване, разследване, регистриране и отчитане на трудовите злополуки се определя с акт на Министерския съвет.

Разследване на трудова злополука

Чл. 58. (1) Териториалното поделение на Националния осигурителен институт съвместно с Инспекцията по труда, комитетите и групите по условия на труд и други компетентни органи в зависимост от случая разследват всяка смъртна трудова злополука, всяка злополука, причинила увреждане на повече от 3-ма работещи, както и всяка злополука, за която има основание да се предполага, че ще доведе до инвалидност.

(2) Териториалното поделение на Националния осигурителен институт може по своя преценка да разследва и други злополуки освен посочените в ал. 1.

(3) Разследването на трудова злополука трябва да установи:

1. причините и обстоятелствата за възникване на трудовата злополука;

2. вида на уврежданията;

3. (изм. - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) други сведения, които ще подпомогнат териториалното поделение на Националния осигурителен институт да се произнесе за характера на злополуката.

(4) При разследване на злополуката пострадалият има право да присъства или да посочи да присъстват:

1. работник или служител от същата професия, или

2. член на семейството или възходящ или низходящ сродник, или

3. представител на синдикалната организация, в която членува;

4. представител на работниците и служителите в комитетите и групите по условия на труд.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) Правата по ал. 4 имат наследниците на починалия при трудова злополука и лицата по т. 2, когато здравословното състояние на пострадалия не му позволява да посочи представител.

(6) Резултатите от разследването се оформят в протокол в типизирана форма, който е валиден до доказване на противното. Екземпляр от протокола се връчва от териториалното поделение на Националния осигурителен институт на пострадалия или на неговите наследници и на осигурителя.

Досие

Чл. 59. (1) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) За всяка трудова злополука или професионална болест териториалното поделение на Националния осигурителен институт открива досие, което съдържа:

1. декларацията за трудова злополука или известието за професионална болест;

2. протокол от разследването на трудовата злополука, когато такова е извършено, или протокол за проучване на професионалната болест;

3. разпореждането за приемане или за неприемане на злополуката за трудова или експертното решение за потвърждаване или отхвърляне на професионалната болест и регистрационната карта за призната професионална болест;

4. копия от болничните листове (първичен и продължения) за злополуката или

заболяването;

5. документи, свързани с медицински и други разходи;

6. други документи, свързани със злополуката или заболяването.

(2) Пострадалият и осигурителят имат право да се запознават със съдържанието на досието.

(3) Досиетата се съхраняват пет години след прекратяване на осигуряването в териториалното поделение на Националния осигурителен институт, след което се предават за съхраняване в Държавния архив.

Квалифициране на злополуката за трудова

Чл. 60. (1) Длъжностното лице, определено от ръководителя на териториалното поделение на Националния осигурителен институт, въз основа на документите в досието в 7-дневен срок от декларирането издава разпореждане за приемане или за неприемане на злополуката за трудова.

(2) (Нова - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) При декларирана злополука по повод на нетравматично увреждане разпореждането по ал. 1 се издава въз основа на решението на органите, осъществяващи експертизата на работоспособността.

(3) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) Разпореждането се изпраща на осигурения и на осигурителя в 7-дневен срок от издаването.

(4) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) Разпореждането подлежи на обжалване от заинтересуваните лица по реда на чл. 117 .

Сигнализиране за професионална болест

Чл. 61. (Изм. - ДВ, бр. 76 от 2005 г.) Практикуващите лекари и лекари по дентална медицина при съмнение за професионална болест изпращат известие и до териториалното поделение на Националния осигурителен институт.

Изготвяне на документи за професионална болест

Чл. 62. (1) За всяко известие по чл. 61 териториалното поделение на Националния осигурителен институт извършва проучвания, подготвя документи и ги представя на медицинските експертни органи.

(2) Осигурителят изготвя и представя необходимите документи по ал. 1 в териториалното поделение на Националния осигурителен институт в 30-дневен срок от поискването им.

(3) (Нова - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) Органите на експертизата на работоспособността издават експертно решение за потвърждаване или отхвърляне на професионалната болест и попълват регистрационна карта за професионална болест.

Ред за съобщаване, регистриране и обжалване на професионални болести

Чл. 63. Редът за съобщаване, регистриране, потвърждаване, обжалване и отчитане на професионалните болести се определя с акт на Министерския съвет.

Размери на осигурителните вноски във фонд "Трудова злополука и

професионална болест"

Чл. 64. (1) Размерите на осигурителните вноски, които внасят осигурителите, се определят в процент от месечния осигурителен доход на осигурените на базата на актюерските разчети.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 112 от 2004 г.) Със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване се определя размерът на осигурителната вноска за трудова злополука и професионална болест по групи основни икономически дейности.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 112 от 2004 г.) Размерът на осигурителната вноска се определя от Националния осигурителен институт по методика и ред, определени с акт на Министерския съвет.

(4) (Отм. - ДВ, бр. 112 от 2004 г.).

Мероприятия за предотвратяване на трудовата злополука и професионалната болест

Чл. 65. Фонд "Трудова злополука и професионална болест" финансира мероприятия за предотвратяване на трудовете злополуки и професионалните болести и за подобряване условията на труд чрез:

1. оказване на осигурителите на помощ, консултации и съдействие за създаване и реализиране на ефективна система за управление на безопасността на труда и опазване на здравето при работа;

2. разработване и участие в разработването на национални отраслови програми (стратегии) в областта на безопасността на труда и опазване на здравето при работа;

3. провеждане на обучение и повишаване квалификацията на работещите по въпросите на безопасността на труда и опазване на здравето при работа;

4. осъществяване и възлагане на научни изследвания в областта на безопасността на труда и опазване на здравето при работа;

5. проверка на състоянието на безопасността на труда и опазване на здравето при работа;

6. разследване самостоятелно или с другите компетентни органи на трудови злополуки и професионални болести;

7. провеждане на кампанийна дейност, предоставяне на информация на обществото по проблемите на безопасността на труда и опазване на здравето при работа;

8. разработване и участие в разработването на нормативни актове по безопасността на труда и опазване на здравето при работа;

9. изучаване и разпространяване на положителния опит в създаването на безопасни условия на труд;

10. извършване на други дейности по предотвратяване на трудовете злополуки и професионалните болести.

Задължения на осигурителя

Чл. 66. Осигурителят е длъжен:

1. да уведомява в 30-дневен срок териториалното поделение на Националния осигурителен институт за:

а) изменения в технологията или характера на работа на предприятието;

б) ликвидация на предприятието;

2. да уведомява незабавно териториалното поделение на Националния осигурителен институт, Инспекцията по труда и други компетентни органи за всяка смъртна трудова злополука, за всяка злополука, причинила увреждане на повече от трима работещи, както и за всяка злополука, за която има основание да се предполага, че ще доведе до инвалидност;

3. (изм. - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) да изпраща в териториалното поделение на Националния осигурителен институт копия от болничните листове (първичен и продължения) за трудова злополука или професионална болест;

4. (отм. - ДВ, бр. 1 от 2002 г.);

5. (отм. - ДВ, бр. 1 от 2002 г.).

Задължения на осигуреното лице

Чл. 67. Осигуреното лице е длъжно:

1. да познава и да изпълнява изискванията на нормативните актове за безопасност на труда и опазване на здравето при работа, както и правилата за вътрешния трудов ред на предприятието;

2. да уведоми незабавно осигурителя или негов пълномощник за настъпила трудова злополука или за установена професионална болест, с изключение на случаите, когато това е невъзможно.

Глава шеста

ЗАДЪЛЖИТЕЛНО ПЕНСИОННО ОСИГУРЯВАНЕ

Раздел I

Пенсии за осигурителен стаж и възраст

Придобиване право на пенсия

Чл. 68. (1) Право на пенсия за осигурителен стаж и възраст се придобива при навършване на възраст 60 години и 6 месеца за мъжете и 55 години и 6 месеца за жените, при условие че сборът от продължителността на осигурителния стаж и възрастта не е по-малък от 98 за мъжете и 88 за жените.

(2) От 31 декември 2000 г. възрастта по ал. 1 се увеличава от първия ден на всяка следваща календарна година с 6 месеца за мъжете и за жените до достигане на 63 години за мъжете и 60 години за жените, а сборът от продължителността на осигурителния стаж и възрастта се увеличава с 1 до достигане на 100 за мъжете и 90 за жените.

(3) От 31 декември 2004 г. сборът от продължителността на осигурителния стаж и възрастта за жените по ал. 2 се увеличава от първия ден на всяка следваща календарна година с една до достигане на 94.

(4) В случай, че сборът от продължителността на осигурителния стаж и възрастта е по-малък от посочения в ал. 1 - 3, право на пенсия се придобива при 15 години осигурителен стаж, от които 12 години действителен стаж и навършване на 65-годишна възраст за мъжете и жените.

Придобиване право на пенсия от кадровите военнослужещи по Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България и от държавните служители по Закона за Министерството на вътрешните работи и Закона за изпълнение на наказанията, и следователите

(Загл. изм. - ДВ, бр. 64 от 2000 г., бр. 68 от 2006 г.,

в сила от 1.05.2006 г.)

Чл. 69. (1) (Изм. - ДВ, бр. 38 от 2005 г.) Кадровите военнослужещи придобиват право на пенсия при уволнение, независимо от възрастта им, при 25 години осигурителен стаж, от които две трети да са действително изслужени на кадрова военна служба.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 64 от 2000 г., бр. 74 от 2002 г., бр. 67 от 2003 г., бр. 38 от 2005 г., бр. 68 от 2006 г., в сила от 1.05.2006 г., бр. 64 от 2007 г.) Държавните служители по Закона за Министерството на вътрешните работи и по Закона за изпълнение на наказанията, държавните служители по чл. 11 от Закона за пощенските услуги, държавните служители, осъществяващи дейността по охрана на съдебната власт по чл. 391 от Закона за съдебната власт, следователите и младши следователите при уволнение придобиват право на пенсия, независимо от възрастта, при 25 години осигурителен стаж, от които две трети действително изслужени като държавни служители по посочените закони или като следователи и младши следователи.

(3) (Нова - ДВ, бр. 109 от 2007 г.) Държавните служители от Държавна агенция "Национална сигурност" придобиват право на пенсия при уволнение, независимо от възрастта им, при 25 години осигурителен стаж, от които две трети да са действително изслужени по Закона за Държавна агенция "Национална сигурност", на кадрова военна служба или по законите по ал. 2.

(4) (Доп. - ДВ, бр. 67 от 2003 г., изм., бр. 68 от 2006 г., в сила от 1.05.2006 г., предишна ал. 3, доп., бр. 109 от 2007 г.) Кадровите военнослужещи и лицата по ал. 2 и 3, прослужили 15 години на длъжности от летателния състав, парашутистите, екипажите на подводните съдове и водолазния състав, придобиват право на пенсия при уволнение, независимо от възрастта им.

(5) (Нова - ДВ, бр. 102 от 2006 г., предишна ал. 4, бр. 109 от 2007 г.) Служителите в Главна дирекция "Национална служба "Гражданска защита" на Министерството на държавната политика при бедствия и аварии, изпълняващи някоя от дейностите по чл. 71,

ал. 1, т. 3 - 6 от Закона за защита при бедствия , при прекратяване на правоотношението придобиват право на пенсия, независимо от възрастта, при 25 години осигурителен стаж, от които две трети действително изслужени в системата на гражданска защита, или ако са прослужили 15 години на длъжност "водолаз".

Размер на пенсията

Чл. 70. (1) (Доп. - ДВ, бр. 105 от 2006 г., изм. и доп., бр. 113 от 2007 г.) Размерът на пенсията за осигурителен стаж и възраст се определя, като доходът, от който се изчислява пенсията, се умножи със сумата, образувана от: по един процент за всяка година осигурителен стаж и съответната пропорционална част от процента за месеците осигурителен стаж. Ако лицата имат осигурителен стаж без превръщане 37 години за мъжете и 34 години за жените и продължават да работят след навършване на възрастта по чл. 68, ал. 1 - 3 , без да им е отпусната пенсия, за всяка година осигурителен стаж след тази възраст процентът е 3 и съответната пропорционална част от този процент за месеците осигурителен стаж. Процентът за всяка година осигурителен стаж след навършване на възрастта по чл. 68, ал. 1 - 3 се определя за действителен осигурителен стаж, без превръщане, придобит след 31 декември 2006 г.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г., в сила от 1.01.2004 г.) Доходът, от който се изчислява пенсията, се определя, като средномесечният осигурителен доход за страната за 12 календарни месеца преди месеца на отпускане на пенсията се умножи по индивидуалния коефициент на лицето.

(3) Индивидуалният коефициент се изчислява от дохода на лицето, върху който са внесени осигурителни вноски за периода от три последователни години от последните 15 години осигурителен стаж до 1 януари 1997 г. по избор на лицето и от дохода за периода след тази дата до пенсионирането му.

(4) За изчисляване на индивидуалния коефициент се определят:

1. съотношението между средномесечния осигурителен доход на лицето за периода до 31 декември 1996 г. и средномесечната работна заплата за страната за същия период, обявена от Националния статистически институт;

2. съотношението между средномесечния осигурителен доход на лицето за периода след 31 декември 1996 г. и средномесечния осигурителен доход за страната за същия период.

(5) Индивидуалният коефициент се определя, като всяко от съотношенията по ал. 4 се умножава съответно по броя на месеците, за които то е установено, и сборът на получените произведения се разделя на общия брой на месеците, включени в двата периода.

(6) Когато лицата не са работили след 1 януари 1997 г., индивидуалният коефициент е равен на съотношението по ал. 4, т. 1, а когато базисният период е изцяло след тази дата, индивидуалният коефициент е равен на съотношението по ал. 4, т. 2.

(7) (Изм. - ДВ, бр. 64 от 2000 г., в сила от 1.01.2001 г., бр. 57 от 2006 г.) Минималният размер на пенсията за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1 - 3 се определя със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване.

(8) (Нова - ДВ, бр. 57 от 2006 г.) Размерът на пенсията за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 4 не може да бъде по-малък от 85 на сто от минималния размер по ал. 7.

(9) (Нова - ДВ, бр. 1 от 2002 г., предишна ал. 8, бр. 57 от 2006 г.) При определяне на пенсия по международен договор, по който Република България е страна, се взема предвид осигурителният доход за осигурителния стаж, придобит по българското законодателство.

Доход, от който се изчислява пенсията

Чл. 70а. (Нов - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) (1) Средномесечният осигурителен доход се определя от възнаграждението или осигурителния доход, върху които са внесени или дължими осигурителните вноски за лицата по чл. 4, ал. 1, 2 и ал. 3, т. 5, а за самоосигуряващите се лица - от дохода, върху който са внесени осигурителни вноски.

(2) При определяне на средномесечния осигурителен доход не се взема предвид дохода за времето:

1. на наборна или алтернативна служба;
2. на отпуска за отглеждане на дете, през който е получавано обезщетение;
3. на зачетения осигурителен стаж на неработещите майки;
4. на обучение на лицата, завършили висше или полувисше образование, за което са внесени осигурителни вноски;
5. след 1 януари 1996 г., през което родител (осиновител) на дете инвалид е полагал постоянни грижи за него до навършване на 16-годишна възраст, поради което не е работил по трудово или по служебно правоотношение и не е бил осигурен;
6. след 1 януари 2001 г., през което родител (осиновител) или съпруг (съпруга) са полагали грижи за инвалиди със загубена работоспособност над 90 на сто, които постоянно се нуждаят от чужда помощ, поради което не са били осигурени или не са получавали пенсия;
7. през което лицата са получавали обезщетение за безработица при отпускане на пенсии с начална дата след 31 декември 1999 г.

(3) Когато в периода, от който се определя индивидуалният коефициент, се включва време на законоустановен отпуск или законна стачка, се вземат предвид:

1. за времето на платен отпуск, заплащан от работодателя - полученото възнаграждение за този отпуск, върху което са внесени осигурителни вноски;
2. за времето на отпуск поради временна неработоспособност или бременност и раждане, през което е получавано парично обезщетение от общественото осигуряване - доходът, от който е изчислено обезщетението;
3. за времето на неплатен отпуск, който се зачита за трудов или служебен стаж, или на законна стачка - минималната месечна работна заплата, установена за страната за

съответния период.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) При определяне на осигурителния доход за периода до 31 декември 2006 г. за лицата по чл. 4, ал. 1 и 2 не се включват начислени и неизплатени възнаграждения.

Раздел II

Пенсии за инвалидност

Право на пенсия

Чл. 71. Осигурените лица имат право на пенсия за инвалидност, когато са загубили напълно или частично работоспособността си завинаги или за продължително време.

Определяне на пенсията за инвалидност

Чл. 72. Пенсия за инвалидност се определя на лица с 50 и над 50 на сто загубена работоспособност.

Начална дата и срок на пенсията

Чл. 73. (1) (Доп. - ДВ, бр. 64 от 2000 г.) Правото на пенсия за инвалидност се поражда от датата на инвалидизирането, а за слепите по рождение и за ослепелите преди постъпване на работа - от датата на заявлението по чл. 94 .

(2) Пенсията за инвалидност се отпуска за срока на инвалидността.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) Пенсиите за инвалидност на лицата, навършили възрастта по чл. 68 , се отпускат пожизнено.

Право на пенсия за инвалидност поради общо заболяване

Чл. 74. (Доп. - ДВ, бр. 64 от 2000 г.) (1) (Предишен текст на чл. 74 - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) Осигурените придобиват право на пенсия за инвалидност поради общо заболяване, ако са загубили работоспособността си и имат осигурителен стаж, придобит до датата на инвалидизирането, а за слепите по рождение и за ослепелите преди постъпване на работа - до датата на заявлението по чл. 94 , както следва:

1. до 20-годишна възраст и за слепите по рождение и на ослепелите преди постъпването им на работа - независимо от продължителността на осигурителния стаж;

2. до 25-годишна възраст - една година;

3. до 30-годишна възраст - 3 години;

4. (Решение № 5 на КС на РБ от 29.06.2000 г. установява несъответствие с разпоредбите на чл. 5, ал. 2 от конвенции № 37 и 38 на Международната организация на труда - ДВ, бр. 55 от 2000 г., изм., бр. 64 от 2000 г.) над 30-годишна възраст - 5 години;

5. (Решение № 5 на КС на РБ от 29.06.2000 г. установява несъответствие с разпоредбите на чл. 5, ал. 2 от конвенции № 37 и 38 на Международната организация на труда - ДВ, бр. 55 от 2000 г., отм., бр. 64 от 2000 г.).

(2) (Нова - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) Инвалидите по рождение и инвалидите с придобита инвалидност до постъпване на работа придобиват право на пенсия за инвалидност поради общо заболяване при една година осигурителен стаж.

(3) (Нова - ДВ, бр. 112 от 2004 г.) Пенсия за инвалидност поради общо заболяване не се отпуска на лица, на които е отпусната лична пенсия за осигурителен стаж и възраст.

Размер на пенсията за инвалидност поради общо заболяване

Чл. 75. (1) (Изм. - ДВ, бр. 64 от 2000 г., бр. 104 от 2005 г., в сила от 27.12.2005 г.) Размерът на пенсията за инвалидност поради общо заболяване се определя, като доходът, от който се изчислява пенсията, се умножи със сумата, образувана от: по един процент за всяка година осигурителен стаж и съответната пропорционална част от процента за месеците осигурителен стаж.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 104 от 2005 г., в сила от 27.12.2005 г.) Когато към датата на инвалидизирането осигуреното лице е на възраст, по-ниска от възрастта по чл. 68, разликата между възрастта му и възрастта по чл. 68 се признава за осигурителен стаж. При определяне на пенсията признатото време и съответната пропорционална част от процента за месеците осигурителен стаж се умножават с коефициент, както следва:

1. за лица с намалена работоспособност над 90 на сто - 0,9;
2. за лица с намалена работоспособност от 71 до 90 на сто - 0,7;
3. (изм. - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) за лица с намалена работоспособност от 50 до 70,99 на сто - 0,5.

(3) (Отм. - ДВ, бр. 64 от 2000 г.).

(4) Размерът на пенсията за инвалидност поради общо заболяване не може да бъде по-малък от:

1. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2006 г.) за лица с намалена работоспособност над 90 на сто - 115 на сто от минималния размер по чл. 70, ал. 7;
2. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2006 г.) за лица с намалена работоспособност от 71 до 90 на сто - 105 на сто от минималния размер по чл. 70, ал. 7;
3. (изм. - ДВ, бр. 1 от 2002 г., бр. 57 от 2006 г.) за лица с намалена работоспособност от 50 до 70,99 на сто - 85 на сто от минималния размер по чл. 70, ал. 7.

(5) (Нова - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) На лицата по чл. 74, ал. 1, т. 1, които имат осигурителен стаж до една година, пенсиите се определят в минималните размери по ал. 4. След навършване на една година осигурителен стаж пенсиите се определят по реда на чл. 75 - 77.

Доход за изчисляване на размера на пенсията за инвалидност поради

общо заболяване

Чл. 76. (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г., в сила от 1.01.2004 г.) Доходът, от който се изчислява размерът на пенсията за инвалидност поради общо заболяване, се определя, като средномесечният осигурителен доход за страната по чл. 70, ал. 2 се умножи по индивидуалния коефициент на лицето.

Индивидуален коефициент

Чл. 77. (Доп. - ДВ, бр. 64 от 2000 г., изм., бр. 1 от 2002 г.) Индивидуалният коефициент за определяне на пенсията за инвалидност поради общо заболяване се определя по реда на чл. 70, ал. 3 - 6 до датата на инвалидизирането, а за слепите и инвалидите по рождение или с придобита инвалидност до постъпването им на работа - до датата на заявлението по чл. 94 .

Пенсия за инвалидност поради трудова злополука и професионална болест

Чл. 78. Осигурените, загубили 50 или над 50 на сто работоспособността си поради трудова злополука или професионална болест, имат право на пенсия за инвалидност поради трудова злополука или професионална болест, независимо от продължителността на осигурителния стаж.

Размер на пенсията за инвалидност поради трудова злополука

и професионална болест

Чл. 79. (1) (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г., в сила от 1.01.2004 г.) Размерът на пенсията за инвалидност поради трудова злополука или професионална болест се определя, като средномесечният осигурителен доход за страната по чл. 70, ал. 2 се умножи по индивидуалния коефициент, изчислен по реда на чл. 70, ал. 3 - 6 до датата на инвалидизирането и по следните коефициенти:

1. за лица с намалена работоспособност над 90 на сто - 0,4;
2. за лица с намалена работоспособност от 71 до 90 на сто - 0,35;
3. (изм. - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) за лица с намалена работоспособност от 50 до 70,99 на сто - 0,30.

(2) Размерът на пенсията за инвалидност поради трудова злополука или професионална болест не може да бъде по-малък от:

1. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2006 г.) за лица с намалена работоспособност над 90 на сто - 125 на сто от минималния размер по чл. 70, ал. 7;
2. (изм. - ДВ, бр. 57 от 2006 г.) за лица с намалена работоспособност от 71 до 90 на сто - 115 на сто от минималния размер по чл. 70, ал. 7;
3. (изм. - ДВ, бр. 1 от 2002 г., бр. 57 от 2006 г.) за лица с намалена работоспособност от 50 до 70,99 на сто - минималния размер по чл. 70, ал. 7.

(3) (Нова - ДВ, бр. 64 от 2000 г.) Размерът на пенсията за инвалидност поради трудова злополука и професионална болест не може да бъде по-малък от размера, изчислен като за пенсия за инвалидност поради общо заболяване.

Раздел III

Наследствени пенсии

Право на наследствена пенсия

Чл. 80. (1) Личните пенсии могат да преминават в наследствени, с изключение на пенсиите по чл. 87 , 89 , 90, 91 и 92 .

(2) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) Право на наследствена пенсия имат децата, преживелият съпруг и родителите.

(3) Отказът от наследство не лишава наследниците от право на наследствена пенсия.

(4) Получаването на наследствена пенсия не се счита за приемане на наследство.

Определяне на наследствената пенсия

Чл. 81. (1) Наследствената пенсия се определя в процент от полагащата се лична пенсия на починалото осигурено лице, както следва:

1. при един наследник - 50 на сто;
2. при двама наследници - 75 на сто;
3. при трима и повече наследници - 100 на сто.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 64 от 2000 г., в сила от 1.01.2001 г., изм., бр. 57 от 2006 г.) Наследствената пенсия се отпуска общо на всички лица, които имат право на тази пенсия, и се разпределя поравно между тях. Минималният размер на наследствената пенсия не може да бъде по-малък от 75 на сто от минималния размер по чл. 70, ал. 7.

(3) При смърт на двамата родители (осиновители) децата имат право на наследствена пенсия, която се определя от сбора на пенсиите на починалите.

Условия за отпускане и получаване на наследствена пенсия

Чл. 82. (1) (Изм. - ДВ, бр. 41 от 2007 г., в сила от 1.01.2008 г.) Децата имат право на наследствена пенсия до навършване на 18-годишна възраст, а след навършването ѝ, ако учат - за срока на обучението, но не по-късно от навършването на 26-годишна възраст, както и над тази възраст, ако са се инвалидизирали до 18-, съответно до 26-годишна възраст.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г., в сила от 1.01.2003 г.) Преживелият съпруг има право на наследствена пенсия 5 години по-рано от възрастта по чл. 68, ал. 1 и 2 или преди тази възраст, ако е неработоспособен.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г., в сила от 1.01.2003 г.) Родителите имат право на наследствена пенсия от децата си, ако са навършили възрастта по чл. 68, ал. 1 и 2 .

(4) Родителите на лицата, починали по време на наборна военна служба, имат право на наследствена пенсия, независимо от възрастта им.

Видове наследствени пенсии

Чл. 83. (1) При смърт на осигурения на наследниците се отпуска пенсия в съответствие с вида на личната пенсия за общо заболяване или поради трудова злополука или професионална болест, която починалият би получил като инвалид със загубена работоспособност повече от 90 на сто.

(2) Когато починалият е придобил право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, на наследниците се отпуска наследствена пенсия, изчислена от полагащата се пенсия за

осигурителен стаж и възраст, ако това е по-благоприятно за тях.

(3) При смърт на пенсионер, който е получавал лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване или трудова злополука или професионална болест, размерът на наследствената пенсия се определя от следващата му се лична пенсия за инвалидност поради загубена работоспособност повече от 90 на сто.

(4) При смърт на военнослужещ на наборна военна служба на наследниците му се отпуска пенсия, като за база се взема размерът по чл. 86, ал. 1, равен на следващата се пенсия за военна инвалидност при намалена работоспособност над 90 на сто.

(5) (Нова - ДВ, бр. 64 от 2000 г.) При смърт на пенсионер, който е получавал пенсия за военна инвалидност, размерът на пенсията на наследниците се определя от следващата се пенсия за военна инвалидност при намалена работоспособност над 90 на сто, определена по чл. 86.

(6) (Нова - ДВ, бр. 112 от 2004 г.) При смърт на пенсионер, който е получавал лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване или лична пенсия за осигурителен стаж и възраст, наследствената пенсия се отпуска в процентите по чл. 81, съобразно вида на получаваната пенсия.

Добавка от пенсията на починал съпруг

Чл. 84. (Изм. - ДВ, бр. 112 от 2004 г.) (1) Пенсионерът има право на добавка в размер 20 на сто от пенсията или сбора от пенсиите, които е получавал починалият съпруг (съпруга).

(2) Когато починалият съпруг (съпруга) не е получавал пенсия, добавката по ал. 1 се определя от пенсията или от сбора от пенсиите, на които починалият е имал право по реда на чл. 83.

(3) Добавката не може да се получава заедно с наследствена пенсия от същия наследодател.

Раздел IV

Пенсии, несвързани с трудова дейност

Пенсия за военна инвалидност

Чл. 85. (1) Право на пенсия за военна инвалидност имат лицата, които са загубили работоспособността си поради това, че са заболели или са пострадали през време или по повод на:

1. наборната военна служба;
2. службата в запаса или в резерва.

(2) Право на пенсия за военна инвалидност имат и лицата, пострадали при оказване съдействие на въоръжените сили.

(3) Пострадали по смисъла на ал. 1 и 2 се считат и загиналите и безследно изчезналите.

Размер на пенсията за военна инвалидност

Чл. 86. (1) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) Размерът на пенсията за военна инвалидност се определя в процент от социалната пенсия за старост по следната таблица:

	Намалена работоспособност		
	над 90 на сто	71-90 на сто	50-70,99 на сто
Редници и сержанти	150 на сто	140 на сто	115 на сто
Офицери	160 на сто	150 на сто	120 на сто

(2) Когато лицата по чл. 85 са били осигурени за всички осигурени социални рискове или само за трудова злополука или професионална болест преди постъпването им на наборна служба или на служба в запаса, размерът на пенсията за военна инвалидност се определя както при пенсията за трудова злополука или професионална болест, ако това е по-благоприятно за тях.

Пенсия за гражданска инвалидност

Чл. 87. Право на пенсия за гражданска инвалидност имат лицата, които са загубили работоспособността си поради това, че са заболели или пострадали:

1. при изпълнение на граждански дълг;
2. случайно от органите на властта при изпълнение на служебни задачи на тези органи.

Размер на пенсията за гражданска инвалидност

Чл. 88. (1) Размерът на пенсиите за гражданска инвалидност се определя в процент от социалната пенсия за старост, както следва:

1. за лица с намалена работоспособност над 90 на сто - 150 на сто;
2. за лица с намалена работоспособност от 71 до 90 на сто - 140 на сто;
3. (изм. - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) за лица с намалена работоспособност от 50 до 70,99 на сто - 115 на сто.

(2) На лицата, които са били осигурени за всички осигурени социални рискове или само за трудова злополука или професионална болест, пенсията се изчислява по реда, установен за пенсиите за трудова злополука или професионална болест, ако това е по-благоприятно за тях.

Социална пенсия за старост

Чл. 89. (1) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) Право на социална пенсия имат лицата, навършили 70-годишна възраст, когато годишният доход на член от семейството към датата на навършване на възрастта е по-малък от сбора на гарантирания минимален доход,

установен за страната през последните 12 месеца. Ако искането е направено след навършване на 70-годишна възраст и след изтичане на 6-месечния срок по чл. 94, доходът на член от семейството се преценява към датата на заявлението.

(2) Размерът на социалната пенсия за старост, както и условията за нейното получаване, се определят от Министерския съвет по предложение на Министерството на труда и социалната политика и Националния осигурителен институт.

Социална пенсия за инвалидност

Чл. 90. (1) Право на социална пенсия за инвалидност имат лицата, навършили 16-годишна възраст, с намалена работоспособност повече от 71 на сто.

(2) Размерът на социалната пенсия за инвалидност за лицата със загубена работоспособност над 90 на сто е 120 на сто, а за лицата със загубена работоспособност от 71 до 90 на сто - 110 на сто от социалната пенсия за старост.

Пенсия за особени заслуги

Чл. 91. Пенсия за особени заслуги към държавата и нацията се отпуска от Народното събрание по предложение на Министерския съвет.

Персонални пенсии

Чл. 92. Министерският съвет по определени от него условия и ред в изключителни случаи може да отпуска пенсии на лица, по отношение на които не са налице някои от изискванията на този кодекс.

Средства за изплащане на пенсиите, несвързани с трудова дейност

Чл. 93. Средствата за изплащане на пенсиите, несвързани с трудова дейност, са за сметка на републиканския бюджет.

Раздел V

Общи правила за пенсиите

Дата на отпускане на пенсията

Чл. 94. (1) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2002 г., предишен текст на чл. 94, бр. 112 от 2004 г.) Пенсиите се отпускат от датата на придобиване на правото, а за пенсиите за осигурителен стаж и възраст - от датата на прекратяване на осигуряването, ако заявлението с необходимите документи е подадено в 6-месечен срок от придобиване на правото, съответно от прекратяване на осигуряването. Ако документите са подадени след изтичане на 6-месечния срок от придобиване на правото, съответно от прекратяване на осигуряването, пенсиите се отпускат от датата на подаването им.

(2) (Нова - ДВ, бр. 112 от 2004 г., изм., бр. 104 от 2005 г., в сила от 27.12.2005 г.) Пенсия за инвалидност се отпуска от датата на заявлението до ТЕЛК (НЕЛК), ако необходимите документи за пенсиониране са подадени в териториалното поделение на Националния осигурителен институт в едномесечен срок от влизането в сила на експертното решение на ТЕЛК (НЕЛК).

Спиране на пенсията

Чл. 95. Пенсията се спира:

1. по искане на лицето;

2. когато пенсионерът не се яви за преосвидетелстване от органите на експертизата на работоспособността, след като е служебно повикан;

3. когато пенсионерът не е получавал пенсията си повече от 6 месеца;

4. когато не се следва изплащането ѝ на основание чл. 101 .

Прекратяване на пенсията

Чл. 96. (1) Пенсията се прекратява, когато:

1. пенсионерът почине;

2. детето навърши възрастта, до която може да получава наследствена пенсия, или е осиновено;

3. преживелият съпруг, който получава наследствена пенсия, встъпи в брак;

4. отпадне основанието за получаването ѝ.

(2) В случаите по т. 1 на ал. 1 пенсията се прекратява от края на месеца, през който е починал пенсионерът, а по т. 2 - 4 - от датата, на която е възникнало основанието за прекратяването.

Възобновяване и възстановяване на пенсията

Чл. 97. (1) Спряната пенсия се възобновява, а прекратената се възстановява по писмено заявление на пенсионера, когато отпадне основанието за спирането или прекратяването ѝ.

(2) Пенсията се възобновява или се възстановява от деня на отпадане на основанието за спирането или прекратяването ѝ - ако заявлението е подадено в 3-годишен срок от тази дата, или от подаването му - когато срокът е пропуснат.

(3) Спряната на основание чл. 95, т. 2 пенсия се възобновява от датата на спирането ѝ, ако се установи, че пенсионерът не се е явил за преосвидетелстване поради уважителни причини.

Ред за отпускане и изменение на пенсията

Чл. 98. (1) (Изм. - ДВ, бр. 64 от 2000 г.) Пенсиите и добавките към тях се отпускат, изменят, осъвременяват, спират, възобновяват, прекратяват и възстановяват с разпореждане на длъжностното лице, на което е възложено ръководството на пенсионното осигуряване в териториалното поделение на Националния осигурителен институт. Пенсиите по международен договор се отпускат, изменят, осъвременяват, спират, прекратяват и възобновяват с разпореждане на длъжностното лице в Националния осигурителен институт, на което е възложено ръководството на дейността по отпускане и изплащане на пенсиите по международни спогодби.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2005 г.) Длъжностното лице по ал. 1 издава разпореждания и за възстановяване на неправилно изплатените суми за пенсии. Дължимите суми по разпорежданията се събират от пенсията на пенсионера. В случай, че пенсията е прекратена, сумите се събират по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс. Разпорежданията се обжалват по реда на чл. 117 .

(3) Явните фактически грешки в разпорежданията по ал. 1 и 2 се поправят от органа, който ги е постановил. Поправката има действие от деня на отпускането, изменянето, осъвременяването, спирането, възобновяването, прекратяването или възстановяването на

пенсията.

(4) (Нова - ДВ, бр. 112 от 2004 г.) Разпорежданията по ал. 1 за пенсиите за инвалидност и за добавката за чужда помощ се издават въз основа на решение на медицинска комисия към териториалното поделение на Националния осигурителен институт. Медицинската комисия се състои от председател и двама членове, които се определят от ръководителя на териториалното поделение на Националния осигурителен институт.

(5) (Нова - ДВ, бр. 112 от 2004 г.) Решенията на медицинската комисия се издават в 30-дневен срок от подаване на заявлението за отпускане на пенсията след разглеждане на медицинската документация, удостоверяваща настоящото здравно състояние на лицето, решенията на ТЕЛК и НЕЛК за определяне на размера на намалена работоспособност, датата на инвалидизиране и срока на инвалидността.

(6) (Нова - ДВ, бр. 112 от 2004 г.) В случай че медицинската комисия реши, че експертните решения на ТЕЛК и НЕЛК са неправилно издадени, председателят ѝ подава жалба срещу решенията на органите на медицинската експертиза в 14-дневен срок от деня на заседанието, на което е прието решението на комисията. Жалбата срещу решенията на ТЕЛК се подава пред НЕЛК, а срещу решенията на НЕЛК - пред Софийския градски съд.

(7) (Нова - ДВ, бр. 112 от 2004 г.) Ако решението на ТЕЛК или НЕЛК е обжалвано от председателя на медицинската комисия, не се издава разпореждане по ал. 1 до влизането в сила на решението на НЕЛК, съответно на съда, по обжалваното решение на органите на медицинската експертиза.

Изменяне или отменяне на разпореждането

Чл. 99. (1) Разпореждането по чл. 98 може да се измени или отмени от органа, който го е издал, когато:

1. пенсионерът представи нови доказателства за придобит трудов стаж, осигурителен доход, гражданско състояние и др.;

2. пенсията е отпусната въз основа на неистински или подправен документ или на документ с невярно съдържание;

3. инвалидността, за която е отпусната пенсията, е причинена умишлено от лицето или в резултат на извършено от него умишлено престъпление;

4. смъртта на наследодателя, от когото е получена пенсията, е причинена умишлено от наследника или е в резултат на извършено от него умишлено престъпление;

5. пенсията е неправилно отпусната или неправилно е отказано отпускането ѝ;

6. пенсията е определена в по-голям или в по-малък размер.

(2) В случаите по ал. 1 разпореждането се изменя или се отменя:

1. по т. 1 - от датата на представяне на доказателствата;

2. по т. 2 - 6 - от датата на отпускането или промяната на пенсията, а при неправилен отказ - от датата по чл. 94 .

Осъвременяване на пенсиите

Чл. 100. (Изм. - ДВ, бр. 41 от 2001 г., бр. 112 от 2004 г., бр. 104 от 2005 г., в сила от 1.01.2007 г., бр. 105 от 2006 г.) Пенсиите, отпуснати до 31 декември на предходната година, се осъвременяват ежегодно от 1 юли с решение на Надзорния съвет на Националния осигурителен институт с процент, равен на сбора от 50 на сто от нарастването на осигурителния доход и 50 на сто от индекса на потребителските цени през предходната календарна година.

Получаване на повече от една пенсия

Чл. 101. (1) Не могат да се получават едновременно следните пенсии:

1. лична пенсия за осигурителен стаж и възраст с наследствена пенсия за осигурителен стаж и възраст;

2. лична или наследствена пенсия за осигурителен стаж и възраст с лична или наследствена пенсия за инвалидност поради общо заболяване;

3. лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване с наследствена пенсия за инвалидност поради общо заболяване;

4. (нова - ДВ, бр. 64 от 2000 г., в сила от 1.08.2000 г.) социална пенсия за старост, персонална пенсия и пенсия за особени заслуги с друг вид пенсия.

(2) Когато лицето има право на повече от една лична пенсия за инвалидност за различни страдания, се определя най-голямата по размер.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 64 от 2000 г., в сила от 1.08.2000 г.) При право на повече от една пенсия се получава по избор една от пенсиите в пълен размер и 50 на сто от останалите. Когато една от пенсиите е социална пенсия за инвалидност, тя се изплаща в размер 25 на сто.

(4) Военноинвалидите при навършване на възрастта по чл. 68 получават пълния размер на определените им две пенсии - пенсия за военна инвалидност и пенсия за осигурителен стаж и възраст.

(5) При отпускане на наследствена пенсия на наследници на военноинвалид, който е получавал или е имал право на двете пенсии по ал. 4 в пълен размер, за основа се взема пълният размер на двете пенсии.

(6) (Нова - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) Родителите не могат да получават едновременно лична и наследствена пенсия, с изключение на случаите по ал. 7.

(7) (Предишна ал. 6 - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) Родителите на лицата, починали по време на наборна военна служба, получават в пълен размер личната си пенсия и пенсията, отпусната по чл. 82, ал. 4 .

Преизчисляване на пенсията

Чл. 102. (Изм. - ДВ, бр. 64 от 2000 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) Лицата, на които

е отпусната пенсия за осигурителен стаж и възраст, за инвалидност поради общо заболяване и за инвалидност поради трудова злополука или професионална болест, могат да поискат преизчисляване на пенсията за придобит осигурителен стаж и осигурителен доход след пенсионирането, ако това е по-благоприятно за тях. Преизчисляването на пенсията се извършва по реда на чл. 70 , съответно чл. 75 - 77, за осигурителен стаж, придобит след пенсионирането.

(2) (Нова - ДВ, бр. 104 от 2005 г., в сила от 27.12.2005 г.) При преизчисляването по ал. 1 се взема предвид средномесечният осигурителен доход за страната за 12 календарни месеца преди месеца на първо отпускане на пенсия.

(3) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 104 от 2005 г., в сила от 27.12.2005 г.) Лицата по ал. 1 могат да поискат преизчисляване на пенсията за осигурителен стаж след пенсионирането по реда на чл. 70, ал. 1 и чл. 75, ал. 1 .

(4) (Нова - ДВ, бр. 104 от 2005 г., в сила от 27.12.2005 г.) За пенсиите, отпуснати до 1 януари 2000 г., при преизчисляване се взема предвид средномесечният осигурителен доход за страната за 1999 г.

Добавка за чужда помощ

Чл. 103. Пенсионерите със загубена работоспособност над 90 на сто, които постоянно се нуждаят от чужда помощ, получават към определената им пенсия добавка в размер 75 на сто от социалната пенсия за старост.

Категории труд

Чл. 104. (1) Министерският съвет определя кой труд към коя категория се причислява съобразно характера и особените условия на труд.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 1 от 2002 г., изм., бр. 67 от 2003 г.) При пенсиониране за осигурителен стаж и възраст осигурителният стаж се превръща, като три години осигурителен стаж от първа категория или четири години от втора категория се зачитат за пет години стаж от трета категория.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 64 от 2000 г.) За работниците, инженерно-техническите специалисти и ръководните служители до ръководител на участък включително, заети на работа под земята в подземните рудници, в подземните геологопроучвателни и хидротехнически обекти, в тунелното и подземното минно строителство една година осигурителен стаж от първа категория се зачита за три години осигурителен стаж от трета категория.

(4) Осигурителният стаж на лицата по чл. 69 се превръща, като три години действително изслужено време се зачитат за пет години осигурителен стаж от трета категория.

(5) За лицата по чл. 69 от летателния състав на реактивната авиация, екипажите на подводните съдове и от водолазния състав една година действително изслужено време се зачита за три години осигурителен стаж от трета категория.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 82 от 2006 г.) За лицата по чл. 69 от летателния състав на витломоторната авиация, парашутистите, служещите в групите за охрана към граничните полицейски участъци и на надводните кораби една година действително изслужено време

се зачита за две години осигурителен стаж от трета категория.

(7) За лицата по чл. 69 , които непосредствено участват в бойни действия, във военно време, една година действително изслужено време се зачита за три години осигурителен стаж от трета категория.

Давност

Чл. 105. (1) Правото на пенсия не се погасява по давност.

(2) Вземането за пенсия се погасява с изтичането на три години от датата, на която е станало изискуемо.

Подзаконова уредба

Чл. 106. Прилагането на тази глава и изплащането на пенсиите се уреждат с акт на Министерския съвет.

Глава седма

КОНТРОЛ

Контролни органи

Чл. 107. (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2002 г., бр. 105 от 2005 г.) Контролът по спазването на нормативните актове по държавното обществено осигуряване във връзка с дейността, възложена на Националния осигурителен институт, се осъществява от контролните органи на Националния осигурителен институт.

Права на контролните органи

Чл. 108. (1) Контролните органи на Националния осигурителен институт при изпълнение на служебните си задължения имат право:

1. (изм. - ДВ, бр. 1 от 2002 г., бр. 105 от 2005 г.) да проверят всички физически и юридически лица за дейността, възложена на Националния осигурителен институт; за извършване на проверките те имат право на свободен достъп до работните помещения и обекти;

2. (изм. - ДВ, бр. 1 от 2002 г., бр. 105 от 2005 г.) да предприемат мерки за привличане към отговорност лицата, виновни за нарушаване на нормативните актове по държавното обществено осигуряване и на разпоредбите за дейността, възложена на Националния осигурителен институт;

3. (изм. - ДВ, бр. 1 от 2002 г., бр. 105 от 2005 г.) да дават задължителни предписания за спазване на разпоредбите по държавното обществено осигуряване и дейността, възложена на Националния осигурителен институт;

4. да изискват от едноличните търговци и юридическите лица и техните подразделения при проверки и ревизии да декларират банковите си сметки в страната, както и да предоставят документи, свързани с търговската им дейност;

5. да извършват насрещни проверки и да назначават вещи лица.

(2) (Нова - ДВ, бр. 45 от 2002 г., изм., бр. 105 от 2005 г.) Контролните органи на Националния осигурителен институт могат да извършват контролно- ревизионна дейност съвместно с органите на Националната агенция за приходите по план, предварително съгласуван между управителя на Националния осигурителен институт и изпълнителния

директор на Националната агенция за приходите.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2002 г., предишна ал. 2, бр. 45 от 2002 г., изм., бр. 105 от 2005 г.) Физическите и юридическите лица са длъжни да представят на контролните органи на Националния осигурителен институт исканите от тях документи, сведения, справки, декларации, обяснения и носители на информация, свързани със спазване на осигурителното законодателство във връзка с дейността, възложена на Националния осигурителен институт, както и да оказват съдействие при изпълнението на служебните им задължения.

(4) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 45 от 2002 г.) Контролните органи на Националния осигурителен институт задължително се застраховат срещу злополука за сметка на бюджета на държавното обществено осигуряване.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2002 г., предишна ал. 4, бр. 45 от 2002 г., изм., бр. 105 от 2005 г., бр. 41 от 2007 г.) Управителят на Националния осигурителен институт и ръководителите на неговите поделения могат да издават задължителни предписания за спиране изпълнението на разпореждания и действия на осигурители и длъжностни лица, които са в нарушение на осигурителното законодателство във връзка с дейността, възложена на Националния осигурителен институт.

(6) (Нова - ДВ, бр. 38 от 2004 г.) Управителят на Националния осигурителен институт възлага ревизия в 14-дневен срок от получаването на решението на Сметната палата за търсене на отговорност, с приложения към него материали от одита или одитния доклад по чл. 51, ал. 1 от Закона за Сметната палата.

(7) (Нова - ДВ, бр. 104 от 2005 г., в сила от 27.12.2005 г.) Контролните органи на Националния осигурителен институт имат право да изискват и изземват от физическите и юридическите лица оригиналните документи на прекратени осигурители без правопреемник, въз основа на които се установява осигурителен стаж и доход.

(8) (Нова - ДВ, бр. 104 от 2005 г., в сила от 27.12.2005 г.) Органите на Министерството на вътрешните работи оказват съдействие на контролните органи на Националния осигурителен институт при изпълнение на правомощията по ал. 7.

Сигнална функция на контролните органи на
Националния осигурителен институт

Чл. 108а. (Нов - ДВ, бр. 67 от 2003 г., изм., бр. 105 от 2005 г.) Когато контролните органи на Националния осигурителен институт установят, че са създадени документи с невярно съдържание във връзка с извършени осигурителни плащания, те са длъжни да уведомят органите на прокуратурата.

Забрана за други дейности

Чл. 109. (1) Служителите на контролните органи на Националния осигурителен институт не могат да полагат допълнителен труд, свързан със служебните им задължения, по трудово или по гражданско правоотношение с друг работодател. Те не могат да извършват дейност, свързана със служебните им задължения, и като еднолични търговци, съдружници в търговски и други дружества, кооперации и други организации.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) Служителите на Националния осигурителен институт

са длъжни да пазят в тайна и да не използват за други цели, освен за прякото изпълнение на задълженията им на съответната длъжност, всички факти и обстоятелства относно осигурените лица и осигурителите, станали им известни във връзка с изпълнение на служебните им задължения, включително и след прекратяване на договора им. Тези факти и обстоятелства могат да бъдат предоставени на орган на съдебната власт или на друг държавен орган при условия и по ред, определени от управителя на Националния осигурителен институт в съответствие с действащите нормативни актове.

Ревизионни актове за начет

Чл. 110. (1) Контролните органи на Националния осигурителен институт съставят на физическите лица или на юридическите лица ревизионни актове за начет:

1. (изм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г., бр. 105 от 2005 г.) за причинените от тях щети на държавното обществено осигуряване, от неправилно извършени осигурителни разходи и от издадени документи с невярно съдържание или от отменени актове на медицинската експертиза и др.;

2. (отм. - ДВ, бр. 105 от 2005 г.);

3. (отм. - ДВ, бр. 1 от 2002 г.);

4. (отм. - ДВ, бр. 105 от 2005 г.);

5. (нова - ДВ, бр. 1 от 2002 г., изм., бр. 105 от 2005 г., отм., бр. 105 от 2006 г.).

(2) По съставените актове за начет отговорните лица могат да направят възражения в 7-дневен срок от връчването им. Контролният орган се произнася по възражението с мотивирано заключение.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2005 г.) За събиране на сумите по ревизионните актове за начет длъжностното лице, на което е възложено ръководството на контрола по разходите на държавното обществено осигуряване в съответното поделение на Националния осигурителен институт, издава разпореждания. Разпорежданията подлежат на доброволно изпълнение в 14-дневен срок от връчването им.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 112 от 2004 г., бр. 34 от 2006 г., бр. 105 от 2006 г.) Разпорежданията, актовете за начет и задължителните предписания се връчват лично срещу подпис на отговорните лица или по пощата с обратна разписка. Ако лицето не бъде намерено на адреса по търговска регистрация, на постоянния му адрес, или по месторабота, връчването се извършва чрез поставяне на съобщение за съставянето на документа, подлежащ на връчване, на определено за целта място в териториалното поделение на Националния осигурителен институт, Интернет страницата на Националния осигурителен институт или в общината или кметството. В този случай разпорежданията, актовете за начет и задължителните предписания се смятат за връчени след изтичане на 7-дневен срок от поставянето на съобщението.

(5) (Доп. - ДВ, бр. 112 от 2004 г., изм., бр. 105 от 2005 г.) Сумите по влезлите в сила разпореждания, които не са изплатени доброволно, се събират чрез:

1. (изм. - ДВ, бр. 1 от 2002 г., бр. 67 от 2003 г., бр. 105 от 2005 г.) запор в банките по

сметките на длъжниците и на свързани с тях лица за вземания на държавното обществено осигуряване;

2. (доп. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) изпълнение върху движимите или недвижимите вещи на длъжниците и вземанията им към трети лица;

3. (нова - ДВ, бр. 1 от 2002 г., изм., бр. 45 от 2002 г., бр. 105 от 2005 г.) изпълнение върху суми, възстановени от орган на Националната агенция за приходите по заповирана сметка на длъжника;

4. (нова - ДВ, бр. 112 от 2004 г., отм., бр. 105 от 2006 г.);

(6) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2002 г., бр. 105 от 2005 г.) Запор по сметките на длъжниците на държавното обществено осигуряване се извършва чрез изпращане на заповорно съобщение от ръководителя на териториалното поделение на Националния осигурителен институт до банките, които превеждат незабавно дължимите суми по сметка на държавното обществено осигуряване. Запорът, наложен по сметката на длъжника в банката, има действие по отношение на всичките ѝ клонове. Запорът се счита наложен от часа на съответната дата, когато е получено заповорното съобщение в банката. В случай, че по сметката на длъжника няма достатъчно средства, банката уведомява в 7-дневен срок териториалното поделение на Националния осигурителен институт за причините, поради които не е изпълнен заповорът.

(7) (Нова - ДВ, бр. 1 от 2002 г., изм., бр. 67 от 2003 г.) Който изплати на длъжника вземания, върху които е наложен заповор по този кодекс, отговаря солидарно с него за изплатените суми, до размера на задължението, заедно с лихвата по чл. 113 след плащането. Когато изплащането е извършено от юридическо лице или неперсонифицирано дружество, заедно с него отговаря солидарно управителят или членовете на управителния орган, или управляващ съдружник, които са допуснали изплащането. Органите по ал. 3 издават разпореждания за събиране на сумите, като могат да наложат и обезпечителни мерки.

(8) (Нова - ДВ, бр. 64 от 2000 г., предишна ал. 7, бр. 1 от 2002 г.) Органът, наложил заповора с разпореждане на банката, може да разреши определена част от постъпилите или постъпващите по сметка на длъжника суми да се оставят на негово временно разпореждане за неотложни плащания във връзка с дейността му при положение, че длъжникът предостави друго обезпечение.

(9) (Предишна ал. 7 - ДВ, бр. 64 от 2000 г., предишна ал. 8, бр. 1 от 2002 г., доп., бр. 105 от 2005 г., изм., бр. 105 от 2006 г.) Вземанията на държавното обществено осигуряване от неправилно извършени осигурителни разходи се погасяват в следната последователност: главница, лихви и разноси. Забранява се цесията на вземанията на държавното обществено осигуряване от неправилно извършени осигурителни разходи.

(10) (Предишна ал. 8 - ДВ, бр. 64 от 2000 г., предишна ал. 9, изм., бр. 1 от 2002 г., бр. 105 от 2005 г., бр. 105 от 2006 г.) Събирането на вземанията чрез изпълнение върху движимите или недвижимите вещи на длъжника и вземанията към трети лица се извършва по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс. Искането до публичния изпълнител се прави от ръководителя на териториалното поделение на Националния

осигурителен институт.

(11) (Предидшна ал. 9 - ДВ, бр. 64 от 2000 г., предидшна ал. 10, изм., бр. 1 от 2002 г., доп., бр. 112 от 2004 г., отм., бр. 104 от 2005 г.).

(12) (Предидшна ал. 10 - ДВ, бр. 64 от 2000 г., предидшна ал. 11, изм., бр. 1 от 2002 г., отм., бр. 105 от 2005 г.).

Имуществени санкции на банки

Чл. 111. (1) (Изм. - ДВ, бр. 64 от 2000 г., бр. 1 от 2002 г.) При всяко теглене на пари за трудови възнаграждения, включително и за авансови плащания, в банките се депозират платежните документи и декларации за дължими осигурителни вноски в приход на държавното обществено осигуряване, Националната здравноосигурителна каса и за допълнителното задължително пенсионно осигуряване.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 64 от 2000 г., бр. 10 от 2002 г.) На банките, които са разрешили теглене на пари за трудови възнаграждения, включително и за авансови плащания и парични обезщетения, без да е представена декларация по чл. 7, ал. 8, се налага имуществена санкция в размер на сумата на невнесените осигурителни вноски, независимо от административнонаказателната отговорност на виновните длъжностни лица.

(3) (Нова - ДВ, бр. 105 от 2005 г.) Имуществените санкции по ал. 2 за банките, разрешили теглене на пари за трудови възнаграждения, включително за авансови плащания, се налагат от териториалния директор на съответната териториална дирекция на Националната агенция за приходите или от определен от него орган по приходите по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г., предидшна ал. 3, изм., бр. 105 от 2005 г.) Имуществените санкции по ал. 2 за банките, разрешили теглене на пари за изплащане на парични обезщетения, се налагат от териториалния директор на съответната териториална дирекция на Националната агенция за приходите или от определен от него орган по приходите по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

Задължения за вписване

Чл. 112. (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2002 г., бр. 105 от 2005 г., бр. 34 от 2006 г., отм., бр. 105 от 2006 г.).

Лихви по вземания на Националния осигурителен институт и допълнителното

задължително пенсионно осигуряване

(Загл. изм. - ДВ, бр. 112 от 2004 г.)

Чл. 113. (1) (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г., в сила от 1.01.2004 г., предидшен текст на чл. 113, бр. 53 от 2004 г., доп., бр. 112 от 2004 г., изм., бр. 105 от 2005 г.) Вземанията за невнесени осигурителни вноски за държавното обществено осигуряване, за допълнителното задължително пенсионно осигуряване и за неправилно извършени осигурителни разходи се събират с лихва в размер на основния лихвен процент на Българската народна банка за периода плюс 20 пункта.

(2) (Нова - ДВ, бр. 53 от 2004 г.) Вземанията по ал. 1 от регистрирани земеделски производители и тютюнопроизводители се събират с лихва в размер на основния лихвен

процент на Българската народна банка за периода.

Възстановяване на неоснователно получени суми

Чл. 114. (1) (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г., доп., бр. 105 от 2006 г.) Недобросъвестно получените суми за осигурителни плащания се възстановяват от лицата, които са ги получили, заедно с лихвата по чл. 113 . Те могат да бъдат прихващани от вземанията на лицата от държавното обществено осигуряване с разпореждане, издадено от длъжностното лице, на което е възложено ръководството на контрола по разходите на държавното обществено осигуряване в съответното териториално поделение на Националния осигурителен институт.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 64 от 2000 г., доп., бр. 1 от 2002 г., бр. 105 от 2006 г.) Добросъвестно получените суми по осигурителни плащания не подлежат на връщане от осигурените лица, с изключение на случаите по чл. 54е , както и при прилагане разпоредбите на международни договори, по които Република България е страна.

(3) Споровете за добросъвестност се решават по реда на глава осма.

Давност

Чл. 115. (1) (Доп. - ДВ, бр. 1 от 2002 г., изм., бр. 105 от 2005 г., бр. 41 от 2007 г.) Вземанията на Националния осигурителен институт за неправилно извършвани осигурителни плащания, неоснователно изплатени парични обезщетения и надвзети пенсии и лихвите върху тях се погасяват с изтичане на петгодишен давностен срок. С изтичане на десетгодишен давностен срок се погасяват всички вземания, независимо от прекъсването на давността.

(2) Давността се прекъсва:

1. с влизането в сила на разпореждането за установяване на вземането;
2. с налагането на обезпечителни мерки;
3. с предприемане на действия по принудително изпълнение.

(3) От прекъсването на давността започва да тече нова давност.

(4) (Доп. - ДВ, бр. 1 от 2002 г., изм. и доп., бр. 67 от 2003 г.) Дължимите от държавното обществено осигуряване вземания могат да се поискат най-късно в срок три години от датата, на която са станали изискуеми, с изключение на вземанията по чл. 54в, ал. 4 . Длъжностното лице, на което е възложено ръководството на контрола на държавното обществено осигуряване в съответното поделение на Националния осигурителен институт, издава разпореждане по искането за възстановяване на суми. Разпореждането подлежи на обжалване по реда на чл. 117 .

Разсрочване на задължения

Чл. 116. (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2005 г.) По искане на длъжника към държавното обществено осигуряване за вземанията, установявани и събирани от Националния осигурителен институт, може да се разреши разсрочване на плащането на дължимите суми съгласно одобрен погасителен план.

(2) Разсрочването се допуска, когато се установи, че наличните парични средства на длъжника не са достатъчни за погасяване на задълженията му към фондовете на

държавното обществено осигуряване, но след преценка на дейността му може да се направи обосновано предположение, че затрудненията са временни и при разсрочване на задълженията длъжникът ще може да се издължи и да заплаща текущите задължения към фондовете на държавното обществено осигуряване и другите публични задължения.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) За периода на разсрочването длъжникът дължи лихвата по чл. 113 .

(4) (Доп. - ДВ, бр. 42 от 2003 г., изм., бр. 41 от 2007 г.) Разсрочване не се разрешава по отношение на търговец, за когото има решение за прекратяване с ликвидация или за когото е открито производство по несъстоятелност, както и след като бъде определен начинът на продажба по чл. 238 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

(5) Към искането по ал. 1 се прилагат:

1. доказателства за финансово-икономическото състояние на длъжника и перспективна програма за развитие - за едноличен търговец, юридическо лице или приравнено на него;

2. декларация и за всички други публични задължения, включително лихвите по тях, както и за всички задължения към частни кредитори и лихвите по тях;

3. погасителен план за разсрочване на задълженията;

4. отчет за приходите и разходите на длъжника за предходната отчетна финансова година;

5. баланс за предходната отчетна финансова година и за последния отчетен период;

6. справка за задълженията на осигурителя към датата на искането за разсрочване, която включва:

а) задължения към фондовете по държавното обществено осигуряване, здравното осигуряване и допълнителното задължително пенсионно осигуряване;

б) задължения към персонала;

в) други публични задължения;

г) други задължения;

7. други документи по преценка на разсрочващия орган.

(6) Решението за разсрочване се издава от:

1. (доп. - ДВ, бр. 53 от 2004 г.) ръководителя на териториалното поделение на Националния осигурителен институт - за задължения до 10 000 лв. за срок до една година, а за задължения на регистрирани земеделски производители и тютюнопроизводители за срок до две години;

2. (доп. - ДВ, бр. 53 от 2004 г.) управителя на Националния осигурителен институт - за задължения от 10 000 до 100 000 лв. за срок до 3 години, а за задължения на регистрирани земеделски производители и тютюнопроизводители за срок до 5 години;

3. (доп. - ДВ, бр. 53 от 2004 г.) Надзорния съвет на Националния осигурителен институт - за задължения над 100 000 лв. за срок до 3 години, а за задължения на регистрирани земеделски производители и тютюнопроизводители за срок до 5 години.

(7) С разрешението се определят крайният срок, погасителните вноски и други условия, в това число последиците от неспазването им.

(8) За периода на разсрочването спира да тече давността за вземанията на държавното обществено осигуряване.

(9) Отказът за разсрочване не подлежи на обжалване.

(10) (Нова - ДВ, бр. 53 от 2004 г.) Отказът за разсрочване или отсрочване на задължения на регистрираните земеделски производители и тютюнопроизводители подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс .

(11) (Нова - ДВ, бр. 67 от 2003 г., предишна ал. 10, бр. 53 от 2004 г., отм., бр. 105 от 2005 г.).

Глава осма

СПОРОВЕ

Жалби

Чл. 117. (1) Пред ръководителя на съответното териториално поделение на Националния осигурителен институт се подават жалби срещу:

1. (изм. - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) неправилно определяне или изплащане на парични обезщетения по глава четвърта или помощи, откази за издаване на удостоверения за осигурителен стаж и доход от органите на Националния осигурителен институт и откази за заверяване на осигурителен стаж и доход в осигурителни книжки;

2. разпореждания:

а) за отказ или за неправилно определяне или изменение на пенсиите, добавките и компенсациите към тях;

б) (нова - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) за отказ или неправилно определяне, изменение, спиране и прекратяване на обезщетенията за безработица;

в) (предишна буква "б" - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) за събиране на сумите по ревизионните актове за начет;

г) (предишна буква "в" - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) за признаване или непризнаване на злополуката за трудова;

д) (предишна буква "г" - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) за възстановяване на неоснователно получени плащания по държавното обществено осигуряване;

е) (предишна буква "д" - ДВ, бр. 1 от 2002 г., отм., бр. 105 от 2005 г., нова, бр. 105 от 2006 г.) за отказ за изплащане на парични обезщетения по глава четвърта или помощи;

ж) (нова - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) по чл. 114, ал. 1 .

(2) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2002 г., бр. 67 от 2003 г., бр. 105 от 2005 г., бр. 105 от 2006 г.) Разпорежданията по т. 2, букви "б" - "ж" могат да се обжалват в 14-дневен срок, а разпорежданията за пенсии - в тримесечен срок от получаването им.

(3) Ръководителят на териториалното поделение се произнася по жалбите или исканията с мотивирано решение в едномесечен срок от получаването им. С решението ръководителят на териториалното поделение може да отмени разпорежданията и да реши жалбите или исканията по същество. То се съобщава на заинтересованите страни в 7-дневен срок от постановяването му.

(4) (Нова - ДВ, бр. 64 от 2000 г.) Разпорежданията за пенсии, отпуснати по международни спогодби, могат да се обжалват пред управителя на Националния осигурителен институт в тримесечен срок от получаването им. Решението се изготвя в срока и по реда на ал. 3.

(5) (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 64 от 2000 г.) Решенията и съобщенията във връзка с разглеждането на жалбите и исканията се изготвят по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(6) (Предишна ал. 5 - ДВ, бр. 64 от 2000 г., отм., бр. 45 от 2002 г.).
Спиране на изпълнението

Чл. 117а. (Нов - ДВ, бр. 45 от 2002 г.) (1) Обжалването на разпорежданията по чл. 117, ал. 1, т. 2 не спира изпълнението им.

(2) Изпълнението на разпорежданията по чл. 117, ал. 1, т. 2, буква "в" се спира по искане на задълженото лице, ако предостави обезпечение в размер на главницата и лихвите.

(3) Искането за спиране на изпълнението се прави едновременно с жалбата, като се прилагат доказателства за направеното обезпечение.

(4) За срока на спирането се дължи законната лихва върху главницата.

Обжалване на решението на ръководителя

Чл. 118. (1) (Изм. - ДВ, бр. 30 от 2006 г., в сила от 1.03.2007 г.) Решението на ръководителя на териториалното поделение на Националния осигурителен институт може да се обжалва в 14-дневен срок от получаването му пред административния съд. Жалбата се подава чрез ръководителя на териториалното поделение, който в 7-дневен срок е длъжен да я изпрати заедно с преписката в съда.

(2) Съдът разглежда делата по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Спиране на изпълнението от съда

Чл. 118а. (Нов - ДВ, бр. 45 от 2002 г.) (1) Обжалването пред съда на решенията на ръководителя на териториалното поделение на Националния осигурителен институт, издадени за разпорежданията по чл. 117, ал. 1, т. 2, не спира изпълнението им.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 30 от 2006 г., в сила от 1.03.2007 г.) Изпълнението може да бъде спряно от административния съд при условията по чл. 117а, ал. 2 и 4 за решенията, издадени за разпорежданията по чл. 117, ал. 1, т. 2, буква "в". Искането за спиране на изпълнението се прави едновременно с подаване на жалбата и съдът се произнася в 7-дневен срок.

(3) Отказът на съда да се спре изпълнението не подлежи на обжалване.

Касационно обжалване

Чл. 119. (Изм. - ДВ, бр. 30 от 2006 г., бр. 41 от 2007 г.) Решенията на административния съд подлежат на касационно обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Освобождаване от държавна такса

Чл. 120. (1) За делата по тази глава осигурените лица и пенсионерите не внасят държавна такса.

(2) При уважаване на жалбата жалбоподателят има право да получи направените от него разноски и платеното възнаграждение за защита съразмерно на уважената част.

ЧАСТ ВТОРА

ДОПЪЛНИТЕЛНО СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ

(Загл. изм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.)

ДЯЛ ПЪРВИ

(Нов - ДВ, бр. 67 от 2003 г.)

ДРУЖЕСТВА ЗА ДОПЪЛНИТЕЛНО СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ

Глава девета

УЧРЕДЯВАНЕ, ЛИЦЕНЗИРАНЕ И УПРАВЛЕНИЕ НА ДРУЖЕСТВАТА

ЗА ДОПЪЛНИТЕЛНО СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ

(Загл. изм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.)

Раздел I

(Нов - ДВ, бр. 67 от 2003 г.)

Общи положения

Осъществяване на допълнителното социално осигуряване

Чл. 120а. (Нов - ДВ, бр. 67 от 2003 г., доп., бр. 56 от 2006 г.) Допълнителното социално осигуряване се осъществява чрез участие в универсални и/или професионални пенсионни фондове, фондове за допълнително доброволно пенсионно осигуряване и/или фондове за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми и

във фондове за допълнително доброволно осигуряване за безработица или за професионална квалификация, които се учредяват и управляват от лицензирани по реда на този кодекс пенсионноосигурителни дружества или от дружества за допълнително доброволно осигуряване за безработица и/или професионална квалификация.

Регулиране и контрол

Чл. 120б. (Нов - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) (1) Държавата осъществява ефективно регулиране и контрол върху дейността на дружествата и фондовете за допълнително социално осигуряване с цел защита на интересите на осигурените лица и пенсионерите.

(2) Надзорът върху дейността на дружествата и фондовете за допълнително социално осигуряване се осъществява от Комисията за финансов надзор, наричана по-нататък "комисията".

(3) Комисията и заместник-председателят на комисията, ръководещ управление "Осигурителен надзор", наричан по-нататък "заместник-председателят на комисията", упражняват надзорните си правомощия в съответствие с този кодекс и Закона за Комисията за финансов надзор .

Раздел II

(Нов - ДВ, бр. 67 от 2003 г.)

Пенсионноосигурителни дружества

Определение

Чл. 121. (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Пенсионноосигурителното дружество е акционерно дружество, лицензирано по реда на този кодекс и регистрирано по Търговския закон или по законодателството на друга държава членка.

(2) Пенсионноосигурителното дружество има предмет на дейност единствено допълнително пенсионно осигуряване.

(3) Пенсионноосигурителното дружество не може да извършва търговски сделки, които не са пряко свързани с дейността му.

(4) Пенсионноосигурителните дружества могат да създават сдружения с нестопанска цел за представяне на свои общи интереси и за реализация на общи проекти.

(5) Пенсионноосигурителното дружество няма право да участва в граждански дружества и в търговски дружества като неограничено отговорен съдружник, както и да придобива акции в други пенсионноосигурителни дружества.

(6) Пенсионноосигурителното дружество развива своята дейност съгласно разпоредбите на този кодекс и в съответствие с устава си и с правилника за организацията и дейността на управлението от него фонд за допълнително пенсионно осигуряване.

Фирма

Чл. 121а. (Нов - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) (1) Фирмата на пенсионноосигурителното дружество задължително съдържа в комбинация думите "пенсия" и "осигуряване" или производни на тях.

(2) Дружества, които не притежават лицензия за извършване на дейност по допълнително пенсионно осигуряване, не могат да използват във фирмата си в комбинация думите по ал. 1 или техни равнозначни на български или на чужд език.

Учредители и акционери

Чл. 121б. (Нов - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Учредители и акционери на пенсионноосигурително дружество могат да бъдат:

1. български физически или юридически лица;
2. физически лица - граждани на друга държава членка;
3. юридически лица със седалище в друга държава членка;
4. чуждестранни юридически лица, регистрирани като осигурителна, застрахователна или друга финансова институция по националния им закон, ако представят банкови референции от първокласна чуждестранна банка, потвърдени от Българската народна банка.

(2) Лицата по ал. 1 могат да притежават акции само в едно пенсионноосигурително дружество, което осъществява дейност в страната.

Акции и капитал

Чл. 121в. (Нов - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) (1) Пенсионноосигурителното дружество може да издава само поименни безналични акции с право на един глас.

(2) Минималният размер на капитала на пенсионноосигурителното дружество е 5 млн. лв.

(3) Капиталът трябва да е изцяло внесен в пари към момента на подаване на заявлението за получаване на пенсионна лицензия.

(4) Пенсионноосигурителното дружество трябва да разполага по всяко време със собствен капитал (капиталова база) в размер не по-малък от 50 на сто от минималния капитал по ал. 2.

(5) Пенсионноосигурителното дружество не може да разпределя дивиденди в размери и по начин, които биха довели до нарушаване на изискванията на ал. 4.

(6) Когато собственият капитал (капиталовата база) на пенсионноосигурителното дружество спадне под размера, определен в ал. 4, то уведомява в 3-дневен срок заместник-председателя на комисията, като представя оздравителна програма за привеждане в 3-месечен срок на собствения капитал в съответствие с изискванията на кодекса.

(7) Заместник-председателят на комисията одобрява или отказва да одобри оздравителната програма в 7-дневен срок от получаването ѝ.

(8) В периода на изпълнение на оздравителната програма пенсионноосигурителното дружество не може да разпределя дивиденди и следва да отнася пълния размер на печалбата след облагането ѝ с дължимите данъци във фонд "Резервен".

(9) При неодобряване на програмата или при неизпълнение на одобрената програма заместник-председателят на комисията предприема действията по чл. 344, ал. 1, т. 5 .

(10) Изискванията към състава и структурата на собствения капитал (капиталовата база) на пенсионноосигурителното дружество и към минималните ликвидни средства на дружеството и управляваните от него фондове за допълнително пенсионно осигуряване се определят с наредба на комисията.

(11) (Нова - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Когато осъществява дейност в чужбина, осигурява биометрични рискове или гарантира минимално ниво на доходност или размер на пенсиите, пенсионноосигурителното дружество, което управлява фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми, поддържа постоянно, освен техническите резерви по чл. 213а, ал. 1, т. 2 , собствени средства, които да служат като допълнителна гаранция за изпълнение на поетите задължения.

(12) (Нова - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Размерът на собствените средства по ал. 11 се определя на основата на видовете осигурени рискове и притежаваните активи за съответните професионални схеми. Средствата се поддържат свободни от всякакви предвидими задължения и представляват допълнително гарантиращ сигурността на поетите задължения капитал за компенсиране на несъответствията между предвидените и действителните разходи и печалби.

(13) (Нова - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) За изчисляването на минималния размер на собствените средства по ал. 11 се прилагат правила, определени с наредбата по ал. 10.

Заеми

Чл. 121г. (Нов - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) (1) Пенсионноосигурителното дружество не може да предоставя заеми или да бъде гарант на трети лица.

(2) Пенсионноосигурителното дружество може да ползва заем на стойност до 10 на сто от собствения капитал (капиталовата база) на дружеството, ако заемът е за придобиване на дълготрайни материални активи, които са пряко необходими за извършване на дейността на дружеството, и е за срок не по-дълъг от 3 месеца.

(3) Пенсионноосигурителното дружество не може да издава облигации.

Изисквания към членовете на управителните и контролните органи

Чл. 121д. (Нов - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) (1) Членове на управителните или на контролните органи на пенсионноосигурителното дружество могат да бъдат физически или юридически лица.

(2) Членовете - физически лица, и представителите на юридическите лица трябва:

1. да имат висше образование;

2. да не са осъждани за умишлени престъпления от общ характер;

3. да не са били членове на управителни или контролни органи или неограничено отговорни съдружници в търговско дружество или кооперация, прекратени поради несъстоятелност, ако е останал неудовлетворен кредитор, или които се намират в производство за обявяване в несъстоятелност;

4. да не са били членове на управителни или контролни органи на търговски банки, които са били обявени в несъстоятелност или се намират в производство за обявяване в несъстоятелност;

5. да не са лишени от правото да заемат материалноотговорна длъжност;

6. да не са съпрузи или роднини до четвърта степен включително, по права или по съребрена линия или по сватовство помежду си;

7. да не са членове на управителен или контролен орган на друго дружество със същия предмет на дейност;

8. да не са членове на управителни или контролни органи на юридически лица или да не са физически лица, включени в списъка по Закона за информация относно необслужвани кредити ;

9. да не са извършвали и да не извършват охранителна или сходна на нея дейност;

10. да не са били съдружници или акционери, както и членове на управителен или контролен орган на търговско дружество, упражняващо охранителна или сходна на нея дейност.

(3) Членовете - юридически лица, трябва:

1. да не са били членове на управителни или контролни органи или неограничено отговорни съдружници на търговско дружество, прекратено поради несъстоятелност, ако е останал неудовлетворен кредитор, или което се намира в производство за обявяване в несъстоятелност;

2. да не са членове на управителни или контролни органи на юридическите лица или да не са юридически лица, включени в списъка по Закона за информация относно необслужвани кредити ;

3. да отговарят на условията по ал. 2, т. 4, 7, 9 и 10.

(4) Член на управителен или контролен орган на пенсионноосигурителното дружество не може да бъде съдружник или акционер, член на управителен или контролен орган или лице по чл. 123в, ал. 1 , с който пенсионноосигурителното дружество има договорни отношения, или на свързано с него лице, на банката-попечител или на свързано с нея лице.

(5) Членовете на управителен или контролен орган на пенсионноосигурителното дружество и свързани с тях лица не могат да бъдат страна по сделки с пенсионноосигурителното дружество, освен в качеството им на негови акционери или на осигурени в управляваните от него фондове лица.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2005 г.) Председателят на управителния съвет, председателят на съвета на директорите, изпълнителният директор и прокуристът трябва да отговарят на условията на ал. 2, 4 и 5 и да имат постоянен адрес или разрешение за

продължително пребиваване в страната.

(7) При промяна на обстоятелствата по ал. 2 - 6 пенсионноосигурителното дружество уведомява заместник-председателя на комисията в 14-дневен срок от промяната.

Отговорност на членовете на управителен или контролен орган

Чл. 121е. (Нов - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) Членовете на управителния или на контролния орган на пенсионноосигурителното дружество носят лична имуществена отговорност за причинените от тях вреди при управлението на фонда за допълнително пенсионно осигуряване, които са пряка и непосредствена последица от техните виновни действия или бездействия.

Изисквания към акционерите

Чл. 121ж. (Нов - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) (1) Акционери, които притежават пряко или чрез свързани лица 10 и над 10 на сто от капитала на дружеството или могат да упражняват контрол над него, трябва:

1. да отговарят на условията по чл. 121д, ал. 2, т. 2 - 5 и т. 7 и 8 , когато са физически лица;

2. да отговарят на условията по чл. 121д, ал. 3 , когато са юридически лица.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2006 г., в сила от 15.07.2006 г.) Лице, което възнамерява да придобие пряко и/или чрез свързани лица 10 и над 10 на сто от акциите на пенсионноосигурително дружество, както и да увеличи впоследствие акционерното си участие, в резултат на което да постигне или да надхвърли пряко и/или чрез свързани лица праговете от 10, 20, 33, 50, 66 и 75 на сто или достигне 100 на сто от акциите на едно пенсионноосигурително дружество, трябва да поиска предварително разрешение от заместник-председателя на комисията.

(3) (Нова - ДВ, бр. 56 от 2006 г., в сила от 15.07.2006 г.) За получаване на разрешение по ал. 2 лицето подава заявление по образец, утвърден от заместник-председателя на комисията, към което прилага:

1. документи, включително декларации, удостоверяващи съответните обстоятелства по чл. 121б, ал. 2 , чл. 121д, ал. 2, т. 2 - 5, 7 и 8 и ал. 3 и чл. 122а, ал. 3 ;

2. декларация по образец, утвърден от заместник-председателя на комисията, за наличието или липсата на свързаност с друг акционер на пенсионноосигурителното дружество;

3. актуално удостоверение за вписване в търговския регистър - за юридическо лице;

4. годишните финансови отчети за последните три години, както и финансов отчет за последното тримесечие, предхождащо подаването на заявлението - за юридическо лице.

(4) (Нова - ДВ, бр. 56 от 2006 г., в сила от 15.07.2006 г.) Заместник-председателят на комисията може да изисква и други данни, сведения и информация във връзка с документите по ал. 3.

(5) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 56 от 2006 г., в сила от 15.07.2006 г.) Заместник-

председателят на комисията дава или отказва да даде разрешение по ал. 2 в едномесечен срок от получаване на заявлението, а когато са били поискани допълнителни сведения и документи - в едномесечен срок от получаването им.

(6) (Предишна ал. 4, изм. - ДВ, бр. 56 от 2006 г., в сила от 15.07.2006 г.) Заместник-председателят на комисията не дава разрешение по ал. 2, ако:

1. не са спазени изискванията на този кодекс;
2. представените документи са неистински или с невярно съдържание;
3. лицето, което възнамерява да придобие акции, или акционерът, който възнамерява да увеличи акционерното си участие, може да застраши финансовата стабилност на дружеството и управляваните от него фондове за допълнително пенсионно осигуряване.

Пенсионна лицензия

Чл. 122. (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) (1) За да извършва дейност по допълнително пенсионно осигуряване, акционерното дружество трябва да получи пенсионна лицензия от комисията.

(2) Пенсионната лицензия дава право за извършване на дейност по допълнително пенсионно осигуряване след получаване на разрешение за управление на фонд за допълнително пенсионно осигуряване от заместник-председателя на комисията. Разрешението се издава за всеки фонд поотделно.

Необходими документи за получаване на пенсионна лицензия

Чл. 122а. (Нов - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) (1) За получаване на лицензия за извършване на дейност по допълнително пенсионно осигуряване дружеството подава до комисията писмено заявление, към което прилага:

1. протокола от учредителното събрание;
2. устава, приет на учредителното събрание;
3. решението на надзорния съвет за избор на управителен съвет и решението на съответния управителен орган за начина, по който ще се представлява дружеството, и за лицата, които ще го представляват;
4. правилници за работата на управителния и надзорния съвет или правилник за работата на съвета на директорите;
5. удостоверение от местна банка за изцяло внесен минимално изискуем капитал;
6. бизнесплан за дейността на пенсионноосигурителното дружество за тригодишен период, съдържащ и информация за видовете фондове за допълнително пенсионно осигуряване, които то предвижда да учреди;
7. документи, включително декларации, удостоверяващи, че са спазени изискванията по чл. 121д и чл. 121ж, ал. 1 ;
8. (изм. - ДВ, бр. 34 от 2006 г.) списък на акционерите с техните ЕГН, единен

идентификационен код или други аналогични данни за чуждестранните лица, размера на акционерното им участие, както и информация за наличие между тях на свързани лица;

9. данни за вътрешния контрол и за информационната система на дружеството;

10. проект на договор с банка-попечител.

(2) Заместник-председателят на комисията може да изисква и други данни, сведения и информация във връзка с документите по ал. 1.

(3) Лицата, които пряко или чрез свързани лица притежават 10 и над 10 на сто от акциите или могат да упражняват контрол на дружеството, представят:

1. декларация по утвърден от заместник-председателя на комисията образец относно произхода на средствата, от които са направени вноските срещу записани акции, и че те не са заемни;

2. декларация, че нямат просрочени задължения към държавата и общините;

3. удостоверения за установените и платените данъчни задължения за последните три години.

(4) При всяка промяна на документите или обстоятелствата по ал. 1, т. 2 - 4, 6 и 9 дружеството уведомява заместник-председателя на комисията в 14-дневен срок от вписването или от вземането на решението.

Издаване и отказ за издаване на пенсионна лицензия

Чл. 122б. (Нов - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) (1) В двумесечен срок от получаване на документите по чл. 122а заместник-председателят на комисията внася в комисията предложение за издаване или за отказ за издаване на пенсионна лицензия.

(2) В случаите, когато заместник-председателят на комисията е поискал допълнителни сведения и документи или е дал указания за отстраняване на несъответствия с разпоредбите на този кодекс, срокът по ал. 1 е тримесечен.

(3) Комисията се произнася с мотивирано решение в едномесечен срок от внасяне на предложението по ал. 1, с което издава или отказва да издаде пенсионна лицензия.

(4) Комисията уведомява писмено заявителя за решението в 7-дневен срок от издаването му.

(5) Издадената пенсионна лицензия е безсрочна.

(6) В случай на отказ заявителят може да направи ново искане за получаване на пенсионна лицензия не по-рано от 6 месеца от датата на отказа.

(7) Решението на комисията по ал. 3 се обнародва в "Държавен вестник".

Основания за отказ

Чл. 122в. (Нов - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) Комисията отказва издаването на пенсионна лицензия, когато:

1. не са представени необходимите документи или те не отговарят на изискванията на този кодекс, или не са отстранени несъответствията в случаите по чл. 122б ;

2. внесеният капитал е под установения минимум;

3. някои от членовете на управителните и контролните органи или акционерите, които притежават пряко или чрез свързани лица 10 и над 10 на сто от капитала на дружеството, не отговарят на изискванията на чл. 121д и чл. 121ж, ал. 1 ;

4. са представени документи, които съдържат неверни сведения или данни.

Вписване в търговския регистър

Чл. 122г. (Нов - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 34 от 2006 г.) Агенцията по вписванията вписва в търговския регистър дружеството с предмет на дейност допълнително пенсионно осигуряване след предоставяне на издадената от комисията пенсионна лицензия.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 34 от 2006 г.) Пенсионноосигурителното дружество е длъжно да представи на комисията заверен препис от удостоверение за вписване в 7-дневен срок от получаването му.

Регистър на пенсионните лицензии

Чл. 122д. (Нов - ДВ, бр. 67 от 2003 г., изм. и доп., бр. 56 от 2006 г.) Комисията води публичен регистър на лицензираните пенсионноосигурителни дружества, на управляваните от тях фондове за допълнително пенсионно осигуряване и на професионалните схеми.

Отнемане на лицензия

Чл. 122е. (Нов - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) (1) Издадената пенсионна лицензия се отнема от комисията по предложение на заместник-председателя на комисията, когато пенсионноосигурителното дружество:

1. не започне да извършва дейността, за която е лицензирано, в 6-месечен срок от получаване на лицензията;

2. осъществява и друга търговска дейност освен пряко свързаната с допълнителното пенсионно осигуряване;

3. се преобразува чрез разделяне, вливане в или сливане с друго пенсионноосигурително дружество;

4. се прекратява по решение на общото събрание на акционерите;

5. е неплатежоспособно;

6. е с отнети разрешения за управление на всички учредени от него фондове за допълнително пенсионно осигуряване;

7. е представило документи, послужили като основание за издаване на лицензията, които съдържат неверни данни.

(2) Извън случаите по ал. 1 заместник-председателят на комисията може да направи предложение за отнемане на издадената пенсионна лицензия, когато пенсионноосигурителното дружество:

1. нарушава изискванията на чл. 121д и 121ж ;
2. възпрепятства упражняването на надзора и/или не изпълнява наложените му принудителни административни мерки;
3. не изпълнява задълженията си към осигурените лица в управляваните от него фондове и извършва системни нарушения на чл. 123з, ал. 1 ;
4. не спазва доброволността при избор на фонд за допълнително пенсионно осигуряване;
5. сключва сделки, които засягат финансовата стабилност на управляваните фондове за допълнително пенсионно осигуряване, с което застрашава интересите на осигурените лица;
6. системно нарушава разпоредбите на този кодекс и актовете по прилагането му.

(3) Комисията се произнася с мотивирано решение в едномесечен срок от внасянето на предложението за отнемане на лицензията.

Задължения на пенсионноосигурителното дружество след отнемане на пенсионната лицензия

Чл. 122ж. (Нов - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) (1) След отнемане на пенсионната лицензия пенсионноосигурителното дружество не може да сключва нови договори и да предлага нови условия за допълнително пенсионно осигуряване, както и да изменя условията, включително срока и размера на вноските по сключени осигурителни договори.

(2) Отнемането на лицензията не освобождава пенсионноосигурителното дружество от задълженията му по сключени договори.

Задължение на комисията при отнемане на пенсионната лицензия

Чл. 122з. (Нов - ДВ, бр. 67 от 2003 г., изм., бр. 34 от 2006 г.) Комисията изпраща съобщение за отнемане на пенсионната лицензия до Агенцията по вписванията. Решението за отнемане на пенсионната лицензия се обнародва в "Държавен вестник" и се публикува най-малко в два централни всекидневника.

Отговорен актюер

Чл. 122и. (Нов - ДВ, бр. 103 от 2005 г.) (1) Актюерското обслужване на пенсионноосигурителното дружество и на управляваните от него фондове за допълнително пенсионно осигуряване се извършва само от отговорен актюер. Отговорен актюер е физическо лице с призната от комисията правоспособност, което организира, ръководи и отговаря за актюерското обслужване на дружеството и управляваните от него фондове.

(2) Отговорният актюер трябва да:

1. не е осъждан за умишлено престъпление от общ характер;

2. не е бил през последните 3 години преди определената от съда начална дата на неплатежоспособността член на управителен или контролен орган или неограничено отговорен съдружник в дружество, за което е открито производство по несъстоятелност, или в прекратено поради несъстоятелност дружество, ако са останали неудовлетворени кредитори;

3. не е обявяван в несъстоятелност и да не се намира в производство по несъстоятелност;

4. не е лишен от право да заема материалноотговорна длъжност;

5. има висше образование с придобита образователно-квалификационна степен не по-ниска от "магистър" и с покрит хорариум по висша математика съгласно изисквания, определени с наредба на комисията;

6. има поне тригодишен опит като актюер в национални осигурителни институции, актюер на застраховател, презастраховател, здравноосигурително дружество, пенсионноосигурително дружество, в органи, осъществяващи надзор върху дейността на тези лица, или като хабилитиран преподавател по застраховане или актюерство;

7. е с призната правоспособност на отговорен актюер от комисията след успешно полагане на изпит.

(3) Условието и редът за признаването на правоспособността и за провеждане на изпита и за признаване на правоспособността по ал. 2, т. 7, както и за признаване на правоспособност, придобита в държава членка, се определят с наредба на комисията. За целите на този кодекс се признава правоспособността на отговорния актюер, призната по реда на Кодекса за застраховането или по Закона за здравното осигуряване, когато положеният изпит за правоспособност включва преценка на знанията в областта на пенсионното осигуряване.

(4) Комисията отнема правоспособността на отговорен актюер по предложение на заместник-председателя на комисията, ако се установи, че лицето:

1. е престанало да отговаря на изискванията на ал. 2, т. 1 - 4;

2. при извършване на дейност по актюерско обслужване на пенсионноосигурителното дружество и управляваните от него фондове за допълнително пенсионно осигуряване е извършило груби или системни нарушения на този кодекс, на подзаконовите актове по прилагането му или на правилниците за организацията и дейността на управляваните от съответното пенсионноосигурително дружество фондове за допълнително пенсионно осигуряване;

3. е представило неверни данни или документи с невярно съдържание, въз основа на които е била призната правоспособността му;

4. (нова - ДВ, бр. 97 от 2007 г.) не е упражнявало дейността за повече от две последователни години от признаването на правоспособността или от освобождаването от длъжност като отговорен актюер, освен ако е извършвал дейност като актюер.

(5) В случаите на отнемане на правоспособност по ал. 4 лицето може да иска признаване на правоспособност на отговорен актюер не по-рано от три години от влизането в сила на решението. С отнемане на правоспособността на някое от основанията по ал. 4 се смята за отнета и правоспособността на лицето като отговорен актюер, призната по реда на Кодекса за застраховането или на Закона за здравното осигуряване.

Допълнителни изисквания към отговорния актюер на пенсионноосигурителното дружество

Чл. 122к. (Нов - ДВ, бр. 103 от 2005 г.) (1) Отговорният актюер на пенсионноосигурителното дружество трябва да:

1. не е съпруг или роднина до четвърта степен включително по права или по сребрена линия или по сватовство с член на управителния или контролния орган на пенсионноосигурителното дружество;

2. не е член на управителен или контролен орган на друго дружество със същия предмет на дейност;

3. не е съдружник или акционер, член на управителен или контролен орган на лице по чл. 123в, ал. 1, с който пенсионноосигурителното дружество има договорни отношения, или на свързано с него лице, на банката попечител или на свързано с нея лице;

4. не е страна по сделки с дружеството и управляваните от него фондове за допълнително пенсионно осигуряване, освен в качеството му на акционер на дружеството или на осигурено лице в някой от тези фондове;

5. има постоянен адрес или разрешение за продължително пребиваване в страната.

(2) Отговорният актюер се избира от общото събрание на акционерите на пенсионноосигурителното дружество, пред което предварително удостоверява с декларация, че отговаря на условията на ал. 1. Пенсионноосигурителното дружество уведомява заместник-председателя на комисията за взетото решение за избор на отговорен актюер в срок 7 дни от датата на вземане на решението, като представя и заверено копие на декларация.

(3) Отговорният актюер уведомява пенсионноосигурителното дружество за промяна в обстоятелствата по ал. 1 в 7-дневен срок от узнаване на промяната.

(4) При промяна на обстоятелствата по ал. 1 или при отнемане на правоспособност на отговорен актюер по чл. 122и, ал. 4 общото събрание на акционерите на пенсионноосигурителното дружество е длъжно да освободи отговорния актюер и да избере нов в срок три месеца от узнаване на обстоятелствата.

Актюерско обслужване

Чл. 123. (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г., бр. 103 от 2005 г.) (1) Отговорният актюер:

1. разработва биометричните таблици по чл. 169, ал. 1, т. 2 и чл. 246, ал. 1, т. 2 и актюерските разчети за предлаганите пенсионни схеми, които се утвърждават от управителния орган на пенсионноосигурителното дружество;

2. отговаря за коректното прилагане на актюерските методи в дейността на пенсионноосигурителното дружество;

3. отговаря за вярното и точното определяне на размера на пенсионните резерви за изплащане на пожизнени пенсии от съответния фонд и на всички задължения към осигурените лица, пенсионерите или техните наследници;

4. (нова - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) отговаря за правилното изчисляване на техническите резерви по чл. 213а, ал. 1, т. 2 ;

5. (предишна т. 4 - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) до 31 март всяка година изготвя и представя на управителния орган на пенсионноосигурителното дружество и на заместник-председателя на комисията актюерски доклад за предходната година.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Заместник-председателят на комисията определя формата и задължителното съдържание на годишния актюерски доклад по ал. 1, т. 5.

(3) При изпълнение на задълженията си отговорният актюер има достъп до цялата необходима информация, а управителните органи и служителите на пенсионноосигурителното дружество са длъжни да му оказват съдействие.

Банка-попечител

Чл. 123а. (Нов - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) (1) Всички активи на фонд за допълнително пенсионно осигуряване се съхраняват в една банка-попечител на базата на сключен договор за попечителски услуги между пенсионноосигурителното дружество, управляващо фонда, и банката-попечител.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Банка-попечител на фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване и на фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по смисъла на този кодекс може да бъде банка:

1. която е местна банка или чуждестранна банка, получила разрешение да извършва банкова дейност на територията на страната чрез клон;

2. (изм. - ДВ, бр. 39 от 2005 г., в сила от 14.05.2005 г.) която е получила разрешение за сделки с ценни книжа, включително сделките по чл. 54, ал. 2 и 3 от Закона за публично предлагане на ценни книжа;

3. която е получила разрешение за първичен дилър на държавни ценни книжа;

4. чиято лицензия, дейност, сделки или операции не са ограничени до степен, която ще затрудни или ще направи невъзможно пълноценното изпълнение на предвидените в този кодекс или в договора задължения;

5. (доп. - ДВ, бр. 59 от 2006 г.) по отношение на която през последните 12 месеца не са налагани мерки по чл. 65, ал. 2, т. 11 и 14 от Закона за банките или по чл. 103, ал. 2, т. 14, 19 или 20 от Закона за кредитните институции ;

6. която притежава капиталова, кадрова и информационна обезпеченост за ефективно изпълнение на попечителските си функции и задължения съгласно изискванията на този

кодекс и актовете по прилагането му;

7. (отм. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.).

(3) (Нова - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Банка-попечител на фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми може да бъде банка:

1. по чл. 2, ал. 5 от Закона за кредитните институции;

2. притежаваща лицензия, която включва дейност като депозитарна или попечителска институция;

3. чиито лицензия, дейност, сделки или операции не са ограничени до степен, която ще затрудни или ще направи невъзможно пълноценното изпълнение на предвидените в този кодекс или в договора задължения;

4. която притежава капиталова, кадрова и информационна обезпеченост за ефективно изпълнение на попечителските си функции и задължения съгласно изискванията на този кодекс и на актовете по прилагането му.

(4) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Банката-попечител:

1. съхранява и отчита по клиентски сметки и регистрите в специализираните депозитарни институции в страната безналичните ценни книжа, които са собственост на фонда за допълнително пенсионно осигуряване;

2. отчита и съхранява по клиентски сметки и регистрите в банки или в специализирани депозитарни институции в чужбина чуждестранните ценни книжа, които са собственост на фонда за допълнително пенсионно осигуряване;

3. съхранява всички документи, удостоверяващи собствеността на безналичните ценни книжа, както и наличните ценни книжа на фонда за допълнително пенсионно осигуряване;

4. води и поддържа счетоводни записи и регистър за всички активи поотделно на всеки фонд за допълнително пенсионно осигуряване отделно от собствените си активи и от активите, привлечени от други клиенти;

5. съхранява всички платежни документи, удостоверяващи постъпването и инвестирането на паричните средства на фонда за допълнително пенсионно осигуряване;

6. съхранява всички документи и указания, постъпили от съответното пенсионноосигурително дружество във връзка с инвестирането на средствата и съхраняването на активите на фонда за допълнително пенсионно осигуряване.

(5) (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Всички парични средства на фонда за допълнително пенсионно осигуряване постъпват в банката-попечител. В срок 5 работни дни пенсионноосигурителното дружество дава на банката-попечител писмени нареждания за инвестирането на постъпилите парични средства.

(6) (Предишна ал. 5 - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Банката-попечител извършва операции с паричните средства, с наличните и безналичните ценни книжа на фонда само при наличието на писмено нареждане на упълномощените от пенсионноосигурителното дружество лица, съгласно договора.

(7) (Предишна ал. 6, изм. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Банката-попечител не изпълнява нареждане по ал. 6 за инвестиране в активи, различни от регламентирания в този кодекс.

(8) (Предишна ал. 7 - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Банката-попечител изпраща на заместник-председателя на комисията в края на всеки работен ден информация за постъпилите парични средства, сключените сделки и активите на фонда за допълнително пенсионно осигуряване.

(9) (Предишна ал. 8 - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Банката-попечител при изпълнение на правомощията си уведомява незабавно заместник-председателя на комисията за всяко констатирано нарушение на този кодекс от страна на пенсионноосигурителното дружество.

Договор за попечителски услуги

Чл. 123б. (Нов - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) (1) Договорът между банката-попечител и пенсионноосигурителното дружество се представя на заместник-председателя на комисията в 3-дневен срок от датата на сключването му и задължително съдържа:

1. правата и задълженията на банката-попечител и на пенсионноосигурителното дружество;
2. реда и начина за изпълнение на задълженията по т. 1;
3. отговорността на банката-попечител, в т.ч. в случаите на възлагане от страна на банката-попечител на подизпълнители на функции по този договор;
4. възнагражденията, изплащани от пенсионноосигурителното дружество на банката-попечител;
5. реда и начина за обмен на информация между банката-попечител и пенсионноосигурителното дружество;
6. реда и начина за прекратяване на договора.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Банка, включена в списъка по ал. 12, както и банка по чл. 123а, ал. 3, не може да сключи договор за попечителски услуги с пенсионноосигурително дружество, ако:

1. е негов акционер или свързано с него лице;
2. е негов заемодател или кредитор;
3. е едно и също или свързано лице с инвестиционен посредник, с който дружеството има договорни отношения.

(3) Пенсионноосигурителното дружество може да сключи договор за попечителски услуги само с една банка-попечител за всеки от управляваните от него фондове за допълнително пенсионно осигуряване. Банката-попечител може да сключи договор за попечителски услуги с повече от едно пенсионноосигурително дружество.

(4) Възнагражденията, изплащани на банката-попечител по договора за попечителски услуги, са за сметка на пенсионноосигурителното дружество.

(5) Договорът между пенсионноосигурителното дружество и банката-попечител може да бъде прекратен от всяка от страните с едномесечно писмено предизвестие, като пенсионноосигурителното дружество уведомява заместник-председателя на комисията в 3-дневен срок от отправянето или получаването на предизвестieto. Този срок не се отнася за случаите на задължително предписание от страна на заместник-председателя на комисията за смяна на банката-попечител.

(6) В случай на прекратяване на договора за попечителски услуги банката-попечител:

1. превежда всички изискуеми и дължими парични средства по сметка на пенсионния фонд в новата банка-попечител съгласно дадените от пенсионноосигурителното дружество инструкции;

2. изпълнява нареждането на пенсионноосигурителното дружество за трансфериране на държаните от нея безналични ценни книжа по регистъра на фонда от сметката му при нея по сметка в новата банка-попечител, при която се регистрират;

3. предава по опис на пенсионноосигурителното дружество всички налични ценни книжа, документи за собственост и другите документи, свързани с изпълнението на договора за попечителски услуги.

(7) Банката-попечител извършва действията по ал. 6 в срок, договорен с пенсионноосигурителното дружество, но не по-дълъг от 30 дни от датата на подписването на договора за попечителски услуги между пенсионноосигурителното дружество и новата банка-попечител. Пенсионноосигурителното дружество предава незабавно за съхранение в новата банка-попечител документите по ал. 6, т. 3.

(8) Процедурите по замяната на една банка-попечител с друга банка-попечител се извършват по начин, гарантиращ изпълнението на задълженията за съхраняването на активите на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване без прекъсване.

(9) Българската народна банка чрез управление "Банков надзор" уведомява своевременно комисията за всяка наложена мярка или санкция, която ограничава лицензията, сделките или операциите на банката-попечител до степен, която ще затрудни или ще направи невъзможно пълноценното изпълнение на предвидените в този кодекс или в договора задължения.

(10) Ако банката-попечител бъде обявена в несъстоятелност, съхраняваните в нея активи на фонда за допълнително пенсионно осигуряване по силата на този кодекс, с изключение на влоговете в банките по смисъла на § 1, т. 1 от Закона за гарантиране на

влоговете в банките, не се включват в масата на несъстоятелността.

(11) За прилагането на чл. 123а и на този член се издава наредба на Българската народна банка след съгласуване с комисията.

(12) (Доп. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Българската народна банка съгласувано с комисията утвърждава списъци на банките, които могат да бъдат попечители на фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване и на фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване.

(13) (Нова - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Заместник-председателят на комисията уведомява Българската народна банка за всеки сключен или прекратен договор за попечителски услуги в тридневен срок от получаване на уведомлението по ал. 1, съответно по ал. 5.

Договор с инвестиционен посредник и с лица, имащи право да извършват инвестиционни консултации относно ценни книжа

(Загл. изм. - ДВ, бр. 17 от 2006 г.)

Чл. 123в. (Нов - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 17 от 2006 г.) Всички сделки с ценни книжа, свързани с управлението на активите на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване, с изключение на сделки извън регулиран пазар с ценни книжа по чл. 176, ал. 1, т. 1 и 10, се изпълняват от инвестиционен посредник въз основа на договор, сключен с пенсионноосигурителното дружество.

(2) Пенсионноосигурителното дружество не може да сключва договор с инвестиционен посредник, ако е свързано с него лице.

(3) Изборът на инвестиционен посредник се одобрява от органите на управление на пенсионноосигурителното дружество.

(4) (Нова - ДВ, бр. 17 от 2006 г., изм., бр. 52 от 2007 г.) Пенсионноосигурителното дружество задължително сключва договор за инвестиционни консултации относно финансови инструменти с лице, което отговаря на изискванията на чл. 12 от Закона за пазарите на финансови инструменти или чл. 202 от Закона за публичното предлагане на ценни книжа.

(5) (Нова - ДВ, бр. 17 от 2006 г.) Инвестиционният консултант, сключил договор по ал. 4 с пенсионноосигурително дружество, не може да бъде:

1. член на управителен или контролен орган или прокурист на пенсионноосигурителното дружество, или свързано с тях лице;

2. брокер по договор с инвестиционен посредник;

3. инвестиционен консултант по договор с инвестиционен посредник, инвестиционно дружество, управляващо дружество или с друго пенсионноосигурително дружество.

(6) (Нова - ДВ, бр. 17 от 2006 г.) Членовете на управителен или контролен орган и инвестиционният консултант на управляващо дружество, сключило договор по ал. 4 с пенсионноосигурително дружество, не трябва да са членове на управителен или контролен

орган или прокуристи на пенсионноосигурителното дружество или свързано с тях лице.

(7) (Предишна ал. 4, доп. - ДВ, бр. 17 от 2006 г.) Пенсионноосигурителното дружество е длъжно да уведоми заместник-председателя на комисията за договорите по ал. 1 и 4 в 7-дневен срок от сключването им или от прекратяването им.

Договор с осигурителен посредник

Чл. 123г. (Нов - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) (1) Пенсионноосигурителните дружества могат да сключват договори с осигурителни посредници - физически или юридически лица.

(2) Осигурителните посредници - физически лица, и лицата, упълномощени от осигурителни посредници - юридически лица, имат право да сключват осигурителни договори и да приемат заявления за допълнително пенсионно осигуряване от името и за сметка на пенсионноосигурителното дружество, както и да извършват други дейности по допълнително пенсионно осигуряване съгласно сключения с дружеството писмен договор.

(3) При осъществяване на дейността си осигурителните посредници и упълномощените лица трябва да спазват принципа на доброволността и добросъвестно да разясняват правата и задълженията по осигурителния договор, както и да пазят търговската тайна и търговския престиж на пенсионноосигурителните дружества.

(4) Не може да бъде осигурителен посредник или упълномощено от осигурителен посредник лице, което е извършвало или извършва охранителна или сходна на нея дейност, включително лице, което е било или е съдружник или акционер, както и член на управителен или на контролен орган на търговско дружество, упражняващо охранителна или сходна на нея дейност.

(5) Работодателят не може да бъде осигурителен посредник на пенсионноосигурително дружество по отношение на своите работници и служители.

(6) Осигурителният посредник, както и лицата, упълномощени от осигурителни посредници - юридически лица, не могат да работят за повече от едно пенсионноосигурително дружество.

(7) Пенсионноосигурителното дружество уведомява комисията за сключването или прекратяването на всеки договор с осигурителен посредник, както и за упълномощаването на физически лица от осигурителен посредник - юридическо лице, в 14-дневен срок.

(8) Комисията включва осигурителните посредници и упълномощените лица в общия регистър на осигурителните посредници.

(9) Пенсионноосигурителното дружество снабдява всеки осигурителен посредник, съответно лицата, упълномощени от осигурителни посредници - юридически лица, с документ, който ги легитимира при упражняване на дейността им. Образецът на документа се утвърждава от заместник-председателя на комисията.

Приходи на дружеството

Чл. 123д. (Нов - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) (1) Приходите на пенсионноосигурителните дружества се формират от такси и удържки, определени в този кодекс, както и от управлението на собствените активи.

(2) Пенсионноосигурителното дружество може да разпределя печалба между акционерите си от управлението на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване и на собствените си активи по реда на Търговския закон и на този кодекс.

Вътрешен контрол

Чл. 123е. (Нов - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) (1) Пенсионноосигурителното дружество създава специализирана служба за вътрешен контрол, чието ръководство се избира и освобождава от управителните органи на дружеството.

(2) Общото събрание на акционерите приема правила за организацията и дейността на службата за вътрешен контрол.

Информационна система

Чл. 123ж. (Нов - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) За дейността си по допълнително пенсионно осигуряване дружеството е длъжно да изгради и поддържа информационна система, която трябва да отговаря на изисквания, утвърдени от заместник-председателя на комисията.

Предоставяне на информация

Чл. 123з. (Нов - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) (1) В съответствие с устава си и с правилника на съответния фонд за допълнително пенсионно осигуряване пенсионноосигурителното дружество е длъжно:

1. да запознава осигурените лица и осигурителите с правилника на фонда за допълнително пенсионно осигуряване и с всички негови изменения и допълнения;

2. да изпраща безплатно на осигурените лица до 31 май всяка година извлечение от техните индивидуални партиди за предходната календарна година по образец, утвърден от заместник-председателя на комисията;

3. извън случая по т. 2 да осигури възможност на всяко осигурено във фонда лице при поискване да получи информация за своята индивидуална партида.

(2) (Нова - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Пенсионноосигурителното дружество, което управлява фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми, освен информацията по ал. 1, предоставя на осигурените в този фонд лица, както и на други с права по професионалната схема и:

1. ежегодна информация за:

а) всяка промяна в схемата, произтичаща от изменения и допълнения в нормативната уредба или в правилника за организацията и дейността на фонда за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми;

б) размера на натрупаните средства, видовете плащания и начините за тяхното получаване при придобиване право на съответния вид пенсия;

в) рисковете при инвестиране и при управление на професионалната схема и лицата, които поемат тези рискове;

2. при поискване:

а) годишния финансов отчет и годишния доклад по чл. 252, ал. 2 за схемата, по която

са осигурени;

б) информация по чл. 251в относно инвестиционната политика на фонда за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми и относно структурата на инвестиционния портфейл;

в) информация за реда и начина на прехвърляне на натрупаните средства по техните индивидуални партии във фондове за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми, управлявани от друго пенсионноосигурително дружество, при прекратяване на дейността, въз основа на която са осигурени по съответната професионална схема;

г) (нова - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) подробна и съществена информация относно нивото, което пенсионните плащания трябва да достигнат съгласно условията на съответната професионална схема - при осъществяване на дейност в чужбина;

д) (нова - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) размера на плащанията в случай на прекратяване на осигуряването съгласно условията на съответната професионална схема - при осъществяване на дейност в чужбина.

(3) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Пенсионноосигурителното дружество, осигурителните посредници и упълномощените от тях лица не могат да предоставят на трети лица информацията, с която разполагат за осигурените лица, пенсионерите, техните наследници и осигурителите, с изключение на случаите, предвидени в други закони.

Изисквания към рекламата

Чл. 123и. (Нов - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) (1) Пенсионноосигурителното дружество е длъжно:

1. да не рекламира продукти и услуги, които не предоставя в момента, както и бъдеща доходност от инвестициите;

2. да не укрива или прикрива съществени факти и обстоятелства и да не включва в рекламата си неясни формулировки на постигнати резултати, неверни или заблуждаващи данни;

3. да не организира лотарии.

(2) Заместник-председателят на комисията утвърждава изискванията към съдържанието на рекламните или писмените информационни материали на пенсионните фондове и пенсионноосигурителните дружества.

(3) Всички разходи, свързани с рекламата на пенсионноосигурителното дружество и управляваните от него фондове за допълнително пенсионно осигуряване, са за сметка на пенсионноосигурителното дружество.

Раздел III

(Нов - ДВ, бр. 67 от 2003 г.)

Дружества за допълнително доброволно осигуряване за безработица и/или

професионална квалификация

Определение

Чл. 123к. (Нов - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) (1) Дружествата за допълнително доброволно осигуряване за безработица и/или професионална квалификация, наричани по-нататък "осигурителните дружества за безработица и/или професионална квалификация", са акционерни дружества, лицензирани по реда на този кодекс и регистрирани по Търговския закон.

(2) Осигурителните дружества за безработица и/или професионална квалификация имат предмет на дейност единствено допълнително доброволно осигуряване за безработица и/или професионална квалификация.

(3) Осигурителните дружества за безработица и/или професионална квалификация не могат да извършват търговски сделки, които не са пряко свързани с дейността им.

(4) Осигурителните дружества за безработица и/или професионална квалификация могат да създават сдружения с нестопанска цел за представяне на свои общи интереси и за реализация на общи проекти.

(5) Осигурителните дружества за безработица и/или професионална квалификация нямат право да участват в граждански дружества и в търговски дружества като неограничено отговорни съдружници, както и да придобиват акции в други осигурителни дружества за безработица и/или професионална квалификация.

(6) Осигурителното дружество за безработица и/или професионална квалификация развива своята дейност съгласно разпоредбите на този кодекс и в съответствие с устава си и с правилниците на управляваните от него фондове за допълнително доброволно осигуряване за безработица или за професионална квалификация.

Акции и капитал

Чл. 123л. (Нов - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) (1) Осигурителното дружество за безработица и/или професионална квалификация може да издава само поименни безналични акции с право на един глас.

(2) Минималният размер на капитала на осигурителното дружество за безработица и/или професионална квалификация е 500 000 лв.

(3) Капиталът трябва да е изцяло внесен в пари към момента на подаване на заявлението за получаване на лицензия за извършване на дейност по допълнително доброволно осигуряване за безработица и/или професионална квалификация.

(4) Осигурителното дружество за безработица и/или професионална квалификация трябва да разполага по всяко време със собствен капитал (капиталова база) в размер не по-малък от 50 на сто от минималния капитал по ал. 2.

(5) Осигурителните дружества за безработица и/или професионална квалификация не могат да разпределят дивиденди в размери и по начин, които биха довели до нарушаване на изискванията на ал. 4.

(6) Когато собственият капитал (капиталовата база) на осигурителното дружество за

безработица и/или професионална квалификация спадне под размера, определен в ал. 4, то уведомява в тридневен срок заместник-председателя на комисията, като представя оздравителна програма за привеждане в тримесечен срок на собствения капитал в съответствие с изискванията на кодекса.

(7) Заместник-председателят на комисията одобрява или отказва да одобри оздравителната програма в 7-дневен срок от получаването ѝ.

(8) В периода на изпълнение на оздравителната програма осигурителните дружества за безработица и/или професионална квалификация не могат да разпределят дивиденди.

(9) При неодобряване на програмата или при неизпълнение на одобрената програма заместник-председателят на комисията предприема действията по чл. 344, ал. 1, т. 5 .

(10) Изискванията към състава и структурата на собствения капитал (капиталовата база) на осигурителното дружество за безработица и/или професионална квалификация и към минималните ликвидни средства на дружеството и управляваните от него фондове за допълнително доброволно осигуряване за безработица или за професионална квалификация се определят с наредбата по чл. 121в, ал. 10 .

Фирма

Чл. 123м. (Нов - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) (1) Фирмата на осигурителното дружество за безработица и/или професионална квалификация задължително съдържа в комбинация думите "допълнително", "доброволно", "осигуряване", "за безработица" и "за професионална квалификация" или производни на тях.

(2) Дружества, които не притежават лицензия за извършване на дейност по допълнително доброволно осигуряване за безработица и/или професионална квалификация, не могат да използват в своята фирма в комбинация думите по ал. 1 или техни равностойни на български или на чужд език.

Приложими разпоредби

Чл. 123н. (Нов - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) За неуредените въпроси относно учредяването, лицензирането, управлението, представляването и дейността на осигурителните дружества за безработица и/или професионална квалификация, включително за договорите с банка-попечител и с лицата по чл. 123в , се прилагат разпоредбите на глава девета, раздел II.

ДЯЛ ВТОРИ

(Нов - ДВ, бр. 67 от 2003 г.)

ДОПЪЛНИТЕЛНО ЗАДЪЛЖИТЕЛНО ПЕНСИОННО ОСИГУРЯВАНЕ

Глава девета "а"

(Нова - ДВ, бр. 67 от 2003 г.)

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Ред за осъществяване

Чл. 124. (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) (1) Допълнителното задължително пенсионно осигуряване се осъществява при условията и по реда на този дял въз основа на сключен договор на осигуреното лице с пенсионноосигурително дружество или въз основа на служебно разпределение при условията на чл. 137, ал. 4 и чл. 140, ал. 4 .

(2) Осигурително правоотношение с пенсионноосигурителното дружество възниква от датата на сключване на осигурителен договор или от датата на служебното разпределение във фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване.

Принципи

Чл. 125. (1) Допълнителното задължително пенсионно осигуряване се осъществява въз основа на принципите на:

1. задължителност на участието;
2. юридическа самостоятелност на пенсионноосигурителното дружество и на универсалните и на професионалните пенсионни фондове;
3. прозрачност, разделност и изключителност на дейността;
4. разрешителен режим и държавно регулиране;
5. задължителна периодична отчетност и разкриване на информация;
6. лоялна конкуренция между пенсионноосигурителните дружества;
7. представяване интересите на осигурените лица.

(2) Допълнителното задължително пенсионно осигуряване се осъществява чрез пенсионни схеми на капиталово покривен принцип на базата на дефинираните вноски.

Управление на средствата на пенсионния фонд

Чл. 126. (Доп. - ДВ, бр. 17 от 2006 г.) Средствата на пенсионния фонд се управляват от пенсионноосигурителното дружество с грижата на добър търговец при спазване принципите на надеждност, ликвидност, доходност и диверсификация в интерес на осигурените лица.

Осигурени лица

Чл. 127. (1) (В сила от 1.01.2002 г., изм. - ДВ, бр. 64 от 2000 г., бр. 67 от 2003 г.) Задължително се осигуряват за допълнителна пенсия в универсален пенсионен фонд лицата, родени след 31 декември 1959 г., ако са осигурени при условията и по реда на част първа.

(2) Лицата, работещи при условията на първа и втора категория труд, задължително се осигуряват и в професионален пенсионен фонд за пенсия за ранно пенсиониране, независимо от възрастта.

(3) За лицата по ал. 1 индивидуалният коефициент по чл. 70 се намалява на базата на съотношението между размерите на осигурителните вноски за универсалния пенсионен фонд и за фонд "Пенсии" по ред, определен с акт на Министерския съвет.

(4) (Нова - ДВ, бр. 119 от 2002 г., изм., бр. 67 от 2003 г., в сила от 1.01.2004 г.) От 1 януари 2004 г. лицата по чл. 4, ал. 1, т. 4 се осигуряват за допълнителна пенсия в универсален пенсионен фонд.

(5) (Нова - ДВ, бр. 67 от 2003 г., доп., бр. 43 от 2008 г.) Служителите в Националната разузнавателна служба, служба "Военна информация" на Министерството на отбраната, Държавна агенция "Национална сигурност" и Специалната куриерска служба на Министерството на транспорта и съобщенията не се осигуряват за допълнителна пенсия в универсален пенсионен фонд.

Персоналност на осигуряването

Чл. 128. (1) (Предишен текст на чл. 128 - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) Допълнителното задължително пенсионно осигуряване е персонално. Всеки осигурен в универсален и в професионален пенсионен фонд има индивидуален осигурителен номер и индивидуална осигурителна партида.

(2) (Нова - ДВ, бр. 1 от 2002 г., изм., бр. 67 от 2003 г., бр. 105 от 2005 г.) За лицата по чл. 4, ал. 1, т. 4 Националната агенция за приходите и пенсионноосигурителните дружества водят данните в отделни регистратури съгласно Закона за защита на класифицираната информация.

(3) (Нова - ДВ, бр. 67 от 2003 г., изм., бр. 105 от 2005 г.) Данните за лицата по ал. 2 се предоставят по ред, определен от изпълнителния директор на Националната агенция за приходите и председателя на Държавната комисия по сигурността на информацията.

Индивидуална партида

Чл. 129. (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) (1) Вноските за допълнително задължително пенсионно осигуряване и средствата, прехвърлени от друг фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване, се записват и натрупват по индивидуалната партида на всяко осигурено лице към датата на постъпването им по сметката на фонда.

(2) Всяко осигурено лице може да има само една индивидуална партида в универсален, съответно в професионален пенсионен фонд. В индивидуалната партида се правят записи за направените вноски, прехвърлените суми и удръжките.

(3) Индивидуалната партида се води в левове и в дялове. Вноските за допълнително задължително пенсионно осигуряване и средствата, прехвърлени от друг фонд, се отчитат в дялове и в части от дялове.

(4) Удръжките като процент от всяка осигурителна вноска се извършват преди определянето на дяловете по ал. 3.

(5) Всеки дял представлява пропорционална част от нетните активи на фонда. Дяловете в един фонд са равни помежду си по стойност, определена и обявена съгласно ал. 9.

(6) Стойността на всички дялове и части от дялове във фонда е равна на стойността на нетните активи на фонда.

(7) Доходът от инвестиране на средствата на фонда се включва при определянето на стойността на един дял съгласно ал. 5.

(8) Не се допуска преразпределяне на средства и дялове между индивидуалните партии.

(9) Редът и начинът за изчисляване и обявяване на стойността на един дял, както и изискванията към воденето на индивидуалната партия се определят с наредбата по чл. 181 .

(10) В деня на постъпването на първата вноска във фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване или в деня на първото отчитане на натрупаните средства по индивидуалните партии в дялове стойността на един дял е равна на 1 лв.

(11) Натрупаните средства в индивидуалната партия на осигурените лица не подлежат на принудително изпълнение.

Осигурени социални рискове

Чл. 130. (Отм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.).

Размер на пенсията

Чл. 131. (1) (Предишен текст на чл. 131 - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) Пенсията се определя на основата на натрупаната сума в индивидуалната партия от направените вноски и доходите от тяхното инвестиране, намалена с таксите и удържките, предвидени в този дял, и в зависимост от продължителността на живота след пенсиониране в съответствие с утвърдените биометрични таблици.

(2) (Нова - ДВ, бр. 1 от 2002 г.) Когато размерът на пенсията е до 20 на сто от социалната пенсия за старост, сумата се изплаща на пенсионера наведнъж или разсрочено при придобиване на правото.

Държавно регулиране и контрол

Чл. 132. (Отм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.).

Глава десета

ФОНДОВЕ ЗА ДОПЪЛНИТЕЛНО ЗАДЪЛЖИТЕЛНО ПЕНСИОННО ОСИГУРЯВАНЕ

(Загл. изм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.)

Учредяване, управление и представляване на пенсионните фондове

Чл. 133. (1) (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) Допълнителното задължително пенсионно осигуряване се осъществява чрез участие в универсални и/или професионални пенсионни фондове, които се учредяват и управляват от лицензирани по реда на този кодекс пенсионноосигурителни дружества.

(2) Универсалните и професионалните пенсионни фондове се представляват при взаимоотношенията си с трети лица единствено от лицензирани пенсионноосигурителни дружества.

(3) Пенсионноосигурителните дружества и универсалните и професионалните пенсионни фондове са отделни юридически лица.

(4) Пенсионноосигурителните дружества могат да учредяват и да управляват само един универсален и един професионален пенсионен фонд.

(5) Универсалните и професионалните пенсионни фондове се създават за неопределен срок.

Отговорност на пенсионноосигурителните дружества

Чл. 134. (1) (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) Пенсионноосигурителните дружества отговарят имуществено пред осигурените лица за загуби, настъпили в резултат на недобросъвестно изпълнение на своите задължения по отношение управлението и представянето на съответните пенсионни фондове. В случай на несъстоятелност в активите на пенсионноосигурителните дружества не се включват сумите в пенсионния резерв по чл. 192, ал. 2 .

(2) Пенсионните фондове не отговарят с активите си за загуби, настъпили в резултат на действия на учредилите ги дружества, както и за загуби от дейността на пенсионноосигурителното дружество, което ги управлява и представлява.

Наименование на пенсионния фонд

Чл. 135. (1) Наименованието на пенсионния фонд задължително съдържа в комбинация думите "пенсионен", "професионален" или "универсален" и "фонд" или техни производни, както и указание за неговия вид.

(2) Само фонд, регистриран в съответствие с този кодекс, може да използва в своето наименование, в описанието на своите дейности или при рекламиране в комбинация думите "пенсионен", "професионален" или "универсален" и "фонд" или техни производни.

Забрана за придобиване по давност

Чл. 136. Активи на универсален и/или на професионален пенсионен фонд не могат да се придобиват по давност.

Универсален пенсионен фонд

Чл. 137. (1) Универсален пенсионен фонд се учредява от лицензирано пенсионноосигурително дружество с решение на неговите органи за управление.

(2) Лицензираното пенсионноосигурително дружество може да учредява само един универсален пенсионен фонд.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 56 от 2006 г., в сила от 15.07.2006 г.) Осигурените лица участват в универсален пенсионен фонд чрез индивидуално заявление до пенсионноосигурителното дружество, подадено в срок до три месеца от възникване на задължението за осигуряване. Редът за подаване на заявлението и изискванията към формата и съдържанието му се определят с наредба на комисията.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г., бр. 112 от 2003 г., бр. 105 от 2005 г.) За лицата, избрали универсален пенсионен фонд по реда на ал. 3, се извършва служебно разпределение по регистрираните универсални фондове по начин и ред, определени от Националната агенция за приходите и комисията.

(5) (Отм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.).

Минимален брой участници в универсален пенсионен фонд

Чл. 138. (Отм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.).

Права при осигуряване в универсален пенсионен фонд

Чл. 139. (1) Осигуряването в универсален пенсионен фонд дава право на:

1. (изм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) допълнителна пожизнена пенсия за старост след придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по част първа;

2. (изм. - ДВ, бр. 1 от 2002 г., бр. 67 от 2003 г.) еднократно изплащане до 50 на сто от

средствата, натрупани по индивидуалната партида, при пожизнено загубена работоспособност над 70,99 на сто;

3. еднократно или разсрочено изплащане на суми на наследниците на починало осигурено лице и на пенсионер при условията и по реда на този дял.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.).

Професионален пенсионен фонд

Чл. 140. (1) Професионален пенсионен фонд се учредява от лицензирано пенсионноосигурително дружество с решение на неговите органи за управление.

(2) Лицензираното пенсионноосигурително дружество може да учредява само един професионален пенсионен фонд.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 56 от 2006 г., в сила от 15.07.2006 г.) Осигурените лица участват в професионален пенсионен фонд чрез индивидуално заявление до пенсионноосигурителното дружество, подадено в срок до три месеца от възникване на задължението им за осигуряване. Редът за подаване на заявлението и изискванията към формата и съдържанието му се определят с наредбата по чл. 137, ал. 3 .

(4) (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г., бр. 112 от 2003 г., бр. 105 от 2005 г.) За неизбралите професионален пенсионен фонд по реда на ал. 3 се извършва служебно разпределение по регистрираните професионални фондове по начин и ред, определени от Националната агенция за приходите и комисията.

(5) (Отм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.).

Участници в професионален пенсионен фонд

Чл. 141. (Отм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.).

Права при осигуряване в професионален пенсионен фонд

Чл. 142. (1) Осигуряването в професионален пенсионен фонд дава право на:

1. срочна професионална пенсия за ранно пенсиониране за работещите при условията на първа и втора категория труд съобразно категорията труд;

2. (доп. - ДВ, бр. 1 от 2002 г., изм., бр. 67 от 2003 г.) еднократно изплащане до 50 на сто от средствата, натрупани по индивидуалната партида, при пожизнено загубена работоспособност над 70,99 на сто;

3. (изм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) еднократно или разсрочено изплащане на суми на наследниците на починало осигурено лице или на пенсионер при условията и по реда на този дял.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.).

Правилник за организацията и дейността на фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване

Чл. 143. (1) (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Правилникът за организацията и дейността на фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване се приема от управителните органи на пенсионноосигурителното дружество.

(2) Правилникът за организацията и дейността на пенсионния фонд трябва да съдържа:

1. наименованието на фонда;
2. наименованието, седалището и адреса на управление на пенсионноосигурителното дружество, което го управлява;
3. условията за допълнително задължително пенсионно осигуряване, диференцирано за професионален и за универсален пенсионен фонд;
4. (изм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) условията и реда за сключване на осигурителни или пенсионни договори, реда за измененията и допълненията в тях и условията за тяхното прекратяване;
5. (изм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) условията и реда за водене на индивидуални партии и за предоставяне на осигуреното лице на извлечения от тях;
6. (доп. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) периода и начина за разпределяне на доходите от инвестиции и основните цели и ограничения на инвестиционната политика на фонда;
7. размера на таксите и удържките, събирани от пенсионноосигурителното дружество;
8. условията, реда и сроковете за изплащане на пенсиите и на еднократните или разсрочените плащания;
9. условията, реда и сроковете за прехвърляне на натрупаните средства по индивидуалната партия;
10. условията и реда за извършване на изменения и допълнения в правилника;
11. изрично упоменаване на начина и реда за обяви и съобщения, свързани с дейността на пенсионния фонд;
12. методите и периодичността на оценка на активите на фонда;
13. (доп. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) правата и задълженията на пенсионноосигурителното дружество, на лицата по чл. 123г, ал. 2, на осигуреното лице, работодателите и другите осигурители;
14. (нова - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) реда и начина за формиране на резерв за изплащане на пожизнени пенсии;
15. (нова - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) реда и начина за гарантиране на минимално равнище на доходност от инвестиране на средствата на осигурените лица.

Изменение и допълнение на правилника на фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване

Чл. 144. (1) (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) Измененията и допълненията на правилника по чл. 143, ал. 2 се одобряват от заместник-председателя на комисията. Заместник-

председателят на комисията се произнася в срок от един месец от получаването на заявлението. Заявителят се уведомява писмено за взетото решение в 7-дневен срок.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) Пенсионноосигурителното дружество уведомява осигурените лица за конкретните изменения и допълнения в правилника за организацията и дейността на пенсионния фонд лично или чрез публикация в два централни всекидневника в едноседмичен срок от получаване на решението на заместник-председателя на комисията.

Разрешение за управление на пенсионен фонд

Чл. 145. (Изм. - ДВ, бр. 8 от 2003 г., бр. 67 от 2003 г.) (1) Разрешението за управление на универсален или на професионален фонд се издава от заместник-председателя на комисията. За получаване на разрешение лицензираното пенсионноосигурително дружество подава до комисията писмено искане, към което прилага:

1. решението на общото събрание на лицензираното пенсионноосигурително дружество за учредяване на универсален или професионален пенсионен фонд;

2. правилника за организацията и дейността на универсалния или на професионалния пенсионен фонд;

3. актюерски разчети за предлаганите пенсионни схеми и имената и личните данни на актюера;

4. образци на осигурителни и пенсионни договори;

5. предварителни договори с банка-попечител и инвестиционен посредник;

6. финансов отчет на дружеството към последно число на предходния месец;

7. справка за програмна и техническа обезпеченост на информационната система на дружеството;

8. справка за организационната структура на дружеството и неговата кадрова обезпеченост;

9. (изм. - ДВ, бр. 34 от 2006 г.) актуално удостоверение за вписването в търговския регистър на пенсионноосигурителното дружество.

(2) Заместник-председателят на комисията може да изисква и други данни и допълнителна информация във връзка с документите по ал. 1 и да определя срок за предоставянето им.

Срок за разглеждане на искането за разрешение за управление на пенсионен фонд

Чл. 146. (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) (1) Заместник-председателят на комисията се произнася с решение в едномесечен срок от подаване на искането по чл. 145, а когато се поискат допълнителни сведения и документи - в едномесечен срок от предоставянето им.

(2) При прието искане за издаване на разрешение с липсващи или нередовни документи заместник-председателят на комисията уведомява в 14-дневен срок пенсионноосигурителното дружество за неизправностите и определя срок за

отстраняването им.

(3) Заместник-председателят на комисията уведомява писмено заявителя за решението по ал. 1 в 7-дневен срок от вземането му.

Отказ за даване на разрешение за управление на пенсионен фонд

Чл. 147. (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) (1) Заместник-председателят на комисията отказва да даде разрешение, когато:

1. след изтичането на определения срок по чл. 146, ал. 1 и 2 не са представени допълнителните документи или сведения или не са отстранени неизправностите;

2. не са изпълнени изискванията на този кодекс;

3. липсва необходимата финансова, кадрова или информационна обезпеченост на пенсионноосигурителното дружество.

(2) В случай на отказ пенсионноосигурителното дружество може да направи ново искане за получаване на разрешение за управление на универсален или професионален пенсионен фонд не по-рано от 6 месеца от датата на отказа.

Вписване в съда

Чл. 148. (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) (1) Окръжният съд по седалището на фонда вписва в регистъра си съответно универсалния или професионалния фонд, ако пенсионноосигурителното дружество е подало заявление за вписване в 6-месечен срок от получаване на разрешението от заместник-председателя на комисията.

(2) Заявлението за вписване в съда съдържа:

1. наименованието, седалището и адреса на управление на пенсионноосигурителното дружество;

2. наименованието на пенсионния фонд;

3. трите имена и ЕГН на лицата, които управляват и представляват пенсионноосигурителното дружество.

(3) Универсалният или професионалният фонд се вписват в регистъра на окръжния съд по неговото седалище.

(4) Фондът за допълнително задължително пенсионно осигуряване възниква като юридическо лице от деня на вписването в регистъра на съда.

Отнемане на разрешението за управление на фонд

Чл. 149. (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) Заместник-председателят на комисията отнема разрешението за управление на универсален или професионален фонд при:

1. констатиране, че документите, послужили като основание за издаването на разрешението, съдържат неверни данни;

2. неподдаване на заявлението за вписване в съда в 6-месечен срок от получаване на разрешението за управление на универсален или професионален фонд;

3. преобразуване на пенсионноосигурително дружество, когато управлението на фонда преминава към друго пенсионноосигурително дружество;

4. прекратяване на фонда поради вливане в или сливане с друг фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване;

5. наличие на реална и непосредствена заплаха за интересите на осигурените лица;

6. отнемане на пенсионната лицензия на пенсионноосигурителното дружество, управляващо фонда.

Необходими документи за вписване

Чл. 150. (1) За вписване на универсален и/или на професионален пенсионен фонд пред съда се представят следните документи:

1. (изм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) разрешение за управление на универсален или професионален пенсионен фонд;

2. (изм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) правилникът за организацията и дейността на универсалния или на професионалния пенсионен фонд;

3. уставът на пенсионноосигурителното дружество, което управлява и представлява пенсионния фонд;

4. (изм. - ДВ, бр. 34 от 2006 г.) актуално удостоверение за вписването в търговския регистър на пенсионноосигурителното дружество;

5. (изм. - ДВ, бр. 64 от 2000 г.) списък на членовете на управителните органи на пенсионноосигурителното дружество;

6. пенсионна лицензия на пенсионноосигурителното дружество;

7. (изм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) решението на общото събрание на пенсионноосигурителното дружество за учредяване на фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване;

8. трите имена и единният граждански номер на лицата, които управляват и представляват пенсионноосигурителното дружество.

(2) В съдебния регистър се вписват наименованието на универсалния и/или на професионалния пенсионен фонд; наименованието, седалището и адресът на управление на пенсионноосигурителното дружество, учредило фонда; начинът на представляване от пенсионноосигурителното дружество.

Срок за произнасяне на съда

Чл. 151. Съдът разглежда заявлението за вписване в 14-дневен срок от датата на подаването му.

Отказ за вписване

Чл. 152. Съдът отказва да извърши вписването, ако не са изпълнени изискванията, определени в този дял.

Задължение за представяне на препис от съдебното решение

Чл. 153. (Изм. - ДВ, бр. 8 от 2003 г., бр. 67 от 2003 г.) Пенсионноосигурителното дружество е длъжно да представи на комисията заверен препис от съдебното решение за вписване в 7-дневен срок от получаването му.

Отговорност за разходите по вписването

Чл. 154. Всички разходи по вписването на универсалния и/или на професионалния пенсионен фонд и всички предприети действия за целите на неговото учредяване и вписване се извършват от името и за сметка на пенсионноосигурителното дружество.

Задължения на пенсионноосигурителното дружество след отнемане на разрешението за управление на пенсионен фонд

Чл. 154а. (Нов - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) (1) След отнемане на разрешението за управление на универсален или професионален пенсионен фонд пенсионноосигурителното дружество не може да сключва нови договори и да предлага нови условия за допълнително задължително пенсионно осигуряване, както и да изменя условията по сключени осигурителни договори за съответния фонд.

(2) Отнемането на разрешението за управление на универсален или професионален пенсионен фонд не освобождава пенсионноосигурителното дружество от задълженията му по сключените договори.

Задължение на заместник-председателя на комисията след отнемане на разрешението за управление на пенсионен фонд

Чл. 154б. (Нов - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) Заместник-председателят на комисията изпраща съобщение за отнемане на разрешението за управление на универсален или професионален пенсионен фонд до съда, извършил вписването, обнародва съобщението в "Държавен вестник" и го публикува най-малко в два централни всекидневника.

Попечителски съвет

Чл. 155. (1) Интересите на осигурените във фондовете се представляват от попечителски съвет.

(2) В състава на попечителския съвет влизат по равен брой представители на национално представените организации на работниците и служителите и на работодателите и един представител на пенсионноосигурителното дружество.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 8 от 2003 г., бр. 67 от 2003 г.) Правата и задълженията на попечителския съвет се регламентират с акт на Министерския съвет по предложение на комисията.

(4) Предложенията и решенията на попечителския съвет имат препоръчителен характер за пенсионноосигурителното дружество.

Надзор

Чл. 156. (Изм. - ДВ, бр. 8 от 2003 г., отм., бр. 67 от 2003 г.).

Глава единадесета

ОСИГУРИТЕЛНИ ВНОСКИ

Вид и размер на осигурителните вноски

Чл. 157. (1) (Изм. - ДВ, бр. 112 от 2004 г.) Размерът на осигурителните вноски за допълнително задължително пенсионно осигуряване е:

1. за универсален пенсионен фонд:

а) за 2005 г. - 3 на сто;

б) за 2006 г. - 4 на сто;

в) от 2007 г. - 5 на сто;

2. за професионален пенсионен фонд:

а) 12 на сто - за лицата, работещи при условията на I категория труд;

б) 7 на сто - за лицата, работещи при условията на II категория труд.

(2) (Нова - ДВ, бр. 112 от 2004 г.) С размера на осигурителните вноски по ал. 1, т. 1 се намаляват осигурителните вноски по чл. 6, ал. 1 за лицата, родени след 31 декември 1959 г.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2002 г., предишна ал. 2, бр. 112 от 2004 г.) Вноските за универсалните пенсионни фондове се разпределят между осигурителите и осигурените лица в съотношението по чл. 6, ал. 3 .

(4) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 112 от 2004 г.) Вноските за професионалните пенсионни фондове са изцяло за сметка на осигурителите.

(5) (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 112 от 2004 г.) Самоосигурените лица се осигуряват в универсален пенсионен фонд изцяло за своя сметка.

(6) (Нова - ДВ, бр. 1 от 2002 г., предишна ал. 5, бр. 112 от 2004 г.) Осигурителните вноски за допълнително задължително пенсионно осигуряване се внасят върху доходите, за които се дължат осигурителни вноски за държавното обществено осигуряване, с изключение на чл. 9, ал. 6 и 7 и § 9, ал. 2 и 3 .

(7) (Нова - ДВ, бр. 67 от 2003 г., предишна ал. 6, бр. 112 от 2004 г.) Осигурителните вноски за допълнително задължително пенсионно осигуряване в професионален пенсионен фонд за лицата, които получават пенсия за осигурителен стаж и възраст, се превеждат във фонд "Пенсии" на държавното обществено осигуряване.

Превеждане на осигурителна вноска

Чл. 158. Осигурителните вноски за допълнително задължително пенсионно осигуряване се превеждат едновременно с осигурителните вноски за държавното обществено осигуряване.

Събиране на осигурителните вноски

Чл. 159. (1) (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2005 г.) Осигурителните вноски за пенсионните фондове се събират от Националната агенция за приходите.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2005 г.) Осигурителните вноски по ал. 1 се превеждат в специализирана сметка за задължително допълнително пенсионно осигуряване на Националната агенция за приходите.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2002 г., бр. 105 от 2005 г.) Националната агенция за приходите превежда получените вноски в срок до 30 дни от постъпването им от специализираната

сметка по сметка на съответния пенсионен фонд, посочена от пенсионноосигурителното дружество, което го управлява.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2005 г., отм., бр. 56 от 2006 г.).

(5) (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2005 г., отм., бр. 56 от 2006 г.).

(6) (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2005 г., бр. 56 от 2006 г.) За неоснователно забавяне на превода на сумите по ал. 3 Националната агенция за приходите дължи законна лихва за периода на забавянето.

(7) (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2005 г.) Взаимоотношенията между Националната агенция за приходите и пенсионноосигурителното дружество се уреждат с договор.

(8) (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2005 г.) Пенсионноосигурителното дружество носи отговорност пред осигурените лица само за реално преведените от Националната агенция за приходите осигурителни вноски.

Глава дванадесета

ДАНЪЧНИ ОБЛЕКЧЕНИЯ

Освобождаване от данък

Чл. 160. (1) Приходите на универсалния и на професионалния пенсионен фонд не се облагат с данък по реда на Закона за корпоративното подоходно облагане.

(2) Приходите от инвестиране на активите на универсалния и на професионалния пенсионен фонд, разпределени по индивидуалните партии на осигурените лица, не се облагат с данък по смисъла на Закона за данъците върху доходите на физическите лица.

(3) Услугите по допълнителното задължително пенсионно осигуряване не се облагат с данък по реда на Закона за данък върху добавената стойност.

(4) Финансовият резултат на лицензираните дружества за допълнително задължително пенсионно осигуряване се намалява с пенсионния резерв, формиран по условията на чл. 192, ал. 2, както и с дохода от неговото инвестиране.

Приспадане на личните вноски от облагаемия доход

Чл. 161. Личните осигурителни вноски за допълнително задължително пенсионно осигуряване в универсален пенсионен фонд от физическите лица се приспадат от дохода им преди данъчното облагане по начин, ред и в размери, определени със Закона за данъците върху доходите на физическите лица.

Вноски за разход

Чл. 162. Вноските на работодателите за допълнително задължително пенсионно осигуряване се признават за разход за дейността по Закона за корпоративното подоходно облагане.

Глава тринадесета

ПРАВА НА ОСИГУРЕНИТЕ ЛИЦА

Ограничения за осигуряване в пенсионен фонд

Чл. 163. Осигурените лица имат право да се осигуряват само в един универсален и/или в един професионален пенсионен фонд.

Освобождаване от отговорност за задължения

Чл. 164. Осигурените лица и пенсионният фонд не отговарят за задълженията на пенсионноосигурителното дружество, което го е учредило и го управлява.

Права на осигурените лица

Чл. 165. (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) (1) Осигурените лица в универсален пенсионен фонд имат право на допълнителна пожизнена пенсия за старост, а осигурените в професионален пенсионен фонд - на срочна професионална пенсия за ранно пенсиониране.

(2) Пенсиите по ал. 1 са лични.

Видове пенсии

Чл. 166. (Отм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.).

Право на допълнителна пожизнена пенсия за старост

Чл. 167. (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) (1) Правото на допълнителна пожизнена пенсия за старост възниква, когато осигуреният придобие право на пенсия за осигурителен стаж и възраст при условията на част първа от този кодекс.

(2) По желание на осигурения фондът за допълнително задължително пенсионно осигуряване може да изплаща допълнителна пожизнена пенсия за старост пет години преди навършване на възрастта за придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1 - 3, при условие че натрупаните средства по индивидуалната му партида позволяват отпускане на такава пенсия в размер не по-малък от размера на минималната пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1 - 3.

Право на професионална пенсия

Чл. 168. (1) Правото на професионална пенсия за ранно пенсиониране за работещите при условията на първа и втора категория труд възниква при наличие на:

1. (изм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г., бр. 112 от 2004 г.) не по-малко от 10 години осигурителен стаж при условията на първа категория труд и 8 години по-ниска възраст от възрастта за придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1 - 3;

2. (изм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г., бр. 112 от 2004 г.) не по-малко от 15 години осигурителен стаж при условията на втора категория труд и 3 години по-ниска възраст от възрастта за придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1 - 3.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) Професионалната пенсия за ранно пенсиониране се получава до момента на придобиване на право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по част първа.

Определяне размера на пенсията

Чл. 169. (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) (1) Размерът на допълнителната пожизнена пенсия за старост се определя на базата на:

1. натрупаните средства по индивидуалната партида;
2. биометричните таблици, одобрени от заместник-председателя на комисията;
3. техническия лихвен процент, одобрен от заместник-председателя на комисията.

(2) Размерът на срочната професионална пенсия за ранно пенсиониране се определя на базата на:

1. натрупаните средства по индивидуалната партида;
2. срока на получаване;
3. техническия лихвен процент, одобрен от заместник-председателя на комисията.

Пенсионен договор

Чл. 169а. (Нов - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) (1) При придобиване право на пенсия по условията на този дял между пенсионноосигурителното дружество и пенсионера се сключва пенсионен договор.

(2) Пенсионният договор задължително съдържа:

1. (изм. - ДВ, бр. 39 от 2005 г., бр. 34 от 2006 г.) наименованието, седалището, адреса на управление, търговската регистрация, номер и дата на пенсионната лицензия и единния идентификационен код на пенсионноосигурителното дружество;

2. имената и личните данни на пенсионера;
3. вида и размера на пенсията и начина за нейното преизчисляване;
4. срока на получаване на пенсията;
5. реда и начина за изплащане на пенсията;
6. права на наследниците на пенсионера;
7. реда и начина за предоставяне на информация на пенсионера;
8. разходи по изплащането на пенсията;
9. условията за прекратяване на договора.

Права на наследниците

Чл. 170. (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) (1) При смърт на осигуреното лице на наследниците, преживелия съпруг, низходящите или възходящите, се изплащат еднократно или разсрочено натрупаните средства по индивидуалната му партида, като се спазват редът на наследяване и размерът на наследствените дялове, съгласно Закона за наследството.

(2) При смърт на пенсионер на универсален или професионален фонд на наследниците по ал. 1 се изплаща остатъкът от средствата по индивидуалната му партида.

(3) Когато осигуреното лице или пенсионерът няма наследници по ал. 1, натрупаните средства по индивидуалната партида в универсален фонд се прехвърлят в пенсионния резерв, а натрупаните средства по индивидуалната партида в професионален фонд се прехвърлят в държавния бюджет.

Право на прехвърляне

Чл. 171. (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) (1) Осигуреното лице има право да промени участието си във фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване и да прехвърли натрупаните средства по индивидуалната партида от един в друг съответен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество, ако са изтекли две години от датата на сключване на първия му осигурителен договор или от датата на служебното му разпределение след възникване на задължението му за осигуряване.

(2) Извън случаите по ал. 1 участието във фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване може да се променя след изтичане на една година от сключване на договора за осигуряване в него.

(3) Осигурените лица могат да променят без ограничение участието си във фонда при несъгласие с извършени промени в правилника му, ако в тримесечен срок от уведомлението по чл. 144, ал. 2 подадат заявление за това, освен ако тези промени произтичат от изменение на нормативната уредба.

(4) (Отм. - ДВ, бр. 112 от 2003 г.).

(5) Редът и начинът за промяна на участието във фонд и прехвърляне на натрупаните суми по индивидуалната партида на осигуреното лице от един фонд в друг съответен фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване, управляван от друго пенсионноосигурително дружество, се определят с наредба на комисията.

Право на изтегляне на набраните суми

Чл. 172. Осигуреното лице има право при пенсиониране да изтегли еднократно или да прехвърли набраните средства по индивидуалната партида от професионалния фонд в универсален фонд, ако не е придобило право на професионална пенсия при условията на чл. 168 .

Право на безплатна информация

Чл. 173. (1) Осигуреното лице има право на безплатна информация за натрупаните средства по индивидуалната му партида, за доходността от тяхното управление и за произтичащите от набраните средства пенсионни права най-малко веднъж в рамките на една календарна година по начин и ред, определени в правилника на пенсионноосигурителното дружество.

(2) При смърт на осигуреното лице правото по ал. 1 се придобива от лицата по чл. 170, ал. 1 .

Сигнална функция

Чл. 174. (1) (Изм. - ДВ, бр. 8 от 2003 г., бр. 67 от 2003 г.) Осигуреното лице и лицата по чл. 170, ал. 1 имат право да сигнализират попечителския съвет и комисията за нарушения в дейността на пенсионноосигурителното дружество.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 8 от 2003 г., бр. 67 от 2003 г.) Попечителският съвет, съответно комисията, са длъжни да отговорят писмено на всяка жалба до два месеца от датата на получаването ѝ.

Глава четиринадесета

АКТИВИ И ИНВЕСТИЦИИ

Принципи на инвестиране

Чл. 175. Средствата на универсалния и на професионалния пенсионен фонд се

инвестират при спазване принципите на надеждност, ликвидност, доходност и диверсификация.

Инвестиране

Чл. 176. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 67 от 2003 г., изм., бр. 17 от 2006 г.) (1)
Пенсионноосигурителното дружество може да инвестира средствата на фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване само във:

1. ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата, задълженията, по които съставляват държавен или държавногарантиран дълг;

2. акции, извън посочените по т. 3 и 9, приети за търговия на регулиран пазар на ценни книжа, както и в права по § 1, т. 3 от допълнителните разпоредби на Закона за публичното предлагане на ценни книжа ;

3. акции на дружество със специална инвестиционна цел, лицензирано по реда на Закона за дружествата със специална инвестиционна цел, както и в права по § 1, т. 3 от допълнителните разпоредби на Закона за публичното предлагане на ценни книжа, издадени при увеличаване на капитала на дружеството;

4. общински ценни книжа, издадени от български общини съгласно Закона за общинския дълг;

5. (в сила от датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на РБ към Европейския съюз относно изискването за кредитен рейтинг - ДВ, бр. 17 от 2006 г.)
банкови депозити в банки с кредитен рейтинг, получили разрешение да извършват банкова дейност на територията на Република България;

6. ипотечни облигации, издадени съгласно Закона за ипотечните облигации, приети за търговия на регулиран пазар на ценни книжа;

7. корпоративни облигации, извън посочените в т. 6, приети за търговия на регулиран пазар на ценни книжа;

8. обезпечени корпоративни облигации, за които в решението на общото събрание на акционерите и в предложението за сключване на облигационен заем е поето задължение да бъдат регистрирани за търговия на регулиран пазар на ценни книжа в срок не по-дълъг от 6 месеца от издаването им и за които е предвидено да бъдат прилагани съответно разпоредбите на Закона за публичното предлагане на ценни книжа относно довереника на облигационерите и обезпечаване на публична емисия облигации;

9. акции и/или дялове, издадени от колективни инвестиционни схеми по реда на Закона за публичното предлагане на ценни книжа ;

10. дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от:

а) (изм. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) държави - членки или техни централни банки;

б) държави, посочени в наредба на комисията, или от техни централни банки;

в) Европейската централна банка или от Европейската инвестиционна банка;

11. (изм. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) ценни книжа, приети за търговия на регулирани пазари на ценни книжа в държави - членки:

а) дългови ценни книжа, издадени от чуждестранни общини;

б) дългови ценни книжа извън посочените в буква "а" и т. 10;

в) акции, включени в индекси на регулирани пазари на ценни книжа;

12. ценни книжа, приети за търговия на регулирани пазари на ценни книжа в държави, посочени в наредба на комисията:

а) квалифицирани дългови ценни книжа, издадени от чуждестранни общини;

б) квалифицирани дългови ценни книжа извън посочените в буква "а" и т. 10;

в) акции, включени в индекси на регулирани пазари на ценни книжа;

13. (изм. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) акции и/или дялове на колективна инвестиционна схема, която инвестира само в ценни книжа и депозити по т. 1 - 8, 10, 11, 12 и 14 и чието седалище или седалището на управляващото я дружество се намира в държава - членка, съответно в държава, посочена в наредба на комисията;

14. (в сила от датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на РБ към Европейския съюз - ДВ, бр. 17 от 2006 г., изм., бр. 56 от 2006 г.) банкови депозити в банки с кредитен рейтинг, получили разрешение да извършват банкова дейност съгласно законодателството на държава - членка или на държава, посочена в наредба на комисията;

15. (относно влизането в сила виж § 22 от ПЗР към ЗИД на КСО - ДВ, бр. 17 от 2006 г., изм., бр. 56 от 2006 г.) инвестиционни имоти в страната, в държава - членка.

(2) Комисията определя с наредба:

1. минималното ниво на рейтингите по ал. 1, т. 5 и 14 и рейтинговите агенции, които ги присъждат;

2. държавите по ал. 1, т. 10, буква "б", т. 12, 13 и 14 и регулираните пазари в тези държави, на които се търгуват ценните книжа по ал. 1, т. 12;

3. индексите по ал. 1, т. 11, буква "в" и т. 12, буква "в".

(3) Управителният орган на пенсионноосигурителното дружество утвърждава вътрешни правила за процедурите за наблюдение, измерване и управление на риска, свързан с инвестициите на фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване, и ги представя на заместник-председателя на комисията в 7-дневен срок от тяхното утвърждаване, съответно изменение и допълнение.

Забрана за инвестиране и ограничения на сделките с активи на фонд за допълнително

задължително пенсионно осигуряване

Чл. 177. (Доп. - ДВ, бр. 67 от 2003 г., доп., бр. 38 от 2005 г., изм., бр. 17 от 2006 г.) (1) Пенсионноосигурителното дружество не може да инвестира средствата на фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване в ценни книжа:

1. които не са напълно изплатени;
2. издадени от пенсионноосигурителното дружество, което го управлява, или от свързани с него лица;
3. издадени от банката - попечител на фонда, от лицата по чл. 123в, ал. 1 или от свързани с тях лица.

(2) Активи на фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване не могат да бъдат придобивани от:

1. пенсионноосигурителното дружество, което го управлява, с изключение на предвидените в този кодекс случаи;
2. управляван от пенсионноосигурителното дружество фонд за допълнително пенсионно осигуряване;
3. член на управителен или контролен орган на пенсионноосигурителното дружество;
4. лице по чл. 123в, ал. 4 или член на управителен или контролен орган на това лице;
5. свързани лица с лицата по т. 1 - 4.

(3) Фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване не може да придобива активи от лицата по ал. 2.

(4) Забраната за придобиване по ал. 2 и 3 не се прилага в случаите на търговия на ценни книжа на регулиран пазар.

(5) Пенсионноосигурителното дружество не може да придобива или да прехвърля на регулиран пазар на ценни книжа от името и за сметка на управляван от него фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване ценни книжа чрез кръстосани сделки и чрез сделки, които съгласно правилата за търговия на съответния регулиран пазар на ценни книжа подлежат единствено на регистриране на този пазар.

(6) Не се допуска ползването на инвестиционните имоти, собственост на фонда за допълнително задължително пенсионно осигуряване, за нуждите на управляващото го пенсионноосигурително дружество и на свързаните с него лица.

Инвестиции в един емитент

Чл. 177а. (Нов - ДВ, бр. 17 от 2006 г.) (1) Пенсионноосигурителното дружество и управляваните от него фондове за допълнително задължително пенсионно осигуряване не могат поотделно да придобиват повече от 7 на сто от акциите на един емитент или участие, чрез което дружеството или фондовете - заедно или поотделно - могат да определят пряко или непряко повече от половината от членовете на управителния орган

или по друг начин да упражняват решаващо влияние върху вземането на решения във връзка с дейността на емитента.

(2) Пенсионноосигурителното дружество и управляван от него фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване не могат да придобиват акции, издадени от един емитент.

Ограничения при инвестирането

Чл. 178. (Изм. - ДВ, бр. 8 от 2003 г., изм. и доп., бр. 67 от 2003 г., изм., бр. 38 от 2005 г., бр. 17 от 2006 г.) (1) Общата стойност на инвестициите на фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване в ценни книжа, издадени от един емитент, не може да надвишава 5 на сто от активите на фонда. Ограничението не се отнася за инвестициите в ценни книжа по чл. 176, ал. 1, т. 1 и 10 .

(2) Не повече от 20 на сто от активите на фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване могат да бъдат инвестирани общо в ценни книжа по чл. 176, ал. 1, т. 2, т. 11, буква "в" и т. 12, буква "в" .

(3) Не повече от 5 на сто от активите на фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване могат да бъдат инвестирани в ценни книжа по чл. 176, ал. 1, т. 3 .

(4) Не повече от 15 на сто от активите на фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване могат да бъдат инвестирани общо в ценни книжа по чл. 176, ал. 1, т. 4, т. 11, буква "а" и т. 12, буква "а" .

(5) Не повече от 25 на сто от активите на фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване могат да бъдат инвестирани общо в банкови депозити по чл. 176, ал. 1, т. 5 и 14 , като инвестициите в банкови депозити в една банка не могат да превишават 5 на сто от активите на фонда.

(6) Не повече от 30 на сто от активите на фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване могат да бъдат инвестирани в ипотечни облигации по чл. 176, ал. 1, т. 6 .

(7) Не повече от 25 на сто от активите на фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване могат да бъдат инвестирани общо в ценни книжа по чл. 176, ал. 1, т. 7, т. 11, буква "б" и т. 12, буква "б" .

(8) Не повече от 5 на сто от активите на фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване могат да бъдат инвестирани в ценни книжа по чл. 176, ал. 1, т. 8 .

(9) Не повече от 15 на сто от активите на фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване могат да бъдат инвестирани общо в ценни книжа по чл. 176, ал. 1, т. 9 и 13 , като инвестициите в ценни книжа на колективни инвестиционни схеми, управлявани от едно и също управляващо дружество, не могат да превишават 5 на сто от активите на фонда.

(10) Не повече от 20 на сто от активите на фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване могат да бъдат деноминирани във валута, различна от лев и евро.

(11) Не повече от 5 на сто от активите на фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване могат да бъдат инвестирани в инвестиционни имоти по чл. 176, ал. 1, т. 15.

Забрана за получаване и предоставяне на заеми

Чл. 179. (Изм. - ДВ, бр. 17 от 2006 г.) Пенсионноосигурителното дружество не може да получава, както и да предоставя, заеми от името и за сметка на фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване или да бъде гарант на трети лица с активите на фонда.

Репо сделки и обратни репо сделки

Чл. 179а. (Нов - ДВ, бр. 17 от 2006 г.) Пенсионноосигурителното дружество може да сключва от името и за сметка на управляван от него фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване репо сделки и обратни репо сделки с ценни книжа по чл. 176, ал. 1 общо в размер до 5 на сто от активите на фонда, определени към края на работния ден, предхождащ датата на сключване на последната репо сделка или на последната обратна репо сделка.

Сделки за намаляване на инвестиционния риск

Чл. 179б. (Нов - ДВ, бр. 17 от 2006 г.) (1) С цел намаляване на инвестиционния риск, свързан с активите на пенсионните фондове, пенсионноосигурителното дружество може да сключва сделки, които предвиждат отлагане на изпълнението на задълженията по тях за определена бъдеща дата или срок.

(2) Сделки по ал. 1 са:

1. (изм. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) сделките с фючърси, търгувани на регулирани пазари на ценни книжа в Република България, в държави - членки или на регулирани пазари на ценни книжа в държави, посочени в наредба на комисията;

2. (изм. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) сделките с опции, търгувани на регулирани пазари на ценни книжа в Република България, в държави - членки или на регулирани пазари на ценни книжа в държави, посочени в наредба на комисията;

3. форуърдните валутни договори;

4. лихвените суапови сделки.

(3) Комисията приема наредба за условията за сключване на сделки по ал. 1, както и за изискванията и ограниченията към тях.

Оповестяване на информация

Чл. 180. (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г., бр. 17 от 2006 г.) (1) Пенсионноосигурителното дружество е длъжно до 31 март всяка година да публикува на своята страница в Интернет информация за обема и структурата на инвестициите по видове активи и емитенти на ценни книжа за всеки управляван от него фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване. Информацията се изготвя по данни към края на предходната година.

(2) Заместник-председателят на комисията утвърждава изисквания към пенсионноосигурителното дружество относно:

1. съдържанието на информацията по ал. 1;

2. определянето и публичното оповестяване от пенсионноосигурителното дружество на постигнатите инвестиционни резултати при управлението на фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване.

Нарушаване на ограниченията

Чл. 180а. (Нов - ДВ, бр. 67 от 2003 г., изм., бр. 17 от 2006 г.) (1) Пенсионноосигурителното дружество е длъжно да приведе активите на фонда за допълнително задължително пенсионно осигуряване в съответствие с изискванията на чл. 178 и 179а и с количествените ограничения за тези активи, определени в правилника за организацията и дейността на фонда, в тримесечен срок от датата на превишение на съответното инвестиционно ограничение, когато то се дължи на:

1. промяна в пазарната цена или в цената, използвана за извършване на последваща оценка на актив на фонда;

2. промяна в общата стойност на активите на фонда;

3. придобиване на права по § 1, т. 3 от допълнителните разпоредби на Закона за публичното предлагане на ценни книжа от фонда в качеството му на акционер на даден емитент;

4. намаляване на капитала на даден емитент.

(2) В случаите по ал. 1, до привеждане на активите на фонда за допълнително задължително пенсионно осигуряване в съответствие със законовите изисквания, пенсионноосигурителното дружество не може да придобива за сметка на фонда активи по чл. 176, ал. 1, по отношение на които е нарушено ограничението.

Оценка на активите

Чл. 181. (Изм. - ДВ, бр. 8 от 2003 г., бр. 67 от 2003 г.) Начинът и редът за оценка на активите и пасивите на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване и на пенсионноосигурителното дружество, на стойността на нетните активи на фонда, изчисляването и обявяването на стойността на един дял, както и изискванията към воденето на индивидуалните партии, се определят с наредба на комисията.

Договор с инвестиционен посредник

Чл. 182. (Отм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.).

Договор с банки-депозитари

Чл. 183. (Изм. - ДВ, бр. 8 от 2003 г., отм., бр. 67 от 2003 г.).

Актюерско обслужване

Чл. 184. (Изм. - ДВ, бр. 8 от 2003 г., отм., бр. 67 от 2003 г.).

Глава петнадесета

СЧЕТОВОДСТВО И ОТЧЕТНОСТ

Изисквания към счетоводството на пенсионноосигурителното дружество и на пенсионните фондове

Чл. 185. (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) (1) Пенсионноосигурителното дружество организира и осъществява счетоводството и съставя финансовите си отчети и финансовите отчети на управляваните от него фондове за допълнително задължително пенсионно осигуряване в съответствие с изискванията на Закона за счетоводството, приложимите счетоводни стандарти и разпоредбите на този кодекс.

(2) Заместник-председателят на комисията определя вида, формата и съдържанието на отчетите и на приложенията към тях, които се представят пред комисията от дружествата за допълнително пенсионно осигуряване.

Счетоводство на пенсионния фонд

Чл. 186. (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) Пенсионноосигурителното дружество води отделно счетоводство на всеки управляван от него фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване и съставя отделни финансови отчети за тях.

Месечни отчети

Чл. 186а. (Нов - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 112 от 2003 г.) Дружеството е длъжно да представя на заместник-председателя на комисията месечния си отчет и месечни отчети на управляваните от него фондове за допълнително задължително пенсионно осигуряване в срок до 20 дни след края на всеки месец.

(2) Месечният отчет включва финансов отчет със съдържанието по чл. 26, ал. 1 от Закона за счетоводството и приложения.

Годишни финансови отчети

Чл. 187. (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) (1) Годишните финансови отчети на пенсионноосигурителното дружество и на управляваните от него пенсионни фондове се проверяват и заверяват от двама регистрирани одитори или от специализирано одиторско предприятие, определени от общото събрание на дружеството.

(2) Регистрираните одитори и специализираните одиторски предприятия са длъжни да извършват добросъвестна и безпристрастна проверка и да опазват служебната тайна.

Отчет за управлението

Чл. 188. (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) Отчетът за управлението и годишният финансов отчет на пенсионния фонд се приемат от общото събрание на пенсионноосигурителното дружество.

Обнародване на отчета

Чл. 189. (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) Приетите от общото събрание годишни финансови отчети на пенсионноосигурителното дружество и на управляваните от него пенсионни фондове се обнародват едновременно в "Държавен вестник".

Задължение за представяне на отчетите

Чл. 190. (1) (Изм. - ДВ, бр. 8 от 2003 г., бр. 67 от 2003 г., бр. 112 от 2003 г.) Пенсионноосигурителното дружество представя на заместник-председателя на комисията годишните финансови отчети на дружеството и на управляваните от него фондове, проверени и заверени по реда на чл. 187, ал. 1, одиторски доклади и отчет за управлението в срок три месеца след края на финансовата година.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 8 от 2003 г., бр. 67 от 2003 г.) Пенсионноосигурителните дружества са длъжни да представят при поискване от комисията финансови отчети, които отразяват финансовото им състояние и състоянието на управляваните от тях пенсионни фондове.

Глава шестнадесета

ПЕНСИОННИ РЕЗЕРВИ

Гаранции за изпълнение на задълженията

Чл. 191. Пенсионноосигурителното дружество, което управлява универсален и/или професионален пенсионен фонд, гарантира с активите си изпълнението на задълженията към осигурените във фонда лица.

Резерви на пенсионноосигурителното дружество

Чл. 192. (1) Пенсионноосигурителното дружество задължително създава общи резерви по реда на Търговския закон.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 8 от 2003 г., доп., бр. 67 от 2003 г.) Пенсионноосигурителното дружество, което управлява универсален пенсионен фонд, задължително създава пенсионен резерв по ред, определен с наредба на комисията.

(3) С пенсионния резерв се покрива изплащането на пенсиите на лицата, преживели по-дълго от предварителните актюерски разчети.

(4) Пенсионноосигурителните дружества не могат да раздават дивидент на своите акционери преди формирането на резервите.

Минимална доходност

Чл. 193. (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) (1) Пенсионноосигурителните дружества са задължени да постигат минимална доходност при управлението на активите на фондовете за допълнително задължително пенсионно осигуряване.

(2) Минималната доходност се определя от заместник-председателя на комисията към края на всяко тримесечие в процент поотделно за универсалните и професионалните пенсионни фондове на базата на постигнатата доходност от управлението на активите на всички фондове от съответния вид за предходния 24-месечен период.

(3) Минималната доходност за съответните видове пенсионни фондове представлява 60 на сто от средната постигната доходност или с 3 процентни пункта по-малка от средната - което от двете числа е по-малко.

(4) Минималната доходност се обявява от заместник-председателя на комисията до края на всеки месец, следващ отчетното тримесечие.

(5) Когато постигнатата доходност от фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване е по-ниска от минималната, пенсионноосигурителното дружество, управляващо фонда, е длъжно в 10-дневен срок от обявяването ѝ да покрие разликата до минималната от създадени за целта резерви.

(6) За гарантиране на минималната доходност се създават резерви в пенсионния фонд и в пенсионноосигурителното дружество.

(7) (Доп. - ДВ, бр. 112 от 2003 г.) Когато постигнатата доходност от универсален или професионален пенсионен фонд е с над 40 на сто по-висока от средната постигната доходност за съответния вид пенсионен фонд или превишава с 3 процентни пункта средната - което от двете числа е по-голямо, средствата от доходността над този процент се заделят за резерв от съответния фонд. Стойността на резерва не може да надвишава 1 на сто от активите на фонда.

(8) Пенсионноосигурителното дружество формира със собствени средства резерв за всеки управляван от него фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване в размер не по-малък от 1 на сто и не повече от 3 на сто от активите на съответния фонд.

(9) Ако постигнатата доходност на универсалния и професионалния пенсионен фонд е

под гарантирания минимум, разликата се покрива от резерва във фонда. Когато средствата от резерва във фонда не са достатъчни, пенсионноосигурителното дружество покрива недостига със средствата от резерва по ал. 8.

(10) Средствата на резервите по ал. 7 и 8 се инвестират при спазване разпоредбите на чл. 175 - 180 .

(11) Отчисленията за създаване на резерва по ал. 8 се признават за разход на пенсионноосигурителното дружество и не се облагат с данък по реда на Закона за корпоративното подоходно облагане.

(12) Начинът и редът за определяне на минималната доходност, за покриване на разликата до минималната доходност и за формиране и използване на резервите по ал. 7 и 8 се уреждат с наредба на комисията.

Глава седемнадесета

(Отм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.)

ПРЕОБРАЗУВАНЕ, ПРЕКРАТЯВАНЕ, ЛИКВИДАЦИЯ И НЕСЪСТОЯТЕЛНОСТ НА ФОНДОВЕТЕ

ЗА ДОПЪЛНИТЕЛНО ЗАДЪЛЖИТЕЛНО ПЕНСИОННО ОСИГУРЯВАНЕ

Преобразуване на пенсионния фонд

Чл. 194. (Изм. - ДВ, бр. 8 от 2003 г., отм., бр. 67 от 2003 г.).

Производство по несъстоятелност

Чл. 195. (Изм. - ДВ, бр. 8 от 2003 г., отм., бр. 67 от 2003 г.).

Права на синдика

Чл. 196. (Отм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.).

Права на осигурения

Чл. 197. (Отм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.).

Задължения на заместник-председателя, ръководещ управление "Осигурителен надзор" на Комисията за финансов надзор

Чл. 198. (Отм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.).

Срок за упражняване на правата на осигурените

Чл. 199. (Отм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.).

Приложимост на Закона за допълнителното доброволно пенсионно осигуряване

Чл. 200. (Отм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.).

Глава осемнадесета

ТАКСИ И УДРЪЖКИ

Задължителни такси

Чл. 201. (1) За осъществяване на дейността по допълнително задължително пенсионно осигуряване и за управление на пенсионните фондове се въвеждат такси и удръжки в полза на пенсионноосигурителните дружества, както следва:

1. процент от всяка осигурителна вноска - по начин, ред и в размери, установени в правилника за организацията и дейността на пенсионния фонд, като максималният размер не може да надвишава 5 на сто от сумата, която се превежда на пенсионния фонд;

2. (изм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) инвестиционна такса в размер до 1 на сто годишно върху стойността на нетните активи в зависимост от периода, през който те са били управлявани от пенсионноосигурителното дружество.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 8 от 2003 г., бр. 67 от 2003 г.) Удръжката по ал. 1, т. 2 се отчислява по ред и начин, определени от комисията.

Допълнителна такса

Чл. 202. (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) (1) Пенсионноосигурителното дружество може да събира допълнителна такса в размер до 20 лв. при всяко прехвърляне на натрупаните средства по индивидуалната партия от един фонд към друг. Таксата се заплаща от осигуреното лице.

(2) Таксата по ал. 1 не се заплаща при прехвърляне поради несъгласие с изменения в правилника на фонда за допълнително задължително пенсионно осигуряване.

Законоустановеност на таксите

Чл. 203. Пенсионноосигурителните дружества не могат да събират други такси и удръжки извън посочените в тази глава.

Глава деветнадесета

(Отм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.)

АДМИНИСТРАТИВНО НАКАЗАТЕЛНА ОТГОВОРНОСТ

Раздел I

(Отм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.)

Отговорност за нарушения на разпоредбите на законодателството относно държавното обществено осигуряване

Основания

Чл. 204. (Изм. - ДВ, бр. 64 от 2000 г., отм., бр. 67 от 2003 г.).

Установяване на нарушенията

Чл. 205. (Отм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.).

Раздел II

(Отм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.)

Отговорност за нарушения на разпоредбите на законодателството относно допълнителното задължително пенсионно осигуряване

Отговорност за дейност без пенсионна лицензия

Чл. 206. (Отм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.).

Отговорност за нарушения и неизпълнение на предписания

Чл. 206а. (Нов - ДВ, бр. 8 от 2003 г., отм., бр. 67 от 2003 г.).

Установяване на нарушенията

Чл. 207. (Изм. - ДВ, бр. 8 от 2003 г., отм., бр. 67 от 2003 г.).

Прилагане на принудителни административни мерки

Чл. 208. (Нов - ДВ, бр. 8 от 2003 г., отм., бр. 67 от 2003 г.).

ДЯЛ ТРЕТИ

(Нов - ДВ, бр. 67 от 2003 г.)

ДОПЪЛНИТЕЛНО ДОБРОВОЛНО ПЕНСИОННО ОСИГУРЯВАНЕ

Глава двадесета

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Принципи

Чл. 209. (1) (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Допълнителното доброволно пенсионно осигуряване се осъществява във фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване и фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми, наричани по-нататък "фондове за допълнително доброволно пенсионно осигуряване" въз основа на принципите на:

1. доброволност на участието;
2. юридическа самостоятелност на пенсионноосигурителното дружество и на фондовете за допълнително доброволно пенсионно осигуряване;
3. прозрачност, разделност и изключителност на дейността;
4. разрешителен режим и държавно регулиране;
5. задължителна периодична отчетност и разкриване на информация;
6. лоялна конкуренция между пенсионноосигурителните дружества.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Осигуряването във фондовете за допълнително доброволно пенсионно осигуряване се осъществява на капиталовопокривен принцип на основата на предварително определени осигурителни вноски.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 17 от 2006 г., изм., бр. 56 от 2006 г.) Средствата на фондовете за допълнително доброволно пенсионно осигуряване се управляват от пенсионноосигурителното дружество с грижата на добър търговец при спазване принципите на надеждност, ликвидност, доходност и диверсификация, в интерес на осигурените лица.

Осигурени лица

Чл. 210. (1) (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Всяко физическо лице, навършило 16 години, може доброволно да се осигурява или да бъде осигурявано във фондове за допълнително доброволно пенсионно осигуряване при условията и по реда на този дял.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Допълнителното доброволно пенсионно осигуряване е персонално. Всеки осигурен във фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване и фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми има индивидуален осигурителен номер и индивидуална партида.

Участие във фондове за допълнително доброволно пенсионно осигуряване

Чл. 211. (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Участието във фондове за допълнително доброволно пенсионно осигуряване започва от момента на сключването на осигурителния договор.

Права при осигуряване във фондове за допълнително доброволно пенсионно осигуряване

(Загл. изм. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.)

Чл. 212. (1) (Предишен текст на чл. 212 - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Осигуряването във фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване дава право на:

1. лична пенсия - за старост или за инвалидност;
2. наследствена пенсия - при смърт на осигуреното лице или на лице, което получава пенсия по този дял;
3. еднократно или разсрочено изплащане на натрупаните средства по индивидуалната партида;
4. еднократно или разсрочено изплащане на средства на наследниците на починало осигурено лице или на пенсионер.

(2) (Нова - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Осигуряването по професионални пенсионни схеми на предприятия осигурители, създадени съгласно законодателството на Република България, дава право на:

1. срочна пенсия за старост;
2. еднократно или разсрочено изплащане на натрупаните средства по индивидуалната партида;
3. еднократно или разсрочено изплащане на средства на наследниците на починало осигурено лице или на пенсионер.

Резерви на пенсионноосигурителното дружество

Чл. 213. (1) Пенсионноосигурителното дружество задължително създава общи резерви по реда на Търговския закон и пенсионни резерви.

(2) Пенсионноосигурителното дружество, което управлява фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване и изплаща пожизнени пенсии, задължително създава пенсионен резерв по ред, определен от комисията.

(3) С пенсионния резерв по ал. 2 се покрива изплащането на пенсиите на лицата, преживели по-дълго от предварителните актюерски разчети.

(4) Пенсионноосигурителните дружества не могат да разпределят дивиденди на своите акционери преди формирането на резервите.

Технически резерви

Чл. 213а. (Нов - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) (1) За гарантиране на точно изпълнение на задълженията по сключени пенсионни договори пенсионноосигурителното дружество, което управлява фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми:

1. поддържа във всеки момент активи, съответстващи по размер на финансовите задължения;

2. създава задължително технически резерви в случаите, когато покрива биометрични рискове, гарантира минимално ниво на доходност или размер на пенсиите.

(2) Активите за покриване на техническите резерви по ал. 1, т. 2 се формират и поддържат към фонда за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми като обособено имущество, отделено от останалите активи на фонда, за което се води самостоятелно счетоводство.

(3) Видовете резерви, редът и методиката за тяхното образуване, както и максималният размер на техническия лихвен процент се определят с наредба на комисията.

(4) Изчисляването на техническите резерви се извършва ежегодно и се заверява от отговорния актюер на пенсионноосигурителното дружество. Използваните актюерски методи и редът и начинът за изчисляването на резервите се определят с наредбата по ал. 3.

(5) Изчисляването на техническите резерви се извършва така, че:

1. минималният размер на техническите резерви се определя посредством надеждни и справедливи актюерски изчисления и допускания, които отчитат всички задължения, произтичащи от сключените пенсионни договори; минималният размер трябва да бъде достатъчен за изплащане на всички отпуснати пенсии;

2. възприетите за оценка на задълженията икономически и актюерски допускания се избират разумно, като се отчита по целесъобразност подходяща граница за неблагоприятните отклонения;

3. размерът на техническия лихвен процент се определя в съответствие с изискванията на наредбата по ал. 3, като се отчитат:

а) доходността от активите, покриващи техническите резерви, и очакваната възвръщаемост от инвестициите и/или

б) пазарната доходност на квалифицирани дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от правителство на държава членка;

4. биометричните таблици, използвани за изчисляването на техническите резерви, се определят, като се вземат предвид основните характеристики на лицата с отпуснати пенсии по професионални схеми с покрит биометричен риск, както и очакваното бъдещо развитие на рисковете;

5. методът и актюерските допускания при изчисляването на техническите резерви не могат да се променят, освен в случаите на промени в правните, демографските или икономическите обстоятелства, на които се основават допусканията.

Финансиране на техническите резерви

Чл. 213б. (Нов - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) (1) Пенсионноосигурителното дружество осигурява във всеки момент достатъчни и подходящи активи, които покриват предвидените в наредбата по чл. 213а, ал. 3 технически резерви във връзка с всички поети задължения с покрити рискове.

(2) Техническите резерви трябва да бъдат изцяло покрити във всеки момент за всички управлявани професионални схеми. При нарушаване на това задължение заместник-председателят на комисията прилага мярката по чл. 344, ал. 1, т. 17 .

Глава двадесет и първа

ФОНДОВЕ ЗА ДОПЪЛНИТЕЛНО ДОБРОВОЛНО ПЕНСИОННО ОСИГУРЯВАНЕ

Определение

Чл. 214. (1) (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Фондовете за допълнително доброволно пенсионно осигуряване се учредяват и управляват от лицензирани пенсионноосигурителни дружества.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Фондовете за допълнително доброволно пенсионно осигуряване се учредяват с решение на общото събрание на пенсионноосигурителното дружество.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Едно пенсионноосигурително дружество може да учредява и да управлява един фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване и един фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Фондовете за допълнително доброволно пенсионно осигуряване се управляват и представляват от пенсионноосигурителното дружество.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Пенсионноосигурителното дружество и фондовете за допълнително доброволно пенсионно осигуряване са отделни юридически лица.

(6) Фондовете за допълнително доброволно пенсионно осигуряване се създават за неопределен срок.

(7) (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Седалището и адресът на управление на фондовете за допълнително доброволно пенсионно осигуряване задължително съвпадат със седалището и адреса на управление на пенсионноосигурителното дружество.

Отговорност на пенсионноосигурителното дружество

Чл. 215. (1) (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Пенсионноосигурителното дружество отговаря имуществено пред осигурените лица за загуби, настъпили в резултат на недобросъвестно изпълнение на своите задължения по отношение на управлението и представяването на фондовете за допълнително доброволно пенсионно осигуряване.

(2) Пенсионноосигурителното дружество гарантира с активите си изпълнението на задълженията си към осигурените лица и пенсионерите.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Фондовете за допълнително доброволно пенсионно осигуряване не носят отговорност за задълженията и за загубите на пенсионноосигурителното дружество, което ги управлява и представлява.

Наименование

Чл. 216. (1) Наименованието на фонда за допълнително доброволно пенсионно осигуряване задължително съдържа в комбинация наименованието на пенсионноосигурителното дружество и думите "пенсионен", "доброволен" и "фонд" или техни производни.

(2) (Нова - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Наименованието на фонда за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми, освен съдържанието по ал. 1, включва и думите "професионални схеми".

(3) (Предишна ал. 2, изм. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Само фондове, регистрирани в съответствие с този кодекс, могат да използват в своето наименование в комбинация думите по ал. 1 и 2 или техни равнозначни на български или на чужд език.

Забрана за придобиване по давност

Чл. 217. (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Активите на фондовете за допълнително доброволно пенсионно осигуряване не могат да се придобиват по давност.

Разрешение за управление на фондове за допълнително доброволно пенсионно осигуряване

Чл. 218. (Изм. - ДВ, бр. 34 от 2006 г., бр. 56 от 2006 г.) (1) Разрешение за управление на фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване или на фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми се издава от заместник-председателя на комисията.

(2) За получаване на разрешение по ал. 1 лицензираното пенсионноосигурително дружество подава до комисията писмено искане, към което се прилагат:

1. решението на общото събрание на лицензираното пенсионноосигурително дружество за учредяване на фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване или фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми;

2. правилникът за организацията и дейността на фонда;

3. актюерски разчети за предлаганите пенсионни схеми и имената и личните данни на актюера;

4. образци на осигурителни и пенсионни договори;

5. предварителен договор с банка попечител и инвестиционен посредник;

6. финансов отчет на дружеството към последното число на предходния месец;

7. справка за програмна и техническа обезпеченост на информационната система на дружеството;

8. справка за организационната структура на дружеството и неговата кадрова обезпеченост;

9. документ за платена такса за разглеждане на документи.

(3) Освен документите по ал. 2 заместник-председателят на комисията може да изисква допълнителна информация във връзка с тях и да определя срок за предоставянето ѝ.

Срок за разглеждане на искането за разрешение за управление на фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване или фонд за допълнително

доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми

(Загл. изм. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.)

Чл. 219. (1) Заместник-председателят на комисията се произнася с решение в едномесечен срок от подаване на искането по чл. 218 , а когато са поискани допълнителни сведения и документи - в едномесечен срок от представянето им.

(2) При прието искане за издаване на разрешение с липсващи или нередовни документи заместник-председателят на комисията уведомява в 14-дневен срок пенсионноосигурителното дружество за неизправностите и определя срок за отстраняването им.

(3) Заместник-председателят на комисията уведомява писмено заявителя за решението по ал. 1 в 7-дневен срок от вземането му.

Отказ за даване на разрешение за управление на фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване или фонд за допълнително доброволно

пенсионно осигуряване по професионални схеми

(Загл. доп. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.)

Чл. 220. (1) Заместник-председателят на комисията отказва да даде разрешение, когато:

1. след изтичането на определения срок по чл. 219, ал. 1 и 2 не са представени допълнителните документи или сведения или не са отстранени неизправностите;

2. не са изпълнени изискванията на този кодекс;

3. липсва необходимата финансова, кадрова или информационна обезпеченост на пенсионноосигурителното дружество.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) В случай на отказ пенсионноосигурителното дружество може да направи ново искане за получаване на разрешение за управление на фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване или фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми не по-рано от 6 месеца от датата на отказа.

Вписване в съда

Чл. 221. (1) (Доп. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Окръжният съд по седалището на фонда за допълнително доброволно пенсионно осигуряване или фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми вписва в регистъра си фонда, ако пенсионноосигурителното дружество е подало заявление за вписване в 6-месечен срок от получаване на разрешението от заместник-председателя на комисията.

(2) Заявлението за вписване в съда съдържа:

1. наименованието, седалището и адреса на управление на пенсионноосигурителното дружество;

2. наименованието на пенсионния фонд;

3. трите имена и единния граждански номер на лицата, които управляват и представляват пенсионноосигурителното дружество.

(3) Към заявлението по ал. 2 се прилагат:

1. заверен препис на лицензията на пенсионноосигурителното дружество за извършване на дейност по допълнително пенсионно осигуряване;

2. уставът на пенсионноосигурителното дружество;

3. (изм. - ДВ, бр. 34 от 2006 г.) актуално удостоверение за вписването в търговския регистър на пенсионноосигурителното дружество;

4. (доп. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) решението на общото събрание на пенсионноосигурителното дружество за учредяване на фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване или фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми;

5. (доп. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) правилникът за организацията и дейността на фонда за допълнително пенсионно осигуряване или на фонда за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми;

6. (доп. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) разрешението на заместник-председателя на комисията за управление на фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване или фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми.

(4) (Доп. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) В регистъра на окръжния съд се вписват наименованието на фонда за допълнително доброволно пенсионно осигуряване или на фонда за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми; наименованието, седалището и адресът на управление на пенсионноосигурителното дружество, учредило фонда; начинът на представляване на пенсионноосигурителното дружество.

(5) (Доп. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Фондът за допълнително доброволно пенсионно осигуряване или фондът за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми възниква като юридическо лице от деня на вписването в регистъра на съда.

Срок за произнасяне на съда

Чл. 222. (Доп. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Съдът разглежда заявлението за вписване на фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване или фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми в 14-дневен срок от датата на подаването му.

Представяне на препис от съдебното решение

Чл. 223. (Доп. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Пенсионноосигурителното дружество е длъжно да представи на комисията заверен препис от съдебното решение за вписване на фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване или фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми в 7-дневен срок от получаването му.

Отговорност за разходите по вписването

Чл. 224. (Доп. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Всички разходи за учредяване, за получаване на разрешение за управление и за вписване на фонда за допълнително доброволно пенсионно осигуряване или фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми са за сметка на пенсионноосигурителното дружество.

Отнемане на разрешението за управление на фонд

Чл. 225. (1) (Предишен текст на чл. 225, доп. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Заместник-председателят на комисията отнема разрешението за управление на фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване или фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми при:

1. констатиране, че документите, послужили като основание за издаването на разрешението, съдържат неверни данни;

2. (доп. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) неподаване на заявлението за вписване в съда в 6-месечен срок от получаване на разрешението за управление на фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване или фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми;

3. преобразуване на пенсионноосигурително дружество, когато управлението на фонда преминава към друго пенсионноосигурително дружество;

4. (доп. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) прекратяване на фонда поради вливане в или сливане с друг фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване или фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми;

5. наличие на реална и непосредствена заплахата за интересите на осигурените лица;

6. отнемане на пенсионната лицензия на пенсионноосигурителното дружество, управляващо фонда.

(2) (Нова - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Заместник-председателят на комисията може да отнема разрешението за управление на фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми и при системни нарушения на приложимото трудово и социално законодателство, нормативните изисквания, свързани с инвестиционната дейност и разкриването на информация.

Задължения на пенсионноосигурителното дружество след отнемане на разрешението за управление на фонд за допълнително доброволно пенсионно

осигуряване или фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по

професионални схеми

(Загл. доп. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.)

Чл. 226. (1) (Доп. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) След отнемане на разрешението за управление на фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване или фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми пенсионноосигурителното дружество не може да сключва нови договори и да предлага нови условия за допълнително доброволно пенсионно осигуряване, както и да изменя

условията, включително срока и размера на вноските по сключени осигурителни договори.

(2) Отнемането на разрешението не освобождава пенсионноосигурителното дружество от задълженията му по сключените договори.

Задължение на заместник-председателя на комисията след отнемане на разрешение за управление на фонд за допълнително доброволно пенсионно

осигуряване или фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване

по професионални схеми

(Загл. доп. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.)

Чл. 227. (Доп. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Заместник-председателят на комисията изпраща съобщение за отнемането на разрешението за управление на фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване или фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми до съда, извършил вписването, обнародва съобщението в "Държавен вестник" и го публикува най-малко в два централни всекидневника.

Правилник за организацията и дейността на фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване и фонд за допълнително доброволно

пенсионно осигуряване по професионални схеми

(Загл. доп. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.)

Чл. 228. (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Правилникът за организацията и дейността на фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване или на фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми се приема от управителните органи на пенсионноосигурителното дружество.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Правилникът за организацията и дейността на фонда за допълнително доброволно пенсионно осигуряване трябва да съдържа:

1. наименованието на фонда;
2. наименованието, седалището и адреса на управление на пенсионноосигурителното дружество, което го управлява;
3. условията за допълнително доброволно пенсионно осигуряване;
4. условията и реда за сключване на осигурителни или пенсионни договори, реда за измененията и допълненията в тях и условията за прекратяването им;
5. видовете пенсионни схеми и тяхното описание;
6. реда за набиране на осигурителни вноски;
7. лицата, които имат право на наследствена пенсия;
8. условията и реда за водене на индивидуални партии и за предоставяне на

осигуреното лице на извлечения от тях;

9. (изм. - ДВ, бр. 17 от 2006 г.) инвестиционната политика, основните цели и ограничения на инвестиционната дейност;

10. (нова - ДВ, бр. 17 от 2006 г.) количественото ограничение (в процент от активите на фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване) на всяка инвестиция по чл. 176, ал. 1, което пенсионноосигурителното дружество спазва при управление на активите на фонда;

11. (предишна т. 10 - ДВ, бр. 17 от 2006 г.) размера на таксите и удържките, събирани от пенсионноосигурителното дружество;

12. (предишна т. 11 - ДВ, бр. 17 от 2006 г.) условията, реда и сроковете за изплащане на пенсиите и на еднократните или разсрочените плащания;

13. (предишна т. 12 - ДВ, бр. 17 от 2006 г.) условията, реда и сроковете за прехвърляне на натрупаните средства по индивидуалната партида;

14. (предишна т. 13 - ДВ, бр. 17 от 2006 г.) условията и реда за извършване на изменения и допълнения в правилника;

15. (предишна т. 14 - ДВ, бр. 17 от 2006 г.) изрично упоменаване на начина и реда за обяви и съобщения, свързани с дейността на пенсионния фонд;

16. (предишна т. 15 - ДВ, бр. 17 от 2006 г.) методите и периодичността на оценка на активите на фонда;

17. (предишна т. 16 - ДВ, бр. 17 от 2006 г.) правата и задълженията на пенсионноосигурителното дружество, на осигуреното лице, на работодателите и другите осигурители.

(3) (Нова - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Правилникът за организацията и дейността на фонда за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми съдържа:

1. информацията по ал. 2, т. 1, 2, 4, 6, 8 - 10, 12 - 15;

2. реда и сроковете за изплащане на пенсиите и на еднократните или разсрочените плащания;

3. правата и задълженията на пенсионноосигурителното дружество, осигурителите и осигурените.

Изменение и допълнение на правилниците на фондовете за допълнително доброволно пенсионно осигуряване

(Загл. изм. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.)

Чл. 229. (1) (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Измененията и допълненията на правилниците по чл. 228, ал. 2 и 3 се одобряват от заместник-председателя на комисията. Заместник-председателят на комисията се произнася в срок до един месец от получаване

на заявлението. Заявителят се уведомява писмено за решението в 7-дневен срок.

(2) Пенсионноосигурителното дружество уведомява осигурените лица за конкретните изменения и допълнения в правилника за организацията и дейността на пенсионния фонд лично или чрез публикация в два централни всекидневника в срок една седмица от получаване на разрешението на заместник-председателя на комисията.

Необходими документи за регистриране на професионална схема

Чл. 229а. (Нов - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) (1) Пенсионноосигурителното дружество, съответно чуждестранната институция, подава до заместник-председателя на комисията по утвърден от него образец писмено заявление за регистриране на професионална схема, към което се прилагат:

1. препис-извлечение с условията на колективното споразумение, съответно на колективния трудов договор, свързани с професионалната схема;

2. копие от осигурителния договор между предприятието осигурител и дружеството, съответно чуждестранната институция.

(2) Заявлението по ал. 1 се подава в 10-дневен срок от сключване на осигурителния договор.

(3) Заместник-председателят на комисията може да изисква и друга информация във връзка с документите по ал. 1 и да определя срок за представянето ѝ не по-дълъг от 14 дни.

(4) При всяка промяна на документите или обстоятелствата по ал. 1 пенсионноосигурителното дружество, съответно чуждестранната институция, уведомява заместник-председателя на комисията в 14-дневен срок от узнаване на промяната.

Регистриране на професионална схема

Чл. 229б. (Нов - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) (1) В 7-дневен срок от представянето на заявлението по чл. 229а, ал. 1 или уведомяването по чл. 229а, ал. 4 заместник-председателят на комисията издава разпореждане за регистриране на професионалната схема в публичен регистър на професионалните схеми.

(2) Комисията води публичен регистър на професионалните схеми, за които е издадено разпореждане по ал. 1. В регистъра се вписват:

1. наименование, седалище и адрес на управление, търговска регистрация и единен идентификационен код на предприятието осигурител или съответните данни за чуждестранното предприятие осигурител;

2. наименование, седалище и адрес на управление, търговска регистрация, единен идентификационен код и номер на пенсионната лицензия на пенсионноосигурителното дружество или съответните данни за чуждестранната институция.

Дейност на пенсионноосигурително дружество в чужбина

Чл. 229в. (Нов - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) (1) Пенсионноосигурително дружество, управляващо фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми, може да упражнява дейност в чужбина, като сключи осигурителен договор с чуждестранно предприятие осигурител. Отношенията на чуждестранното предприятие осигурител с осигурените лица се уреждат от трудовото и социалното

законодателство на другата държава членка. Управлението на схемата се осъществява съгласно приложимото към осигуряването трудово и социално законодателство на другата държава членка и в рамките на издаденото от заместник-председателя на комисията разрешение за управление на фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми.

(2) Преди сключване на договора по ал. 1 пенсионноосигурителното дружество уведомява писмено заместник-председателя на комисията за:

1. приемащата държава членка;

2. наименованието и адреса на чуждестранното предприятие осигурител в приемащата държава членка;

3. основните характеристики на професионалната схема, която ще се управлява от дружеството.

(3) В срок до три месеца от получаване на уведомлението по ал. 2 заместник-председателят на комисията изпраща съдържащата се в него информация на компетентния надзорен орган в приемащата държава членка и уведомява незабавно за изпращането ѝ пенсионноосигурителното дружество, подало уведомлението.

(4) В случаите на приложени спрямо пенсионноосигурителното дружество принудителни административни мерки по реда на чл. 344, ал. 1, т. 3, 14 - 17, ал. 2, т. 1 и 3, както и в други случаи, определени със закон, информацията по ал. 3 не се изпраща на компетентния надзорен орган и пенсионноосигурителното дружество не може да сключи осигурителен договор по ал. 1.

(5) След получаване от компетентния надзорен орган на приемащата държава членка, чието трудово и социално законодателство е приложимо към схемата, на относимите разпоредби на трудовото и социалното законодателство на тази държава, както и всички приложими в случая разпоредби, свързани с инвестиционната дейност и разкриването на информация, заместник-председателят на комисията изпраща незабавно получената от компетентния надзорен орган информация на пенсионноосигурителното дружество.

(6) Пенсионноосигурителното дружество може да започне да управлява професионалната схема веднага след получаване на информацията по ал. 5, а в случай на неполучаването ѝ - в двумесечен срок. Дружеството уведомява заместник-председателя на комисията, в случай че започне да управлява професионална схема, и периодично му предоставя данни за управлението ѝ.

(7) Независимо от получаването на информацията по ал. 5 при управление на професионална схема пенсионноосигурителното дружество спазва относимите към осигуряването по тези схеми разпоредби на трудовото и социалното законодателство на другата държава членка, както и всички приложими разпоредби, свързани с инвестиционната дейност и разкриването на информация.

(8) При дейност в чужбина пенсионноосигурителното дружество е длъжно да информира осигурените лица, пенсионерите и другите лица, които имат права по

професионалната схема, съгласно изискванията на законодателството на приемащата държава членка.

(9) Компетентният надзорен орган на приемащата държава членка уведомява заместник-председателя на комисията за всяко изменение в приложимото трудово и социално законодателство, което може да повлияе на характеристиките на професионалната схема, доколкото засяга нейното действие, както и за промяната на относимите разпоредби, свързани с инвестиционната дейност и разкриването на информация, които имат отношение към управляваната от пенсионноосигурителното дружество схема. Заместник-председателят на комисията уведомява незабавно пенсионноосигурителното дружество за промените.

(10) Компетентният надзорен орган на приемащата държава членка осъществява надзор за спазване на съответното социално и трудово законодателство и разпоредбите, свързани с инвестиционната дейност и разкриването на информация при управлението на професионална схема.

(11) При установяване на нарушения на приложимото законодателство и разпоредбите, посочени в ал. 10, компетентният надзорен орган на приемащата държава членка уведомява незабавно заместник-председателя на комисията.

(12) След получаване на уведомлението по ал. 11 заместник-председателят на комисията съгласувано с компетентния надзорен орган на приемащата държава членка предприема необходимите мерки за преустановяване на нарушението от пенсионноосигурителното дружество.

(13) В случай че пенсионноосигурителното дружество не изпълни приложените принудителни административни мерки или такива не са му били приложени от заместник-председателя на комисията, компетентният орган на приемащата държава членка може след информиране на заместник-председателя на комисията да приложи подходящи мерки в съответствие с националното си законодателство.

(14) Всички разрешения по ал. 1 се водят в специален регистър в управление "Осигурителен надзор" на комисията.

(15) Редът и начинът за предоставяне на данните по ал. 6 се определят от заместник-председателя на комисията.

Управление на професионална схема от чуждестранна институция

Чл. 229г. (Нов - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) (1) Предприятие осигурител може да предостави управлението на професионална схема на чуждестранна институция при спазване на трудовото и социалното законодателство на Република България и сключеното колективно споразумение или колективен трудов договор.

(2) В срок до два месеца от получаване от компетентния надзорен орган по седалището на чуждестранната институция на информацията по чл. 229в, ал. 2, т. 1 - 3 заместник-председателят на комисията му изпраща в писмена форма относимите към осигуряването по професионална схема разпоредби на трудовото и социалното законодателство на Република България, както и всички приложими в случая разпоредби, свързани с инвестиционната дейност и разкриването на информация. Заместник-

председателят на комисията уведомява компетентния надзорен орган по седалището на чуждестранната институция за всяко изменение в българското трудово и социално законодателство, както и за промяната на относимите разпоредби, свързани с инвестиционната дейност и разкриването на информация, които имат отношение към управляваната от чуждестранната институция схема.

(3) Заместник-председателят на комисията упражнява надзор за спазване на българското социално и трудово законодателство и приложимите разпоредби, свързани с инвестиционната дейност и разкриването на информация от чуждестранната институция. В случай на установено нарушение той уведомява незабавно компетентния надзорен орган по седалището на чуждестранната институция и съгласува необходимите мерки за преустановяване на нарушението от тази институция, предложени от компетентния надзорен орган.

(4) В случай че въпреки приложените мерки от компетентния надзорен орган по седалището на чуждестранната институция или поради липсата на подходящи мерки в тази държава чуждестранната институция продължава да нарушава посочените в ал. 1 разпоредби, заместник-председателят на комисията може след информирание на компетентния надзорен орган да:

1. приложи:

а) принудителни административни мерки;

б) санкции;

2. забрани на чуждестранната институция да управлява професионална схема на съответния осигурител.

Глава двадесет и втора

ОСИГУРИТЕЛНИ ВНОСКИ И ИНДИВИДУАЛНА ПАРТИДА

Осигурителни вноски

Чл. 230. (1) (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) За осигуряване във фондовете за допълнително доброволно пенсионно осигуряване се правят осигурителни вноски.

(2) Вноските по ал. 1 са парични и могат да бъдат месечни, за друг период или еднократни.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Вноски по ал. 1 във фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване могат да правят:

1. физически лица - за своя сметка;

2. работодатели, които са осигурители - за своите работници и служители;

3. органи, които са осигурители - за:

а) държавните служители;

б) (изм. - ДВ, бр. 64 от 2007 г.) съдиите, прокурорите, следователите, държавните съдебни изпълнители, съдиите по вписванията и съдебните служители;

в) (изм. - ДВ, бр. 82 от 2006 г.) кадровите военнослужещи по Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, държавните служители по Закона за Министерството на вътрешните работи и държавните служители по Закона за изпълнение на наказанията;

г) възложители, които са осигурители - за лицата, с които е сключен договор за възлагане на управление или контрол;

4. други осигурители - физически или юридически лица - в полза на трети лица.

(4) (Нова - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Вноски във фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми могат да правят:

1. предприятия осигурители, създадени съгласно законодателството на Република България и на всяка друга държава членка - за осигурените от тях лица в професионална схема;

2. физически лица, осигурени по професионална схема.

(5) (Предишна ал. 4, изм. и доп. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Вноските от осигурителите по ал. 3 се внасят по индивидуалната партида на осигуреното лице и се водят отделно от личните вноски и от вноските на другия осигурител.

(6) (Нова - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Вноските от предприятието осигурител по ал. 4 се внасят по индивидуалната партида на осигуреното лице и се водят отделно от личните вноски.

(7) (Предишна ал. 5, доп. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Внасянето на осигурителни вноски от осигурителите и предприятията осигурители не задължава осигуреното лице да прави вноски за своя сметка.

(8) (Нова - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Вноските за пенсионно осигуряване по професионална схема, установена в Република България, продължават да бъдат правени от или за командировано осигурено лице, което участва в такава схема, по време на неговото командироване в друга държава членка.

(9) (Нова - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Когато за едно лице вноските продължават да се правят по професионална схема в друга държава членка, командированото осигурено лице и където е приложимо - предприятието осигурител, се освобождават от всякакви задължения да правят осигурителни вноски по професионална схема в България.

Забрана за дискриминация

Чл. 231. (1) (Предишен текст на чл. 231 - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Осигурителят не може да откаже допълнително доброволно пенсионно осигуряване на работници и служители на основание на народност, произход, пол, сексуална ориентация, раса, цвят на кожата, възраст, политически или други убеждения, религия или вяра, членуване в синдикални и други обществени организации и движения, семейно, обществено и материално положение

и наличие на психически и физически увреждания.

(2) (Нова - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) При спазване разпоредбата на ал. 1 при осигуряване по професионална схема се забранява и всякаква дискриминация, пряка или непряка, основана на пол, особено що се отнася до брачното или семейното положение, и по-специално до:

1. приложното поле на схемите и условията за достъп до тях;

2. задължението за внасяне на осигурителните вноски и изчисляването на вноските;

3. изчисляването на пенсионните плащания, включително увеличенията, дължими на съпрузи и лица, които имат право на издръжка, и условията, които определят продължителността и запазването на правото на пенсионно плащане.

Колективно трудово договаряне

Чл. 232. (1) (Предишен текст на чл. 232 - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Допълнителното доброволно пенсионно осигуряване, извършвано от работодателя, може да бъде предмет на колективното трудово договаряне.

(2) (Нова - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Осигуряването по професионални схеми се урежда задължително в колективно споразумение или в колективен трудов договор с минималното съдържание по чл. 237, ал. 3 .

Задължение за превеждане на осигурителна вноска

Чл. 233. (1) (Предишен текст на чл. 233 - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Осигурителите са длъжни по желание на осигуреното лице да удържат от възнаграждението му за съответния месец осигурителната вноска, която е за негова сметка, и да я преведат на съответния фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване.

(2) (Нова - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Предприятията осигурители удържат от възнаграждението на осигуреното лице за съответния месец осигурителната вноска за негова сметка и я преведат по фонда за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми.

Индивидуална партида

Чл. 234. (1) (Доп. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Вноските във фондовете за допълнително доброволно пенсионно осигуряване и средствата, прехвърлени от друг фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване, се записват и натрупват по индивидуалната партида на всяко осигурено лице към датата на постъпването им по сметката на фонда.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Всяко осигурено лице може да има само една индивидуална партида във фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване и/или една - във фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми. В индивидуалната партида се правят записи за направените вноски, прехвърлените суми и удръжките.

(3) Индивидуалната партида се води в левове и в дялове. Вноските за допълнително доброволно пенсионно осигуряване и средствата, прехвърлени от друг фонд, се отчитат в дялове и в части от дялове.

(4) Удръжките като процент от всяка осигурителна вноска се извършват преди отчитането им в дялове по ал. 3.

(5) Всеки дял представлява пропорционална част от нетните активи на фонда. Дяловете в един фонд са равни помежду си по стойност, определена и обявена съгласно ал. 9.

(6) Стойността на всички дялове и части от дялове във фонда е равна на стойността на нетните активи на фонда.

(7) Доходът от инвестиране средствата на фонда се включва при определянето на стойността на един дял съгласно ал. 5.

(8) Не се допуска преразпределение на средства между индивидуалните партии.

(9) Редът и начинът за изчисляване и обявяване на стойността на един дял, както и изискванията към воденето на индивидуалната партия се определят с наредба на комисията.

(10) (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) В деня на постъпване на първата вноска във всеки от фондовете или в деня на първото отчитане на натрупаните средства по индивидуалните партии в дялове стойността на един дял е равна на един лев.

(11) Натрупаните средства в индивидуалните партии на осигурените лица не подлежат на принудително изпълнение.

(12) По време на натрупването на средства в индивидуалните партии на осигурените лица не могат да се правят други отчисления освен посочените в този кодекс.

(13) (Нова - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) При отпускане на пенсия по професионална схема с осигурени биометрични рискове и/или гарантирано минимално ниво на доходност и/или определен размер на пенсията натрупаните средства по индивидуалната партия на осигуреното лице или част от тях се прехвърлят към активите по чл. 213а, ал. 2 според условията по осигурителния договор и на професионалната схема.

Глава двадесет и трета

ДОГОВОРИ

Сключване на осигурителен договор

Чл. 235. (1) (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Договорът за допълнително доброволно пенсионно осигуряване урежда отношенията по доброволното пенсионно осигуряване и се сключва между:

1. пенсионноосигурителното дружество, от една страна, и осигуреното лице, осигурителя или другия осигурител, от друга страна - за осигуряване във фонд за допълнително доброволно осигуряване;

2. пенсионноосигурителното дружество, от една страна, и предприятието осигурител, от друга страна - за осигуряване във фонд за допълнително доброволно осигуряване по професионални схеми.

(2) Когато осигурителният договор е сключен между осигурител и пенсионноосигурително дружество, то е в полза на осигурените лица.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) В случаите на ал. 1, т. 1 при сключването на договора се изисква предварително писмено съгласие от лицето, в чиято полза се сключва договорът.

(4) (Нова - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) В случаите на осигуряване във фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми при сключване на осигурителния договор предприятието осигурител представя на пенсионноосигурителното дружество колективното споразумение, съответно препис-извлечение от колективния трудов договор, с условията на професионалната схема и списък на осигурените лица, включени в тази схема.

Ограничения на правата на осигурените лица

Чл. 236. (1) (Доп. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) В осигурителния договор за осигуряване във фонд за допълнително доброволно осигуряване може да се ограничи правото на осигуреното лице:

1. да изтегли или да прехвърли внесените в негова полза за сметка на друг осигурител средства за допълнително доброволно пенсионно осигуряване;

2. да прехвърли внесените в негова полза за сметка на работодател или лица по чл. 230, ал. 3, т. 3 средства за доброволно пенсионно осигуряване.

(2) Ограниченията по ал. 1, т. 2 не се прилагат, когато:

1. осигурителният договор е прекратен;

2. трудовото правоотношение, служебното правоотношение или договорът за управление или контрол са прекратени.

(3) (Нова - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) В случаите на осигуряване по професионална схема ограниченията на правата на осигурените лица и тяхното отпадане се уреждат изцяло в колективния трудов договор, съответно в колективното споразумение за професионалната схема.

Съдържание на осигурителния договор

Чл. 237. (1) (Предишен текст на чл. 237 - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Осигурителният договор задължително съдържа:

1. (изм. - ДВ, бр. 39 от 2005 г., бр. 34 от 2006 г., бр. 56 от 2006 г.) имената и адресите на страните по договора, търговската регистрация и единния идентификационен код на фонда за допълнително доброволно пенсионно осигуряване или на фонда за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми, пенсионната лицензия и търговската регистрация на пенсионноосигурителното дружество, което управлява фонда за допълнително доброволно пенсионно осигуряване, и единния идентификационен код или съответните данни за чуждестранната институция;

2. предмета и обхвата на осигуряването;

3. размера на осигурителната вноска;
4. условията, реда и начина за плащане на осигурителната вноска и на допълнителната пенсия от фонда;
5. датата на сключването и влизането в сила на осигурителния договор;
6. условията за прекратяване на договора;
7. размера на таксите и удръжките.

(2) (Нова - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Освен информацията по ал. 1 осигурителният договор за осигуряване във фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми съдържа и пълното описание на схемата.

(3) (Нова - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Професионалната схема определя:

1. условията и обхвата на осигуряването;
2. видовете пенсионни плащания;
3. размера на осигурителната вноска.

Срок

Чл. 238. Осигурителният договор е безсрочен и се съставя и подписва в толкова екземпляра, колкото са страните по него.

Задължение за предоставяне на правилника на фонда

Чл. 239. (Доп. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) При сключване на договор за доброволно пенсионно осигуряване или във фонд за допълнително доброволно осигуряване по професионални схеми осигуреното лице, осигурителят или друг осигурител получава при поискване заверено копие от правилника на фонда, действащ към датата на сключване на договора.

Прекратяване на осигурителния договор

Чл. 240. (1) (Доп. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Осигурителният договор за осигуряване във фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване или във фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми не може да бъде прекратен едностранно от пенсионноосигурителното дружество освен в случаите, предвидени в този кодекс.

(2) Осигурителният договор се прекратява задължително в следните случаи:

1. при смърт на осигурения;
2. когато осигуреният по собствена воля премине в друго пенсионноосигурително дружество;
3. при еднократно изтегляне на цялата набрана сума по индивидуалната партида;
4. (нова - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) при смърт на друг осигурител - физическо лице.

(3) (Нова - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Осигурителният договор за осигуряване във фонд за допълнително пенсионно осигуряване по професионални схеми се прекратява при прехвърляне на професионалната схема в друг фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми.

Пенсионен договор

Чл. 241. (1) При придобиване право на пенсия по условията на този дял се сключва пенсионен договор с пенсионноосигурителното дружество.

(2) Пенсионният договор задължително съдържа реквизитите по чл. 169а, ал. 2 .

Консултативен съвет

Чл. 242. (1) Интересите на осигурените лица във фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване се представляват от консултативен съвет.

(2) Изискванията към състава, правата и задълженията на консултативния съвет се определят с наредба на Министерския съвет по предложение на комисията.

Глава двадесет и четвърта

ПРАВА НА ОСИГУРЕНИТЕ ЛИЦА

Лична пенсия за старост

Чл. 243. (Изм. - ДВ, бр. 112 от 2003 г., бр. 56 от 2006 г.) (1) Правото на лична пенсия за старост при осигуряване във фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване възниква при придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по реда на част първа.

(2) По желание на осигуреното лице фондът за допълнително доброволно пенсионно осигуряване може да изплаща лична пенсия за старост при навършване на възрастта за придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1 - 3 или до 5 години преди навършване на тази възраст.

(3) Пенсията при осигуряване във фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване може да бъде пожизнена или срочна по избор на осигуреното лице.

(4) Правото на лична пенсия за старост при осигуряване във фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми възниква при навършване на 60-годишна възраст за жените и мъжете.

(5) Пенсията по ал. 4 е срочна съгласно условията на професионалната схема.

(6) Съгласно условията на професионалната схема, уговорени в колективното споразумение, съответно в колективния трудов договор, фондът за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми може да изплаща на осигуреното лице пенсията за старост до 5 години преди навършване на 60-годишна възраст.

Лична пенсия за инвалидност

Чл. 244. (1) (Доп. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Правото на лична пенсия за инвалидност при осигуряване във фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване възниква от датата на инвалидизирането, посочена в решението на териториалната експертна лекарска комисия или на Националната експертна лекарска комисия.

(2) Личната пенсия за инвалидност може да бъде пожизнена или срочна в зависимост от решението на органите по ал. 1.

Права на наследниците

Чл. 245. (1) (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Лицата, които имат право на наследствена пенсия от фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване, се определят в правилника на фонда и се посочват в осигурителния договор.

(2) При смърт на осигуреното лице и когато няма лица по ал. 1, натрупаните средства по индивидуалната партида се дължат на наследниците по закон.

(3) Когато няма лица по ал. 1 и няма наследници по закон, натрупаните средства по индивидуалната партида остават в резерва за изплащане на пожизнени пенсии.

(4) При смърт на пенсионер и когато няма лица по ал. 1, на неговите наследници по закон се изплаща остатъкът от средствата в индивидуалната му партида.

(5) Когато няма лица по ал. 1 и наследници на починал пенсионер, дължимите средства остават в пенсионния резерв.

(6) (Нова - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Лицата, които имат право на еднократно или разсрочено изплащане от фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми при смърт на осигуреното лице или на пенсионер, се определят в колективното споразумение или колективния трудов договор.

(7) (Нова - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Когато няма лица по ал. 6, натрупаните средства по индивидуалната партида се дължат съгласно Закона за наследството .

Размер на пенсията

Чл. 246. (1) Размерът на пожизнената пенсия по този дял се определя на базата на:

1. натрупаните средства по индивидуалната партида;
2. биометричните таблици, одобрени от заместник-председателя на комисията;
3. техническия лихвен процент, одобрен от заместник-председателя на комисията.

(2) Размерът на срочната пенсия по този дял се определя на базата на:

1. натрупаната сума по индивидуалната партида;
2. срока на получаване;
3. техническия лихвен процент, одобрен от заместник-председателя на комисията.

(3) (Нова - ДВ, бр. 100 от 2007 г.) Отчитането на пола като актюерски фактор при определяне размера на пожизнената пенсия се допуска, в случай че пенсионноосигурителното дружество ползва надеждна и редовно актуализирана публична статистическа информация, от която е видно определящото значение на пола.

(4) (Нова - ДВ, бр. 100 от 2007 г.) Пенсионноосигурителното дружество актуализира таблиците по ал. 1, т. 2 при:

1. съществени промени в официалната статистическа информация, на която се основават;

2. настъпили, по негова преценка, съществени промени в продължителността на живота на осигурените лица в съвкупността на фонда за допълнително доброволно пенсионно осигуряване.

(5) (Нова - ДВ, бр. 100 от 2007 г.) Актуализираните таблици се представят за одобрение на заместник-председателя на комисията заедно с актюерските изследвания, които обосновават промените.

(6) (Нова - ДВ, бр. 100 от 2007 г.) При съществени промени в официалната статистическа информация, на която се основават таблиците по ал. 1, т. 2, заместник-председателят на комисията може да задължи пенсионноосигурителното дружество да извърши необходимите промени в тях и да ги представи за одобрение.

(7) (Нова - ДВ, бр. 100 от 2007 г.) В случаите по ал. 5 и 6 заместник-председателят на комисията се произнася с решение в едномесечен срок от получаването на таблиците и уведомява писмено пенсионноосигурителното дружество за решението в 7-дневен срок от вземането му.

(8) (Нова - ДВ, бр. 100 от 2007 г.) Заместник-председателят на комисията отказва да одобри промените в таблиците по ал. 1, т. 2, когато:

1. измененията не са в съответствие с актуалната официална статистическа информация за страната;

2. представените от пенсионноосигурителното дружество актюерски изследвания не обосновават исканите промени;

3. не са използвани подходящи актюерски методи при изготвянето им;

4. са допуснати технически грешки при изчисленията или други несъответствия.

Право на прехвърляне от фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване или от фонд за допълнително доброволно пенсионно

осигуряване по професионални схеми

(Загл. изм. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.)

Чл. 247. (1) Осигуреното лице има право да прехвърли натрупаните средства по индивидуалната партида или част от тях от един в друг фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване, учреден и управляван от друго пенсионноосигурително дружество, не повече от веднъж в рамките на една календарна година.

(2) Извън случаите по ал. 1 осигуреното лице има право да прехвърли натрупаните средства по индивидуалната партида в друг фонд, управляван от друго

пенсионноосигурително дружество, при несъгласие с извършени промени в правилника за организацията и дейността на фонда, ако в тримесечен срок от уведомлението по чл. 229, ал. 2 подаде заявление за това, освен ако тези промени произтичат от изменение в нормативната уредба.

(3) Осигуреното лице има право не повече от веднъж в рамките на една календарна година да прехвърли натрупаните по индивидуалната му партида средства от лични осигурителни вноски или част от тях по индивидуална партида в същия или в друг фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване на съпруг или на роднини по права линия до втора степен.

(4) (Нова - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) При прекратяване на правоотношението между предприятието осигурител и осигуреното лице лицето има право да прехвърли натрупаните средства от лични осигурителни вноски по индивидуалната партида или част от тях от един фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми в друг такъв фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество.

(5) (Нова - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Професионална схема може да бъде прехвърлена от един фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми в друг съответен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество, въз основа на допълнително споразумение между страните по колективното споразумение, съответно по колективния трудов договор.

(6) (Предишна ал. 4, изм. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Редът и начинът за прехвърляне на натрупаните средства по индивидуалната партида се определят с наредбата по чл. 171, ал. 5.

Право на изтегляне и изплащане на натрупаните средства

Чл. 248. (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) (1) Осигуреното лице има право да изтегли:

1. по всяко време натрупаните по индивидуалната партида средства от лични осигурителни вноски - при осигуряване във фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване;

2. средствата, натрупани от вноски на осигурителя - само при придобиване право на лична пенсия за старост или за инвалидност.

(2) При придобиване право на лична пенсия за старост или инвалидност от фондове за допълнително доброволно пенсионно осигуряване осигуреното лице има право на избор между съответния вид пенсия при условията по този дял или на еднократно или разсрочено изплащане на натрупаните средства по индивидуалната му партида.

Запазване на права при движение между държави членки

Чл. 248а. (Нов - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) (1) Осигурените лица по професионална схема, за които е прекратено внасянето на осигурителни вноски по тази схема в резултат от преместването им от Република България в друга държава членка, запазват правата си в същата степен, както и осигурените лица, по отношение на които вече не се внасят осигурителни вноски, но които остават в Република България.

(2) Алинея 1 се прилага и към други лица, имащи права по съответната

професионална схема.

Плащания в чужбина

Чл. 248б. (Нов - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Плащания за осигурени лица по професионална схема, както и за други лица, имащи права по такава схема, се извършват в други държави членки след приспадане на дължимите данъци и разходите по превода.

Глава двадесет и пета

ИНВЕСТИЦИИ

Ред за инвестиране

Чл. 249. (Изм. - ДВ, бр. 17 от 2006 г., бр. 56 от 2006 г.) За инвестициите на фондовете за допълнително доброволно пенсионно осигуряване се прилагат разпоредбите на глава четиринадесета, с изключение на чл. 178 и 180а .

Инвестиране на средствата

Чл. 250. (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) При инвестиране на средствата на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване не се прилагат изискванията за минимална доходност.

Инвестиционни ограничения

Чл. 251. (Изм. - ДВ, бр. 17 от 2006 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Не повече от 5 на сто от активите на фондовете за допълнително доброволно пенсионно осигуряване могат да бъдат инвестирани в ценни книжа, издадени от един емитент, при което не повече от 10 на сто от активите могат да бъдат инвестирани в ценни книжа, издадени от един емитент и свързани с него лица. Ограничението не се прилага за инвестициите в ценни книжа по чл. 176, ал. 1, т. 1 и 10 .

(2) (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Не повече от 5 на сто от активите на фондовете за допълнително доброволно пенсионно осигуряване могат да бъдат инвестирани в банкови депозити в една банка.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Не повече от 30 на сто от активите на фондовете за допълнително доброволно пенсионно осигуряване могат да бъдат деноминирани във валута, различна от лев и евро.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Не повече от 10 на сто от активите на фондовете за допълнително доброволно пенсионно осигуряване могат да бъдат инвестирани в ценни книжа по чл. 176, ал. 1, т. 3 .

(5) (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Не повече от 10 на сто от активите на фондовете за допълнително доброволно пенсионно осигуряване могат да бъдат инвестирани в ценни книжа по чл. 176, ал. 1, т. 8 .

(6) (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Не повече от 10 на сто от активите на фондовете за допълнително доброволно пенсионно осигуряване могат да бъдат инвестирани в ценни книжа на колективни инвестиционни схеми, управлявани от едно и също управляващо дружество.

(7) (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Не повече от 10 на сто от активите на фондовете за допълнително доброволно пенсионно осигуряване могат да бъдат инвестирани в инвестиционни имоти по чл. 176, ал. 1, т. 15 , като инвестицията в един имот не може да надвишава 5 на сто от активите на фондовете.

(8) (Нова - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Не повече от 5 на сто от средствата, натрупани по дадена професионална схема, могат да бъдат инвестирани в ценни книжа, емитирани от предприятието осигурител.

(9) (Нова - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Не повече от 10 на сто от средствата, натрупани по дадена професионална схема, могат да бъдат инвестирани в ценни книжа, издадени от предприятието осигурител, създало схемата, и свързаните с него лица.

(10) (Нова - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Чуждестранна институция може да инвестира средствата, свързани с дейност по чл. 229г, при спазване на следните ограничения:

1. не повече от 30 на сто от средствата могат да бъдат инвестирани в ценни книжа, които не са приети за търговия на регулиран пазар на ценни книжа;

2. не повече от 5 на сто от средствата могат да бъдат инвестирани в ценни книжа, издадени от един емитент;

3. не повече от 10 на сто от средствата могат да бъдат инвестирани в ценни книжа, издадени от един емитент и свързаните с него лица;

4. не повече от 30 на сто от средствата могат да бъдат деноминирани във валута, различна от лев и евро.

Нарушаване на ограниченията

Чл. 251а. (Нов - ДВ, бр. 17 от 2006 г., изм., бр. 56 от 2006 г.) (1) Пенсионноосигурителното дружество е длъжно да приведе активите на фондовете за допълнително доброволно пенсионно осигуряване в съответствие с изискванията на чл. 179а и 251 и с количествените ограничения за тези активи, определени в правилника за организацията и дейността на фондовете, в тримесечен срок от датата на превишаване на съответното инвестиционно ограничение, когато то се дължи на:

1. промяна в пазарната цена или в цената, използвана за извършване на последваща оценка на актив на фондовете;

2. промяна в общата стойност на активите на фондовете;

3. придобиване на права по § 1, т. 3 от допълнителните разпоредби на Закона за публичното предлагане на ценни книжа от фондовете в качеството им на акционер на даден емитент;

4. намаляване на капитала на даден емитент.

(2) В случаите по ал. 1, до привеждане на активите на фондовете за допълнително доброволно пенсионно осигуряване в съответствие със законовите изисквания, пенсионноосигурителното дружество не може да придобива за сметка на фондовете активи, по отношение на които е нарушено ограничението.

Инвестиране на средствата за покриване на техническите резерви

Чл. 251б. (Нов - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) (1) Средствата за покриване на техническите резерви по чл. 213а, ал. 1, т. 2 се инвестират в съответствие с характера и

продължителността на предвидените пенсионни плащания.

(2) Активите по ал. 1 не могат да се залагат, да се ипотекират и да се обременяват с други тежести.

(3) Активите за покриване на техническите резерви се диверсифицират и разпределят така, че нито една категория от тях, пазарът на който се търгуват или отделна инвестиция да не е със значителен дял.

(4) Инвестиция в категории активи с висока степен на риск поради същността си или характеристиките на емитента, както и делът на активите за покриване на техническите резерви с ниска ликвидност се ограничават до разумни равнища.

(5) Редът и начинът за инвестиране на средствата за покриване на техническите резерви, ограниченията при инвестирането им и правилата за определяне и оценка на активите за покриване на резервите се определят с наредба на комисията.

Инвестиционна политика

Чл. 251в. (Нов - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Пенсионноосигурително дружество, управляващо фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми, приема и преразглежда на всеки три години, както и незабавно след всяка съществена промяна, инвестиционна политика за принципите на управление на фонда с минимално съдържание, определено от заместник-председателя на комисията и включващо методите на оценяване риска на вложенията, прилагани техники на управление на риска и стратегическо разпределение на активите с оглед на характера и продължителността на пенсионните задължения, както и други условия от значение за управляваните схеми. Инвестиционната политика се представя на заместник-председателя на комисията в срок до три месеца след края на съответната финансова година.

Глава двадесет и шеста

СЧЕТОВОДСТВО И ОТЧЕТНОСТ

Счетоводство на фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване

Чл. 252. (1) (Предишен текст на чл. 252, изм. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Пенсионноосигурителното дружество организира и осъществява счетоводството и съставя финансовите отчети на управляваните от него фондове за допълнително доброволно пенсионно осигуряване в съответствие с разпоредбите на глава петнадесета.

(2) (Нова - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Пенсионноосигурителното дружество или чуждестранната институция изготвя годишен доклад за всяка професионална схема, който съдържа отчетни данни за натрупаните средства и направените такси и удържки. Видът, формата и съдържанието на годишния доклад се определят от заместник-председателя на комисията.

(3) (Нова - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Годишните доклади по ал. 2 се представят на предприятието осигурител по професионалната пенсионна схема и на заместник-председателя на комисията в срок три месеца след края на финансовата година.

Глава двадесет и седма

ДАНЪЧНИ ОБЛЕКЧЕНИЯ

Освобождаване от данък

Чл. 253. (1) Приходите на фонда за допълнително доброволно пенсионно осигуряване не се облагат с данък по реда на Закона за корпоративното подоходно облагане.

(2) Приходите от инвестиране на активите на фонда за допълнително доброволно пенсионно осигуряване, разпределени по индивидуалните партии на осигурените лица, не се облагат с данък по реда на Закона за данъците върху доходите на физическите лица.

(3) Услугите по допълнително пенсионно осигуряване не се облагат с данък по реда на Закона за данък върху добавената стойност.

(4) Финансовият резултат на пенсионноосигурителното дружество се намалява със:

1. собствените средства на дружеството, с които е покрит недостиг в пенсионните резерви;

2. приходите от инвестиране на средствата на пенсионните резерви.

Приспадане на личните вноски от облагаемия доход

Чл. 254. Личните вноски за допълнително доброволно пенсионно осигуряване от физическите лица се приспадат от дохода им преди данъчното облагане по ред, начин и в размери, определени със Закона за данъците върху доходите на физическите лица.

Признаване на разход

Чл. 255. Вноските на осигурителите за допълнително доброволно пенсионно осигуряване се признават за разход по ред, начин и в размери, определени със Закона за корпоративното подоходно облагане.

Глава двадесет и осма

ТАКСИ И УДРЪЖКИ

Законоустановени такси и удръжки

Чл. 256. Пенсионноосигурителното дружество събира такси и удръжки за управлението на фондовете за допълнително доброволно пенсионно осигуряване, както следва:

1. еднократна встъпителна такса за откриване на индивидуална осигурителна партия - не повече от 10 лв.;

2. удръжка като процент от всяка осигурителна вноска - до 7 на сто;

3. инвестиционна такса в размер до 10 на сто от дохода, реализиран от инвестирането на средствата.

Допълнителни такси

Чл. 257. (1) Пенсионноосигурителното дружество може да събира допълнителни такси в следните случаи:

1. (доп. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) при всяко прехвърляне на натрупани средства по индивидуалната осигурителна партия от един фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване или фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми в друг съответен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество;

2. при всяко изтегляне (изцяло или частично) на натрупаните средства по индивидуалната осигурителна партида преди придобиване на право на лична пенсия за старост или за инвалидност;

3. когато осигуреното лице поиска извлечение за състоянието на индивидуалната си партида повече от веднъж годишно.

(2) Таксите по ал. 1, т. 1 и 2 не се заплащат:

1. (изм. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) при прехвърляне или изтегляне поради несъгласие с изменения в правилника на фондовете за допълнително доброволно пенсионно осигуряване;

2. (изм. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) при преобразуване или прекратяване на пенсионноосигурителното дружество или на фондовете за допълнително доброволно пенсионно осигуряване;

3. от наследниците на починало осигурено лице или пенсионер.

Размер на таксите и удръжките

Чл. 258. (1) (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) Конкретният размер на таксите и удръжките по тази глава се определят в правилника на фондовете за допълнително доброволно пенсионно осигуряване.

(2) Таксите по чл. 257, ал. 1 са в размер до 20 лв.

Законоустановеност на таксите

Чл. 259. Пенсионноосигурителните дружества не могат да събират други такси и удръжки извън посочените в тази глава.

ДЯЛ ЧЕТВЪРТИ

(Нов - ДВ, бр. 67 от 2003 г.)

ДОПЪЛНИТЕЛНО ДОБРОВОЛНО ОСИГУРЯВАНЕ ЗА БЕЗРАБОТИЦА И/ИЛИ

ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ

Глава двадесет и девета

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Принципи

Чл. 260. (1) Допълнителното доброволно осигуряване за безработица и/или професионална квалификация се осъществява при спазването на принципите на:

1. доброволност на участието;

2. юридическа самостоятелност на осигурителното дружество и на фонда за допълнително доброволно осигуряване за безработица или за професионална квалификация;

3. прозрачност, разделност и изключителност на дейността;

4. разрешителен режим и държавно регулиране;
5. задължителна периодична отчетност и разкриване на информация;
6. лоялна конкуренция между осигурителните дружества.

(2) Допълнителното доброволно осигуряване за безработица и/или професионална квалификация се осъществява на капиталовопокривен принцип на базата на предварително определени в договора с осигурителното дружество осигурителни вноски.

Управление на средствата на фондовете за допълнително доброволно осигуряване за безработица или професионална квалификация

Чл. 261. Средствата на фонда за допълнително доброволно осигуряване за безработица или професионална квалификация се управляват с грижата на добър търговец при спазване принципите на надеждност, ликвидност, доходност и диверсификация в интерес на осигурените лица.

Осигурени лица

Чл. 262. (1) Във фондовете за допълнително доброволно осигуряване за безработица или за професионална квалификация могат доброволно да се осигуряват или да бъдат осигурявани:

1. работниците и служителите;
2. държавните служители;
3. (изм. - ДВ, бр. 64 от 2007 г.) съдиите, прокурорите, следователите, държавните съдебни изпълнители, съдиите по вписванията и съдебните служители;
4. (изм. - ДВ, бр. 82 от 2006 г.) кадровите военнослужещи по Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, държавните служители по Закона за Министерството на вътрешните работи и държавните служители по Закона за изпълнение на наказанията;
5. изпълнителите по договори за управление и контрол на търговски дружества;
6. (изм. - ДВ, бр. 112 от 2003 г.) лицата, регистрирани като упражняващи свободна професия, занаятчийска дейност, като земеделски производители или тютюнопроизводители;
7. лицата, упражняващи трудова дейност като еднолични търговци, собственици или съдружници в търговски дружества;
8. лицата, изпратени на работа в чужбина от български посредник;
9. лицата, които извършват друга трудова дейност без трудово правоотношение.

(2) Лицата по ал. 1 се осигуряват чрез сключване на договор с осигурителното дружество за безработица и/или професионална квалификация при условията и по реда на този дял.

Участие във фонд за допълнително доброволно осигуряване за безработица или за

професионална квалификация

Чл. 263. Участието във фонд за допълнително доброволно осигуряване за безработица или за професионална квалификация започва от момента на сключването на осигурителния договор.

Права при осигуряване във фонд за допълнително доброволно осигуряване за безработица или за професионална квалификация

Чл. 264. (1) Осигуряването във фонд за допълнително доброволно осигуряване за безработица дава право на парично обезщетение за безработица.

(2) Осигуряването във фонд за допълнително доброволно осигуряване за професионална квалификация дава право на изплащане на средства за обучение при заявена потребност от осигуреното лице и осигурителя - заедно или поотделно.

(3) Осигурените лица имат право на разпореждане със средствата, натрупани по индивидуалната им партида, при условията и по реда на този дял, правилниците на фондовете и осигурителните договори.

(4) Осигурителите имат право на разпореждане със средствата, натрупани по тяхната партида, при условията и по реда на този дял, правилниците на фондовете и осигурителните договори.

Глава тридесета

ФОНДОВЕ ЗА ДОПЪЛНИТЕЛНО ДОБРОВОЛНО ОСИГУРЯВАНЕ ЗА БЕЗРАБОТИЦА ИЛИ ЗА

ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ

Учредяване, управление и представителство

Чл. 265. (1) Допълнителното доброволно осигуряване за безработица и/или професионална квалификация се осъществява чрез участие във фонд за допълнително доброволно осигуряване за безработица или за професионална квалификация, които се учредяват и управляват от лицензирани осигурителни дружества за безработица и/или професионална квалификация.

(2) Фондът за допълнително доброволно осигуряване за безработица или за професионална квалификация се учредява с решение на общото събрание на осигурителното дружество за безработица и/или професионална квалификация, което приема и правилника на фонда.

(3) Едно осигурително дружество за безработица и/или професионална квалификация може да учредява и да управлява по един фонд за допълнително доброволно осигуряване за безработица и един фонд за допълнително доброволно осигуряване за професионална квалификация.

(4) Фондът за допълнително доброволно осигуряване за безработица или за професионална квалификация се управлява и представлява от управителните органи на осигурителното дружество.

(5) Осигурителното дружество за безработица и/или професионална квалификация и фондът за допълнително доброволно осигуряване за безработица или фондът за

допълнително доброволно осигуряване за професионална квалификация са отделни юридически лица.

(6) Фондовете за допълнително доброволно осигуряване за безработица или за професионална квалификация се създават за неопределен срок.

(7) Седалището и адресът на управление на фонда за допълнително доброволно осигуряване за безработица или за професионална квалификация задължително съвпада със седалището и адреса на управление на осигурителното дружество.

Отговорност на осигурителното дружество за безработица и/или професионална квалификация

Чл. 266. (1) Осигурителното дружество за безработица и/или професионална квалификация отговаря имуществено пред осигурените лица за загуби, настъпили в резултат на недобросъвестно изпълнение на своите задължения по отношение на управлението и представяването на фондовете за допълнително доброволно осигуряване за безработица или за професионална квалификация.

(2) Осигурителното дружество по ал. 1 гарантира с активите си изпълнението на задълженията си към осигурените лица.

(3) Фондът за допълнително доброволно осигуряване за безработица или за професионална квалификация не носи отговорност за задълженията и за загубите на осигурителното дружество, което го управлява и представлява.

Наименование на фонд за безработица или за професионална квалификация

Чл. 267. (1) Наименованието на фонд за безработица или за професионална квалификация задължително съдържа в комбинация думите "допълнително", "доброволно", "осигуряване", "за безработица", "за професионална квалификация" и "фонд" или техни производни, както и указание за вида на фонда.

(2) Само фонд, регистриран в съответствие с този кодекс, може да използва в своето наименование в комбинация думите по ал. 1 или техни равнозначни на български или на чужд език.

Забрана за придобиване по давност

Чл. 268. Активите на фонда за допълнително доброволно осигуряване за безработица или за професионална квалификация не могат да се придобиват по давност.

Разрешение за управление на фонд за допълнително доброволно осигуряване за безработица или за професионална квалификация

Чл. 269. (1) Разрешението за управление на фонд за допълнително доброволно осигуряване за безработица или за професионална квалификация се издава от заместник-председателя на комисията. За получаване на разрешение лицензираното осигурително дружество за безработица и/или за професионална квалификация подава писмено искане, към което прилага:

1. решението на общото събрание на лицензираното осигурително дружество за учредяване на фонд за допълнително доброволно осигуряване за безработица или за професионална квалификация;

2. правилника за организацията и дейността на фонда;

3. образци на осигурителни договори;
4. предварителен договор с банка-попечител и инвестиционен посредник;
5. справка за програмна и техническа обезпеченост на информационната система на фонда;
6. финансов отчет на дружеството към последно число на предходния месец;
7. справка за организационната структура на дружеството и неговата кадрова обезпеченост;
8. (изм. - ДВ, бр. 34 от 2006 г.) актуално удостоверение за вписването в търговския регистър на осигурителното дружество.

(2) Заместник-председателят на комисията може да изисква и други данни и допълнителна информация във връзка с документите по ал.1 и да определя срок за предоставянето им.

Срок за разглеждане на искането за разрешение за управление на фонд за допълнително доброволно осигуряване за безработица или

за професионална квалификация

Чл. 270. (1) Заместник-председателят на комисията дава или отказва да даде разрешение в едномесечен срок от подаване на искането по чл. 269 , а когато са поискани допълнителни сведения и документи - в едномесечен срок от представянето им.

(2) При прието искане за издаване на разрешение с липсващи или нередовни документи заместник-председателят на комисията уведомява в 14-дневен срок осигурителното дружество за неизправностите и определя срок за отстраняването им.

(3) Заместник-председателят на комисията уведомява писмено заявителя за решението по ал. 1 в 7-дневен срок от вземането му.

Отказ за даване на разрешение за управление на фонд за допълнително доброволно осигуряване за безработица или за професионална

квалификация

Чл. 271. (1) Заместник-председателят на комисията отказва да даде разрешение, когато:

1. след изтичането на определения срок по чл. 270, ал. 1 и 2 не са представени допълнителните документи или сведения или не са отстранени неизправностите;

2. не са изпълнени изискванията на този кодекс;

3. липсва необходимата финансова, кадрова или информационна обезпеченост на осигурителното дружество.

(2) В случай на отказ осигурителното дружество може да направи ново искане за получаване на разрешение за управление на фонд за допълнително доброволно

осигуряване за безработица или за професионална квалификация не по-рано от 6 месеца от датата на отказа.

Вписване в съда

Чл. 272. (1) Окръжният съд по седалището на фонда за допълнително доброволно осигуряване за безработица или за професионална квалификация вписва в регистъра си фонда, ако осигурителното дружество е подало заявление за вписване в 6-месечен срок от получаване на разрешението на заместник- председателя на комисията.

(2) Заявлението за вписване в съда съдържа:

1. наименованието, седалището и адреса на управление на осигурителното дружество;
2. наименованието на фонда за безработица или за професионална квалификация;
3. трите имена и единния граждански номер на лицата, които управляват и представляват осигурителното дружество.

(3) Към заявлението се прилагат:

1. заверен препис на лицензията на осигурителното дружество за осигуряване за безработица и/или професионална квалификация;
2. уставът на осигурителното дружество за осигуряване за безработица и/или професионална квалификация;
3. (изм. - ДВ, бр. 34 от 2006 г.) актуално удостоверение за вписването в търговския регистър на осигурителното дружество за осигуряване за безработица и/или професионална квалификация;
4. решението на общото събрание на дружеството за учредяване на фонд за допълнително доброволно осигуряване за безработица или за професионална квалификация;
5. правилникът на фонда за допълнително доброволно осигуряване за безработица или за професионална квалификация;
6. разрешението от заместник-председателя на комисията за управление на фонд за допълнително доброволно осигуряване за безработица или за професионална квалификация.

(4) В регистъра на окръжния съд се вписват: наименованието на фонда за допълнително доброволно осигуряване за безработица или за професионална квалификация; наименованието, седалището и адресът на управление на дружеството, учредило фонда; начинът на представляване на дружеството.

(5) Фондът за допълнително доброволно осигуряване за безработица или за професионална квалификация възниква като юридическо лице от деня на вписването му в регистъра на съда.

Срок за произнасяне на съда

Чл. 273. Съдът разглежда заявлението за вписване на фонд за допълнително доброволно осигуряване за безработица или за професионална квалификация в 14-дневен срок от датата на подаването му.

Представяне на препис от съдебното решение

Чл. 274. Осигурителното дружество за безработица и/или професионална квалификация е длъжно да представи на комисията заверен препис от съдебното решение за вписване на фонд за допълнително доброволно осигуряване за безработица или за професионална квалификация в 7-дневен срок от получаването му.

Разходи по вписването

Чл. 275. Всички разходи за учредяване, за получаване на разрешение за управление и за вписване на фонда за допълнително доброволно осигуряване за безработица или за професионална квалификация са за сметка на осигурителното дружество за допълнително доброволно осигуряване за безработица и/или професионална квалификация.

Отнемане на разрешението за управление на фонд

Чл. 276. Заместник-председателят на комисията отнема разрешението за управление на фонд за допълнително доброволно осигуряване за безработица или за професионална квалификация при:

1. констатиране, че документите, послужили като основание за издаване на разрешението, съдържат неверни данни;

2. неподаване на заявлението за вписване в съда в 6-месечен срок от получаване на разрешението за управление на фонд за допълнително доброволно осигуряване за безработица или за професионална квалификация;

3. преобразуване на осигурително дружество - когато управлението на фонда преминава към друго осигурително дружество;

4. прекратяване на фонда поради вливане в или сливане с друг фонд за допълнително доброволно осигуряване за безработица или за професионална квалификация;

5. наличие на реална и непосредствена заплаха за интересите на осигурените лица;

6. отнемане на лицензията на осигурителното дружество, управляващо фонда.

Задължения на осигурителното дружество след отнемане на разрешението за управление на фонд за допълнително доброволно осигуряване за

безработица или за професионална квалификация

Чл. 277. (1) След отнемане на разрешението за управление на фонд за допълнително доброволно осигуряване за безработица или за професионална квалификация осигурителното дружество за безработица и/или професионална квалификация не може да сключва нови договори и да предлага нови условия за допълнително доброволно осигуряване за безработица или за професионална квалификация, както и да изменя условията, включително срока и размера на вноските по сключените осигурителни договори.

(2) Отнемането на разрешението не освобождава осигурителното дружество от задълженията му по сключените договори.

Задължение на заместник-председателя на комисията след отнемане на разрешение за

управление на фонд за допълнително доброволно осигуряване

за безработица или за професионална квалификация

Чл. 278. Заместник-председателят на комисията изпраща съобщение за отнемането на разрешението за управление на фонд за допълнително доброволно осигуряване за безработица или за професионална квалификация до съда, извършил вписването, обнародва съобщението в "Държавен вестник" и го публикува най-малко в два централни всекидневника.

Правилник за организацията и дейността на фонд за допълнително доброволно осигуряване за безработица или за професионална квалификация

Чл. 279. (1) Правилникът за организацията и дейността на фонд за допълнително доброволно осигуряване за безработица или за професионална квалификация се приема от общото събрание на акционерите на осигурителното дружество за безработица и/или професионална квалификация.

(2) Правилникът за организацията и дейността на фонда трябва да съдържа:

1. наименованието на фонда;
2. наименованието, седалището и адреса на управление на осигурителното дружество, което го управлява;
3. условията и реда за сключване на осигурителни договори, реда за измененията и допълненията в тях и условията за тяхното прекратяване;
4. условията и реда за водене на индивидуални партии на осигурените лица за безработица и/или професионална квалификация и партии на осигурителя за професионална квалификация и за предоставяне на извлечения от тях;
5. периода и начина за разпределяне на дохода от инвестиции и основните цели и ограничения на инвестиционната политика на фонда;
6. размера на таксите и удържките, събирани от осигурителното дружество;
7. условията, реда и сроковете за изплащане на обезщетенията за безработица и средствата за обучение;
8. условията, реда и сроковете за прехвърляне на натрупаните средства по индивидуалната партия и по партията на осигурителя;
9. условията и реда за извършване на изменения и допълнения в правилника;
10. начина и реда за подаване на обяви и съобщения, свързани с дейността на фонда;
11. методите и периодичността на оценка на активите на фонда;
12. правата и задълженията на осигурителното дружество, на осигуреното лице и на осигурителите.

Изменение и допълнение на правилника на фонд за допълнително доброволно

осигуряване за безработица или за професионална квалификация

Чл. 280. (1) Измененията и допълненията на правилника по чл. 279, ал. 2 се одобряват от заместник-председателя на комисията. Заместник-председателят се произнася в срок един месец от получаване на заявлението. Заявителят се уведомява писмено за взетото решение в 7-дневен срок.

(2) Осигурителното дружество за безработица и/или професионална квалификация уведомява осигурените лица за конкретните изменения и допълнения в правилника за организацията и дейността на фонда лично или чрез публикация в два централни всекидневника в 7-дневен срок от получаване на разрешението на заместник-председателя на комисията.

Глава тридесет и първа

ОСИГУРИТЕЛНИ ВНОСКИ И ПАРТИДИ

Вид и размер на осигурителните вноски

Чл. 281. (1) За осигуряване във фонд за допълнително доброволно осигуряване за безработица или за професионална квалификация се внасят осигурителни вноски от осигуреното лице и/или от неговия осигурител.

(2) Осигурителните вноски по ал. 1 са парични и могат да бъдат месечни, за друг период или еднократни.

Осигурителни вноски

Чл. 282. (1) Вноски по чл. 281 могат да правят:

1. физически лица - за своя сметка;

2. работодатели, които са осигурители - за своите работници и служители;

3. органи, които са осигурители - за:

а) държавните служители;

б) (изм. - ДВ, бр. 64 от 2007 г.) съдиите, прокурорите, следователите, държавните съдебни изпълнители, съдиите по вписванията и съдебните служители;

в) (изм. - ДВ, бр. 82 от 2006 г.) кадровите военнослужещи по Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, държавните служители по Закона за Министерството на вътрешните работи и държавните служители по Закона за изпълнение на наказанията;

г) възложители, които са осигурители - за лицата, с които е сключен договор за възлагане на управление или контрол;

д) възложители, които са осигурители - за лицата, с които е сключен договор за извършване на друга трудова дейност без трудово правоотношение.

(2) Внасянето на осигурителни вноски от осигурителя не задължава осигуреното лице да прави вноски за своя сметка.

Забрана за дискриминация

Чл. 283. Осигурителят не може да откаже допълнително доброволно осигуряване за безработица и/или професионална квалификация на работници и служители на основание на народност, произход, пол, сексуална ориентация, раса, цвят на кожата, възраст, политически или други убеждения, религия или вяра, членуване в синдикални и други обществени организации и движения, семейно, обществено и материално положение и наличие на психически и физически увреждания.

Колективно трудово договаряне

Чл. 284. Допълнителното доброволно осигуряване за безработица и/или професионална квалификация, извършвано от работодателя с или без участието на работника или служителя, може да бъде предмет на колективното трудово договаряне.

Задължение за превеждане на осигурителна вноска

Чл. 285. Когато осигурителните вноски се внасят едновременно от осигуреното лице и от осигурителя или само от осигуреното лице, по негово желание осигурителят удържа от възнаграждението за съответния месец осигурителната вноска, която е за сметка на осигуреното лице, и я превежда на фонда за безработица и/или професионална квалификация.

Индивидуална партида и партида на осигурителя

Чл. 286. (1) Личните осигурителни вноски от осигуреното лице и осигурителните вноски от осигурителя за допълнително доброволно осигуряване за безработица се натрупват в индивидуална партида на осигуреното лице и се водят в отделни сметки.

(2) Личните осигурителни вноски за допълнително доброволно осигуряване за професионална квалификация се натрупват в индивидуална партида на осигуреното лице.

(3) Осигурителните вноски за професионална квалификация от осигурителя се натрупват в партида на осигурителя.

Глава тридесет и втора

ПРАВА НА ОСИГУРЕНИТЕ ЛИЦА И ОСИГУРИТЕЛИТЕ

Раздел I

Права на осигурените за безработица лица

Парично обезщетение

Чл. 287. (1) Осигуреното в доброволен фонд за безработица лице има право на парично обезщетение за безработица за период не по-дълъг от 12 месеца в размер до натрупаните средства по индивидуалната партида от лични осигурителни вноски и вноските на осигурителя и доходите от тяхното инвестиране, намалени с таксите и удържките, предвидени в този дял.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 82 от 2006 г., бр. 64 от 2007 г.) При прекратяване на правоотношението с осигурителя по желание или със съгласие, или поради виновно поведение на осигуреното лице на основание чл. 325, т. 1 и 2, чл. 326 и 330 от Кодекса на труда, чл. 103, ал. 1, т. 1, 2 и 5, чл. 105 и 107 от Закона за държавния служител, чл. 128, т. 1, 7 и 8, чл. 128а и чл. 128в, т. 2 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България и чл. 245, ал. 1, т. 4, 6 и 8 от Закона за Министерството на вътрешните работи, чл. 165, ал. 1, т. 2, 3 и 5 и чл. 271, т. 2, 3 и 5 от Закона за съдебната власт обезщетението за безработица се определя в размер до натрупаните средства по индивидуалната партида от лични осигурителни вноски и доходите от тяхното инвестиране, намалени с таксите и удържките, предвидени в този дял, и 10 на сто от натрупаните средства от осигурителни

вноски на осигурителя и доходите от тяхното инвестиране, намалени с таксите и удържките, предвидени в този дял, за период не по-дълъг от 12 месеца.

(3) По желание на осигуреното лице сумата по ал. 1 или 2 може да му бъде изплатена наведнъж.

Възникване на правото на парично обезщетение

Чл. 288. Правото на парично обезщетение за безработица на лицата по чл. 262, ал. 1, т. 1 - 5 и т. 9 възниква от датата на прекратяване на правоотношението, а за лицата по чл. 262, ал. 1, т. 6 - 8 - от датата на прекратяване на дейността.

Права на наследниците при смърт на осигуреното лице

Чл. 289. (1) При смърт на осигуреното лице натрупаните по индивидуалната му партида средства от лични осигурителни вноски и осигурителни вноски на осигурителя се изплащат еднократно на наследниците.

(2) Когато няма лица по ал. 1, натрупаните средства по индивидуалната партида остават в държавния бюджет.

Право на прехвърляне на средства в друг фонд за допълнително доброволно осигуряване за безработица

Чл. 290. Осигуреното за безработица лице има право да прехвърли натрупаните по индивидуалната му партида средства от лични осигурителни вноски или част от тях от един в друг фонд за допълнително доброволно осигуряване за безработица, учреден и управляван от друго осигурително дружество за безработица и/или професионална квалификация, ако е изтекла една година от сключването на осигурителния договор.

Право на прехвърляне на средства на съпруг или на роднини по права линия

Чл. 291. Осигуреното лице има право не повече от веднъж в рамките на една календарна година да прехвърли натрупаните по индивидуалната му партида средства от лични осигурителни вноски или част от тях по индивидуална партида в същия или в друг фонд за допълнително доброволно осигуряване за безработица на съпруг или на роднини по права линия до втора степен.

Право на изтегляне на натрупаните по индивидуалната партида средства

Чл. 292. Осигуреното за безработица лице има право да изтегли по всяко време натрупаните по индивидуалната партида средства от лични осигурителни вноски.

Преразпределяне на средства

Чл. 293. В случаите по чл. 287, ал. 2 остатъкът от средствата, натрупани в индивидуалната партида на осигуреното лице от осигурителни вноски на осигурителя, се преразпределя по партидите на останалите осигурени от този осигурител лица по ред и начин, определени в осигурителния договор.

Раздел II

Права на осигурените за професионална квалификация лица

Средства за обучение

Чл. 294. Осигуреното във фонд за допълнително доброволно осигуряване за професионална квалификация лице има право на средства за обучение за:

1. начална професионална квалификация за лица, които нямат такава квалификация;
2. допълнителна квалификация;
3. преквалификация;

4. образование от по-висока степен.

Право на ползване и размер на средствата за обучение

Чл. 295. (1) Правото на ползване на средства за обучение от индивидуалната партия на осигуреното лице във фонд за допълнително доброволно осигуряване за професионална квалификация възниква при заявена потребност от осигуреното лице от придобиване на начална професионална квалификация, допълнителна квалификация, преквалификация или образование от по-висока степен.

(2) Плащанията по ал. 1 се извършват в размер до натрупаните средства по индивидуалната партия на осигуреното лице от осигурителни вноски и доходите от тяхното инвестиране, намалени с таксите и удържките, предвидени в този дял, въз основа на представени от обучаващата организация разходооправдателни и други документи.

(3) Правото на ползване на средства за обучение от партията на осигурителя във фонд за допълнително доброволно осигуряване за професионална квалификация възниква при заявена потребност от осигурителя за необходимостта от придобиване на начална професионална квалификация, допълнителна квалификация, преквалификация или образование от по-висока степен с писмено съгласие на осигуреното лице.

(4) Плащанията по ал. 3 се извършват в размер до натрупаните средства по партията на осигурителя от осигурителни вноски и доходите от тяхното инвестиране, намалени с таксите и удържките, предвидени в този дял, въз основа на представени от обучаващата организация разходооправдателни и други документи.

(5) Максималният размер на сумите по ал. 4 за едно осигурено лице не може да надвишава 5-кратния среден размер на натрупаните средства за осигурените лица от този осигурител.

Права на наследниците при смърт на осигуреното лице

Чл. 296. (1) При смърт на осигуреното за професионална квалификация лице натрупаните по индивидуалната му партия средства от лични осигурителни вноски се изплащат еднократно на наследниците.

(2) Когато няма лица по ал. 1, натрупаните средства по индивидуалната партия остават в държавния бюджет.

Право на прехвърляне на средства в друг фонд за допълнително доброволно осигуряване за професионална квалификация

Чл. 297. Осигуреното лице има право да прехвърли натрупаните по индивидуалната му партия средства или част от тях от един в друг фонд за допълнително доброволно осигуряване за професионална квалификация, учреден и управляван от друго осигурително дружество за безработица и/или професионална квалификация, ако е изтекла една година от сключването на осигурителния договор.

Право на прехвърляне на средства на съпруг или на роднини по права линия

Чл. 298. Осигуреното лице има право не повече от веднъж в рамките на една календарна година да прехвърли натрупаните по индивидуалната му партия средства от лични осигурителни вноски или част от тях по индивидуална партия в същия или в друг фонд за допълнително доброволно осигуряване за професионална квалификация на съпруг или на роднини по права линия до втора степен.

Право на изтегляне на натрупаните по индивидуалната партия средства

Чл. 299. Осигуреното за професионална квалификация лице има право да изтегли по всяко време натрупаните по индивидуалната партида средства от лични осигурителни вноски.

Раздел III

Права на осигурителите

Преразпределяне на средствата от партидата на осигурителя

Чл. 300. (1) В случай на прекратяване на осигуряването за професионална квалификация набраните средства по партидата на осигурителя и доходите от тяхното инвестиране, намалени с таксите и удържките, предвидени в този дял, се преразпределят по индивидуалните партиди на осигурените лица по ред и начин, определени от осигурителя.

(2) В случаите, в които осигуреното лице няма открита индивидуална партида, осигурителното дружество открива такава партида.

(3) Осигурителното дружество уведомява осигурителя и осигурените лица за прехвърлянето по ал. 1 или за откриването на индивидуална партида по ал. 2.

Право на прехвърляне на средства в друг фонд за допълнително доброволно осигуряване за професионална квалификация

Чл. 301. Осигурителят има право да прехвърли натрупаните по партидата му средства от осигурителни вноски за осигурените лица или част от тях от един в друг фонд за допълнително доброволно осигуряване за професионална квалификация, учреден и управляван от друго осигурително дружество за безработица и/или професионална квалификация, не повече от веднъж в рамките на една календарна година.

Ред за прехвърляне

Чл. 302. Редът и начинът за прехвърляне на средствата по чл. 290 , 297 и 301 се определят с наредба на комисията.

Право на информация

Чл. 303. Осигурителят има право на безплатна информация веднъж годишно за натрупаните средства по партидата му, за доходността от тяхното инвестиране и за произтичащите от натрупаните средства осигурителни права при писмено искане.

Глава тридесет и трета

ДОГОВОРИ

Сключване на осигурителни договори

Чл. 304. (1) Договорът за допълнително доброволно осигуряване за безработица и/или професионална квалификация се сключва в писмена форма и урежда отношенията по доброволното осигуряване за безработица и/или професионална квалификация между осигурителното дружество за безработица и/или професионална квалификация, от една страна, и осигуреното лице или осигурителя, от друга страна.

(2) Когато осигурителният договор се сключва между осигурителя и осигурителното дружество за безработица и/или професионална квалификация, той е в полза на осигурените лица.

(3) За сключване на осигурителния договор по ал. 2 се изисква и предварително писмено съгласие от лицето, в чиято полза се сключва договорът.

(4) Осигурителният договор за допълнително доброволно осигуряване за безработица и/или професионална квалификация е безсрочен.

Съдържание на осигурителния договор

Чл. 305. Осигурителният договор задължително съдържа:

1. (изм. - ДВ, бр. 39 от 2005 г., бр. 34 от 2006 г.) имената и адресите на страните по договора, съдебната регистрация и кода по БУЛСТАТ на фонда за допълнително доброволно осигуряване за безработица или за професионална квалификация, лицензията и търговската регистрация на осигурителното дружество, което управлява фонда за допълнително доброволно осигуряване за безработица или за професионална квалификация, и единния идентификационен код;

2. предмета и обхвата на осигуровките;

3. размера на осигурителната вноска;

4. условията, реда и начина за плащане на осигурителната вноска, паричните обезщетения за безработица, средствата за обучение и преразпределянето на средствата по чл. 293 и 300 ;

5. датата на сключване и влизане в сила на осигурителния договор;

6. условията за прекратяване на договора;

7. размера на таксите и удържките.

Глава тридесет и четвърта

ИНВЕСТИЦИИ

Ред за инвестиране

Чл. 306. (1) За инвестициите на фонда за допълнително доброволно осигуряване за безработица или за професионална квалификация се прилагат разпоредбите на глава четиринадесета, доколкото в тази глава не е предвидено друго.

(2) При инвестиране на средствата на фонда за допълнително доброволно осигуряване за безработица или за професионална квалификация не се прилагат изискванията за минимална доходност.

Инвестиране на средствата

Чл. 307. Средствата на фонда за допълнително доброволно осигуряване за безработица или за професионална квалификация могат да се инвестират само във:

1. ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата;

2. ценни книжа, приети за търговия на регулираните пазари на ценни книжа;

3. банкови депозити;

4. ипотечни облигации, издадени от местни банки, съгласно Закона за ипотечните облигации;

5. общински облигации.

Инвестиционни ограничения

Чл. 308. (1) Не повече от 80 на сто от активите на фонда за допълнително доброволно осигуряване за безработица или за професионална квалификация могат да бъдат инвестирани в ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата.

(2) Не повече от 60 на сто от активите на фонда за допълнително доброволно осигуряване за безработица или за професионална квалификация могат да бъдат инвестирани в банкови депозити, но не повече от 10 на сто в една банка.

(3) Не повече от 30 на сто от активите на фонда за допълнително доброволно осигуряване за безработица или за професионална квалификация могат да бъдат инвестирани в ипотечни облигации, като инвестициите в ипотечни облигации, издадени от една банка, не могат да превишават 10 на сто от активите на фонда.

(4) Не повече от 10 на сто от активите на фонда за допълнително доброволно осигуряване за безработица или за професионална квалификация могат да бъдат инвестирани в общински облигации, като инвестициите в общински облигации, издадени от една община, не могат да превишават 5 на сто от активите на фонда.

(5) Не повече от 10 на сто от активите на фонда за допълнително доброволно осигуряване за безработица или за професионална квалификация могат да бъдат инвестирани в акции, емитирани от български емитенти и търгувани на регулирани пазари.

(6) Не повече от 20 на сто от активите на фонда за допълнително доброволно осигуряване за безработица или за професионална квалификация могат да бъдат инвестирани в корпоративни облигации, емитирани от български емитенти и търгувани на регулирани пазари.

Глава тридесет и пета

СЧЕТОВОДСТВО И ОТЧЕТНОСТ

Счетоводство на фонд за допълнително доброволно осигуряване за безработица или за професионална квалификация

Чл. 309. Осигурителното дружество за безработица и/или професионална квалификация организира и осъществява счетоводството и съставя финансовите си отчети и финансовите отчети на управляваните от него фондове за допълнително доброволно осигуряване за безработица или за професионална квалификация в съответствие с разпоредбите на глава петнадесета.

Глава тридесет и шеста

ДАНЪЧНИ ОБЛЕКЧЕНИЯ

Освобождаване от данък

Чл. 310. (1) Приходите на фонда за допълнително доброволно осигуряване за безработица или за професионална квалификация не се облагат с данък по реда на Закона за корпоративното подоходно облагане.

(2) Приходите от инвестиране на активите на фонда за допълнително доброволно осигуряване за безработица или за професионална квалификация, разпределени по индивидуалните партии на осигурените лица, не се облагат с данък по реда на Закона за

данъците върху доходите на физическите лица.

(3) Услугите по допълнителното доброволно осигуряване за безработица и/или професионална квалификация не се облагат с данък по реда на Закона за данък върху добавената стойност.

Приспадане на личните вноски от облагаемия доход

Чл. 311. Личните вноски за допълнително доброволно осигуряване за безработица и/или професионална квалификация от физическите лица се приспадат от дохода им преди данъчното облагане по ред, начин и в размери, определени със Закона за данъците върху доходите на физическите лица.

Признаване за разход

Чл. 312. Вноските на осигурителите за допълнително доброволно осигуряване за безработица и/или професионална квалификация се признават за разход по ред, начин и в размери, определени със Закона за корпоративното подоходно облагане.

Глава тридесет и седма

ТАКСИ И УДРЪЖКИ

Законоустановени такси и удържки

Чл. 313. Осигурителното дружество за безработица и/или професионална квалификация събира такси и удържки за управлението на фондовете за допълнително доброволно осигуряване за безработица или за професионална квалификация, както следва:

1. еднократна встъпителна такса за всяко осигурено лице - не повече от 10 лв.;
2. удържка като процент от всяка осигурителна вноска - до 5 на сто за всеки фонд поотделно;
3. инвестиционна такса в размер до 10 на сто от дохода, реализиран от инвестирането на средствата на фонда за допълнително доброволно осигуряване за безработица или за професионална квалификация.

Допълнителни такси

Чл. 314. (1) Осигурителното дружество за безработица и/или професионална квалификация може да събира допълнителни такси в следните случаи:

1. при всяко прехвърляне на натрупани средства по партидите от един фонд за допълнително доброволно осигуряване за безработица или за професионална квалификация в друг съответен фонд, управляван от друго осигурително дружество;
2. при всяко изтегляне (изцяло или частично) на натрупаните средства по партидите.

(2) Таксите по ал. 1 не се заплащат при прехвърляне или изтегляне поради несъгласие с изменения в правилника на фонда за допълнително доброволно осигуряване за безработица или за професионална квалификация, преобразуване или прекратяване на осигурителното дружество или на фонда за допълнително доброволно осигуряване за безработица или за професионална квалификация.

Размер на таксите и удържките

Чл. 315. (1) Конкретният размер на таксите и удържките по тази глава се определя в правилника на фонда за допълнително доброволно осигуряване за безработица или за

професионална квалификация.

(2) Таксите по чл. 314, ал. 1 са в размер до 20 лв.

Законоустановеност на таксите

Чл. 316. Осигурителните дружества за безработица и/или професионална квалификация не могат да събират други такси и удържки извън посочените в тази глава.

ДЯЛ ПЕТИ

(Нов - ДВ, бр. 67 от 2003 г.)

ПРЕОБРАЗУВАНЕ, ПРЕКРАТЯВАНЕ И НЕСЪСТОЯТЕЛНОСТ НА ДРУЖЕСТВАТА И

ФОНДОВЕТЕ ЗА ДОПЪЛНИТЕЛНО СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ

Глава тридесет и осма

ПРЕОБРАЗУВАНЕ, ПРЕКРАТЯВАНЕ И НЕСЪСТОЯТЕЛНОСТ

Условия за преобразуване на дружество за допълнително социално осигуряване

Чл. 317. (1) Преобразуването на дружество за допълнително социално осигуряване се извършва с предварително разрешение на комисията при следните условия:

1. доказана платежоспособност след преобразуването;
2. запазване правата на осигурените лица и на пенсионерите.

(2) При вливане или сливане на дружество за допълнително социално осигуряване е необходимо предварително разрешение от Комисията за защита на конкуренцията.

(3) При взето решение на общото събрание на акционерите за преобразуване дружеството уведомява заместник-председателя на комисията в 7-дневен срок от датата на решението.

Преобразуване на дружество за допълнително социално осигуряване

Чл. 318. (1) Дружествата за допълнително социално осигуряване могат да се преобразуват чрез вливане, сливане, отделяне и разделяне.

(2) При преобразуване чрез сливане, отделяне или разделяне новосъздадените правни субекти трябва да са акционерни дружества с предмет на дейност допълнително пенсионно осигуряване, съответно осигуряване за безработица и/или професионална квалификация.

(3) При сливане или вливане на дружества за допълнително социално осигуряване управляваните от тях фондове за допълнително социално осигуряване се вливат във или се сливат със съответните по вид фондове. Ако управляваните фондове са различни по вид, дейността по управлението им преминава към поемащото дружество - при вливане, или към новообразуваното дружество - при сливане.

(4) В случаите на отделяне или разделяне на дружества за допълнително социално осигуряване фондовете за допълнително социално осигуряване не се преобразуват, като управлението им се поема от едно от дружествата или всяко от тях поема за управление

фондове от определен вид.

Изисквания за пенсионните резерви при преобразуване на пенсионноосигурителни дружества

Чл. 319. При преобразуване на пенсионноосигурителни дружества формираните пенсионни резерви:

1. запазват предназначението си в дружеството, в което се прехвърлят;
2. не могат да се разделят или да отделят от себе си друг резерв;
3. могат да се вливат във или да се сливат с други резерви със същото предназначение.

Преобразуване на фондове за допълнително социално осигуряване

Чл. 320. (1) Фонд за допълнително социално осигуряване може да се преобразува единствено чрез сливане или вливане, при условие че се запазват правата на осигурените лица и пенсионерите.

(2) Фонд за допълнително социално осигуряване не може да се разделя или да отделя от себе си друг фонд, както и да се преобразува в търговско дружество, сдружение с нестопанска цел или кооперация.

(3) При вливане или сливане на фондове за допълнително социално осигуряване приемащият или новообразуваният фонд е правопреемник на прекратяващите се фондове.

(4) Ако дружеството за допълнително социално осигуряване не се преобразува, управляван от него фонд за допълнително социално осигуряване може да се преобразува единствено чрез вливане в съответен фонд, управляван от друго дружество за допълнително социално осигуряване, при наличие на предварително разрешение на Комисията за защита на конкуренцията.

Разрешение за преобразуване на дружество за допълнително социално осигуряване

Чл. 321. (1) За получаване на разрешение за преобразуване дружеството за допълнително социално осигуряване подава до комисията искане, към което прилага:

1. решение на общото събрание;
2. разрешение от Комисията за защита на конкуренцията - в случаите по чл. 317, ал. 2 ;
3. план за преобразуване;
4. други необходими документи.

(2) Искането по ал. 1 се подава не по-късно от 3 месеца от датата на решението на общото събрание на акционерите за преобразуване на дружеството.

(3) Новосъздадените в резултат на преобразуването дружества се лицензират по реда на чл. 122а - 122г .

(4) (Доп. - ДВ, бр. 112 от 2003 г.) Когато в резултат на преобразуването на дружествата е необходимо издаване на разрешение за управление на фондове за

допълнително социално осигуряване, се прилагат съответно разпоредбите на чл. 145 , чл. 218 и 269 .

(5) В случаите по ал. 3 и 4 документите за лицензиране и за получаване на разрешение за управление на фонд се подават едновременно с искането за получаване на разрешение за преобразуване.

Ред за издаване на разрешение за преобразуване на дружество за допълнително социално осигуряване

Чл. 322. (1) В двумесечен срок от получаване на искането по чл. 321, ал. 1 заместник-председателят на комисията внася в комисията предложение за даване или за отказ за даване на разрешение за преобразуване и предложения за издаване на лицензии в случаите по чл. 321, ал. 3 .

(2) Ако заместник-председателят на комисията е поискал допълнителни сведения и документи или е дал указания за отстраняване на несъответствия със закона, срокът по ал. 1 може да се продължи с един месец.

(3) В едномесечен срок от внасянето на предложението по ал. 1 комисията се произнася с мотивирано решение за даване или за отказ за даване на разрешение за преобразуване.

(4) Комисията отказва да издаде разрешение за преобразуване, когато:

1. липсва някой от изискваните документи или има нередности в тях;
2. не са изпълнени изискванията на този кодекс и на актовете по прилагането му.

(5) Едновременно с разрешението по ал. 3 комисията издава лицензии на новообразуваните дружества.

(6) В едноседмичен срок от издаване на разрешението по ал. 3 заместник-председателят на комисията:

1. издава разрешение за управление на новообразуваните фондове за допълнително социално осигуряване;
2. отнема издадените разрешения на прекратяващите се фондове.

(7) Дружеството за допълнително социално осигуряване е длъжно да спазва плана за преобразуване и не може да внася промени в него.

Ред за издаване на разрешение за преобразуване на фонд за допълнително социално осигуряване

Чл. 323. (1) Преобразуване на фонд за допълнително социално осигуряване при условията на чл. 320, ал. 4 се извършва с разрешение на заместник- председателя на комисията.

(2) За получаване на разрешение по ал. 1 дружеството след решение на компетентните му органи подава искане до заместник-председателя на комисията, към което прилага план за преобразуване на фонда, разрешение от Комисията за защита на конкуренцията и други

необходими документи.

(3) Заместник-председателят на комисията се произнася в едномесечен срок от подаване на искането по ал. 2, а когато са поискани допълнителни сведения и документи - в едномесечен срок от получаването им.

Прекратяване на дружество за допълнително социално осигуряване

Чл. 324. Дружество за допълнително социално осигуряване се прекратява:

1. доброволно - с решение на общото събрание на акционерите;

2. принудително - с отнемане на пенсионната лицензия или на лицензията за допълнително доброволно осигуряване за безработица и/или професионална квалификация;

3. при обявяване в несъстоятелност.

Прекратяване на дружество за допълнително социално осигуряване с решение на общото събрание

Чл. 325. (1) При условията на чл. 324, т. 1 дружество за допълнително социално осигуряване се прекратява чрез ликвидация, а управляваните от него фондове за допълнително социално осигуряване - чрез вливане в съответни фондове, управлявани от други дружества за допълнително социално осигуряване.

(2) При прекратяване по реда на ал. 1 формираните пенсионни резерви запазват предназначението си, не могат да се разделят и се вливат в резерви със същото предназначение в други пенсионноосигурителни дружества.

Условия за доброволно прекратяване

Чл. 326. (1) Доброволно прекратяване на дружества за допълнително социално осигуряване се извършва с предварително разрешение на комисията при следните условия:

1. доказана платежоспособност;

2. запазване правата на осигурените лица и на пенсионерите.

(2) При взето решение на общото събрание на акционерите за прекратяване дружеството уведомява заместник-председателя на комисията в 7-дневен срок от датата на решението.

Разрешение за доброволно прекратяване

Чл. 327. (1) За получаване на разрешение за прекратяване дружеството за допълнително социално осигуряване подава искане до комисията, към което прилага:

1. решение на общото събрание;

2. разрешение от Комисията за защита на конкуренцията;

3. план за ликвидация;

4. други необходими документи.

(2) Планът за ликвидация на дружества за допълнително социално осигуряване

задължително трябва да съдържа и приложение, в което се уреждат условията, редът и начинът за вливане на пенсионните резерви и за прехвърляне на средствата по индивидуалните партии на осигурените лица и гаранциите за пенсионерите.

(3) Искането по ал. 1 се подава не по-късно от два месеца от датата на решението на общото събрание на акционерите за прекратяване на дружеството.

Ред за издаване на разрешение

Чл. 328. (1) В двумесечен срок от получаване на искането заместник-председателят на комисията внася в комисията предложение за даване или за отказ за даване на разрешение за доброволно прекратяване.

(2) Ако заместник-председателят на комисията е поискал допълнителни сведения или документи, срокът по ал. 1 може да се продължи с един месец.

(3) В едномесечен срок от внасянето на предложението по ал. 1 комисията се произнася с мотивирано решение за даване или за отказ за даване на разрешение за доброволно прекратяване на дружеството.

(4) Комисията отказва да издаде разрешение, когато:

1. липсва някой от изискваните документи или има нередности в тях;
2. не са изпълнени изискванията на този кодекс и на актовете по прилагането му.

(5) Едновременно с разрешението комисията отнема лицензията на дружеството.

(6) В едноседмичен срок от издаването на решението по ал. 3 заместник-председателят на комисията отнема разрешенията за управление на фондовете.

Съдебно производство

Чл. 329. Дружеството за допълнително социално осигуряване депозира необходимите документи в окръжния съд по неговото седалище незабавно след получаване на решенията по чл. 328, ал. 3 и 6 за прекратяване на дружеството, за образуване на производство по ликвидация и за заличаване на управляваните от него фондове, като представя и заверени преписи от решенията.

Месечни отчети

Чл. 330. Ликвидаторът информира заместник-председателя на комисията за хода на производството и представя финансов отчет и отчет за дейността си пред него ежемесечно не по-късно от 15-о число на всеки месец.

Принудително прекратяване

Чл. 331. (1) За всяко дружество за допълнително социално осигуряване, на което е отнета лицензията за извършване на дейност по допълнително социално осигуряване на основание чл. 122е, ал. 1, т. 2 и 6 и ал. 2, се образува производство за принудително прекратяване.

(2) След отнемането на лицензията комисията назначава квестор до назначаване на ликвидатор.

(3) Производството се образува от окръжния съд по седалището на дружеството по искане на комисията. В искането се посочва само основанието за отнемане на лицензията,

като към него се прилага заверен препис от решението за отнемане на лицензията.

(4) Ако искането отговаря на изискванията на ал. 1, съдът образува производство за ликвидация на дружеството за допълнително социално осигуряване и назначава ликвидатор.

(5) В 3-месечен срок от назначаването му ликвидаторът изготвя и представя на заместник-председателя на комисията план за ликвидация с приложението по чл. 327, ал. 2 и сключва договори с други дружества за допълнително социално осигуряване за:

1. вливане в управлявани от тях фондове на съответните фондове на прекратяващото се дружество;

2. прехвърляне на средствата по индивидуалните партии на осигурените лица и на пенсионерите в съответни фондове, управлявани от дружества за допълнително социално осигуряване, при условия и по ред, определени с наредба на комисията.

(6) В едномесечен срок от получаването на плана за ликвидация заместник-председателят на комисията се произнася с решение, с което одобрява условията, реда и начина за удовлетворяване на осигурените лица и пенсионерите, предвидени в него и в приложението, или императивно определя други.

(7) При отнемане на разрешение за управление на фонд за допълнително социално осигуряване се прилагат съответно ал. 2 - 6.

Запазване предназначението на пенсионните резерви

Чл. 332. При прекратяване на пенсионноосигурително дружество по реда на чл. 331 формираните пенсионни резерви запазват предназначението си и се вливат в резерви със същото предназначение в съответните пенсионноосигурителни дружества съобразно плана и договорите по чл. 331, ал. 5 .

Несъстоятелност на дружество за допълнително социално осигуряване

Чл. 333. (1) Производство по несъстоятелност на дружество за допълнително социално осигуряване се открива, когато е отнета лицензията му за извършване на дейност по допълнително социално осигуряване на основание чл. 122е, ал. 1, т. 5 .

(2) Дружество за допълнително социално осигуряване е неплатежоспособно, когато:

1. повече от 7 работни дни не изпълнява свое изискуемо парично задължение, или

2. общата стойност на задълженията му надвишава общата стойност на неговите активи.

(3) Само комисията може да иска от съда откриване на производство по несъстоятелност на дружество за допълнително социално осигуряване.

(4) В искането на комисията се посочва основанието, въз основа на което е отнета лицензията. Към него се прилага заверен препис от решението за отнемане на лицензията.

(5) В производството по несъстоятелност на дружество за допълнително социално осигуряване не може да се предлага план за оздравяване.

(6) Комисията назначава квестор до назначаване на синдик от съда.

Производство по несъстоятелност

Чл. 334. (1) Съдът образува делото в деня на получаване искането на комисията по чл. 333, ал. 3 и насрочва заседание не по-късно от 10 дни от образуването му.

(2) Съдът разглежда искането с участието на прокурор в заседание при закрити врата с призоваване на комисията и дружеството за допълнително социално осигуряване.

(3) Съдът с решението си:

1. обявява неплатежеспособността на дружеството и определя началната й дата;

2. открива производство по несъстоятелност;

3. обявява дружеството за допълнително социално осигуряване в несъстоятелност;

4. прекратява правомощията на органите на дружеството;

5. постановява обща възбрана и заповед;

6. лишава дружеството от правото да управлява и да се разпорежда с имуществото, включено в масата на несъстоятелността;

7. постановява започване на осребряване на имуществото, включено в масата на несъстоятелността, и разпределение на осребреното имущество;

8. назначава синдик.

Ограничения за синдика

Чл. 335. Синдик на дружество за допълнително социално осигуряване не може да бъде лице, което е временен синдик или синдик на друг търговец. Това обстоятелство се установява с декларация, подадена от синдика при назначаването му от съда.

Задължения на синдика

Чл. 336. (1) В тримесечен срок от назначаването му синдикът изготвя и представя на заместник-председателя на комисията план за:

1. вливане на фондове за допълнително социално осигуряване на дружеството в несъстоятелност към съответни фондове, управлявани от други дружества за допълнително социално осигуряване;

2. прехвърляне на средствата по индивидуалните партии на осигурените лица и пенсионерите от фондовете, управлявани от дружеството в несъстоятелност, в други съответни фондове за допълнително социално осигуряване при условия и по ред, определени с наредба на комисията.

(2) В едномесечен срок от получаването на плана на синдика заместник-председателят на комисията се произнася с решение, с което одобрява условията, реда и начина за удовлетворяване на осигурените лица и пенсионерите, предвидени в него, или императивно определя други.

(3) При несъстоятелност на пенсионноосигурително дружество формираните пенсионни резерви запазват предназначението си и се вливат в резерви със същото предназначение в съответните пенсионноосигурителни дружества съобразно плана по ал. 1.

(4) Синдикът представя на съда и на заместник-председателя на комисията всеки месец до 20-о число, а при поискване - незабавно, отчет за своята дейност. Заместник-председателят на комисията може да извършва проверки на място за верността на отчетите.

Контрол върху действията на синдика

Чл. 337. (1) Заместник-председателят на комисията има право да контролира действията на синдика по управлението на имуществото на дружеството за допълнително социално осигуряване и да проверява търговските книги и съдържанието на касата.

(2) При установяване на нарушения заместник-председателят на комисията може да отправя предложения до съда за освобождаване на синдика и за назначаване на нов синдик.

Продажба на дружеството като предприятие

Чл. 338. (1) По искане на синдика или на комисията съдът може да разреши продажбата на дружество за допълнително социално осигуряване като предприятие.

(2) Съдът може да разреши извършване на сделката по ал. 1 само след получаване на положително писмено становище от комисията. Комисията се произнася в 30-дневен срок от постъпването на искането на съда.

(3) Съдът проверява дали сделката не противоречи на закона и дали не уврежда интересите на осигурените в управляваните фондове лица и на пенсионерите.

(4) Прехвърляне на собственост преди окончателното плащане на цената не се допуска.

(5) Предприятието на дружество за допълнително социално осигуряване в несъстоятелност може да бъде продадено само на друго лицензирано дружество за допълнително социално осигуряване.

(6) Сделката е допустима и когато акционерното дружество се учредява с тази цел, ако получи от комисията лицензия за извършване на дейност по допълнително социално осигуряване. В този случай съдът одобрява сделката след издаване на лицензията.

(7) Ако дружеството по ал. 6 отговаря на изискванията, комисията издава лицензия, която дава право за осъществяване на дейност по допълнително социално осигуряване. Лицензията се издава само ако заявителят разполага с капитал, който би му позволил да извършва дейност по допълнително социално осигуряване съгласно установените изисквания, след като е удовлетворил вземанията на кредиторите при условията на сделката.

(8) Купувачът отговаря само за задълженията, които е поел по одобрените от съда условия на сделката. Останалите вземания и неупражнените права се погасяват.

(9) Съдът прекратява производството по несъстоятелност след извършване на сделката.

(10) Актовете на съда по ал. 1 - 9 не подлежат на обжалване.

Приключване на производството по несъстоятелност

Чл. 339. (1) Производството по несъстоятелност приключва с решение на съда, когато имуществото на дружеството за допълнително социално осигуряване е разпределено.

(2) С решението си по ал. 1 съдът постановява заличаване на дружеството от търговския регистър.

Права на осигурените лица, пенсионерите и осигурителите при преобразуване и прекратяване

Чл. 340. (1) При преобразуване или прекратяване на дружество за допълнително социално осигуряване или на фонд за допълнително социално осигуряване дружеството, в чийто фонд е прехвърлена индивидуалната партида на осигуреното лице, задължително го уведомява за прехвърлянето и за правата му в едномесечен срок от прехвърлянето.

(2) По реда на ал. 1 за прехвърлянето се уведомяват и пенсионерите, и осигурителите, когато правят вноски за своя сметка.

(3) В случаите по ал. 1 в едномесечен срок от уведомяването осигурените лица имат право:

1. да прехвърлят средствата по индивидуалната си партида в друг фонд от същия вид - при допълнително задължително пенсионно осигуряване;

2. да прехвърлят средствата по индивидуалната си партида в друг доброволен фонд за допълнително социално осигуряване или еднократно да изтеглят натрупаните средства по индивидуалната си партида от лични вноски - при допълнително доброволно социално осигуряване.

(4) В случаите по ал. 1 в едномесечен срок от уведомяването осигурителите имат право да прехвърлят средствата по партидата си в друг доброволен фонд за безработица или за професионална квалификация.

(5) За лицата, които не са упражнили правата си по ал. 3 в определения срок, се счита, че са потвърдили мълчаливо участието си във фонда за допълнително социално осигуряване, в който е прехвърлена индивидуалната партида в резултат на преобразуването или прекратяването.

(6) В случаите по ал. 3 не се прилагат ограниченията за прехвърляне.

Приложимост на Търговския закон

Чл. 341. Доколкото в тази глава няма особени разпоредби, за преобразуването, прекратяването и несъстоятелността на дружества за допълнително социално осигуряване се прилагат съответно разпоредбите на Търговския закон.

Архивиране

Чл. 342. (1) При преобразуване на дружество или фонд за допълнително социално осигуряване управителният орган отговаря за предаването на служебната документация на

дружеството и управляваните от него фондове и техните описи на дружеството правопреемник в 6-месечен срок от извършване на преобразуването.

(2) При ликвидация на дружество за допълнително социално осигуряване на съответния държавен архив се предават по установения ред в 6-месечен срок от датата на ликвидацията документите, които подлежат на постоянно съхраняване, както и:

1. протоколите и решенията на органите на управление;
2. досиетата на осигурени лица, пенсионери, осигурителни посредници и служители на дружеството;
3. договорите по чл. 123 , 123б и 123в ;
4. банкова, касова и счетоводна документация.

Определяне на изисквания

Чл. 343. Комисията определя с наредба изискванията към съдържанието на:

1. плана за преобразуване на дружество за допълнително социално осигуряване и на фонд за допълнително социално осигуряване;
2. приложението към плана за ликвидация на дружество за допълнително социално осигуряване;
3. плана на синдика при несъстоятелност на дружество за допълнително социално осигуряване;
4. документите по чл. 321, ал. 1, т. 4 , чл. 323, ал. 2 и чл. 327, ал. 1, т. 4 .

ЧАСТ ТРЕТА

(Нова - ДВ, бр. 67 от 2003 г.)

ПРИНУДИТЕЛНИ АДМИНИСТРАТИВНИ МЕРКИ И
АДМИНИСТРАТИВНО НАКАЗАТЕЛНА

ОТГОВОРНОСТ

Глава тридесет и девета

ПРИНУДИТЕЛНИ АДМИНИСТРАТИВНИ МЕРКИ

Видове

Чл. 344. (1) За предотвратяване и преустановяване на нарушения на част втора на този кодекс и на актовете по прилагането му, за предотвратяване и отстраняване на вредните последици от тях, както и когато се възпрепятства упражняването на контролна дейност, представят се неверни и заблуждаващи данни или са застрашени интересите на осигурените лица или на пенсионерите, заместник-председателят на комисията може да прилага следните принудителни административни мерки:

1. да дава задължителни предписания за предприемане на конкретни мерки в определен от него срок;

2. да дава задължителни предписания за необходими промени в правилниците на фондовете за допълнително социално осигуряване;

3. да забрани сключването на нови осигурителни договори за определен период;

4. да свика общото събрание на акционерите или да насрочи заседание на управителния и надзорния съвет (съвета на директорите) за вземане на решение за мерките, които трябва да бъдат предприети;

5. да задължи писмено пенсионноосигурителното дружество да увеличи капитала си в определен срок;

6. да забрани временно изплащането на дивиденди;

7. да забрани временно на акционер да упражнява правото си на глас, ако са нарушени изискванията на чл. 121ж, ал. 1 и 2 ;

8. да нареди писмено на акционер да прехвърли притежаваните от него акции в определен срок, ако са нарушени изискванията на чл. 121ж, ал. 1 и 2 ;

9. да задължи дружеството за допълнително социално осигуряване да прекрати договорните си отношения с банка-попечител, с инвестиционен посредник или с осигурителен посредник, ако те не отговарят на предвидените в кодекса изисквания;

10. да спре изпълнението на решение или нареждане на управителните органи на дружеството за допълнително социално осигуряване, което се отнася до дейността по допълнително социално осигуряване, ако с него се нарушават изискванията на нормативните актове по допълнително социално осигуряване;

11. да спре използването и разпространението на документи, които не са утвърдени по съответния ред;

12. да спре разпространението на реклами и информационни материали, както и провеждането на лотарии, ако те не отговарят на изискванията на чл. 123и ;

13. да назначи външен одитор за сметка на дружеството за допълнително социално осигуряване;

14. да отнеме разрешение за управление на фонд за допълнително социално осигуряване;

15. (нова - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) да забрани или ограничи дейност на пенсионноосигурителното дружество;

16. (нова - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) да забрани на пенсионноосигурителното дружество да приема и управлява средства по съответна професионална схема;

17. (нова - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) да забрани или ограничи дейността на

пенсионноосигурителното дружество в чужбина.

(2) Комисията по предложение на заместник-председателя на комисията може да прилага следните принудителни административни мерки:

1. да назначи квестор в случаите, предвидени в този кодекс;

2. да разпреди писмено освобождаването на едно или повече лица, оправомощени да управляват и представляват дружество за допълнително социално осигуряване;

3. да отнеме лицензия за допълнително социално осигуряване.

(3) Комисията може да информира обществеността за приложени мерки по ал. 1 и 2 или за дейност, която застрашава интересите на осигурените лица или на пенсионерите.

(4) Мерките по ал. 1 и 2 се прилагат спрямо контролираните лица, техните служители, лица, които изпълняват ръководни функции в дружеството за допълнително социално осигуряване, или лица, упълномощени да сключват осигурителни договори и да приемат заявления за осигуряване, както и лица, притежаващи десет и над десет на сто от капитала на дружеството.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 59 от 2006 г.) При системни нарушения на този кодекс и на актовете по прилагането му от банка-попечител комисията може да предложи на Българската народна банка прилагането на мерки по чл. 103, ал. 2 от Закона за кредитните институции .

(6) (Нова - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Заместник-председателят на комисията може по искане на надзорен орган на държава членка по седалище на чуждестранна институция да забрани на установена на територията на Република България банка-попечител да изпълнява разпореждане на институцията относно депозирани от институцията активи на професионалната схема. В този случай заместник-председателят на комисията уведомява незабавно Българската народна банка.

(7) (Предишна ал. 6 - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) При прилагането на принудителни административни мерки по ал. 1 и 2 не се прилагат разпоредбите на Административнопроцесуалния кодекс относно обясненията и възраженията на заинтересованите лица.

Производство

Чл. 345. (1) Принудителните административни мерки по чл. 344, ал. 1 се прилагат с писмена мотивирана заповед на заместник-председателя на комисията, която се съобщава на заинтересованото лице в седемдневен срок от постановяването му.

(2) Принудителните административни мерки по чл. 344, ал. 2 се прилагат с писмено мотивирано решение на комисията, което се съобщава на заинтересованото лице в седемдневен срок от постановяването му.

Обжалване

Чл. 346. (1) Заповедта по чл. 345, ал. 1 може да се обжалва само по административен ред пред комисията по реда на Административнопроцесуалния кодекс .

(2) Решението по чл. 345, ал. 2 подлежи на незабавно изпълнение и не може да се обжалва по съдебен ред.

Принудителни административни мерки спрямо чуждестранна институция

Чл. 346а. (Нов - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) (1) При неспазване на относимите към професионална схема разпоредби на българското трудово и социално законодателство, включително на тези, свързани с инвестиционната дейност и разкриването на информация, заместник-председателят на комисията може да прилага по отношение на чуждестранна институция, управляваща схемата, следните принудителни административни мерки:

1. да разпорежда писмено да се преустановят и отстранят в определен срок допуснатите нарушения и вредните последици от тях;

2. да забрани на институцията да управлява професионалната схема.

(2) Мерките по ал. 1 се прилагат при наличие на обстоятелствата по чл. 229г, ал. 3 и 4

Глава четиридесета

КВЕСТОР

Квестор

Чл. 347. (1) Квесторът е физическо лице.

(2) Квесторът трябва да отговаря на изискванията на чл. 121д, ал. 2, както и:

1. да не се намира с дружеството за допълнително социално осигуряване или с негов дължник в отношения, които пораждат основателно съмнение за неговото безпристрастие;

2. да не е съпруг, роднина по права или по съребрена линия до шеста степен или по сватовство до трета степен на член на управителен или на контролен орган на дружеството за допълнително социално осигуряване, чиито правомощия са преустановени с акта на назначаване на квестора;

3. да не е невъзстановен в правата си несъстоятелен дължник.

(3) Квесторът декларира писмено пред комисията обстоятелствата по ал. 2. Той е длъжен да уведоми незабавно комисията за промени в тези обстоятелства.

Права и задължения на квестора

Чл. 348. (1) С назначаването на квестор всички правомощия на надзорния и на управителния съвет, съответно на съвета на директорите на дружеството за допълнително социално осигуряване, се преустановяват и се упражняват от квестора, доколкото в акта на назначаването му не са предвидени ограничения.

(2) Действия и сделки, извършени от името и за сметка на дружеството за допълнително социално осигуряване без предварително упълномощаване от квестора, са нищожни.

(3) Квесторът има неограничен достъп до помещенията на дружеството за допълнително социално осигуряване, до счетоводната и друга документация и до неговото имущество.

(4) Служителите на дружеството за допълнително социално осигуряване са длъжни да съдействат на квестора при осъществяване на правомощията му.

(5) Квесторът упражнява правомощията си с грижата на добър стопанин и взема всички необходими мерки за защита на интересите на осигурените лица. Квесторът носи отговорност за умишлено причинените от него вреди.

(6) Квесторите се отчитат за дейността си само пред комисията и при поискване ѝ представят незабавно отчет.

(7) За своята работа квесторът получава възнаграждение, което се определя от комисията и е за сметка на дружеството за допълнително социално осигуряване.

(8) Правомощията на квесторите се прекратяват след назначаването на ликвидатор или синдик.

(9) Комисията може по всяко време да прекрати правомощията на квестор и да назначи на негово място друг.

(10) Комисията може да дава задължителни указания на квестора във връзка с дейността му.

Глава четиридесет и първа

АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНА ОТГОВОРНОСТ

Раздел I

Отговорност за нарушения на разпоредбите на законодателството относно държавното обществено осигуряване

Основания

Чл. 349. (1) (Доп. - ДВ, бр. 112 от 2003 г., бр. 105 от 2005 г., изм., бр. 105 от 2006 г.) Който наруши разпоредбите на част първа от този кодекс или на нормативните актове по прилагането им или не изпълни задължително предписание на контролен орган, се наказва с глоба от 50 до 1000 лв., ако не подлежи на по-тежко наказание.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 105 от 2005 г.).

(3) (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2005 г., доп., бр. 105 от 2006 г.) Който състави документ с невярно съдържание или предостави неверни данни по чл. 5, ал. 4 с цел неоснователно получаване на осигурителни плащания, се наказва с глоба от 500 лв. за всеки отделен случай, ако не подлежи на по-тежко наказание.

(4) При повторно нарушение по ал. 1 и 3 виновното лице се наказва с глоба от 500 до 2000 лв.

Отговорност при неправомерно съхраняване на документи за осигурителен

стаж и доход

Чл. 349а. (Нов - ДВ, бр. 104 от 2005 г., в сила от 27.12.2005 г.) (1) Юридическо лице,

което не предаде в териториалното поделение на Националния осигурителен институт оригиналните документи на прекратени осигурители без правопреемник, въз основа на които се установяват осигурителен стаж и доход, се наказва с имуществена санкция в размер от 500 до 2000 лв.

(2) Физическо лице, което не предаде в териториалното поделение на Националния осигурителен институт оригиналните документи на прекратени осигурители без правопреемник, въз основа на които се установяват осигурителен стаж и доход, се наказва с глоба в размер от 50 до 1000 лв.

Установяване на нарушенията

Чл. 350. (1) (Доп. - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) Нарушенията по чл. 349 и чл. 349а се установяват с актове, съставени от контролните органи на Националния осигурителен институт.

(2) Наказателните постановления се издават от ръководителя на териториалното поделение на Националния осигурителен институт или от упълномощено от него длъжностно лице.

(3) Установяването на нарушенията, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

Раздел II

Отговорност за нарушения на разпоредбите на законодателството относно допълнителното социално осигуряване

Отговорност за нарушения на нормативната уредба

Чл. 351. (1) (Доп. - ДВ, бр. 112 от 2003 г.) Който извърши или допусне извършване на нарушение на разпоредбите на част втора от този кодекс или на нормативните актове по прилагането им, се наказва с глоба от 200 до 10 000 лв., ако не подлежи на по-тежко наказание.

(2) За нарушения по ал. 1 на юридическите лица се налага имуществена санкция от 10 000 до 50 000 лв.

(3) При повторно нарушение по ал. 1 наказанието е глоба от 500 до 20 000 лв., а по ал. 2 - съответно имуществена санкция от 20 000 до 100 000 лв.

(4) Доходите, придобити от неправомерно извършваната дейност, се отнемат в полза на държавата в степента, в която не могат да бъдат възстановени на увредените лица.

Отговорност за неизпълнение на принудителна административна мярка

Чл. 352. (1) Който не изпълни приложена принудителна административна мярка от комисията или от заместник-председателя на комисията, се наказва с глоба от 1000 до 10 000 лв.

(2) За нарушения по ал. 1 на юридическите лица се налага имуществена санкция от 10 000 до 50 000 лв.

Отговорност за дейност без лицензия

Чл. 353. (1) Юридическо лице, което извършва дейност по допълнително социално осигуряване, без да притежава необходимите лицензия и разрешения за управление на

фондове за допълнително социално осигуряване, се наказва с имуществена санкция в размер от 10 000 до 100 000 лв.

(2) Лице, което умишлено създава условия за сключване на осигурителни договори с юридическо лице без лицензия и разрешения за управление на фондове за допълнително социално осигуряване, се наказва с глоба от 1000 до 20 000 лв.

Актове, наказателни постановления и обжалване

Чл. 354. (1) Нарушенията на разпоредбите на част втора на този кодекс се установяват с актове, съставени от упълномощени от заместник-председателя на комисията длъжностни лица.

(2) Наказателните постановления се издават от заместник-председателя на комисията или от упълномощено от него длъжностно лице.

(3) Установяването на нарушенията, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

Раздел III

(Нов - ДВ, бр. 105 от 2005 г.)

Отговорност за неизпълнение на задълженията за деклариране на данни пред Националната агенция за приходите и за внасяне на задължителни осигурителни вноски

Чл. 355. (1) (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) Който наруши разпоредбите на чл. 5, ал. 4, чл. 6, ал. 8, чл. 7, чл. 8, ал. 2, т. 1 и разпоредбите на нормативните актове по прилагането им, се наказва с глоба от 50 до 500 лв., ако не подлежи на по-тежко наказание.

(2) Който състави документ с невярно съдържание или предостави неверни данни по чл. 5, ал. 4 с цел да избегне плащането на задължителни осигурителни вноски, се наказва с глоба от 250 лв. за всеки отделен случай, ако не подлежи на по-тежко наказание.

(3) Длъжностно лице, което разреши изплащането на възнаграждения, без да са внесени дължимите за тях осигурителни вноски, се наказва с глоба в размер на невнесените осигурителни вноски, но не повече от 20 000 лв.

(4) При повторно нарушение по ал. 1 наказанието е глоба от 500 до 2000 лв., а по ал. 2 - глоба от 500 лв. за всеки отделен случай, но не повече от 10 000 лв.

(5) Актовете за установяване на административните нарушения се съставят от органите на Националната агенция за приходите, а наказателните постановления се издават от изпълнителния директор на Националната агенция за приходите или от упълномощено от него длъжностно лице.

(6) Установяването на нарушенията, издаването на наказателните постановления, обжалването и изпълнението им се извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 64 от 2000 г., изм., бр. 1 от 2002 г., бр. 67 от 2003 г.) (1) По смисъла на част първа на този кодекс:

1. "Предприятие" е всяко място, където се полага наемен труд.

2. (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) "Нетно възнаграждение" е възнаграждението, получено след намаляване на изплатеното или начисленото възнаграждение с определените със закон задължителни осигурителни вноски за сметка на лицата и с данъците по Закона за данъците върху доходите на физическите лица.

3. (Нова - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) "Осигурено лице" е физическо лице, което извършва трудова дейност, за която подлежи на задължително осигуряване по чл. 4 , и за което са внесени или дължими осигурителни вноски. Лицето се смята за осигурено и през периодите по чл. 9, ал. 2, т. 1 - 3 . Самоосигуряващите се лица се смятат за осигурени лица за времето, през което са внесли дължимите осигурителни вноски.

4. (Предишна т. 3 - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) Консолидираният бюджет на държавното обществено осигуряване включва бюджетите на фонд "Пенсии", фонд "Общо заболяване и майчинство", фонд "Трудова злополука и професионална болест", фонд "Безработица", фонд "Пенсии, несвързани с трудова дейност" и бюджета на Националния осигурителен институт.

5. (Изм. - ДВ, бр. 112 от 2003 г., предишна т. 4, бр. 105 от 2006 г.) "Регистрирани земеделски производители и тютюнопроизводители" са физическите лица, които произвеждат растителна и/или животинска продукция, предназначена за продажба, и са регистрирани по установения ред.

6. (Предишна т. 5 - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) "Свързани лица" са:

а) лицата, едно от които участва в управлението на другото или на негово дъщерно дружество;

б) лицата, в чийто управителен или контролен орган участва едно и също юридическо или физическо лице, включително когато юридическото лице е представител на юридическо лице;

в) (изм. - ДВ, бр. 104 от 2005 г.) дружество или физическо лице, което притежава повече от 50 на сто от дяловете или акциите, издадени с право на глас в дружеството;

г) лицата, чиято дейност се контролира от трето лице или от негово дъщерно дружество;

д) лицата, които съвместно контролират трето лице или негово дъщерно дружество;

е) съдружниците, включително в дружествата по чл. 357 от Закона за задълженията и договорите.

7. (Предишна т. 6 - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) "Контрол" по смисъла на т. 5 е налице, когато контролиращият:

а) притежава, включително чрез дъщерно дружество или по силата на споразумение с

друго лице, над 50 на сто от броя на гласовете в общото събрание на едно дружество или друго юридическо лице, или

б) може да определя пряко или непряко повече от половината от членовете на управителния орган на едно юридическо лице.

8. (Предидшна т. 7 - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) "Осигурителни вноски в големи размери" са тези, които надхвърлят 3000 лв.

9. (Нова - ДВ, бр. 112 от 2003 г., предишна т. 8, бр. 105 от 2006 г.) "Непреработена растителна и животинска продукция" е всеки първичен продукт, получен от растенията и животните, който се използва в естествен вид, без да е подлаган на технологична обработка и преработка, в резултат на която да са настъпили физико-химични изменения в състава.

(2) По смисъла на част втора на този кодекс:

1. "Пенсионна схема" е конкретен финансов механизъм за определяне на пенсионни задължения и плащания, изчислени чрез статистически (актюерски) методи.

1а. (Нова - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) "Професионална схема" са правила за допълнително доброволно пенсионно осигуряване, уговорени в колективно споразумение или в колективен трудов договор между предприятието осигурител и лицата по чл. 4, ал. 1 и ал. 3, т. 5 и 6.

2. "Статистически (актюерски) методи" са съвкупност от статистически методи и правила, които се прилагат за определяне на очаквания приход от бъдещи вноски и инвестиции, както и за определяне на дължимите суми за изплащане на бъдещите пенсии от пенсионноосигурителното дружество.

2а. (Нова - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) "Колективно споразумение" е всяко споразумение, което е постигнато между субектите по професионална схема и има за предмет уреждането на правата и задълженията по такава схема.

3. "Свързани лица" са:

а) (изм. - ДВ, бр. 17 от 2006 г.) лицата, едното от които контролира другото лице или негово дъщерно дружество;

б) лицата, чиято дейност се контролира от трето лице;

в) лицата, които съвместно контролират трето лице;

г) (изм. - ДВ, бр. 17 от 2006 г.) съпрузите, роднините по права линия без ограничения, роднините по съребрена линия до четвърта степен включително и роднините по сватовство до трета степен включително;

д) (нова - ДВ, бр. 17 от 2006 г.) лицата, едното от които притежава пряко или чрез контролирано лице 20 или повече на сто от капитала или от броя на гласовете в общото

събрание на друго юридическо лице.

4. (Изм. - ДВ, бр. 17 от 2006 г.) "Контрол" е налице, когато едно лице:

а) притежава, включително чрез дъщерно дружество или по силата на споразумение с друго лице, над 50 на сто от броя на гласовете в общото събрание на едно дружество или друго юридическо лице, или

б) може да определя пряко или непряко повече от половината от членовете на управителния или контролния орган на едно юридическо лице, или

в) по силата на закон, устройствен акт или споразумение управлява, представлява и/или определя инвестиционната политика на друго лице, или

г) може по друг начин да упражнява решаващо влияние върху вземането на решения във връзка с дейността на юридическо лице.

5. "Охранителна дейност" е тази търговска дейност, при която се осигурява опазване на физически и юридически лица или на техни имущества от противозаконни посегателства.

6. "Сходна на охранителната дейност" е тази дейност, за която може да се направи основателен извод, че е подобна или покрива охранителна дейност.

7. "Технически лихвен процент" е лихвата, която се прилага при изчисляване размера на пенсиите и на пенсионните резерви.

8. (Отм. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.).

9. "Системни нарушения" са 3 или повече нарушения на този кодекс и на актовете по прилагането му в рамките на една календарна година.

10. "Друг осигурител" е физическо или юридическо лице, което прави осигурителни вноски във фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване в полза на физическо лице, с което не е в трудови или служебни правоотношения или с което няма сключен договор за възлагане на контрол или управление.

11. (Доп. - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) "Осигурено лице" е физическо лице, на чието име и в чиято сметка са внасяни или се внасят осигурителни вноски за допълнителна пенсия във фонд за допълнително пенсионно осигуряване или във фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми при условия и по ред, определени в закон, правилника за устройството и дейността на фонда и осигурителния договор, колективно споразумение или колективен трудов договор.

11а. (Нова - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) "Предприятие осигурител" е осигурител по смисъла на чл. 5 или предприятие, или всяка друга организация, която включва или се състои от едно или повече физически или юридически лица, която действа като работодател, възложител или като самостоятелно заето лице или съчетава тези три качества и която плаща вноски на институция за професионално пенсионно осигуряване, и по отношение на

която е приложимо трудовото и социалното законодателство на друга държава членка.

12. "Пенсионер" е физическо лице, което получава лична или наследствена допълнителна пенсия от фонд за допълнително пенсионно осигуряване.

13. "Допълнителна пенсия" е безсрочно или срочно месечно плащане от фонд за допълнително пенсионно осигуряване на пенсионер, на наследници на осигурено лице или на наследници на пенсионер.

14. (Нова - ДВ, бр. 17 от 2006 г.) "Обезпечени корпоративни облигации" е емисия облигации, за която е предвидено обезпечение в размер не по-малък от 100 на сто от стойността на вземанията по главницата.

15. (Нова - ДВ, бр. 17 от 2006 г.) "Репо сделка" и "Обратна репо сделка" е всяко споразумение, при което се прехвърлят ценни книжа, като се поема ангажимент за обратното им изкупуване (или замяна с ценни книжа със същите характеристики) по определена цена на определена бъдеща дата или на дата, която ще бъде определена от прехвърлителя. Споразумението е репо сделка за страната, продаваща ценните книжа, и обратна репо сделка за страната, която ги купува.

16. (Нова - ДВ, бр. 17 от 2006 г.) "Колективна инвестиционна схема" е предприятие по смисъла на § 1, т. 26 от допълнителните разпоредби на Закона за публичното предлагане на ценни книжа .

17. (Нова - ДВ, бр. 17 от 2006 г.) "Кръстосана сделка" е сделка от две насрещно изпълними поръчки, въведени от един и същ член на регулиран пазар на ценни книжа.

18. (Нова - ДВ, бр. 17 от 2006 г.) "Квалифицирани дългови ценни книжа" са дългови ценни книжа с инвестиционен кредитен рейтинг, присъден от международно призната рейтингова агенция.

19. (Нова - ДВ, бр. 17 от 2006 г.) "Опция" е ценна книга, която изразява правото за закупуване или продажба на определен брой ценни книжа по предварително фиксирана цена до изтичането на определен срок или на определена дата.

20. (Нова - ДВ, бр. 17 от 2006 г.) "Фючърс" е ценна книга, която изразява правото и задължението за закупуване или продажба на определен брой ценни книжа по предварително фиксирана цена на определена дата.

21. (Нова - ДВ, бр. 17 от 2006 г.) "Форуърден валутен договор" е договор за покупко-продажба на определено количество чуждестранна валута на точно определена бъдеща дата по предварително уговорен валутен курс и условия за изпълнение.

22. (Нова - ДВ, бр. 17 от 2006 г.) "Инвестиционен имот" е земя, вещно право върху земя, сграда и/или части от сграда, които се придобиват с цел получаване на приходи от:

а) наем, лизинг, аренда;

б) продажба;

в) увеличаване на стойността чрез застрояване, пристрояване и надстрояване или извършване на подобрения с цел предоставянето на имота за управление.

23. (Нова - ДВ, бр. 17 от 2006 г.) "Лихвена суапова сделка" е договор между две страни за размяна на базиращи се на условна главница лихвени плащания за определен период.

24. (Нова - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) "Държава членка" е държава - членка на Европейския съюз, или друга държава - страна по Споразумението за Европейско икономическо пространство.

25. (Нова - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) "Чуждестранна институция" е всяка организация в държава членка независимо от правната ѝ форма, която:

а) е създадена отделно от работодателя;

б) осъществява дейности, пряко свързани с пенсионното осигуряване;

в) работи на капиталовопокривен принцип, и

г) предоставя пенсионни обезщетения, свързани с професионална дейност на базата на споразумение или договор, подписани индивидуално или колективно:

аа) между работодателя (работодателите) и работника (работниците) или съответните техни представители;

бб) със самостоятелно заети лица съгласно законодателството на държавата членка по седалището на чуждестранната институция и в съответствие с българското законодателство.

26. (Нова - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) "Държава членка по седалище на чуждестранната институция" е държавата членка, в която е регистрирана институцията и се намира главното ѝ управление или в която се намира главното управление на институцията в случаите, когато тя не е регистрирана.

27. (Нова - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) "Приемаща държава членка" е държавата членка, чието съответно социално и трудово законодателство в областта на системите на професионално осигуряване се прилага в отношенията между предприятието осигурител и осигурените лица.

28. (Нова - ДВ, бр. 56 от 2006 г.) "Биометрични рискове" са рисковете, свързани със смърт или преживяване, а за професионални схеми в чужбина - и с риска инвалидност.

(3) По смисъла на част трета на този кодекс:

1. "Повторно нарушение" е нарушението, извършено в срок до една година от влизането в сила на наказателното постановление, с което нарушителят е наказан за нарушение от същия вид.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. (1) Лицата, чиито трудови правоотношения са прекратени до 31 декември 1999 г. и са придобили право на пенсия по отменения Закон за пенсиите , могат до 30 юни 2000 г. да се пенсионират при условията на отменения закон, ако това е по-благоприятно за тях.

(2) Паричните обезщетения за лицата, заварени в отпуск за временна неработоспособност или за бременност и раждане към 1 януари 2000 г., се изплащат в размерите и сроковете по отменения дял III от Кодекса на труда от 1951 г., ако това е по-благоприятно за тях.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2002 г.) При изчисляване на паричните обезщетения за временна неработоспособност или за бременност и раждане на лицата, осигурени по чл. 4, ал. 1, т. 4 , се взема предвид възнаграждението, получавано за съответната длъжност до 31 декември 1999 г. включително.

§ 3. (1) (Предишен текст на § 3 - ДВ, бр. 64 от 2000 г.) До 31 декември 2003 г. включително лицата по чл. 6 и 7 от отменения Закон за пенсиите могат да се пенсионират при условията на разпоредбите на тези членове.

(2) (Нова - ДВ, бр. 64 от 2000 г.) Офицерите и сержантите по чл. 7 от отменения Закон за пенсиите, чиито звания се премахват и които придобиват статут на държавни служители - граждански лица, съгласно § 89, ал. 1 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за Министерството на вътрешните работи (ДВ, бр. 29 от 2000 г.), могат да се пенсионират при условията и в срока по ал. 1. При пенсиониране стажът на тези лица се зачита като стаж, положен на офицерски и сержантски длъжности.

(3) (Нова - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) Офицерите и сержантите от Министерството на вътрешните работи, които до 31 декември 2003 г. включително имат необходимия осигурителен стаж за придобиване право на пенсия по чл. 7 от отменения Закон за пенсиите, могат да се пенсионират по условията на този член до 31 декември 2005 г. Пенсията се отпуска от датата на уволнението при спазване разпоредбата на чл. 94.

§ 4. (1) (Изм. - ДВ, бр. 64 от 2000 г., бр. 33 от 2008 г.) До 31 декември 2010 г. включително лицата, които са работили 10 години при условията на първа категория труд или 15 години при условията на втора категория труд, могат да се пенсионират, ако отговарят на изискванията за сбор от осигурителен стаж и възраст по чл. 68 , но не по-рано от 47 години за жените и 52 години за мъжете при първа категория труд и 52 години за жените и 57 години за мъжете при втора категория труд.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 64 от 2000 г., бр. 33 от 2008 г.) До 31 декември 2010 г. включително лицата, които имат 10 години осигурителен стаж, положен при условията на чл. 104, ал. 3 , могат да се пенсионират преди навършване на възрастта по чл. 68 , при условие че имат сбор от възрастта и осигурителен стаж 90 и 52-годишна възраст за мъжете и 47-годишна възраст за жените.

(3) (Нова - ДВ, бр. 64 от 2000 г., изм., бр. 38 от 2005 г., в сила от 1.01.2005 г., бр. 33 от 2008 г.) До 31 декември 2014 г. включително, ако трудовият договор на лицата, които работят при условията на чл. 104, ал. 3 , бъде прекратен на основание чл. 328, ал. 1, т. 1 и 2 от Кодекса на труда, могат да се пенсионират не по-рано от навършване на 45-годишна възраст, ако отговарят на условията по ал. 2.

(4) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 64 от 2000 г., изм., бр. 1 от 2002 г.) В случай, че лицата по ал. 1, 2 и 3 са упражнили правата си, набраните средства в професионалния пенсионен фонд се прехвърлят във фонд "Пенсии" на държавното обществено осигуряване.

(5) (Нова - ДВ, бр. 38 от 2005 г.) До 31 декември 2006 г. лицата, които имат най-малко 10 години осигурителен стаж при условията на чл. 104, ал. 3 и на които е отпусната пенсия за трудова злополука или професионална болест за намалена работоспособност над 70,99 на сто във връзка с извършваната работа при тези условия, придобиват право на пенсия за осигурителен стаж и възраст при навършване на 45-годишна възраст.

§ 5. (1) (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) До 31 декември 2009 г. включително учителите придобиват право на пенсия за осигурителен стаж и за възраст при учителски осигурителен стаж 30 години за мъжете и 25 години за жените и 3 години по-рано от възрастта по чл. 68, ал. 1 и 2 .

(2) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2002 г., бр. 67 от 2003 г., бр. 112 от 2004 г.) На лицата по ал. 1 се изплаща срочна пенсия за ранно пенсиониране от Учителския пенсионен фонд в размер, определен по реда на чл. 70 и намален с 0,2 на сто за всеки месец, недостигащ на лицето до навършване на възрастта му по чл. 68, ал. 1 и 2 .

(3) (Изм. - ДВ, бр. 64 от 2000 г., бр. 112 от 2004 г.) На учителите, които са придобили право на пенсия при условията на ал. 1 и се пенсионира при условията на чл. 68, ал. 1 - 3 , се изплащат пенсии за осигурителен стаж и възраст от фонд "Пенсии" и добавка от учителския пенсионен фонд в размер 0,2 на сто от пенсията за всеки месец, за който има осигурителна вноска във фонда след навършване на възрастта по ал. 1.

(4) (Нова - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) На учителите, които имат учителски осигурителен стаж 30 години за мъжете и 25 години за жените и се пенсионира след навършване на възрастта по чл. 68, ал. 1 и 2 , се изплаща пенсия в пълен размер от Учителския пенсионен фонд до изпълнение на условията за придобиване право на пенсия по чл. 68, ал. 1 - 3 , но не по-късно от навършване на 65-годишна възраст. След изпълнение на условията по чл. 68, ал. 1 - 3 или навършване на 65-годишна възраст пенсията се изплаща за сметка на фонд "Пенсии".

(5) (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 67 от 2003 г.) Осигурителната вноска за Учителския пенсионен фонд се определя ежегодно със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване.

§ 5а. (Нов - ДВ, бр. 64 от 2000 г., в сила от 1.08.2000 г., изм., бр. 1 от 2002 г., бр. 112 от 2003 г., бр. 104 от 2005 г.) До 31 декември 2006 г. осигурителните вноски за регистрираните земеделски производители и тютюнопроизводители, които упражняват само земеделска дейност, са върху осигурителен доход, който не е по-малък от 25 на сто от минималния месечен размер на осигурителния доход.

§ 6. (Доп. - ДВ, бр. 64 от 2000 г., бр. 1 от 2002 г., изм., бр. 112 от 2003 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 112 от 2004 г., бр. 105 от 2006 г.) Максималният размер на получаваните една или повече пенсии, отпуснати до 31 декември 2009 г., без добавките към тях, се определя смятано от 1 юли на всяка календарна година в размер на 35 на сто от максималния осигурителен доход за предходната календарна година, определен със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване.

(2) Добавката по чл. 84 се изчислява от ограничения по ал. 1 размер.

(3) Алинеи 1 и 2 не се прилагат за лицата, които са били президент и вицепрезидент на Република България, председател на Народното събрание, министър-председател или съдия в Конституционния съд.

(4) Отпуснатите пенсии за особени заслуги се изплащат за всяка календарна година в размера, определен по ал. 1.

(5) Алинеи 1 и 2 не се прилагат за военноинвалиди при навършване на възрастта по чл. 68 .

§ 7. (1) Пенсиите, отпуснати до 31 декември 1999 г. включително, се преизчисляват съгласно разпоредбите на този кодекс, без да се променя индивидуалният коефициент.

(2) Преизчисляването се извършва, ако това е по-благоприятно за пенсионера.

(3) (Нова - ДВ, бр. 35 от 2001 г.) Индивидуалният коефициент на лицата, чиито пенсии са отпуснати по отменения Закон за пенсиите и включват осигурителен доход за периода след 31 декември 1996 г., се преизчислява еднократно, като средномесечният осигурителен доход на лицето за периода след 31 декември 1996 г. се отнесе към средномесечния осигурителен доход за страната за същия период.

(4) (Нова - ДВ, бр. 35 от 2001 г.) Пенсиите на лицата по ал. 3 се преизчисляват служебно от 1 юли 2001 г. по чл. 70, ал. 1 на този кодекс.

§ 8. Пенсиите и добавките към тях, получавани към 31 декември 1999 г., отпуснати по отменени закони, продължават да се получават.

§ 9. (Изм. - ДВ, бр. 102 от 2005 г.) (1) Времето, което се зачита за трудов стаж и за трудов стаж при пенсиониране, положен до 31 декември 1999 г. съгласно действащите дотогава разпоредби, се признава за осигурителен стаж по този кодекс.

(2) За осигурителен стаж при пенсиониране се зачита времето на обучение на лицата, завършили висше или полувисше образование, ако внесат за своя сметка осигурителни вноски, изчислени върху минималния осигурителен доход за самоосигуряващите се лица, определен със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване към датата на внасянето на вноските. Осигурителният стаж се зачита за времето, за което са внесени вноските, но не за повече от срока на обучение, предвиден по учебния план за завършената специалност.

(3) За осигурителен стаж при пенсиониране се зачита и времето, за което лицата са навършили възрастта по чл. 68, ал. 1 и 2 , но на които не им достигат до 5 години осигурителен стаж за придобиване право на пенсия и са внесени осигурителни вноски, изчислени върху минималния осигурителен доход за самоосигуряващите се лица, определен със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване към датата на внасянето на вноските, ако това време не се зачита за осигурителен стаж на друго основание по този кодекс.

(4) Внасянето на осигурителните вноски по ал. 3 може да се извърши:

1. по банков път;

2. (изм. - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) чрез ежемесечни удръжки от отпускната пенсия, определени в план за разсрочено плащане, утвърден от длъжностното лице в териториалното поделение на Националния осигурителен институт, на което е възложено ръководството по пенсионното осигуряване; периодите за разсрочено плащане са:

а) до 5 години - ако недостигащият осигурителен стаж е до 3 години;

б) до 8 години - ако недостигащият осигурителен стаж е от 3 до 5 години.

(5) За придобит осигурителен стаж по реда на ал. 3 правото на пенсия възниква от датата на внасянето на осигурителните вноски или от датата на утвърждаване на плана за разсроченото им плащане.

(6) При смърт на лицето преди погасяване на осигурителните вноски, дължими по реда на ал. 4, т. 2, те не се събират от наследниците му. При отпускане на наследствена пенсия за осигурителен стаж се зачита само времето, за което са внесени осигурителни вноски по утвърдения план за разсрочено плащане.

(7) Правото по ал. 2 и 3 може да бъде упражнено в срок до 31 декември 2015 г.

(8) (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) Когато са внесени осигурителни вноски по ал. 2 за периоди на обучение, лицето има право да внесе осигурителни вноски по ал. 3 за разликата до 5 години.

(9) Осигурителните вноски по ал. 2 и 3 са в размера, определен за фонд "Пенсии".

§ 9а. (Нов - ДВ, бр. 104 от 2005 г.) Разпоредбата на чл. 20, ал. 2, т. 9 се прилага за 2006 г.

§ 10. (Отм. - ДВ, бр. 1 от 2002 г.).

§ 10а. (Нов - ДВ, бр. 45 от 2002 г.) Членове 117а и 118а се прилагат и по висящи спорове пред ръководителя на териториалното поделение на Националния осигурителен институт и пред съдилищата. Искането за спиране на изпълнението от задължените лица може да се направи в 14-дневен срок от влизане в сила на измененията в кодекса, приети на 23 април 2002 г.

§ 11. (Отм. - ДВ, бр. 1 от 2002 г.).

§ 11а. (Нов - ДВ, бр. 112 от 2003 г., доп., бр. 112 от 2004 г.) Лицата по чл. 4, ал. 1, т. 4, с изключение на тези по чл. 127, ал. 5, направили преди 1 януари 2003 г. избор на универсален пенсионен фонд, участват от 1 януари 2004 г. в съответно избора от тях фонд. За тези лица срокът по чл. 171, ал. 1 започва да тече от 1 януари 2004 г.

§ 11б. (Нов - ДВ, бр. 103 от 2005 г.) (1) Наредбата по чл. 122и, ал. 2, т. 5 и ал. 3 се приема в срок една година от влизането в сила на Кодекса за застраховането. Първият изпит за придобиване на актьорска правоспособност се провежда в срок 6 месеца от влизането в сила на наредбата.

(2) В срок три години от влизането в сила на Кодекса за застраховането пенсионноосигурителните дружества са длъжни да сключат договори за актьорско обслужване с лица с призната правоспособност на отговорен актьор.

(3) До изтичането на срока по ал. 2 лицата, които са получили лиценз за актьор по реда на Наредба № 14 от 2004 г. за реда и начина за лицензиране на актьори на

пенсионноосигурителни дружества и на управляваните от тях фондове за допълнително пенсионно осигуряване (ДВ, бр. 46 от 2004 г.), могат да изпълняват задълженията на отговорен актюер при извършване на актюерското обслужване на пенсионноосигурителни дружества и на управляваните от тях фондове за допълнително пенсионно осигуряване, както и да бъдат избирани за отговорни актюери на пенсионноосигурителни дружества и на управляваните от тях фондове за допълнително пенсионно осигуряване.

§ 11в. (Нов - ДВ, бр. 100 от 2007 г.) (1) В срок до 30 септември 2012 г. Комисията за финансов надзор приема доклад за прилагането на чл. 246, ал. 3, който съдържа заключенията относно отчитането на пола като актюерски фактор при изчисляването на пожизнените пенсии, като се вземат предвид най-новите актюерски данни и статистическа информация, както и докладът на Европейската комисия за прилагането на чл. 5 от Директива 2004/113/ЕО на Съвета относно прилагане на принципа на равното третиране на мъжете и жените по отношение на достъпа до стоки и услуги и предоставянето на стоки и услуги.

(2) Докладът по ал. 1 се предоставя на министъра на труда и социалната политика за целите на уведомяването на Европейската комисия.

§ 12. Този кодекс отменя:

1. Дял III от Кодекса на труда от 1951 г. (обн., Изв., бр. 91 от 1951 г.; попр., бр. 93 от 1951 г.; изм. и доп., бр. 91 и 92 от 1957 г.; ДВ, бр. 24, 36 и 92 от 1963 г., бр. 1, 61, 90 и 99 от 1965 г., бр. 15 от 1968 г.; попр., бр. 33 от 1968 г.; изм. и доп., бр. 68 от 1970 г., бр. 53 и 81 от 1973 г., бр. 27 от 1975 г., бр. 63 от 1976 г., бр. 32 от 1977 г., бр. 57 от 1981 г., бр. 44 от 1984 г., бр. 26 и 27 от 1986 г., бр. 46 от 1989 г., бр. 52 и 100 от 1992 г., бр. 104 от 1995 г., бр. 28 от 1996 г. и бр. 155 от 1998 г.).

2. Закона за пенсиите (обн., Изв., бр. 91 от 1957 г.; попр., бр. 92 от 1957 г.; изм. и доп., бр. 104 от 1959 г., бр. 51 от 1961 г., бр. 105 от 1962 г.; ДВ, бр. 103 от 1964 г., бр. 92 от 1965 г., бр. 25 и 101 от 1966 г., бр. 102 от 1967 г., бр. 59 и 97 от 1969 г., бр. 48 и 63 от 1970 г., бр. 3 и 61 от 1971 г., бр. 36 и 65 от 1972 г., бр. 53 от 1973 г., бр. 34 от 1974 г., бр. 3, 36 и 53 от 1975 г., бр. 2 и 63 от 1976 г., бр. 80 от 1979 г., бр. 90 от 1980 г., бр. 9 от 1981 г., бр. 28 от 1983 г., бр. 44 и 69 от 1984 г., бр. 70 и 81 от 1985 г., бр. 6 и 46 от 1989 г.; попр., бр. 61 от 1989 г.; изм. и доп., бр. 99 от 1989 г., бр. 6, 30 и 81 от 1990 г., бр. 12 от 1991 г., бр. 52 от 1992 г.; бр. 64 от 1992 г. - Решение № 11 на Конституционния съд от 1992 г.; изм., бр. 85 от 1992 г., бр. 102 от 1993 г., бр. 49 от 1994 г., бр. 68 и 104 от 1995 г., бр. 22 и 67 от 1996 г., бр. 46 от 1997 г.; бр. 89 от 1997 г. - Решение № 12 на Конституционния съд от 1997 г.; изм., бр. 123 от 1997 г., бр. 153 и 155 от 1998 г., бр. 57 и 69 от 1999 г.).

3. Закона за лишаване от право на пенсия лица, проявили фашистка дейност (обн., ДВ, бр. 9 от 1948 г.; изм., бр. 176 от 1949 г., бр. 71 от 1964 г.).

§ 13. (1) Указ № 265 за взаимно осигуряване членовете на трудово-производителните кооперации (обн., Изв., бр. 63 от 1953 г.; попр., бр. 82 от 1953 г.; изм., бр. 17 от 1955 г., бр. 69 от 1956 г., бр. 62 от 1958 г.; попр., бр. 82 от 1958 г.; изм., бр. 68 от 1960 г., бр. 38 от 1962 г.; ДВ, бр. 50 от 1963 г., бр. 21 от 1964 г., бр. 32 от 1968 г., бр. 26 и 27 от 1986 г.) се отменя.

(2) Дейността на общественото осигуряване на Съвета за взаимно осигуряване членовете на трудово-производителните кооперации, както и активите и пасивите му за вземанията за осигурителни вноски и осигурителни плащания преминават към държавното обществено осигуряване.

(3) Останалите активи и пасиви на Съвета за взаимно осигуряване членовете на трудово-производителните кооперации преминават към Централния съюз на трудово-производителните кооперации.

(4) Времето, през което лицата са се осигурявали по Указа за взаимно осигуряване членовете на трудово-производителните кооперации, се зачита за осигурителен стаж, независимо от продължителността му.

§ 14. (1) Законът за фонд "Обществено осигуряване" (обн., ДВ, бр. 104 от 1995 г.; изм., бр. 55 и 123 от 1997 г., бр. 59 и 155 от 1998 г., бр. 12 от 1999 г.) се отменя.

(2) Разпореждането с имотите по § 5, ал. 2 от отменения Закон за фонд "Обществено осигуряване" се извършва от надзорния съвет на Националния осигурителен институт.

§ 15. В Кодекса на труда (обн., ДВ, бр. 26 и бр. 27 от 1986 г.; изм. и доп., бр. 6 от 1988 г., бр. 21, 30 и 94 от 1990 г., бр. 27, 32 и 104 от 1991 г., бр. 23, 26, 88 и 100 от 1992 г.; бр. 69 от 1995 г. - Решение № 12 на Конституционния съд от 1995 г.; изм., бр. 87 от 1995 г., бр. 2, 12 и 28 от 1996 г., бр. 124 от 1997 г., бр. 22 от 1998 г.; бр. 52 от 1998 г. - Решение № 11 на Конституционния съд от 1998 г.; изм., бр. 56, 83, 108 и 133 от 1998 г., бр. 51 и 67 от 1999 г.) се правят следните изменения:

1. Член 114 се отменя.

2. Член 163, ал. 1 се изменя така:

"Чл. 163. (1) Работничката или служителката има право на отпуск поради бременност и раждане в размер 135 дни за всяко дете, от които 45 дни преди раждането."

3. (В сила от 17.12.1999 г.) В чл. 333, ал. 1 и 3 думите "чл. 330, ал. 2, т. 5" се заменят с "чл. 330, ал. 2, т. 6".

§ 16. В Закона за закрила при безработица и насърчаване на заетостта (обн., ДВ, бр. 120 от 1997 г.; изм., бр. 155 от 1998 г., бр. 26, 50, 65, 67, 68 и 84 от 1999 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 20, ал. 2, изречение първо думите "съотношение 7:1" се заменят със "съотношение, както следва:

а) за 2000 - 2001 г. - 80:20;

б) за 2002 г. - 75:25;

в) за 2003 г. - 70:30;

г) за 2004 г. - 65:35;

д) за 2005 г. - 60:40;

е) за 2006 г. - 55:45;

ж) за 2007 г. и следващите години - 50:50."

2. Член 109 се отменя.

§ 17. В Закона за допълнителното доброволно пенсионно осигуряване (обн., ДВ, бр. 65 от 1999 г.) в чл. 109 думата "глоба" се заменя с "имуществена санкция".

§ 18. В Закона за здравното осигуряване (обн., ДВ, бр. 70 от 1998 г.; изм., бр. 93 и 153 от 1998 г., бр. 62, 65, 67 и 69 от 1999 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 6 :

а) алинея 2 се изменя така:

"(2) Националната здравноосигурителна каса се състои от централно управление, районни здравноосигурителни каси и техните поделения по общини със седалища съгласно списък, утвърден от Министерския съвет.";

б) в ал. 3 думата "централното" се заличава.

2. В чл. 23, ал. 2 думата "временен" се заличава, а изразът "извънбюджетни сметки и фондове" се заменя с "кредити от други институции".

3. В чл. 29 :

а) в ал. 2 думите "фонд "Обществено осигуряване" се заменят с "бюджета на държавното обществено осигуряване";

б) създава се ал. 4:

"(4) В случай, че проектът на Закона за бюджета на Националната здравноосигурителна каса не бъде приет от Народното събрание до началото на бюджетната година, осигурителните приходи се събират и осигурителните разходи се извършват съобразно утвърдения бюджет за предходната година, а за издръжката на Националната здравноосигурителна каса се изразходват месечно до 1/12 от разходите, предвидени в бюджета за предходната година."

4. Член 33 се изменя така:

"Чл. 33. Задължително осигурени в Националната здравноосигурителна каса са:

1. всички български граждани, които не са граждани и на друга държава;

2. българските граждани, които са граждани и на друга държава и постоянно живеят на територията на Република България;

3. чуждите граждани или лицата без гражданство, на които е разрешено дългосрочно пребиваване в Република България, освен ако е предвидено друго в международен договор, по който Република България е страна;

4. лицата с предоставен статут на бежанец или с предоставено право на убежище."

5. Член 39 се изменя така:

"Чл. 39. (1) Всички лица, които по този закон имат задължението да внасят осигурителни вноски, са длъжни от възникване на основанията за здравно осигуряване ежемесечно да представят данни за осигурените лица в териториалните подразделения на Националния осигурителен институт с декларации по утвърден от Националния осигурителен институт и Националната здравноосигурителна каса образец.

(2) Лицата, осигуряващи членове на семейството си по този закон, предоставят данни за тях в декларации по утвърден от Националния осигурителен институт и Националната здравноосигурителна каса образец.

(3) В случаите, когато лицата заплащат авансово вноски по този закон, те попълват декларация за периода на авансово плащане по утвърден от Националния осигурителен институт и Националната здравноосигурителна каса образец.

(4) Чужденците, които пребивават краткосрочно в Република България, както и лица с двойно българско и чуждо гражданство, които не се осигуряват по реда на този закон, заплащат стойността на оказаната им медицинска помощ, освен ако за тях е в сила международен договор, по който Република България е страна."

6. В чл. 40 се правят следните изменения:

а) алинея 1 се изменя така:

"(1) Здравноосигурителната вноска на осигуреното лице, определена по реда на чл. 29, ал. 3, се определя върху доход и се внася, както следва:

1. за лицата, получаващи доходи от трудови или служебни правоотношения, или правоотношения, възникнали на основание специални закони - облагаемият доход по Закона за облагане доходите на физическите лица:

а) вноската за лицата, работещи по трудови правоотношения, се внася от работодателя или ведомството и от осигурения в съотношение:

- 2000 - 2001 г. - 80:20;

- 2002 г. - 75:25;

- 2003 г. - 70:30;

- 2004 г. - 65:35;

- 2005 г. - 60:40;

- 2006 г. - 55:45;

- 2007 г. и следващите години - 50:50;

б) вноската за лицата, работещи по служебни правоотношения и правоотношения, възникнали на основания в специални закони, се внася от работодателя и е за сметка на републиканския бюджет;

в) работодателят или ведомството внася вноските едновременно с изплащането на възнагражденията; при изплащане на възнагражденията работодателят или ведомството удържат вноските, които се дължат от осигурените, включително и вноските за членовете на семейството, които те осигуряват;

2. едноличните търговци, физическите лица, образували ЕООД, съдружниците в търговски дружества и лицата, регистрирани като упражняващи свободна професия или занаятчийска дейност по регистрация, се осигуряват върху заявен месечен доход, който не може да бъде по-малък от двукратния размер на минималната работна заплата, установена за страната, и годишно върху облагаемите доходи, съгласно данните от данъчната декларация:

а) вноските се внасят до 10-о число на месеца, следващ този, за който се отнасят;

б) месечният осигурителен доход, с оглед изчисляването годишния размер на вноската, се получава, като годишният облагаем доход се раздели на периода, през който е упражнявана дейността;

в) при годишно облагане вноските се внасят в сроковете за внасяне на данъците по Закона за облагане доходите на физическите лица;

3. за лицата, които не заявяват доход по т. 2 и работят без трудово правоотношение по договор с възложител - предприятие или друга организация, осигурителните вноски се внасят за всеки месец върху облагаемия доход от предприятието или организацията, като се удържат от изплатеното възнаграждение на лицето; вноските се внасят от предприятието или организацията до 10-о число на месеца, следващ този, за който се отнасят; за тези лица се извършва годишно изравняване на дохода, върху който се дължат вноските по реда на т. 2, букви "б" и "в";

4. за пенсионерите - размерът на пенсията или сборът от пенсии, без добавките към тях; вноските са за сметка на републиканския бюджет и се внасят до 10-о число на месеца, следващ този, за който се отнасят;

5. за пенсионерите, получаващи пенсии по международни спогодби, изцяло за сметка на чуждестранен осигурителен институт - двукратният размер на минималната работна заплата, установена за страната; вноските са за сметка на лицето и се внасят до 10-о число на месеца, следващ този, за който се отнасят;

6. за лицата, получаващи обезщетения за временна неработоспособност поради болест, бременност, раждане или за отглеждане на дете - размерът на обезщетението; вноските са за сметка на работодателя или ведомството и са равни на дължимата от него част от вноската, като се внасят при изплащане на обезщетенията; когато лицето се осигурява за своя сметка, вноските се внасят до 10-о число на месеца, следващ този, за който се отнасят;

7. за лицата, получаващи доходи на различни основания, посочени в т. 1, 2, 3, 4, 5 и 6 - вноските се внасят върху сбора от осигурителните доходи;
8. за лицата получаващи обезщетение за безработица - размерът на изплатеното обезщетение; вноските са за сметка на фонд "Професионална квалификация и безработица" и се внасят до 10-о число на месеца, следващ този, за който се отнасят;
9. за лицата и членовете на семейства с право на социално подпомагане и за непълнолетни без родители, които не подлежат на осигуряване на друго основание - еднократният размер на минималната работна заплата, установена за страната; вноските са за сметка на общинските бюджети и се внасят до 10-о число на месеца, следващ този, за който се отнасят;
10. за военнослужещите на наборна военна служба; за ветераните от войните и за военноинвалидите; за инвалиди, пострадали при или по повод на отбраната на страната, при природни бедствия и аварии и за пострадали при изпълнение на служебния си дълг служители на Министерството на вътрешните работи, които не подлежат на осигуряване на друго основание; за лица в производство за предоставяне на статут на бежанец или право на убежище; за задържани под стража или лишени от свобода; за лица без доходи, настанени в домове за деца и юноши, домове за деца в предучилищна възраст и в домовете за социални услуги; за пълнолетни, учащи се във висши училища без доходи, до навършване на 26-годишна възраст - еднократният размер на минималната работна заплата, установена за страната; вноските се внасят до 10-о число на месеца, следващ този, за който се отнасят, и са за сметка на републиканския бюджет, като се превеждат чрез съответното ведомство или на общинските бюджети;
11. за лицата в неплатен отпуск, които не подлежат на осигуряване на друго основание - еднократният размер на минималната работна заплата, установена за страната; вноските са за сметка на работодателя и се внасят при изплащането на възнагражденията от съответното предприятие или друга организация;
12. за служителите на Българската православна църква и други признати по нормативно установен ред вероизповедания, които не са в трудови правоотношения - еднократният размер на минималната работна заплата, установена за страната; вноските се внасят до 10-о число на месеца, следващ този, за който се отнасят, от централното ръководство на съответното вероизповедание;
13. за неосигурените членове на семейството - 5 на сто от вноската на всеки осигурен член на семейството; вноските са за сметка на осигуреното лице; когато осигуреното лице получава доходи по т. 1, 3 и 6, вноската се удържа от работодателя (предприятието), ведомството или организацията при изплащане на възнаграждението; за лицата, работещи по трудови, служебни правоотношения или правоотношения, възникнали на основание специални закони, вноските се удържат и внасят от работодателя или ведомството при изплащане на възнагражденията или паричните обезщетения; ако лицето се осигурява за своя сметка, както и за лицата, осигурени по т. 3, вноските се внасят до 10-о число на месеца, следващ този, за който се отнасят;
14. лицата, които не подлежат на осигуряване по т. 1 - 13, се осигуряват върху заявен осигурителен доход не по-малък от двукратния размер на минималната работна заплата,

установена за страната; вноските са за тяхна сметка и се внасят до 10-о число на месеца, следващ този, за който се отнасят; ако тези лица подлежат на годишно данъчно облагане, се извършва годишно изравняване на вноските по реда на т. 2."

б) алинея 3 се изменя така:

"(3) За лицата по ал. 1, т. 7 вноските се внасят върху сбора от осигурителните доходи по реда, предвиден за съответния вид доход, но общо върху не повече от 10-кратния размер на минималната работна заплата, установена за страната."

7. Член 41 се изменя така:

"Чл. 41. (1) Осигурителните вноски по този закон се внасят по сметките за набиране на здравноосигурителните вноски в териториалните поделения на Националния осигурителен институт, откъдето ежедневно се прехвърлят в набирателната сметка на централното управление на Националния осигурителен институт за здравноосигурителни вноски.

(2) Събраните в Националния осигурителен институт суми от здравноосигурителни вноски се прехвърлят в набирателната сметка на НЗОК до края на всеки работен ден."

8. В чл. 42 се правят следните изменения:

а) алинея 1 се изменя така:

"(1) Осигурителният доход, върху който се изчислява вноската, се установява по ведомости и други документи за изплатени възнаграждения, по пенсионните картони, изплатените болнични листове, изплатените обезщетения за безработни и по данъчните декларации по Закона за облагане доходите на физически лица.";

б) алинея 3 се изменя така:

"(3) Лицата подават декларация пред платеца на дохода или пред съответните органи за членовете на семействата си, които са длъжни да осигуряват. В годишната декларация по Закона за облагане доходите на физически лица се отразяват платените през годината здравноосигурителни вноски и дължимите суми при годишното изравняване, ако има такива.";

в) създава се ал. 4:

"(4) Работодателите, данъчните служби, общинските власти, ведомствата, възложителите и самоосигуряващите се са длъжни да предоставят на Националния осигурителен институт и на НЗОК необходимата информация по чл. 42, ал. 1 и 3."

9. Член 43 се изменя така:

"Чл. 43. Осигурените по чл. 40, ал. 1, т. 2, 5 и 14 могат да заплатят здравноосигурителни вноски за себе си и за членовете на семейството си авансово за избран от тях период."

10. Член 44 се изменя така:

"Чл. 44. Вноските се плащат:

1. по банков път;

2. с пощенски запис."

11. В чл. 45, ал. 1, т. 8 след думата "стоматологична" се добавя "и".

12. В чл. 55, ал. 6 думите "чл. 32" се заменят с "чл. 31, ал. 3".

13. В чл. 63 се правят следните изменения:

а) в т. 1 думите "количеството и видовете медицинска помощ, получена от съответното лице, и тяхната цена" се заличават;

б) в т. 2 думите "информация за извършените от него дейности и заплатените му суми" се заличават;

в) точка 3 се изменя така:

"3. регистър на производители, вносители и дистрибутори на лекарства и аптеки, сключили договори с НЗОК;".

14. Член 64 се изменя така:

"Чл. 64. Всеки осигурен има право да получи от НЗОК наличната информация за ползваната от него през последните пет години медицинска помощ и нейната цена по ред, определен от касата."

15. Член 69 се изменя така:

"Чл. 69. Националният осигурителен институт е задължен ежемесечно да предоставя информация на НЗОК за осигурените лица и за размера на събраните за тях здравноосигурителни вноски."

16. В чл. 73, ал. 1 т. 1 се отменя.

17. Създава се чл. 73а:

"Чл. 73а. Финансовият контрол по приходите на НЗОК от здравноосигурителните вноски и дължимите лихви се осъществява от контролните органи на Националния осигурителен институт по реда на Кодекса за задължително обществено осигуряване."

18. В чл. 77 след думите "контролните органи на НЗОК" се добавя "и на Националния осигурителен институт".

19. В чл. 104 се правят следните изменения:

а) в ал. 1 текстът "50 до 100 лв. за всяка невнесена вноска" се заменя с "500 до 1000 лв.";

б) в ал. 2 текстът "месечно 200 лв. за всяка невнесена вноска" се заменя с "2000 лв.".

20. В чл. 105 се правят следните изменения:

а) в ал. 1 текстът "финансовите инспектори на Националния осигурителен институт" се заменя с "контролните органи на Националния осигурителен институт и на НЗОК";

б) алинея 2 се изменя така:

"(2) Наказателните постановления се издават от управителя на Националния осигурителен институт, от директора на НЗОК или от директора на съответната регионална здравноосигурителна каса и от ръководителя на съответното териториално поделение на Националния осигурителен институт."

21. Член 107 се изменя така:

"Чл. 107. Налагането на наказание по чл. 103 и 104 не изключва задължението за заплащане на дължимите вноски заедно със законната лихва за периода."

22. Член 109 се изменя така:

"Чл. 109. (1) Осигурени лица, задължени да осигурят себе си и членовете на семейството си, които не са платили повече от три дължими вноски, заплащат оказаната медицинска помощ на изпълнителите. Когато осигуреното лице заплати на Националния осигурителен институт всички дължими вноски, осигурителните му права се възстановяват от датата на заплащане на дължимите вноски, като сумите, заплатени за оказаната медицинска помощ, не се възстановяват.

(2) Невнасянето на осигурителни вноски не по вина на осигурените лица не ги лишава от осигурителни права. Сумата, заплатена за оказаната медицинска помощ от лицата в тези случаи, подлежи на възстановяване."

23. В чл. 110 думите "шест месеца" се заменят с "един месец".

24. В § 1 от допълнителните разпоредби се правят следните изменения:

а) точка 3 се изменя така:

"3. "Членове на семейството" са съпруг, съпруга, деца до 18-годишна възраст, а ако продължават образованието си - до 26-годишна възраст, а ако са недееспособни или трайно нетрудоспособни - независимо от възрастта.";

б) създава се т. 8:

"8. "Предприятие" са всички юридически лица, еднолични търговци и неперсонифицирани дружества, които извършват търговска дейност."

25. В § 19 от преходните и заключителните разпоредби се правят следните изменения:

а) досегашният текст става ал. 1;

б) създава се ал. 2:

"(2) За прилагането на чл. 39 и раздел V от закона Министерският съвет приема наредба по предложение на Националния осигурителен институт и НЗОК."

§ 19. В Закона за корпоративното подоходно облагане (обн., ДВ, бр. 115 от 1997 г.; попр., бр. 19 от 1998 г.; изм., бр. 21 и 153 от 1998 г., бр. 12, 50, 51, 64, 81 и 103 от 1999 г.) в чл. 23, ал. 3 се създават т. 16 и 17:

"16. средствата в отделна сметка, образувана съгласно чл. 139, ал. 2 от Кодекса за задължително обществено осигуряване - от лицензирани пенсионноосигурителни дружества;

17. доходите, получени от инвестирането на средствата по т. 16."

§ 20. В Закона за Министерството на вътрешните работи (обн., ДВ, бр. 122 от 1997 г.; бр. 29 от 1998 г. - Решение № 3 на Конституционния съд от 1998 г.; изм., бр. 70, 73 и 153 от 1998 г., бр. 30 от 1999 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 229 :

а) в ал. 1 т. 3 и 4 се отменят;

б) алинея 3 се изменя така:

"(3) За времето на платен годишен отпуск офицерите и сержантите получават brutното си възнаграждение съобразно размера му към момента на ползване на отпуска."

2. Член 230 се изменя така:

"Чл. 230. Офицерите и сержантите имат право на отпуск за работа във вредни за здравето условия, за изпълнение на обществени и граждански задължения; за временна неработоспособност поради бременност, раждане и осиновяване, за отглеждане на малко дете, за кърмене и хранене на малко дете, при смърт или тежко заболяване на родител, за две и повече живи деца, за приеман изпит в учебно заведение, както и на неплатен отпуск по условията, реда и размерите, предвидени в Кодекса на труда."

§ 21. В Закона за чуждестранните инвестиции (обн., ДВ, бр. 97 от 1997 г.; попр., бр. 99 от 1997 г.; изм., бр. 29 и 153 от 1998 г.) се правят следните изменения:

1. Член 30 се изменя така:

"Чл. 30. Работниците и служителите - чуждестранни граждани, се осигуряват по реда на българското законодателство."

2. Член 32 се изменя така:

"Чл. 32. По всички въпроси на трудовите правоотношения с работодател по чл. 29, които не са уредени с трудовия договор, се прилага българското законодателство."

§ 22. (1) Създаденият с отменения Закон за фонд "Обществено осигуряване" Учителски пенсионен фонд продължава да съществува до трансформирането му в универсален пенсионен фонд след 2009 г.

(2) Надзорният съвет на Националния осигурителен институт по предложение на управителя утвърждава извънбюджетната сметка на Учителския пенсионен фонд.

(3) Набраните средства в Учителския пенсионен фонд се разходват за изплащане на пенсиите и добавките съгласно § 5, ал. 2 и 3.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 114 от 2003 г.) Временно свободните средства на Учителския пенсионен фонд могат да се влагат при условията и по реда на чл. 28.

(5) Първостепенен разпоредител със средствата на Учителския пенсионен фонд е управителят на Националния осигурителен институт, а второстепенни разпоредители са ръководителите на териториалните поделения на Националния осигурителен институт.

(6) Разпоредбите на дял първи на този кодекс за управление, контрола и споровете, както и за осъществяването на административнонаказателната отговорност, се прилагат и за събирането и разходването на средствата от Учителския пенсионен фонд.

(7) (Нова - ДВ, бр. 112 от 2004 г.) Осигурителната вноска за Учителския пенсионен фонд е в размер 4,3 на сто.

§ 22а. (Нов - ДВ, бр. 120 от 2002 г., изм., бр. 114 от 2003 г., бр. 115 от 2004 г., бр. 105 от 2005 г.) Дължимите вноски за държавното обществено осигуряване, за здравно осигуряване, за Учителския пенсионен фонд и за допълнително задължително пенсионно осигуряване от бюджетните предприятия по смисъла на § 1, т. 1 от допълнителната разпоредба на Закона за счетоводството се начисляват, внасят и отчитат по реда на Закона за държавния бюджет на Република България за 2006 г.

§ 22б. (Нов - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) Паричните обезщетения за лицата, заварени в отпуск за временна неработоспособност, трудоустрояване, за бременност и раждане и за отглеждане на малко дете към 1 януари 2007 г., за които е започнало плащане на обезщетение, както и неизплатените парични обезщетения и помощи, отнасящи се за периоди до тази дата, се изплащат по досегашния ред. В документите за теглене на осигурителните плащания задължително се вписва единният идентификационен код на осигурителя или самоосигуряващото се лице.

§ 22в. (Нов - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) При определяне на осигурителния доход, от който се изчисляват паричните обезщетения за временна неработоспособност, бременност и раждане, трудоустрояване и за безработица за времето до 31 декември 2006 г., не се включват начислени и неизплатени възнаграждения.

§ 22г. (Нов - ДВ, бр. 105 от 2006 г., изм., бр. 113 от 2007 г.) Пенсиите, отпуснати през 2007 г., се преизчисляват служебно, когато при определяне на размера им е приложен процентът от 1,5 за осигурителен стаж, придобит през 2007 г. по чл. 70, ал. 1, изречение второ.

§ 22д. (Нов - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) Лицата по § 3 и 4, придобили право на пенсия за

осигурителен стаж и възраст, имат право на допълнителна пожизнена пенсия от универсален пенсионен фонд при навършване на възрастта по чл. 68, ал. 1 - 3 .

§ 22е. (Нов - ДВ, бр. 105 от 2006 г.) (1) Майките (осиновителите), за които срокът на обезщетението по чл. 50 не е изтекъл до 1 януари 2007 г., но от започването му не са изтекли 315 календарни дни, имат право на обезщетение за бременност и раждане за остатъка до края на този период.

(2) Майките (осиновителите), за които срокът на обезщетението по чл. 50 е изтекъл до 1 януари 2007 г., но от започването му не са изтекли 315 календарни дни, имат право на обезщетение за бременност и раждане за остатъка до края на този период.

§ 23. Този кодекс влиза в сила от 1 януари 2000 г. с изключение на:

1. член 20, ал. 3, която влиза в сила от 1 януари 2001 г.;

2. член 64, ал. 3 и 4, които влизат в сила от 1 януари 2004 г.;

3. член 127, ал. 1, който влиза в сила от 1 януари 2002 г.;

4. параграф 15, т. 3, която влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ към Закона за изменение и допълнение на Кодекса за задължително обществено осигуряване

(ДВ, бр. 64 от 2000 г., изм., бр. 1 от 2001 г.)

§ 39. Образуваните дела до 31 декември 1999 г. по искове за установяване на трудови злоупотреки или професионални заболявания се разглеждат от съдилищата по реда на Гражданския процесуален кодекс.

.....

§ 42. (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2001 г.) За 2001 г. срокът по чл. 140, ал. 3 е до 31 януари 2001 г.

.....

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ към Закона за изменение и допълнение на

Кодекса за задължително обществено осигуряване

(ДВ, бр. 1 от 2002 г., в сила от 1.01.2002 г., изм., бр. 119 от 2002 г., в сила от 1.01.2003 г.)

§ 83. Член 110, ал. 11 се прилага и за събраните суми по актове за начет, съставени преди 1 януари 2000 г.

§ 84. (1) Вземанията и задълженията за изплащане на обезщетения и помощи за безработица и за надвнесени осигурителни вноски на фонд "Професионална квалификация и безработица" преминават към фонд "Безработица".

(2) Отпуснатите към 31 декември 2001 г. парични обезщетения и помощи за безработица се изплащат в размерите и сроковете, предвидени в отменените глава четвърта, раздел III от Закона за закрила при безработица и насърчаване на заетостта.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 74 от 2002 г.) Осигуряването за безработица за лицата по чл. 4, ал. 1, т. 4 започва от 1 януари 2003 г.

§ 85. (1) До 31 декември 2003 г. включително паричните обезщетения за безработица по глава четвърта "а" се отпускат и изплащат от Агенцията по заетостта.

(2) До 31 декември 2003 г. включително паричните обезщетения за безработица се отпускат, изменят, отказват, спират, прекратяват, възобновяват и възстановяват с решение на ръководителя на териториалното поделение на Агенцията по заетостта.

(3) До 31 декември 2003 г. включително получените парични обезщетения за безработица в случаите по чл. 54е и чл. 54ж, ал. 2 се възстановяват въз основа на решение на ръководителя на териториалното поделение на Агенцията по заетостта.

(4) Решенията по ал. 2 и 3 се обжалват в съда по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(5) Териториалните поделения на Агенцията по заетостта са длъжни да представят ежемесечно на съответните териториални поделения на Националния осигурителен институт цялата информация за лицата, получаващи обезщетения за безработица, и за размера на обезщетенията.

(6) Териториалните поделения на Националния осигурителен институт извършват проверка на данните и превеждат на съответните териториални поделения на Агенцията по заетостта дължимите суми за изплащане на обезщетенията за безработица и за пощенските такси.

(7) Териториалните поделения на Агенцията по заетостта се отчитат пред съответните териториални поделения на Националния осигурителен институт за извършените плащания до края на всеки месец.

(8) До 31 декември 2003 г. нарушенията на глава четвърта "а" от лицата, получаващи обезщетение за безработица, се установяват с актове, съставени от длъжностните лица, определени от изпълнителния директор на Агенцията по заетостта, а наказателните постановления се издават от ръководителя на съответното териториално поделение на Агенцията по заетостта или от упълномощено от него длъжностно лице по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

§ 86. Министърът на труда и социалната политика и управителят на Националния осигурителен институт определят обхвата и реда за преминаване на материалните активи и човешките ресурси от Агенцията по заетостта към Националния осигурителен институт заедно с необходимата им издръжка.

§ 87. (Изм. - ДВ, бр. 119 от 2002 г.) (1) До 31 декември 2004 г. осигурителни вноски за

фонд "Пенсии" се внасят върху паричното обезщетение за периодите на временна неработоспособност или бременност и раждане, които се зачитат за трудов стаж. В тези случаи осигурителната вноска е в размер, равен на частта, която се дължи от работодателя и се внася само от него. В същия размер е осигурителната вноска за лицата, които се осигуряват само за своя сметка. Върху паричните обезщетения за временна неработоспособност или за бременност и раждане не се внасят вноски за допълнително задължително пенсионно осигуряване.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 69 от 2004 г.) За времето от 1 януари 2000 г. до 31 декември 2004 г. за осигурителен стаж се зачитат периодите на временна неработоспособност и бременност и раждане, през които е получавано парично обезщетение, върху което са дължими или внесени осигурителни вноски по ал. 1, както и времето на отпуск за бременност и раждане, през което не се получава парично обезщетение.

(3) При отпускане на пенсии, ако е включен период от 1 януари 2000 г. до 31 декември 2004 г., през който лицата са получавали парично обезщетение за временна неработоспособност и за бременност и раждане, се взема предвид размерът на обезщетението, върху което са внесени или са дължими осигурителни вноски.

§ 88. Сумите по разпореждания, издадени на основание на отменените § 10 и 11, се дължат за периода до 31 декември 2001 г.

§ 89. Пенсиите на учителите, изплащани от Учителския пенсионен фонд и отпуснати до 31 декември 2001 г., се преизчисляват по реда на § 5, ал. 2 от преходните и заключителните разпоредби на закона.

§ 90. До 31 декември 2002 г. Националният осигурителен институт осъществява дейността по чл. 123 за кадровите военнослужещи, за държавните служители - офицери, сержанти и граждански лица по Закона за Министерството на вътрешните работи, за лицата по § 19 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за изпълнение на наказанията (ДВ, бр. 73 от 1998 г.) и за служителите на Националната разузнавателна служба.

.....

§ 95. До 31 март 2002 г. отпускането и изплащането на пенсиите може да се извършва срещу представяне на паспорти, издадени по реда на отменения Указ № 2772 за паспортите и адресната регистрация на гражданите на Република България (обн., ДВ, бр. 100 от 1980 г.; изм., бр. 11 от 1998 г.).

.....

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ към Закона за Комисията за финансов надзор

(ДВ, бр. 8 от 2003 г., в сила от 1.03.2003 г.)

.....

§ 5. Приетите подзаконови нормативни актове по прилагането на Закона за

публичното предлагане на ценни книжа, Закона за застраховането, Кодекса за задължително обществено осигуряване, Закона за допълнително доброволно пенсионно осигуряване, Закона за здравното осигуряване и Закона за закрила при безработица и насърчаване на заетостта запазват действието си, доколкото не му противоречат.

.....

§ 10. В Кодекса за задължително обществено осигуряване (обн., ДВ, бр. 110 от 1999 г., бр. 55 от 2000 г. - Решение № 5 на Конституционния съд от 2000 г.; изм., бр. 64 от 2000 г., бр. 1, 35 и 41 от 2001 г., бр. 1, 10, 45, 74 и 112 от 2002 г.) се правят следните изменения и допълнения:

.....

3. Навсякъде в кодекса, с изключение на текстовете по т. 1 и 2, наименованието "Държавната агенция за осигурителен надзор" и думите "Агенцията" и "председателя на Държавната агенция за осигурителен надзор" се заменят със "заместник-председателя/ят, ръководещ управление "Осигурителен надзор" на Комисията за финансов надзор".

.....

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ към Закона за изменение и допълнение на

Кодекса за задължително обществено осигуряване

(ДВ, бр. 67 от 2003 г.)

§ 108. (1) Издадените от Държавната агенция за осигурителен надзор до влизането в сила на този закон лицензии на пенсионноосигурителни дружества и на актюери за извършване на дейност по допълнително пенсионно осигуряване запазват действието си.

(2) Издадените съгласия за вписване в съда на фондовете за допълнително задължително пенсионно осигуряване запазват действието си до служебното издаване на разрешение за управление на пенсионен фонд.

(3) Започналите производства преди влизането в сила на този закон пред комисията или пред заместник-председателя на комисията продължават при условията и по реда на този закон.

§ 109. В тримесечен срок от влизането в сила на този закон заместник-председателят на комисията издава служебно на дружествата по § 108 разрешения по чл. 145 и 217 за управляваните от тях фондове за допълнително пенсионно осигуряване без заплащане на такса.

§ 110. (1) Дружествата по § 108 са длъжни в 9-месечен срок от влизането в сила на този закон да приведат дейността си в съответствие с разпоредбите му и да представят необходимите документи в Комисията за финансов надзор.

(2) На дружествата, които не изпълнят задължението си по ал. 1, се отнема лицензията

и се образува производство за принудителното им прекратяване по реда на чл. 331.

(3) На дружествата, които в срока по ал. 1 не приведат дейността на управляван от тях фонд за допълнително пенсионно осигуряване в съответствие с този закон, заместник-председателят на комисията отнема издаденото им по реда на § 109 служебно разрешение.

§ 111. Дружествата по § 108 са длъжни в едногодишен срок от влизането в сила на този закон да приведат капитала си в съответствие с изискванията на чл. 121в, ал. 2 и 4. До изтичането на този срок собственият капитал (капиталовата база) по чл. 121в, ал. 4 не може да бъде по-малък от 1 500 000 лв.

§ 112. Размерът на резерва по чл. 193, ал. 8 се определя в процент от активите на управляваните от дружеството фондове за допълнително задължително пенсионно осигуряване, който не може да бъде по-малък от:

1. за 2003 г. - 0,2 на сто;
2. за 2004 г. - 0,4 на сто;
3. за 2005 г. - 0,6 на сто;
4. за 2006 г. - 0,8 на сто;
5. за 2007 г. и след това - 1 на сто.

§ 113. (1) Отчитането на натрупаните средства по индивидуалните партии на осигурените лица в дялове се прилага от 1 юли 2004 г.

(2) До 1 юли 2004 г. индивидуалните партии на осигурените лица се водят и доходът се разпределя по начина и по реда, установени до влизането в сила на този закон.

§ 114. (1) От влизането в сила на този закон пенсионноосигурителните дружества, управляващи фондове за допълнителното доброволно пенсионно осигуряване, са длъжни да прекратят прилагането на пенсионни схеми, в които чрез формиране на общи сметки се осигурява покритие над размера на натрупаните по индивидуалната партия суми при отпускането на пенсии за инвалидност и наследствени пенсии.

(2) Отпуснатите до влизането в сила на този закон пенсии от пенсионните схеми по ал. 1 в доброволните пенсионни фондове продължават да се изплащат.

(3) В случаите, когато съгласно правилника на пенсионноосигурителното дружество от общите сметки по ал. 1 се изплащат пенсии за инвалидност или наследствени пенсии, настоящата стойност на поетите към влизането в сила на този закон задължения към пенсионерите се заделя в отделна сметка. Общата сметка се намалява с размера на заделените средства.

(4) Остатъкът след приспадане на сумите по ал. 3 се разпределя по индивидуалните осигурителни партии на осигуряваните по съответната схема лица пропорционално на размера на направените вноски в общите сметки през периода на осигуряване и при

условие, че осигурителните им договори със съответното пенсионноосигурително дружество не са прекратени към влизането в сила на този закон.

(5) При определяне размера на настоящата стойност на поетите задължения към пенсионерите по ал. 3 се използват одобрените от Държавната агенция за осигурителен надзор преди влизането в сила на този закон таблица за смъртност, таблица за инвалидност, технически лихвен процент и други актюерски допускания за съответната пенсионна схема.

§ 115. Внесените осигурителни вноски за допълнително задължително пенсионно осигуряване през 2002 г. за лицата по чл. 4, ал. 1, т. 4 остават в приход на бюджета на държавното обществено осигуряване.

§ 116. Лицата, придобили право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 69, с изключение на лицата по чл. 127, ал. 5, придобиват право на допълнителна пожизнена пенсия от универсален пенсионен фонд при навършване на възрастта за придобиване на право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1 - 3.

§ 117. Лицата, на които са отпуснати пенсии за инвалидност до 31 декември 1999 г. и нямат осигурителен стаж след тази дата, могат да поискат преизчисляване на пенсията по реда на чл. 75 - 77 и чл. 79, ако това е по-благоприятно за тях. Пенсията се определя от датата на заявлението.

§ 118. Разсрочените задължения до 31 декември 2003 г. по реда на чл. 116 се събират със законната лихва.

§ 119. (1) В срок до 31 декември 2004 г. Комисията за финансов надзор приема предвидените в кодекса наредби.

(2) До приемане на подзаконовите актове по ал. 1 нормативните актове по прилагането на Кодекса за задължително обществено осигуряване и по прилагане на Закона за допълнително доброволно осигуряване запазват действието си, доколкото не противоречат на този закон.

.....

§ 126. (1) Параграфи 7, 8, 9 и 22 влизат в сила от 1 януари 2003 г.

(2) Параграфи 18, 20, 21, 27 и т. 2 на § 45 влизат в сила от 1 януари 2004 г.

(3) Параграф 125 влиза в сила от 1 юли 2003 г.

ЗАКОН за допълнение на Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2004 г.

(ДВ, бр. 21 от 2004 г., в сила от 1.01.2004 г.)

§ 1. В преходните и заключителните разпоредби се създава § 8:

"§ 8. Параграф 3 влиза в сила от 1 януари 2004 г., с изключение на т. 12, относно чл.

48а, и т. 13, относно чл. 52а, които се прилагат от 1 юли 2004 г."

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ към Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2005 г.

(ДВ, бр. 112 от 2004 г., в сила от 1.01.2005 г.)

.....

§ 5. Пенсиите на учителите, изплащани от Учителския пенсионен фонд, отпуснати до 31 декември 2004 г., се преизчисляват от 1 януари 2005 г. по реда на § 5, ал. 2 и 3 от преходните и заключителните разпоредби на Кодекса за социално осигуряване.

.....

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ към Закона за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване

(ДВ, бр. 38 от 2005 г., изм. и доп., бр. 104 от 2005 г., в сила от 27.12.2005 г., изм., бр. 68 от 2006 г.)

§ 7. (1) (Изм. - ДВ, бр. 68 от 2006 г.) Всички юридически или физически лица, държавни учреждения, общини или кметове, съхраняващи разплащателни ведомости на прекратени осигурители, които нямат правопреемник, са длъжни в двугодишен срок, считано от 1 юли 2005 г., да ги предадат в съответното териториално поделение на Националния осигурителен институт, освен ако в закон не е определен друг ред за съхраняване.

(2) Кметовете, които съхраняват документи за осигурителен стаж и осигурителен доход на лица, които са работили в организациите по § 12 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи, са длъжни да ги предадат в териториалното поделение на Националния осигурителен институт в срока по ал. 1.

(3) (Нова - ДВ, бр. 104 от 2005 г., в сила от 27.12.2005 г.) Осигурителите, които прекратяват дейността си в периода от 1 юли до 31 декември 2005 г. и нямат правопреемник, предават документите по чл. 5, ал. 10 в съответното териториално поделение на Националния осигурителен институт в срок до 31 декември 2006 г.

§ 8. (Изм. - ДВ, бр. 104 от 2005 г., в сила от 27.12.2005 г.) До 31 декември 2006 г. паричните обезщетения за временна неработоспособност, бременност, раждане и отглеждане на дете и помощите по държавното обществено осигуряване се изплащат чрез осигурителите в сроковете за изплащане на възнагражденията на осигурените лица.

.....

§ 10. Параграф 1, т. 3 и § 9 влизат в сила от 1 януари 2006 г.

§ 11. Параграф 6, т. 1 влиза в сила от 1 януари 2005 г.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ към Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2006 г.

(ДВ, бр. 104 от 2005 г., в сила от 1.01.2006 г.)

.....

§ 2. За 2006 г. не се начислява общ резерв на фондовете по чл. 18 от Кодекса за социално осигуряване, а сумите по ревизионните актове за начет постъпват като приход в бюджета на Националния осигурителен институт.

.....

§ 6. През 2006 г. пенсиите, отпуснати до 31 декември на предходната година, се индексират от 1 януари с решение на Надзорния съвет на Националния осигурителен институт. Индексирането се извършва съобразно размера на пенсиите с процент в съответствие с нарастването на осигурителния доход за страната и индекса на потребителските цени през предходната календарна година.

§ 7. Пенсиите за инвалидност поради общо заболяване, отпуснати до 1 януари 2006 г., се преизчисляват по реда на чл. 75, ал. 1 и ал. 2 от Кодекса за социално осигуряване .

.....

§ 9. Законът влиза в сила от 1 януари 2006 г., с изключение на:

1. параграф 3, т. 11, която влиза в сила от 1 януари 2007 г.;

2. параграф 3, т. 1, 3, 4, 6, 9, 10, 12, 13 и 15 и § 4, които влизат в сила от деня на обнародването на закона в "Държавен вестник".

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ към Данъчно-осигурителния процесуален кодекс

(ДВ, бр. 105 от 2005 г., в сила от 1.01.2006 г.)

.....

§ 4. Отсрочени или разсрочени публични вземания по отменения Данъчен процесуален кодекс , Кодекса за социално осигуряване и Закона за здравното осигуряване , срокът за плащане на които изтича след влизането в сила на този кодекс, запазват действието си до окончателното плащане съобразно даденото разрешение.

§ 5. (1) Разпоредбите на този кодекс се прилагат от органите на Националната агенция за приходите, съответно на Агенцията за държавни вземания, и за процесуалните действия по незавършените административни и изпълнителни производства по глава седма от Кодекса за социално осигуряване към датата на влизането в сила на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

(2) Започналите към датата на влизането в сила на този кодекс производства по глава осма и по чл. 349 - 350 от Кодекса за социално осигуряване се довършват от органите на Националния осигурителен институт по досегашния ред. Производството по издаване на

разпореждане съгласно чл. 110, ал. 3 от Кодекса за социално осигуряване и неговото обжалване се довършват по досегашния ред от органите на Националния осигурителен институт, ако акт за начет е издаден преди влизането в сила на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

.....
ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ към Закона за изменение и допълнение на

Кодекса за социално осигуряване

(ДВ, бр. 17 от 2006 г.)

§ 18. В едногодишен срок от влизането в сила на този закон, но не по-късно от датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз, пенсионноосигурителните дружества са длъжни да приведат дейността си в съответствие с него и да представят необходимите документи в Комисията за финансов надзор.

§ 19. До датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз пенсионноосигурителното дружество може да инвестира не повече от 15 на сто от активите на фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване, съответно не повече от 20 на сто от активите на фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване, в ценни книжа по чл. 176, ал. 1, т. 10, 11, 12 и 13 .

§ 20. Изискването за кредитен рейтинг по чл. 176, ал. 1, т. 5 влиза в сила от датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз и се прилага за сключени договори за банкови депозити след тази дата.

§ 21. Разпоредбата на чл. 176, ал. 1, т. 14 се прилага от датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз.

§ 22. Разпоредбата на чл. 176, ал. 1, т. 15 относно инвестиционните имоти в държава - членка на Европейския съюз, или в друга държава - страна по Споразумението за европейско икономическо пространство, се прилага от датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ към
Административнопроцесуалния кодекс

(ДВ, бр. 30 от 2006 г., в сила от 12.07.2006 г.)

.....
§ 11. В Кодекса за социално осигуряване (обн., ДВ, бр. 110 от 1999 г., бр. 55 от 2000 г. - Решение № 5 на конституционния съд от 2000 г.; изм., бр. 64 от 2000 г., бр. 1, 35 и 41 от 2001 г., бр. 1, 10, 45, 74, 112, 119 и 120 от 2002 г., бр. 8, 42, 67, 95, 112 и 114 от 2003 г., бр. 12, 38, 52, 53, 69, 70, 112 и 115 от 2004 г., бр. 38, 39, 76, 102, 103, 104 и 105 от 2005 г. и бр. 17 от 2006 г.) се правят следните изменения:

.....

4. Навсякъде в кодекса думите "Закона за административното производство" и "чл. 7, ал. 2 и чл. 11, ал. 1 от Закона за административното производство" се заменят с "Административнопроцесуалния кодекс".

.....

§ 142. Кодексът влиза в сила три месеца след обнародването му с изключение на:

1. дял трети, § 2, т. 1 и § 2, т. 2 - относно отмяната на глава трета, раздел II "Обжалване по съдебен ред", § 9, т. 1 и 2, § 11, т. 1 и 2, § 15, § 44, т. 1 и 2, § 51, т. 1, § 53, т. 1, § 61, т. 1, § 66, т. 3, § 76, т. 1 - 3, § 78, § 79, § 83, т. 1, § 84, т. 1 и 2, § 89, т. 1 - 4, § 101, т. 1, § 102, т. 1, § 107, § 117, т. 1 и 2, § 125, § 128, т. 1 и 2, § 132, т. 2 и § 136, т. 1, както и § 34, § 35, т. 2, § 43, т. 2, § 62, т. 1, § 66, т. 2 и 4, § 97, т. 2 и § 125, т. 1 - относно замяната на думата "окръжния" с "административния" и замяната на думите "Софийския градски съд" с "Административния съд - град София", които влизат в сила от 1 март 2007 г.;

.....

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ към Закона за изменение и допълнение на

Кодекса за социално осигуряване

(ДВ, бр. 56 от 2006 г., в сила от датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз)

§ 65. Пенсионноосигурителните дружества привеждат техническите си резерви в съответствие с изискванията на чл. 121в, 213а, 213б и чл. 234, ал. 13 по отношение на дейността им по професионални схеми в чужбина - от датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз.

.....

§ 67. Този закон влиза в сила от датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз, с изключение на § 6, 10 и 11, които влизат в сила три дни след обнародването му в "Държавен вестник".

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ към Закона за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване

(ДВ, бр. 57 от 2006 г., в сила от 1.07.2006 г.)

§ 5. Минималният размер на пенсията за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1 - 3 за периода от 1 юли до 31 декември 2006 г. се определя от Министерския съвет по предложение на министъра на труда и социалната политика и Националния осигурителен институт.

§ 6. Пенсии за трудова дейност се индексират еднократно от 1 юли 2006 г. по ред и начин, определени от Министерския съвет, в съответствие с изпълнението на Закона за

бюджета на държавното обществено осигуряване за 2006 г. и Закона за държавния бюджет на Република България за 2006 г.

§ 7. Законът влиза в сила от 1 юли 2006 г.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ към Закона за изменение и допълнение на

Кодекса за социално осигуряване

(ДВ, бр. 68 от 2006 г., попр., бр. 76 от 2006 г.)

§ 8. За осигурителен стаж по чл. 69, ал. 2 по досегашния ред се зачита времето до 30 април 2006 г. включително, през което лицата са били държавни служители - офицери, сержанти и граждански лица от Министерството на вътрешните работи и по Закона за изпълнение на наказанията, както и офицери и сержанти от други ведомства.

.....

§ 10. (Попр. - ДВ, бр. 76 от 2006 г.) Осигурителният стаж на лицата, работили като минни спасители до ръководител на минно-спасителна служба (пункт) включително до влизането в сила на този закон, се превръща при условията на чл. 104, ал. 3 .

§ 11. Параграф 1, т. 2 и § 6 влизат в сила от 1 май 2006 г., а § 1, т. 1, § 3 и 9 влизат в сила от 1 януари 2007 г.

(*)ЗАКОН за изменение на Закона за търговския регистър

(ДВ, бр. 80 от 2006 г., в сила от 3.10.2006 г.)

§ 1. В § 56 от преходните и заключителните разпоредби думите "1 октомври 2006 г." се заменят с "1 юли 2007 г.".

.....

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ към Закона за данъците върху доходите на физическите лица

(ДВ, бр. 95 от 2006 г., в сила от 1.01.2007 г.)

.....

§ 11. В Кодекса за социално осигуряване (обн., ДВ, бр. 110 от 1999 г., бр. 55 от 2000 г. - Решение № 5 на Конституционния съд на РБ от 2000 г., изм., бр. 64 от 2000 г., бр. 1, 35 и 41 от 2001 г., бр. 1, 10, 45, 74, 112, 119 и 120 от 2002 г., бр. 8, 42, 67, 95, 112 и 114 от 2003 г., бр. 12, 38, 52, 53, 69, 70, 112 и 115 от 2004 г., бр. 38, 39, 76, 102, 103, 104 и 105 от 2005 г., бр. 17, 30, 34, 56, 57, 59, 68 и 82 от 2006 г.) навсякъде думите "Закона за облагане доходите на физическите лица" се заменят със "Закона за данъците върху доходите на физическите лица".

.....

ЗАКЛЮЧИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА към Закона за изменение и допълнение на Кодекса

за социално осигуряване

(ДВ, бр. 41 от 2007 г.)

§ 13. Параграф 4 влиза в сила от 1 януари 2008 г.

(*)ЗАКОН за изменение на Закона за търговския регистър

(ДВ, бр. 53 от 2007 г., в сила от 30.06.2007 г.)

§ 1. В § 56 от преходните и заключителните разпоредби думите "1 юли 2007 г." се заменят с "1 януари 2008 г.".

.....
ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ към Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2008 г.

(ДВ, бр. 113 от 2007 г., в сила от 1.01.2008 г.)

.....
§ 8. Законът влиза в сила от 1 януари 2008 г. с изключение на § 5, т. 1, буква "а", която влиза в сила от 1 януари 2007 г.

ПРЕХОДНА РАЗПОРЕДБА към Закона за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване

(ДВ, бр. 33 от 2008 г.)

§ 2. Лицата, които са придобили право на пенсия по § 4, ал. 3 от преходните и заключителните разпоредби в периода от 1 януари 2007 г. до влизането в сила на този закон, могат да се пенсионира от датата на придобиване на правото, ако заявлението е подадено в териториалното поделение на Националния осигурителен институт в 6-месечен срок от влизането в сила на този закон.